

“ ัฒพะทานัง ัฒมะทานัง ขิณาคี
การให้ธรรมะเป็นทาน ันะการให้ทั้งปวง ”

ขอมอบเป็นธรรมบรรณาการ

แต่ .....

จาก .....

คำกล่าวมอบหนังสือ ก่อนมอบหนังสือเป็นธรรมทานให้กล่าวดังนี้-

ตั้งนะโม ๓ จบ

“สุทินนัง ะตะเม ทานัง อาสะวักขะยาอะทัง นิพพานัง ปัจจะโยโหตุ”

พิมพ์เผยแพร่เพื่อเป็นธรรมทาน

- ชื่อหนังสือ : มนุษย์เกิดมาทำไม ? เล่ม ๑ ว่าด้วยภาคปริยัติ
- ISBN :
- พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ธันวาคม ๒๕๕๖
- จำนวน : ๒,๓๐๐ เล่ม
- พิมพ์ที่ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด ๒๓/๙-๑๐ ถนนดำรงรักษ์
แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ โทร. ๐๒-๖๒๘๒๒๒๓-๕
- ภาพปก : ทางสามแพร่ง
- เจ้าของ : นายสุวัฒน์ พิทักษ์วงษ์
๓๕๕ / ๑๑๙๙ ซอย ๒ หมู่บ้านพัฒนา ถนนวิภาวดีรังสิต
หมู่ ๑๕ ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา ปทุมธานี ๑๒๑๓๐
โทร. ๐๒-๕๓๖๖๕๒๒ , ๕๓๖๗๙๑๓

(ไม่สงวนลิขสิทธิ์)

คำนำ

นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน ได้หันมาสนใจศึกษาและปฏิบัติพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ได้หาอ่านหนังสือตำรับตำราหลายเล่ม โดยเฉพาะได้ยึดแนวทางในหนังสือพระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชนของมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ และหนังสือธรรมะจากพระมหาเถระสายวัดป่า (อรัญญวาสี) วัดบ้าน (คามวาสี) ตลอดจนครูบาอาจารย์หลายสำนักที่โยคีนักปฏิบัติธรรมทั้งหลายยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ อีกทั้งได้ศึกษาพระอภิธรรม ส่วนหนึ่งจากคู่มือหนังสือ เทปธรรมะและฟังรายการวิทยุบรรยายธรรมจากท่านอาจารย์หลายท่านหลายสำนักและมูลนิธิ ทั้งกลางวันและกลางคืนตลอดระยะเวลาเกือบ ๒ ปี ประกอบกับมีเพื่อนข้าราชการได้ขอร้องให้ช่วยสงเคราะห์เพื่อนข้าราชการบ้าง จึงเป็นต้นเค้าจุดประกายให้ข้าพเจ้าเริ่มเขียนและรวบรวมเรียบเรียงข้อธรรม จากตำราและอุปกรณ์ทั้งหมดเท่าที่บรรดามีและหาได้ โดยเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธแต่เพียงในทะเบียนบ้าน ซึ่งคิดว่าพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น หากได้อ่านและพิเคราะห์อาจเป็นประโยชน์แก่ชีวิตบ้าง จึงตั้งชื่อหนังสือนี้ว่า “มนุษย์เกิดมาทำไม ?” หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมสาระสำคัญของพุทธศาสนาตั้งแต่กฎแห่งกรรม, วัฏฏะสงสาร, ทาน ศีล สมาธิและภาวนา ได้แทรกแนวปฏิบัติและความรู้เรื่องพระอภิธรรมไว้บางส่วนด้วย แต่เดิมเข้าใจว่าพระอภิธรรมยาก ลึกลับ ไม่น่าเรียน แต่เมื่อเริ่มศึกษาก็ไม่ยากแล้วและไม่ยากอย่างที่คิด จึงเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนและผู้สนใจปฏิบัติแนวทางเจริญวิปัสสนาบ้างตามสมควร

การเขียน รวบรวม และเรียบเรียงส่วนใหญ่คัดตัดตอนมาจากพระไตรปิฎกและตำรับตำราของพระอริยสงฆ์ นักปราชญ์ผู้รู้ทั้งหลายซึ่งจำกัดทั้งเวลาและสติปัญญา อาจมีข้อผิดพลาดบกพร่อง หรือข้อความเข้าใจที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนของผู้เขียนเอง หากจะได้รับการข้อคำทักท้วงและเสนอแนะจากท่านผู้อ่าน ก็จะเป็นพระคุณยิ่ง เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป

ขอกราบสำนึกพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของภาพจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ตลอดจนพระคุณท่านเจ้าของตำรับตำรา ครูอาจารย์ทั้งหลายตามเอกสารที่อ้างอิงไว้แล้วด้วย

เนื่องจากเนื้อหาที่รวบรวมไว้มีความยาว จึงได้แบ่งพิมพ์ออกเป็น ๒ เล่ม ดังนี้

เล่มที่ ๑ ภาคปริยัติ ว่าด้วยกฎแห่งกรรม ทาน ศีล ภาวนา สำหรับบุคคลทั่วไป ภาคคตินิทานธรรมะ ภาพปริศนาธรรมและสมบัติผู้ดี สำหรับนักเรียน นักศึกษา เยาวชนและบุคคลทั่วไป

เล่มที่ ๒ ภาคปฏิบัติ ว่าด้วยแนวทางเจริญวิปัสสนากรรมฐาน เปรียบเทียบหลากหลายสำนักครูอาจารย์ เพื่อประกอบการวิเคราะห์หาแนวทางเรียนลัด เหมาะสำหรับโยคีผู้ปฏิบัติธรรมขั้นสูง และภาคคำถามว่าด้วยเกี่ยวกับทาน ศีล ภาวนา สำหรับบุคคลทั่วไป

ขออำนาจแห่งผลานิสงส์และเจตน์จำนงค์อันแน่วแน่ในการเผยแผ่ข้อธรรม หากจะบังเกิดประโยชน์แก่พระศาสนาและบุคคลทั่วไปอยู่บ้าง ขออำนาจแห่งบุญกุศลนั้นจงบังเกิดแก่พระคุณท่านเจ้าของตำรับตำราทั้งปวง บุพพการีผู้มีพระคุณและผู้มีคุณ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำและบริจาคเงินพิมพ์หนังสือเล่มนี้ทุกท่าน ขอได้โปรดเป็นพลະปะจจัยให้เกิดปัญญาญาณบรรลู่ถึงซึ่งความดับทุกข์ได้ในอนาคตกาลเบื้องหน้าด้วย เทอญ

หนังสือนี้แจกฟรี ห้ามซื้อขายและไม่สงวนลิขสิทธิ์ หากเห็นว่าเป็นประโยชน์จะพิมพ์เผยแผ่เพื่อแจกเป็นธรรมทานก็อนุญาตให้พิมพ์และเผยแผ่ได้ ห้ามนำไปประกอบธุรกิจซื้อขาย

สุวัฒน์ พิทักษ์วงศ์
อดีตนายอำเภอบางระจัน
ธันวาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

ความนำ.....	๑
พระไตรปิฎก.....	๓
- อัครคัมภีร์สูตรว่าด้วยสิ่งที่เกิดหรือที่เป็นต้นเดิม(รวมทั้งมาดั้งเดิมของโลก).....	๓
- จักกวัตติสูตรว่าด้วยพระเจ้าจักรพรรดิ.....	๑๑
อาเพศ ๑๖ ประการ.....	๑๗
ใส่ใจในพุทธพยากรณ์.....	๒๑
ความยากที่สุดในโลก ๔ ประการ.....	๓๓
เหตุที่ทำให้พระสัทธรรมตั้งอยู่ไม่นาน.....	๓๓
ทำไมคนเราเกิดมาจึงต่างกัน?.....	๓๖
- สุกมานพบุตรโตเทยยพราหมณ์.....	๓๖
ดอกบัวสี่เหล่า.....	๓๘
คนจิต ๖, คน ๔ อย่าง.....	๓๙
กรรมจำแนกสัตว์.....	๔๒
- ๓๑ ภูมิ ๓ ภพ ทาง ๗ สาย.....	๔๒
ความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา.....	๔๓
กรรม ๑๖ ประเภท.....	๔๔
สมบัติ/วิบัติ ๔.....	๔๖
อานันทเศรษฐี.....	๔๗
อ้ายชาติคน.....	๔๙
ปรัชญาจากภาพ.....	๕๒
เกิดเป็นคนต้องพัฒนาตนเอง.....	๕๙
แก่นของพระพุทธศาสนา.....	๖๑

คนดีคืออะไร?.....	๘๑
ทิศหก.....	๘๓
- พิภุจธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ.....	๘๘
การกินการนอนของมนุษย์ในพระไตรปิฎก.....	๙๓
ทานมัย.....	๙๘
เข้าใจเรื่องการทำบุญมากน้อยแค่ไหน?.....	๙๘
ให้ทานอย่างไรจึงจะได้ผลมาก?.....	๙๙
ศีลมัย.....	๑๐๓
ศีลทำเป็นศีลของมนุษย์.....	๑๐๓
ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีลห้าตลอดชีวิตได้?.....	๑๐๕
อานิสงส์ของการรักษาศีล.....	๑๐๖
ศีลทำกับกุศลกรรมบทสิบ.....	๑๐๘
ลักษณะ ๕ ของวาจาสุภาสิต.....	๑๐๘
ภวานามัย.....	๑๑๓
แนวทางปฏิบัติให้สำเร็จเข้าสู่พระนิพพาน.....	๑๑๔
โศดาปัตตติยังคะ - โยนิโสมนสิการ.....	๑๑๗
จักรธรรม ๔.....	๑๑๘
คู่มือทำพิสุจน์-นิพพานอยู่ในกำมือเรา.....	๑๒๑
คำถามท้ายเล่ม มนุษย์เกิดมาทำไม?.....	๑๒๓
ภาคคตินิทานธรรมะ.....	๑๒๗
ปรัชญาความเป็นผู้นำเพื่อการบริหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	๑๙๙
สมบัติของผู้ดี.....	๒๐๙
ประวัติของผู้เขียน รวบรวมและเรียบเรียง.....	๒๒๑
เอกสารอ้างอิง.....	๒๒๓
รายนามของผู้สร้างหนังสือ.....	๒๒๗

มนุษย์เกิดมาทำไม ?

สวัดน์ พัทธ์ช่วงษ์ : เขียน รวบรวมและเรียบเรียง

ความนำ

หลายคนสงสัยและถามว่า ทำไมงานบุญทางพุทธศาสนา ขณะที่พระสงฆ์ให้ศีล ชาวพุทธจึงไม่ให้ความสนใจการรับศีล ทำไมรับศีลแล้วยังคงตั้งวงดื่มเหล้า? ทำไมทำบุญจึงต้องฆ่าวัว ควาย หมู เป็ด ไก่ ? ทำไมชาวพุทธจึงต้องเบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สิน แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ไปปดมตเท็จ ไม่ซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน? ทำไม? ....และทำไม....?

สังคมในปัจจุบัน เป็นผลจากการพัฒนาของสังคมโลก โดยเริ่มพัฒนาการจากยุคสังคมเกษตรกรรมปฏิวัติสู่ยุคอุตสาหกรรม ยุคเทคโนโลยีก้าวหน้า (เริ่มบริโภคนิยม) ยุคโลกาภิวัตน์ จนถึงยุคปัจจุบัน “ยุคข้อมูลข่าวสารหรือไร้พรมแดน” (บริโภคนิยมสุดโต่ง) สังคมโลกแสวงหาความสุข ความสะดวกสบายจากการบริโภควัตถุนิยมแบบสุด ๆ แสวงหาความมั่งคั่ง ร่ำรวย (โลภะ) แสวงหาและแย่งชิงอำนาจโดยการเบียดเบียน (โทสะ) และเผาผลาญ และเสพ ทำลายอย่างลุ่มหลง (โมหะ) เวียนวนอยู่ในลภายศ สรรเสริญ และความสุข ปฏิเสธความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ซึ่งทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า “โลกธรรม ๘ ประการ” คือ ธรรมะคู่โลก ถึงจะปฏิเสธอย่างไร สังคมโลกก็ดิ้นรนวิ่งหนีความทุกข์ไปไม่พ้น เพราะทุกสิ่งล้วนตกอยู่ในกฎแห่งสามัญญลักษณะ หรือ ไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จึงทำให้สังคมมนุษย์ปัจจุบันประสบความทุกข์ทั้งกายและใจมากกว่าสมัยโบราณ (ยุคเกษตรกรรม) นั่นเพราะเหตุอันเกิดปัญหาที่เนื่องมาจากการพัฒนา ดังคำกล่าวที่ว่า “พัฒนาใดๆ ก็ดี แต่ถ้าจิตไม่พัฒนา” ยิ่งมีความเจริญทางวัตถุมากเท่าไร ความเสื่อมถอยทางจิตใจก็ยิ่งทวีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากปัญหาทาง

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

สังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมากมายหลากหลายรูปแบบ นับวันแต่จะทวีความรุนแรง ทารุณ โหดร้ายมากยิ่งขึ้น ยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ไม่รู้จัก จึงน่าเป็นห่วงว่าสังคมโลกจะถึง “ยุคเสื่อมถอยทำลายล้าง” ละหรือ ?

ถ้าหากว่าสังคมโลกกำลังจะถึงยุคเสื่อมถอยทำลายล้างดังกล่าวจริง มนุษย์ก็เกิดมาเพื่อพบกับความทุกข์ แล้วมนุษย์เราจะอยู่กันได้อย่างไร ?

แต่ถ้าหากท่านยังไม่อยากให้อายุถึงยุคดังกล่าว ท่านควรจะต้องทำอย่างไรจึงจะอยู่อย่างมีความสุข และความสุขที่วุ่นนี้ต้องเป็นความสุขที่แท้จริงด้วย ดังนั้นคำถามที่ว่ามนุษย์เกิดมาทำไม ? หากต้องการทราบโปรดติดตามพลิกอ่านบทความต่อไปก็คงจะทราบคำตอบได้โดยไม่ยาก

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๑ ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค
 (เป็นสูตรต้นตปิฎก) อัคคัณฺณสูตร
 สูตรว่าด้วยสิ่งที่เลิศ หรือที่เป็นต้นเดิม (รวมที่มาดั้งเดิมของโลก)

พระผู้มีพระภาคประทับ ณ ปราสาทของนางวิสาขาในบุพพาราม ใกล้กรุงสาวัตถี สมัยนั้นสามเณรชื่อ วาเสฏฐะและภาร์ทวาชะ (เดิมนับถือศาสนาอื่น) อยู่ปริวาส (อบรม) ในภิกษุทั้งหลาย ประรณาคความเป็นภิกษุชวนกันไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ผู้กำลังจรงกรมอยู่ในที่แจ้งเพื่อฟังธรรม พระผู้มีพระภาคตรัสว่าพวกท่านมีชาติเป็นพราหมณ์ มีสกุลเป็นพราหมณ์ ออกบวชพวกพราหมณ์ที่เป็นชั้นหัวหน้าไม่ด่าไม่บริภาษบ้างหรือ. กราบทูลตอบว่า ด่าอย่างเต็มที่. ตรัสถามว่า ด่าอย่างไร. กราบทูลว่า ด่าว่าพราหมณ์เป็นวรรณะประเสริฐ เป็นวรรณะขาวบริสุทธิ์ วรรณะอื่นเลว เป็นวรรณะดำ ไม่บริสุทธิ์ พราหมณ์เป็นบุตรของพรหม เกิดจากปากพรหม เป็นพรหมทายาท พวกท่านละวรรณะอันประเสริฐ ไปเข้าสู่วรรณะเลว คือ พวกสมณะคีระชะไล้น ซึ่งเป็นพวกไพร่ พวกดำ พวกเกิดจากเท้าของพระพรหม ซึ่งเป็นการไม่ดี ไม่สมควรเลย พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า พราหมณ์พวกนั้นลืมนั่น เกิดจากองค์กำเนิดของพราหมณ์นี้แท้ๆ ยิ่งกล่าว่ว่าประเสริฐสุด เกิดจากปากพรหม เป็นต้น ซึ่งเป็นการกล่าวดูพระพรหมและพุดต

แล้วตรัสเรื่องมนุษย์ ๔ วรรณะ ที่ทำชั่วทำได้อย่างเดียวกัน และเรื่องที่พระเจ้าปเสนทิโกศล (ผู้เป็นกษัตริย์) แต่ปฏิบัติต่อพระองค์ ซึ่งพวกพราหมณ์ถือว่าเป็นพวกดำ (เพราะปลงคีระชะออกบวช) อย่างเต็มไปด้วยความเคารพ

ครั้นแล้วตรัส (เป็นเชิงปลอบใจ หรือให้หลักการใหม่) ว่า ท่านทั้งหลายมาบวชจากโคตรจากสกุลต่างๆ เมื่อมีผู้ถามว่า เป็นใคร ก็จงกล่าวตอบว่า พวกเราเป็นสมณะศากยบุตร ผู้ได้มีศรัทธาตั้งมั่นในตถาคต ผู้นั้นย่อมควรที่จะ

มนุษย์...เกิดมาจากไหน?

กล่าวว่า เราเป็นบุตร เป็นโอรสของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้เกิดจากกรรม อัน
ธรรมสร้างเป็นธรรมทายาท (ผู้รับมรดกกรรม) ทั้งนี้เพราะคำว่า อัมมกาย
(กายธรรม) พรหมกาย (กายพรหม) และผู้เป็นธรรม ผู้เป็นพรหมนี้เป็นชื่อ
ของตถาคต

(เป็นการแก้ข้อตำของพวกพราหมณ์ โดยสร้างหลักการใหม่ให้
พวกมาบวชจากทุกวรรณะได้ชื่อว่ามีกำเนิดใหม่ที่ไมแพ้พวกพราหมณ์)

ครั้นแล้วตรัสเรื่อง สมัยหนึ่งโลกหมุนเวียนไปสู่ความพินาศ สัตว์
ทั้งหลายไปเกิดในชั้นอภิสสรพรหมกันโดยมาก เมื่อโลกหมุนกลับ (คือเกิด
ใหม่ภายหลังพินาศ) สัตว์เหล่านั้นก็จุติมาสู่โลกนี้ เป็นผู้เกิดขึ้นจากใจกินปิติ
เป็นภิกษา (ยังมีอำนาจมานอยู่) มีแสงสว่างในตัวไปได้ในอากาศ (เช่นเดียวกับ
เมื่อเกิดในชั้นอภิสสรพรหม)

อาหารชั้นแรก

แล้วเกิดมีรสดิน (หรือเรียกว่าวันดิน) อันสมบูรณ์ด้วยสี กลิ่น รส
สัตว์ทั้งหลายเอาวันดินนี้มาลิ้มรสดูก็ชอบใจ เลยหมดแสงสว่างในตัว เมื่อ
แสงสว่างหายไป ก็มีพระจันทร์ พระอาทิตย์ มีดาวนักษัตร มีคืนวัน มีเดือน
มีกิ่งเดือน มีฤดู และปี เมื่อกินวันดินเป็นอาหาร กายก็หยาบกระด้าง
ความทรามของผิวพรรณก็ปรากฏ พวกมีผิวพรรณดี ก็ดูหมิ่นพวกมีผิวพรรณ
ทราม เพราะดูหมิ่นผู้อื่นเรื่องผิวพรรณ เพราะความถือตัวและดูหมิ่นผู้อื่น
วันดินก็หายไป ต่างก็พากันบ่นเสียดาย แล้วก็เกิดสะเก็ดดินที่สมบูรณ์ด้วยสี
กลิ่นและรสขึ้นแทน ใช้เป็นอาหารได้ แต่เมื่อกินเข้าไปแล้วร่างกายก็หยาบกระด้าง
ยิ่งขึ้น ความทรามของผิวพรรณก็ปรากฏชัดขึ้น เกิดการดูหมิ่น ถือตัว เพราะเหตุ
ผิวพรรณนั้นมากขึ้น สะเก็ดดินก็หายไป เกิดเถาไม้สมบูรณ์ด้วยสี กลิ่น และรส
ขึ้นแทน ใช้กินเป็นอาหารได้ ความหยาบกระด้างของกาย และความทรามของ
ผิวพรรณก็ปรากฏมากขึ้น เกิดการดูหมิ่น ถือตัว เพราะเหตุผิวพรรณนั้นมากขึ้น
เถาไม้ก็หายไป ข้าวสาลี ไม่มีเปลือก มีกลิ่นหอม มีเมล็ดเป็นข้าวสารก็เกิดขึ้น

แทนใช้เป็นอาหารได้ ข้าวนี้เก็บเย็นเช้าก็แก่แทนที่ขึ้นมาอีก ไม่ปรากฏพร่องไปเลย ความหยาบกระด้างของกาย ความทรมานของผิวพรรณก็ปรากฏมากขึ้น

เพศหญิงเพศชาย

จึงปรากฏเพศหญิงเพศชาย เมื่อต่างเพศเพ่งกันแลกันเกินขอบเขต ก็เกิดความกำหนัดเร่าร้อนและเสพเมถุนธรรมต่อหน้าคนทั้งหลาย เป็นที่รังเกียจและพากันเอาสิ่งของขว้างปา เพราะสมัยนั้นถือว่าการเสพเมถุนเป็นอธรรม เช่นกับที่สมัยนี้ถือว่าเป็นธรรม (ถูกต้อง) ต่อมาจึงรู้จักสร้างบ้านเรือน ปกปิดซ่อนเร้น

การสะสมอาหาร

ต่อมามีผู้เกียจคร้านที่จะนำข้าวสาธิตมาตอนเช้าเพื่ออาหารเช้า นำมาตอนเย็นเพื่ออาหารเย็น จึงนำมาครั้งเดียวให้พอทั้งเช้าทั้งเย็น ต่อมาก็นำมาครั้งเดียวให้พอสำหรับ ๒ วัน ๔ วัน ๘ วัน มีการสะสมอาหาร จึงเกิดมีเปลือกห่อหุ้มข้าวสารที่ถอนแล้วก็ไม่งอกขึ้นมาแทน ปรากฏความพร่อง (เป็นตอน ๆ ที่ถูกถอนไป) มนุษย์เหล่านั้นจึงประชุมกันปรารภความเสื่อมลงโดยลำดับ แล้วมีการแบ่งข้าวสาธิตกำหนดเขต (เป็นของคนนั้นคนนี้)

อกุศลธรรมเกิดขึ้น กษัตริย์เกิดขึ้น

ต่อมาบางคนรักษาส่วนของตน ขโมยของคนอื่นมาบริโภค เมื่อถูกจับได้ก็เพียงแต่สั่งสอนกันไม่ให้ทำอีก เขาก็รับคำ ต่อมาขโมยอีก ถูกจับได้ถึงครั้งที่ ๓ ก็สั่งสอนเช่นเดิมอีก แต่บางคนก็ลงโทษ ตบด้วยมือขว้างด้วยก้อนดินตีด้วยไม้ เขาจึงประชุมกันปรารภว่า การลักทรัพย์ การตีเตียน การพุดปด การจับท่อนไม้เกิดขึ้น ควรจะแต่งตั้งคนขึ้นให้ทำหน้าที่ตีคนที่ควรตี ชับไล่คนที่ควรขับไล่ โดยพวกเราจะแบ่งส่วนข้าวสาธิตให้ จึงเลือกคนทั้งดงามมีศักดิ์ใหญ่ แต่งตั้งเป็นหัวหน้า เพื่อปกครองคน (ตีและขับไล่คนที่ทำผิด) คำว่า “มหาสมมต” (ผู้ที่มหาชนแต่งตั้ง) กษัตริย์ (ผู้เป็นใหญ่แห่งนา) ราชา (ผู้ทำความ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

อึดใจสุขใจแก่ผู้อื่น) จึงเกิดขึ้น กษัตริย์ก็เกิดขึ้นจากคนพวกนั้น มิใช่พวกอื่น จากคนเสมอกัน มิใช่คนไม่เสมอกัน เกิดขึ้นโดยธรรม มิใช่เกิดขึ้นโดยอธรรม ธรรมะจึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เกิดพราหมณ์ แพศย์ ศูทร

ยังมีคนบางกลุ่มออกบวชมุ่งลอยธรรมที่ชั่วเป็นอกุศล จึงมีนามว่า พราหมณ์ (ผู้ลอยบาป), สร้างกุฎิหญ้าขึ้น เฟ่งในกุฎินั้น จึงมีนามว่า ฉายกะ (ผู้เฟ่ง); บางคนไปอยู่รอบหมู่บ้านรอบนิคม แต่งตำรา (อรรถกถาว่า แต่งพระเวทและสอนให้ผู้อื่นสวดสาธยาย) คนจึงกล่าวว่ามีเฟ่ง นามว่า อัชฌายกะ (ผู้ไม่เฟ่ง) จึงเกิดขึ้น เดิมหมายความว่าเลว แต่บัดนี้หมายความว่าดี (อัชฌายกะ ปัจจุบันนี้แปลว่า ผู้สาธยาย)

ยังมีคนบางกลุ่ม ถือการเสพเมถุนธรรม อาศัยการล่าสัตว์เลี้ยงชีวิต จึงมีชื่อว่าศูทร (พระไตรปิฎกฉบับไทยตกหาย ข้อความวรรคนี้ทั้งวรรค จึงต้องแปลตามฝรั่ง อรรถกถาอธิบายคำว่า สุทท (ศูทร) ว่าเพี้ยนมาจากคำว่า ลุทท (นายพราน) หรือ ชุทท (งานเล็ก ๆ น้อย ๆ) เป็นเชิงว่าพวกแพศย์ คือผู้ทำงานสำคัญแต่พวกศูทรทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เข้าใจกันทั่วไป คือศูทรเป็นพวกคนงานหรือคนรับใช้)

ครั้นแล้วตรัสสรุปว่า ทั้งพราหมณ์ แพศย์ ศูทร ก็เกิดจากพวกคนพวกนั้น มิใช่เกิดจากคนพวกอื่น เกิดจากคนที่เสมอกัน มิใช่เกิดจากคนที่ไม่เสมอกัน เกิดขึ้นโดยธรรม มิใช่เกิดขึ้นโดยอธรรม (แสดงว่าการแบ่งชั้นวรรณะนั้น ในชั้นเดิมมิได้มาจากหลักการอื่น นอกจากการแบ่งงานหรือแบ่งหน้าที่กันตามความสมัครใจ แล้วก็ไม่ใช่ใครวิเศษกว่าใครมาแต่ต้น แท้จริงก็คนชั้นเดียวกันมาแต่เดิม ทั้งนี้เป็นการทำลายทิวภูมิมานะ ช่วยให้ลดการดูหมิ่นกันแลกัน เป็นการปฏิเสธหลักการของพราหมณ์ที่ว่าใครเกิดจากส่วนไหนของพระพรหม ซึ่งสูงต่ำกว่ากัน)

สมณมณฑล

แล้วตรัสต่อไปว่า มีสมัยซึ่งบุคคลในวรรณะทั้งสี่มีกษัตริย์ เป็นต้น ไม่พอใจธรรมะของตน ออกบวชไม่ครองเรือน จึงเกิดสมณมณฑลหรือคณะของสมณะขึ้น จากคณะทั้งสี่ คือ เกิดจากคนเหล่านั้น มิใช่เกิดจากคนพวกอื่น เกิดจากคนที่เสมอกัน มิใช่เกิดจากคนที่ไม่เสมอกัน เกิดขึ้นโดยธรรม มิใช่เกิดขึ้นโดยอธรรม (อันนี้เป็นการพิสูจน์อีกว่า คนชั้นสมณะที่พวกพราหมณ์ดูหมิ่นอย่างยิ่งนั้น ก็เกิดจากรวรรณะทั้งสี่ ซึ่งมีมูลเดิมมาด้วยกัน มิใช่ใครสูงต่ำกว่ากัน)

การได้รับผลเสมอกัน

ครั้นแล้วตรัสสรุปว่า ทั้งกษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร และสมณะ ถ้าประพฤติทุจริตทางกาย วาจา ใจ มีความเห็นผิด ประกอบกรรมซึ่งเกิดจากความเห็นผิด เมื่อตายไปก็จะเข้าถึงอบาย ทูคติ วินิบาต นรก เหมือนกัน ถ้าตรงกันข้าม คือประพฤติสุจริตทางกาย วาจา ใจ มีความเห็นชอบ ประกอบกรรมซึ่งเกิดจากความเห็นชอบ เมื่อตายไปก็จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เหมือนกัน หรือถ้าทำทั้งสองอย่าง (คือชั่วมักทำ ดีก็ทำ) ก็จะได้รับทั้งสุขทั้งทุกข์เหมือนกัน

อนึ่ง วรรณะทั้งสี่นี้ ถ้าสำรวมกาย วาจา ใจ อาศัยการเจริญโพธิปักขิยธรรม ๗ ประการ ก็จะมีปฏิปทานได้ในปัจจุบันเหมือนกัน

และวรรณะทั้งสี่เหล่านี้ ผู้ใดเป็นภิกษุ เป็นพระอรหันต์ซีณาสพหมตกิจ ปลงภาระ หลุดพ้นเพราะรู้โดยชอบ ผู้นั้นก็นับว่าเป็นยอดแห่งวรรณะเหล่านั้นโดยธรรม มิใช่โดยอธรรมเพราะธรรมะเป็นสิ่งประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในที่สุดตรัสย้ถึงภษิตของสังกุมารพรหมและของพระองค์ที่ตรงกันว่า “กษัตริย์เป็นผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ผู้ถือโคตร แต่ผู้ใดมีวิชา (ความรู้) จรณะ (ความประพฤติ) ผู้นั้นเป็น ผู้ประเสริฐสุดในเทวดาและมนุษย์”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

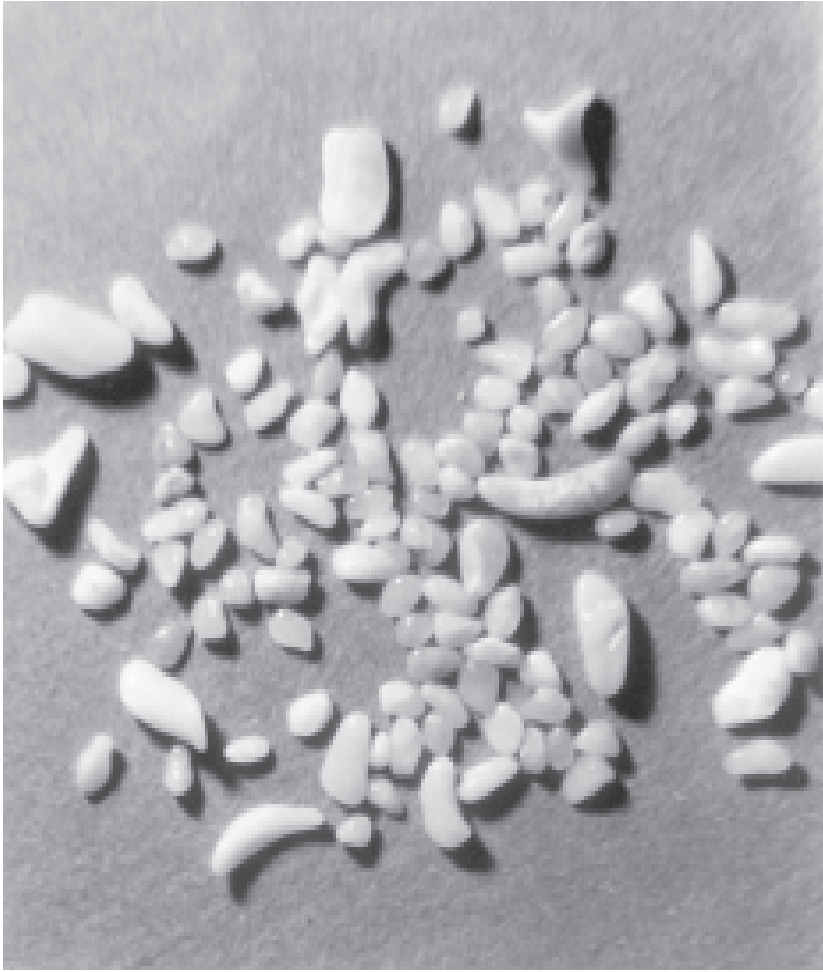
(หมายเหตุ : พระสูตรนี้ มีลีลาแสดงความเป็นมาของโลก แต่แสดงแล้ว ก็ยกธรรมะเป็นจุดสูงสุดในเทวดาและมนุษย์ วรรณะทั้งสี่ก็มาจากคนพวกเดียวกัน ไม่มีใครวิเศษกว่ากัน แต่ภายหลังคนเข้าใจผิดดูหมิ่นกันไปเอง การแสดงเรื่องความเป็นมาของโลก อาจวินิจฉัยได้เป็น ๒ ประการ คือ ประการแรกเป็นการเอาหลักของศาสนาพราหมณ์มาแล้วแต่อธิบายหรือตีความเสียใหม่ให้เข้ารูปเข้ารอยกับคติธรรมทางพระพุทธศาสนา อันชี้ให้เห็นว่าพราหมณ์เข้าใจของเก่าผิด จึงหลงยกตัวเองว่าประเสริฐ อีกอย่างหนึ่งเป็นการเล่าโดยมิได้อิงคติของพราหมณ์ โดยถือเป็นเรื่องของพระพุทธศาสนาแท้ๆ ก็แปลกดีเหมือนกัน เพราะถ้าเทียบส่วนใหญ่นับกับส่วนเล็กในทางวิทยาศาสตร์แล้วปรมาณูที่มีโปรตอนเป็นศูนย์กลาง มีอิเล็กตรอนเป็นตัววิ่งวน รวมทั้งมีนิวตรอนเป็นส่วนประกอบด้วยนั้น มีลักษณะใกล้เคียงกับสุริยะระบบ ซึ่งมีดวงอาทิตย์เป็นจุดศูนย์กลาง มีดาวเคราะห์ (PLANETS) เช่นโลกเรา และดาวพระศุกร์ พระเสาร์ เป็นต้น วนรอบคล้ายอิเล็กตรอน มีบางโอกาสที่ปรมาณูอาจถูกแยก ถูกทำลาย เพราะเหตุภายนอก เช่น ที่นักวิทยาศาสตร์จัดทำฉันได้สุริยะระบบ หรือ SOLAR SYSTEM ก็เช่นเดียวกัน อาจถูกทำลายหรือสลายตัวแล้วเกิดใหม่ได้เพราะมีระบบสุริยะอื่นเข้ามาใกล้หรือมีเหตุอื่นเกิดขึ้น ในการเกิดก็เช่นเดียว เมื่อทำลายได้ก็อาจรวมตัวได้ในเมื่อธาตุไฮโดรเจนกับออกซิเจน รวมตัวกันเป็นน้ำ พวกฝุ่นผงที่แหลกก็เข้ามารวมตัวกับน้ำได้และแน่นแข็งขึ้นในที่สุด เป็นเรื่องเสนอชวนให้คิดแต่มิได้ชวนให้ติดใจในเกิร์ต เพราะสาระสำคัญอยู่ที่การถือธรรมะเป็นใหญ่ เป็นหลักของสังคมทุกชั้น)

មនុស្ស... កើតមកតើ តើ មក ពី ណា?

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ
ทรงประทาน พระบรมสารีริกธาตุ เพื่อนำไป
บรรจุไว้ในองค์ พระพุทธรูปกิตติสิริชัย

จกักรวัตติสูตร สูตรว่าด้วยพระเจ้าจักรพรรดิ

พระผู้มีพระภาคประทับ ณ นครมาตุลา แคว้นมคธ ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายให้ฟังตนฟังธรรมและเจริญสติปัญญา ๔ แล้วตรัสเล่าเรื่องรัตนะ ๗ ประการของพระเจ้าจักรพรรดิพระนามว่า ทฬทหนมิ คือ :-

๑. จักร (ลูกล่อรถ) แก้ว (จักรรัตนะ)
๒. ช้างแก้ว (หัตถิรัตนะ)
๓. ม้าแก้ว (อัสสรรัตนะ)
๔. แก้วมณี (มณีรัตนะ)
๕. นางแก้ว (อิตถิรัตนะ)
๖. ขุนคลังแก้ว (คหปติรัตนะ)
๗. ขุนพลแก้ว (ปริณายกรัตนะ)

พระเจ้าทฬทหนมิตรัสสั่งบุรุษคนหนึ่งให้คอยดูว่า จักรแก้วเคลื่อนจากฐานเมื่อไรให้มาบอก จำเนียรกาลล่วงมา เมื่อจักรแก้วเคลื่อนจากที่ บุรุษนั้นก็ไปกราบทูล พระองค์จึงตรัสเรียกพระราชบุตรองค์ใหญ่ มอบราชสมบัติให้แล้วปลงพระเกศาและพระมัสสุ ทรงผ้ากาสาเย (ผ้าย้อมฝาด) ออกผนวชเป็นบรรพชิต เมื่อออกผนวชเป็นราชฤๅษีได้ ๗ วัน จักรแก้วก็อันตรธานหายไป

พระราชา (พระองค์ใหม่) ก็ทรงเสียพระราชหฤทัย เข้าไปเฝ้าพระราชฤๅษี เล่าความถวาย พระราชฤๅษีก็ตรัสปลอบว่า จักรแก้วเป็นของให้กันไม่ได้ และทรงแนะนำให้บำเพ็ญจกักรวัตติวัตร คือข้อปฏิบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ มีฐานะอยู่ที่เมื่อปฏิบัติแล้ว จักรแก้วอันเป็นทิพย์ มีก่าตั้งพัน มีกงดุมสมบุรณ์ ด้วยอาการทั้งปวงจักปรากฏขึ้นแก่พระราชา ผู้รักษาอุโบสถในวันอุโบสถ ๑๕ ค่ำ ผู้ขึ้นสู่ชั้นบนปราสาท กราบทูลถามว่า วัตรอันประเสริฐของพระเจ้าจักรพรรดิเป็นอย่างไร ตรัสตอบว่า “๑. จงอาศัยธรรมสักการะเคารพนับถือธรรมให้ความคุ้มครองอันเป็นธรรมแก่นมนุษย์แลสัตว์ ไม่ยอมให้ผู้ทำอันเป็นธรรมเป็นไปในแวนแคว้น^๑ ๒. ผู้ใดไม่มีทรัพย์ก็มอบทรัพย์ให้ ๓. เข้าไปหาสมณพราหมณ์

^๑ ข้อนี้เก็บใจความจริง ๆ สำนวนบาลียาวมาก

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ผู้เว้นจากความเมา ประมาท ตั้งอยู่ในขันติ (ความอดทน) โสรัจจะ (ความสงบเสถียร) และถ้ามถึงสิ่งเป็นกุศล อกุศล มีโทษ ไม่มีโทษ ควรเสพ ไม่ควรเสพอะไรทำเข้าเป็นไปเพื่อเสียประโยชน์ เพื่อทุกข์ตลอดกาลนาน อะไรทำเข้าเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อสุขตลอดกาลนาน เมื่อฟังแล้ว ก็รับเอาสิ่งที่เป็นกุศลมาประพฤตินี้แหละคือวัตรอันประเสริฐของพระเจ้าจักรพรรดินั้น !

(หมายเหตุ : ข้าพเจ้าย่อวัตรของพระเจ้าจักรพรรดิได้ ๓ อย่าง แต่ในอรรถกถาแจกไปตามพยัญชนะได้ถึง ๑๐ อย่าง คือ ให้อารักขาเป็นธรรมแก่ ๑. พลกาย หรือกองทหารที่อยู่ใกล้ชิด (เป็นอันโตชน) ๒. กษัตริย์ (น่าจะหมายถึงพระราชวงศ์และกษัตริย์เมืองขึ้น) ๓. ผู้ติดตาม ๔. พรหมณ์คฤหบดี ๕. ชวานิคมนชนบท ๖. สมณพรหมณ์ ๗. เนื้อและนก ๘. ชัดขวางผู้ทำการที่ไม่เป็นธรรม ๙. เพิ่มให้ทรัพย์แก่ผู้ไม่มีทรัพย์ ๑๐. เข้าไปหาสมณพรหมณ์แล้วถามปัญหา และแล้วอธิบายต่อไปว่า แยกเป็น ๑๒ ข้อก็ได้ คือแยกคฤหบดีออกจากพรหมณ์ และแยกนกออกจากเนื้อ แต่ที่ข้าพเจ้าย่อเหลือเพียง ๓ ก็เพราะประเด็นแรก มุ่งในการเคารพธรรม ให้ความคุ้มครองอันเป็นธรรม และปราบอธรรม จัดเป็นข้อที่หนึ่ง - ผู้จัดทำ)

เมื่อพระราช (ผู้เป็นราชบุตร) กระทำตาม จักรแก้วก็ปรากฏขึ้นตามที่พระราชฤษีทรงกล่าวไว้ พระราชาจึงทรงถือเต้าน้ำด้วยพระหัตถ์ซ้าย ทรงหมุนจักรแก้วไปด้วยพระหัตถ์เบื้องขวารับสั่งว่า จักรแก้วอันเจริญจงหมุนไปเกิดจมีชัยเกิด แล้วยกกองทัพมีองศ์ติดตามไปทั้งสี่ทิศจนจตสมุทฺร สั่งสอนพระราชานในทิศนั้นให้ตั้งอยู่ในศีลห้า แล้วมอบให้ครอบครองสมบัติต่อไปตามเดิม (เพียงให้ยอมแพ้เท่านั้น เมื่อได้ชัยชนะทั้งสี่ทิศแล้วก็เสด็จกลับสู่ราชธานีตามเดิม

พระเจ้าจักรพรรดิ พระองค์ที่ ๒-๓-๔-๕-๖ และที่ ๗ ก็เป็นอย่างนี้พระเจ้าจักรพรรดิที่ ๗ เมื่อออกผนวช และมอบพระราชสมบัติแก่พระราชโอรสแล้ว จักรแก้วก็อันตรธานหายไป พระอามตย์ราชบริพารก็ถวายคำแนะนำเรื่องวัตรของพระเจ้าจักรพรรดิ

ความผิดพลาดในพระราชานงค์ที่ ๘

พระราชาสดับแล้ว ก็ทรงจัดการรักษาคุ้มครองอันเป็นธรรม แต่ไม่พระราชทานทรัพย์แก่ผู้ไม่มีทรัพย์ (ในข้อนี้เมื่อเทียบกับเหตุการณ์ในปัจจุบันก็คือไม่จัดการด้านสังคมสงเคราะห์ ไม่มีการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก) ความยากจนก็โพล เมื่อความยากจนโพล คนก็ลักทรัพย์ของผู้อื่น ราชบุรุษจับได้ก็นำมาถวายให้ทรงจัดการ เมื่อทรงไต่สวนได้ความเป็นสัตย์ และทราบว่าเป็นเพราะไม่มีอาชีพ ก็พระราชทานทรัพย์ให้ไปเลี้ยงตนเลี้ยงมารดาบิดา บุตรภรรยา ประกอบการงานและบำรุงสมณพราหมณ์ ต่อมามีคนลักทรัพย์ของผู้อื่นและถูกจับได้อีก ทรงไต่สวนได้ความเป็นสัตย์อย่างเดิม ก็พระราชทานทรัพย์อีก ชาวก็ลือกันไปว่า ถ้าใครลักทรัพย์ก็จะได้พระราชทานทรัพย์ คนก็ปรารถนาจะลักทรัพย์มากขึ้น

ต่อมา ราชบุรุษจับคนลักทรัพย์ได้อีก แต่คราวขึ้นพระราชาทรงเกรงว่า ถ้าพระราชทานทรัพย์การลักทรัพย์ก็จักเพิ่มขึ้น จึงตรัสสั่งให้มัด โทณศรีษะ พาตระเวนไปตามถนนหนทาง ด้วยบันฑะวะเสียงกร้าว นำออกทางประตูพระนครด้านใต้ ปราบกันอย่างถอนราก ตัดศรีษะเสีย

เมื่อมนุษย์ได้ทราบข่าว ก็พากันสร้างศีลตราอันคมขึ้น และคิดว่า ถ้าลักทรัพย์ใครก็ต้องตัดศรีษะเจ้าทรัพย์บ้าง จึงเกิดการปล้นหมู่บ้านนิคมนคร และการปล้นในหนทาง

อายุลด อธรรมเพิ่ม

จากการที่ไม่ให้ทรัพย์แก่ผู้ไร้ทรัพย์ ก็มาด้วยความยากจนมากด้วยการลักทรัพย์ มากด้วยการใช้ศีลตรา มาด้วยการพูดปด อายุและผิวพรรณของสัตว์ทั้งหลายก็เสื่อมลง คือมนุษย์มีอายุ ๘ หมื่นปี บุตรมีอายุเพียง ๔ หมื่นปี และลดลงเรื่อย ๆ ในเมื่อความชั่วเกิดมากขึ้น เช่น การพูดเท็จอย่างจงใจ, การพูดส่อเสียด, และการพูดเพื่อเจ้า เมื่ออายุลดลงมาถึง ๒,๕๐๐ ปี มากไปด้วยธรรม ๒ อย่าง คือ โลภอยากได้ของเขา และพยายามปองร้ายเขา เมื่ออายุ

มนุษย์...เกิดมากี่ปี?

ลดลงมาถึง ๑ พันปี มากไปด้วยมิชฌาทีฏฐิติ ความเห็นผิดจากคลองธรรม เมื่ออายุลดลงมาถึง ๕,๐๐๐ ปี มากไปด้วยธรรม ๓ อย่าง คือ ๑. ความกำหนดที่ผิดธรรม (อธมมาราค) ๒. ความโลภรุนแรง (วิสมโลก) ๓. ธรรมะที่ผิด (อรรถกถาอธิบายว่า ความกำหนดพอใจผิดปกติ เช่น ชายในชาย หญิงในหญิง) เมื่ออายุลดลงมาถึง ๒๕๐ ปี มากไปด้วยธรรม คือการไม่ปฏิบัติในมารดา, บิดา, ในสมณะ, ในพรามณ์, การไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในสกุล เมื่อเสื่อมลงอย่างนี้ ทั้งอายุและผิวพรรณ มนุษย์มีอายุ ๒๕๐ ปี บุตรก็มีอายุเพียง ๑๐๐ ปี

เหลืออายุ ๑๐ ปี เกิดมิลล์ญญี

จักมีสมัยที่บุตรของมนุษย์มีอายุ ๑๐ ปี หญิงสาวอายุ ๕ ปี ก็มีสามี ได้รับเหล่านี้จะอันตรายานไป คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย รสเค็ม; เมล็ดพืช ชื่อทุรสกะ (ไทยแปลกันว่าข้าวหญ้ากับแก่) จะเป็นโภชนะอันเลิศ เสมือนหนึ่งข้าวสุกแห่งข้าวสาลีและเนื้อสัตว์เป็นโภชนะอันเลิศในสมัยนี้ (คือของเลวสมัยนี้กลายเป็นของดีในสมัยที่เสื่อม): กุสลกัมมบล (คือของเลวสมัยนี้กลายเป็นของดีในสมัยเสื่อม); กุสลกัมมบล (ทางแห่งกุศล) ๑๐ ประการ จะอันตรายาน อกุสลกัมมบล (ทางแห่งอกุศล) ๑๐ ประการจะรุ่งเรืองยิ่ง; แม้คำว่า กุศลก็ไม่มี ผู้ทำกุศลจะมีแต่ที่ไหน ; การไม่ปฏิบัติชอบในมารดาบิดา ในสมณะ ในพรามณ์ การไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในสกุล จะได้รับการบูชา สรรเสริญ ซึ่งตรงกันข้ามกับปัจจุบันนี้; จะไม่มีคำว่า มารดา, น้ำ, บิดา, ป่า, อา, ภริยาของอาจารย์, ภริยาของครู. โลกจะเจือปนกันเหมือนสัตว์ เช่น แพะ ไก่ สุกร; จักมีอาฆาต, พยาบาท, มุ่งร้ายกัน, คิดฆ่ากันอย่างรุนแรง,แม่คิดต่อลูก ลูกคิดต่อแม่, พ่อคิดต่อลูก ลูกคิดต่อพ่อ, พี่ชายคิดต่อน้องหญิง น้องหญิงคิดต่อพี่ชาย.

จะเกิดมีสัตว์อันตรายกับปี^๒ คือ ๑ กับปีที่อยู่ในระหว่างคัสตรา ๗ วัน

^๒ คำว่า สัตว์อันตรายกับปี^๒ อรรถกถาอธิบายว่า อันตรายกับปีที่พินาศในระหว่าง คือโลกยังไม่ถึงสังวัฏฏ์กับปี ก็พินาศด้วยคัสตราเสียในระหว่างอันตรายกับปีมี ๓ อย่าง คือ ทุกภิกขันตรกับปี กับปีพินาศในระหว่างเพราะอดอาหาร โรคนันตรกับปี กับปีพินาศในระหว่างเพราะโรค สัตว์อันตรายกับปีกับปีพินาศ ในระหว่างคัสตรา เป็นผลแห่งกรรมชั่วของมนุษย์คือถ้าโลกจัด ก็พินาศเพราะอดอาหารหลงจัด ก็พินาศเพราะโรค ถ้าโทษจัด ก็พินาศเพราะคัสตรา

คนทั้งหลายจะมีความสำคัญในกันและกันว่าเป็นเนื้อ (มิตส์ญญา^๓) จะมี ศัสตราอันคมเกิดขึ้นในมือ ฆ่ากันและกันด้วยสำคัญว่าเนื้อ.

กลับเจริญขึ้นอีก

มีบุคคลบางคนหลบไปอยู่ในป่าดง พงษ์หมู่ กินเหง้าไม้ ผลไม้ในป่า เมื่อพ้น ๗ วันแล้ว ออกมาก็ดีใจว่าเรingersที่รอดชีวิต จึงตั้งใจทำกุศลกรรม ละเว้น การฆ่าสัตว์ และบำเพ็ญกุศลกรรม ละเว้นอกุศลกรรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อายุก็ยืน ขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง ๘ หมื่นปี.

พระเจ้าจักรพรรดิอีกพระองค์หนึ่ง

เมื่อมนุษย์มีอายุยืน ๘ หมื่นปีนั้น หญิงสาวอายุ ๕ พันปีจึงมีสามีได้. มนุษย์จะมีโรคเพียง ๓ อย่าง คือ ๑. ความปรารถนา (อยากอาหาร) ๒. ความไม่อยากกินอาหาร (เกียจคร้านอยากนอน) ๓. ความแก่. ชมพูทวีป นี้จะมั่งคั่งรุ่งเรือง มีคามนิคมราชธานีแบบโกปินดิ (ใกล้เคียงกัน) ยัดเยียดไปด้วยมนุษย์. กรุงพาราณสี จะเป็นราชธานีนามว่า เกตุมตี อันมั่งคั่ง มีคนมาก อาหารหาง่าย. จักมีพระเจ้าจักรพรรดิพระนามว่าสังขะ เป็นพระราชอาผู้ปกครอง โดยธรรม มีชัยชนะจบ ๔ ทิศ ปกครองชนบทถาวรสมบูรณ์ด้วยรัตนะทั้งเจ็ด.

พระเมตไตรยพุทธเจ้า

เมื่อมนุษย์มีอายุยืน ๘ หมื่นปีนั้น พระผู้มีพระภาคพระนามว่า เมตไตรย จักบังเกิดในโลกเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ถึงพร้อมด้วย วิชา (ความรู้) จรณะ (ความประพฤติ) เป็นต้น แสดงธรรมไพเราะในเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย พร้อมทั้งอรรถะพัยัญชนะ บริหารภิกษุสงฆ์มี พันเป็นอนเกเช่นเดียวกับที่เราบริหารภิกษุสงฆ์มีร้อยเป็นอนเก. พระเจ้าสังขะ

^๓ คำว่า มิตส์ญญา แปลว่า ความสำคัญกว่าเนื้อ ถ้าใช้เป็นคุณศัพท์ ก็ใช้ว่า มิตส์ญญี แปลว่า ผู้มีความสำคัญกว่าเนื้อ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

จักรพรรดิจักให้ยกปราสาทที่พระเจ้ามหาปาณะให้สร้างขึ้น ครอบครอง แจกจ่ายทาน และออกผนวชในสำนักพระเมตไตรยพุทธเจ้า ในไม่ช้าก็จะทำให้แจ้งซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยมด้วยความรู้ยิ่งด้วยพระองค์เอง (คือสำเร็จเป็นพระอรหันต์).

ครั้นแล้วตรัสสอนให้ภิกษุทั้งหลายฟังตน ฟังธรรม เจริญสติปัญญา ๔ และสอนให้ท่องเที่ยวไปในโคจรของบิดา (ดำเนินตามพระองค์) ก็จักเจริญด้วยอายุ วรรณะ (ผิวพรรณ) สุข โภคะ (ทรัพย์สมบัติ) และพละ (กำลัง).

๑. ทรงแสดงการเจริญอิทธิบาท (คุณให้บรรลุความสำเร็จ) ๔ ประการ ว่าเป็นเหตุให้ดำรงอยู่ได้ตลอดกัปหรือกว่ากัป.

๒. ทรงแสดงการมีศีล สำรวมในปาฏิโมกข์ (ศีลที่เป็นประธาน) ว่าเป็นเหตุให้มีวรรณะ.

๓. ทรงแสดงการเจริญฌานทั้งสี่ ว่าเป็นเหตุให้มีสุข.

๔. ทรงแสดงการเจริญพรหมวิหาร ๔ ว่าเป็นเหตุให้มีโภคะ (ทรัพย์สมบัติ).

๕. ทรงแสดงการทำให้แจ้งเจโตวิมุตติ (ความหลุดพ้นเพราะสมาธิ) ปัญญาวิมุตติ (ความหลุดพ้นเพราะปัญญา) อันไม่มีอาสวะอยู่ในปัจจุบันว่าเป็นเหตุให้มีพละ (กำลัง).

ตรัสในที่ลุดว่า ไม่ทรงเห็นกำลังอย่างอื่นสักอย่างหนึ่งที่ครอบงำได้ยากเท่ากำลังของมาร. เพราะสมาทานกุศลธรรม บุญก็จะเจริญยิ่ง.

อาเพศ ๑๖ ประการ

จากหนังสือพิมพ์รายเดือน “ดวง”
ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙
ของ ประทีป อัครธีรานนท์ ดังนี้

คำพยากรณ์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมาแต่โบราณกาล บางท่านสามารถว่าปากเปล่าได้คล่อง การนำมาเสนอ ณ ที่นี้เพื่อสนอง คำขอจากหลายท่านที่ไม่ทราบความในคำพยากรณ์นี้โดยสมบูรณ์ คำพยากรณ์นี้ ผู้รู้ทั้งหลายพยายามหาหลักฐานกันนักหนาว่าเป็นคำพยากรณ์ของท่านใด แต่ไม่อาจจะหาหลักฐานได้ พอจะสรุปความเห็นได้เป็น ๓ ประการคือ บางท่านว่าพระพุทธรเจ้าเสื่อเป็นผู้แต่งบางท่านว่าเป็นพระนารายณ์เป็นผู้แต่ง และบางท่านก็ว่าเป็นพระพุทธรทำนายแต่ไม่มีหลักฐานที่จะยืนยันว่า ความเห็นข้อไหนเป็นข้อที่ถูกต้อง

อารมณ์บทยของคำพยากรณ์นี้ยืดยาวมาก ได้นำมาเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ได้แก่เหตุอาเพศในบ้านเมือง ๑๖ ประการ

คือดาวเดือนดินฟ้าจะอาเพศ
มหาเมฆจะลูกเป็นเพลิงกาฬ
พระคงคาจะแดงเดือดตั้งเลือดนง
ผีป่าจะวิ่งเข้าสิงเมือง
พระเสื่อเมืองจะเอาตัวหนี
พระธรณีจะตอกให้
ในลักษณะทำนายไว้บ่ซ่อนผิด

อุบัติเหตุเกิดทั่วทิศาน
เกิดนิมิตพิศดารทุกบ้านเมือง
อกแผ่นดินเป็นบ้าฟ้าจะเหวี่ยง
ผีเมืองนั้นจะออกไปอยู่ไพร
พระกาฬกลีจะเข้ามาเป็นไส้
อกพระกาฬจะหม้ออยู่เกรียมกรม
เมื่อพินิจพิศดูจะเห็นสม

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

มิใช่เทศกาลร้อนก็ร้อนระงม
 ทุกต้นไม้อ้อมหล้าสารพัด
 เทวดาซึ่งรักษพระศาสนา
 ลัปบุรุษจะแพ้แก่ทรชน
 ภรรยาจะฆ่าซึ่งคุณผิว
 ลูกศิษย์จะสู้ครูพัก
 ผู้มีศีลจะเสียซึ่งอำนาจ
 กระเบื้องจะเฟื่องฟูลอย
 ผู้มีตระกูลจะสูญเผ่า
 ผู้มีศีลจะเสียซึ่งอารมณ์
 พระมหากษัตริย์จะเสื่อมสิงหนาท
 อาลัยจะเลื่องลือฮา
 ผู้กล้าจะเสื่อมใจหาญ
 ผู้มีสินจะถอยจากทรัพย์
 ทั้งอายุจะถอยเคลื่อนจากเดือนปี
 ทั้งพืชแผ่นดินจะหย่อนไป
 ทั้งสรรพวานยาจะอาเพศ
 จวงจันทร์พรรณไม้อันหอมรส
 ทั้งข้าวก็จะยากหมากจะแพง
 จะบังเกิดทรพิษมิคัลญูญี
 เขตคามประเทศธานี
 จะอ้ำว้างอกใจทั้งไพร่พล
 จะร้อนนอกสมณาประชาราษฎร์
 จะรบราฆ่าฟันกันวุ่นวาย
 ทางน้ำจะแห้งเป็นทางบก
 สิ่งสาราสัตว์เนื้อเบื้อ
 ทั้งผู้คนสารพัดสัตว์ทั้งหลาย

มิใช่เทศกาลลมฝนก็อุบัติ
 เกิดวิบัตินานาทั่วสากล
 จะรักษาแต่ฝ่ายอกุศล
 มิตรตนจะฆ่าซึ่งความรัก
 คนชั่วจะมล้างผู้มีศักดิ์
 จะหาญหักผู้ใหญ่ให้เป็นน้อย
 นักปราชญ์จะตกต่ำต้อย
 น้ำเต้าอันลายนั้นจะถอยจม
 เพราะจันดทาลมันเข้ามาเสพสม
 เพราะสมครสมคามด้วยมารยา
 ประเทศราชจะเสื่อมซึ่งยศลา
 พระธรรมจะตกลึกลับ
 จะสาบสูญวิชาการทั้งปวงสรรพ
 ลัปบุรุษจะอับซึ่งน้ำใจ
 ประเวณีจะแปรปรวนตามวิสัย
 ผลหมากรากไม้จะถอยรต
 เคยเป็นคุณวิเศษก็เสื่อมหมด
 จะถอยถดไปตามประเพณี
 สารพันจะแห้งแล้งไปทุกที่
 ผุงผีจะวิ่งเข้าปหลอมคน
 จะเกิดการกลีทุกแห่งหน
 จะสาละวนถ่วนทั่วทั้งหญิงชาย
 จะเกิดเข็ญเป็นอุบาทว์นั้นมากหลาย
 ผุงคนจะล้มตายลงเป็นเบื้อ
 เวียงวังจะรกรเป็นป่าเสือ
 จะมีหลงหลอเหลือในแผ่นดิน
 จะสาบสูญล้มตายเสียหมดสิ้น

ด้วยพระกาฬจะมาผลาญแผ่นดิน
กรุงศรีอยุธยาเคยเกษมสุข
จะเป็นเมืองแพศยาอาธรรม์

จะสูญสิ้นการณรงค์สงครามกัน
แสนสนุกยิ่งล้ำเมืองสวรรคต
นับวันจะเสื่อมสูญเออย ๆ

คำพยากรณ์นี้ปรากฏสืบทอดกันมาหลายร้อยปี “กรุงศรีอยุธยา” ในคำพยากรณ์นั้น จะหมายถึงประเทศเขตไหนก็ตาม หากจะพิจารณาสภาพการณ์ในปัจจุบันแล้ว อดผลอไม้ได้อยู่รำไป ที่จะคิดว่าข้อความทั้งหมดนั้นเป็นคำพยากรณ์ประเทศไทยในสมัยนี้ และกำลังเป็นที่ประจักษ์ถึงความแม่นยำอย่างน่ามหัศจรรย์

ลองพิจารณาอาเพศต่าง ๆ ในคำพยากรณ์นั้นกันดู เช่น

เทวดาซึ่งรักษพระศาสนา จะรักษาแต่ฝ่ายอกุศล คุณที่มีโอกาสจะร่ำรวยเด่นในปัจจุบันเกิด ว่าส่วนใหญ่เป็นคนประเภทไหน เข้าตำราอีกตำราหนึ่งว่า ที่ชื่อถือพระเจ้า ว่าโง่เท่าปูปลา

มิตรตนจะมาซึ่งความรัก มีตัวอย่างให้เห็นโดยทั่วไปว่า คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันถือผลประโยชน์สำคัญกว่ามิตรภาพ มักทิ้งมิตรมากกว่า ทั้งผลประโยชน์

ภรรยาจะมาซึ่งคุณผิว เรื่องคบชู้ฆ่าผิว ยังปรากฏเป็นข่าวประจำวัน

ลูกศิษย์จะสู้ครูพัก จะหาญหักผู้ใหญ่ให้เป็นน้อย การประท้วงต่าง ๆ เห็นจะเป็นคำตอบที่ชัดเจนดี

ผู้มีศีลจะเสียซึ่งอารมณ์ เพราะสมัครสมาคมด้วยมารยา ก็เห็นจะได้แก่พระก็มีการประท้วง และมีการเดินกับเขาด้วยเหมือนกันนั่นแหละ

สัปบุรุษจะอับซึ่งน้ำใจ เพราะกฎหมายสักกฎหมายไม่ได้

ผู้เขียนจำได้จากคำเล่าขานของผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลาน นับว่าเป็นคำทำนายปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาว่า อนาคตเมืองไทยแบ่งเป็น ๑๐ ยุคสมัย ดังนี้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“มหากาฬ ภัยยักษ์ รักบัณฑิต สนิทธรรม จำแนกชาติ ราษฎร์
โจร ชนร้องทุกข์ ยุคทมิฬ ถิ่นกาขาว ชาววิไล”

นับว่ารัชกาลปัจจุบัน คือ ยุคสมัยถิ่นกาขาว หมายถึงมีชาวต่างชาติ
ฝรั่งมังค่าจะเข้ามาสู่ประเทศมากขึ้น หมายถึงมีความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุ แต่
น่าเป็นห่วงเรื่องศีลธรรมละละระมัง ! จึงขอบันทึกไว้เพื่อเตือนสติและกันลืม

ยุคเสื่อมถอย (ทศยุค)

ลามกประเทศทั้ง	ทรมิตร
อีกตระกูลเผ่าชิต	ชั่วร้าย
ภรรยาทาสทุจริต	จำพวก นี้พ่อ
ควรบุคคลพึงพ่าย	ผ่อนลี้หลีกหนี

(โคลงโลกนิติ)

ใส่ใจในพุทธพยากรณ์

จากหนังสือ “งานของแผ่นดิน”

ของนายประมวล รุจนเสรี อธิบดีกรมการปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒

นอกจากประเทศไทย ได้มีปรากฏการณ์หลายๆ อย่างเกิดขึ้นมากมาย ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนก่อนสภาพบ้านเมืองของเรายังมีพฤติกรรมที่น่าปริวิตกอีกมาก เช่น

- บุตรหลาน ไม่มีความเคารพยำเกรงในบิดามารดาของตนเอง ของคู่ครอง ทอดทิ้งไม่ดูแลเลี้ยงดูพ่อแม่ ผู้ใหญ่

- ผู้ปกครองประเทศ ไม่ตั้งอยู่ในศีลธรรม คนดีมีฝีมือไม่ได้รับการยกย่อง สนับสนุนให้ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ คนซื่อสัตย์ เจสียวจฉลาด เจียบแหลม ไม่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ทางบริหารทางตุลาการ แต่ตรงกันข้ามคนไร้ฝีมือได้รับการยกย่องให้มีหน้าที่การงานสูงใหญ่ กิจการบ้านเมืองเกิดความเสียหาย คนดีมีฝีมือพากันทอดธุระ ปล่อยให้ผู้ที่มิฝีมืออ่อนบริหารบ้านเมืองตามยถากรรม

- นักปกครองผู้โง่เขลา ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ตั้งคนไร้ศีลธรรมเข้ามาทำงานเกี่ยวกับคดี บุคคลนั้นก็มารับสินบนจากคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย

- ตระกูลที่เคยมีศศักดิ์ หรือตระกูลผู้ดีจะตกต่ำ ผู้คนเลวๆ จะได้รับยกย่องเป็นใหญ่เป็นโต มีอำนาจวาสนาในแผ่นดิน

- ผู้หญิงจะประพடுத்தวเลวทราม สำส่อน กินเหล้าเมายา เทียวเตร่เอาแต่แต่งตัว ใครมีเงินทองของล่อใจ ก็ไปกับคนนั้น

- บ้านเมืองจะร่วงโรย ไม่มีความอุดมสมบูรณ์

- ผู้ปกครองบ้านเมืองจะไร้คุณธรรม มีแต่อคติในใจ ไม่ปฏิบัติราชการโดยชอบธรรม มุ่งกอบโกยแต่ผลประโยชน์ เห็นแก่เงินเป็นที่สุด มิได้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

มีน้ำใจเห็นแก่ทุกข์ยากของราษฎรทั้งจะหยาบซ้ำ ทารุณ กตขี้ ชูตรีตเอาแก่ ราษฎรทุกวิถีทาง

- ผู้ปกครองบ้านเมือง จะไม่อยู่ในธรรม ผู้คนพลเมืองทั้งหลาย ไม่ว่าจะป็นข้าราชการ พ่อค้า คหบดี ชาวไร่ ชาวนา แม้พระสงฆ์องค์เจ้า ก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม เทวดาอารักษ์ทุกหมู่เหล่าพลอยไม่ตั้งอยู่ในธรรม เมื่อบ้านเมืองปราศจากผู้ตั้งอยู่ในธรรม ลมฟ้าอากาศ ก็เกิดวิปริตแปรปรวน เกิดพายุร้ายแรง ฝนไม่ตกทั่วทุกถิ่น แผ่นดินเดียวกัน บางถิ่นน้ำท่วม บางถิ่นแห้งแล้ง บางถิ่นน้ำขาดแคลน

- พระศาสนาจะเสื่อมลง ภิกษุอลัชชีมีมาก อลัชชีเหล่านั้นแสดงธรรมเพราะหวังวัตถุปัจจัย ผู้คนก็เลื่อมใสฟังเทศน์เฉพาะแต่ชอบคำสำเนียงไพเราะ ถวายปัจจัยผู้เทศน์ครวละมาก ๆ พระภิกษุก็จะเทศน์เอาใจโยมเพื่อหวังปัจจัย

- คนดีตกต่ำ ไม่ได้รับการยกย่อง คนเลวได้เป็นใหญ่เป็นโต ได้รับการยอมรับนับถือ มีคนเอาอย่างการประพฤติปฏิบัติของคนเลว แม้แต่ในฝ่ายพระศาสนา พระสงฆ์ที่ประพฤติเลวทราม ทุศีลอลัชชี ก็ยังได้รับการยกย่อง

- สังคมเสื่อมทรามลงไปเรื่อย ๆ ผู้คนเกิดตณหาราคะจัด และประพฤติตนไปตามอำนาจกิเลส ผู้ชายตกอยู่ในอำนาจของภรรยาซึ่งเป็นสาวรุ่น

- สภาพการณ์ที่ยกมาแสดงไว้ ณ ที่นี้ เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทยและสภาพการณ์เหล่านี้ มีปรากฏกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๗ เอกนิบาตชาดก ขุททกนิาย ชื่อ “มหาสุบินชาดก” เล่าเรื่องความฝัน ๑๖ ประการ ของพระเจ้าปเสนทิโกศล แห่งกรุงสววัตถี ที่ทรงพระสุบินนิมิต ๑๖ เรื่อง และพระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ไว้ว่า เป็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาในอนาคตกาลและเหตุการณ์นั้น ๆ ก็ได้เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ในประเทศไทยที่เป็นเมืองพระพุทธศาสนาที่สมบูรณ์แห่งเดียวในโลก เพื่อท่านผู้อ่านจะได้นำพุทธพยากรณ์นี้มาพิจารณาไตร่ตรองถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในแผ่นดินไทย และหาทางแก้ไข พุทธพยากรณ์นี้เป็นคำกลอน ดังนี้

ปางองค์ชินวงศ์พระจอมไตร
อันอาศัยสาวตถีนุรีสถาน
ภิกษุสงฆ์สองหมื่นเป็นบริวาร
พระสำราญอยู่ในเขตพระเชตุพน

กรุงกษัตริย์ปัตถเวนไปทูลถาม
ด้วยข้อความนิมิตคิดงน
อภิวาทเบื้องบาทพระยุคล
แล้วทูลถามแต่ต้นไปจนปลาย

สมเด็จพระชินสีห์โมลีโลก
จึงดับโศกกรุงกษัตริย์ให้เสื่อมหาย
แย้มพระโอษฐ์ไซ้ชั่งวิเชียรพราย
สว่างฉายพระเขี้ยวแก้วแวววาว

สว่างจับพระคันธกุฎี
พระรัศมีช่วงเป็นเกลียวสีเขี้ยวขาว
อีกนิลแนมแซมหงส์เป็นวงวาว
ทั้งแดงขาวเหลืองเบญจรงค์พราย

ข่มขี้รัศมีพระสุริยง
จากโอษฐ์องค์งามล่อเป็นช่อฉาย
เผยพุทธบรรหารประทานทาย
อันตรายมิได้มีแก่บพิตร

จะได้แก่ศาสนาดุสิต
โดยกำหนดสองพันเศษสังเกตจิต
ราษฎรจะร้อนใจตั้งไฟพิช
จะวิปริตทุกอย่างต่างต่างเป็น

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๑. ฟันว่าโคทั้งสี่มีกำลัง

แล่นประดังมาโดยทิศนิมิตเห็น

จะชนกันแล้วหันห่างกระเด็น

ต่างหลีกหนีหนีเร้นไปลับตัว

โปรดภิปรายทนายว่าดูฝุ่น

เมฆหมอกบนมิตมิตทุกทิศทั่ว

ตั้งจะปรายสายพิรุณชุ่มเขียวมัว

พายุพัดกลัดกลั้วละลายไป

จะลำบากยากใจแก่ไพร่พล

ด้วยฟ้าฝนไม่ตกมาในนาไร่

ทั้งต้นข้าวเต้าแดงเขียวแห้งไป

ผลไม่ม่วงปรางจะบางเบา

เกิดข้าวยากหมากแพงทุกแหล่งหล้า

ฝูงประชาแค้นคับลงอับเฉา

ด้วยมนตรีโมหาปัญญาเยาว์

ลำเอียงเอาเอมิสไมเคิดธรรม์

๒. ฟันว่าไม่รู้จนเจริญผล

ตวิกลเหมือนไม้ใหญ่ในไพร่สนธ์

พระทรงสัตย์ตรัสทนายทำนายปล้น

ภยหน้านั้นชายหญิงทิ้งเหล่ากอ

จะคบซู้สู่หาสมาคม

จะเสพสมแต่แรกรุ่งละมุนหนอ

กุมารีจะมีบุตรสุตรีรือ

เริ่มแต่พอแรกรุ่งตรุณี

๓. ฟันว่าแม่โคคาริน

วอนขอนมลูกกินนำบัดสี

โปรดอภิปรายทายนานิมิตรนี้

ไปภายหน้าจะมีเป็นแน่นอน

คือพ่อแม่ชรามาหาบุตร

ด้วยสิ้นสุดข้าวปลาและผ้าผ่อน

ต้องมายอบปลอบขอเผ้าँगอน

มันขอตก่อนสำทับให้อับอาย

พูดหยาบซ้ำต่อบิดาชนนี

กล่าวพาทิให้ซึ้งระกำหลาย

มิได้มีหิริโอตตปปะอาย

ทั้งหยาบคายซึ้งมคารมพาล

๔. ฟันว่าโคใหญ่เคยไถนา

ไม่นำพาลปล่อยปละละสถาน

เอาลูกโคเทียมไถเข้าใช้การ

ไม่เคยงานเสีयरอยย่อยยับไป

มันเดินแตกแยกข้ามคันทนาหนี

ไม่รู้ท่วงที่ทำงานงไถ

ทรงมีพุทธบรรหารว่านานไป

นเรศไทท้าวพญาทุกธานี

จะคบคนพาลปัญญาหยาบ

ใจบ้าบาปหนุ่มคะนองให้ครองที่

นับถือว่าสุจริตความคิดดี

ได้ท่วงที่พวกอุททามก็ลามลวน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ถึงได้เป็นเสนาปรีชาความ
ทำวามตามศักดิ์แล้วหักหวน
ความชอบผิดมิได้คิดเป็นข้อควร
เอาแต่ส่วนสินบนคนเข็ญใจ

๕. ฝันว่าม้านั้นมีสองปาก
เห็นหญ้าอยากปากอ้าน้ำลายไหล
บุรุษสองป่องป้อนจนอ่อนใจ
หยิบหญ้าหย่อนยื่นให้ไม่เว้นวาย

มีพุทธฎีกาพยากรณ์
ผู้ตัดรอนความราษฎร์สิ้นทั้งหลาย
จะรวบรวมกันกินทั้งสองฝ่าย
จะให้ท้ายทั้งโจทก์และจำเลย

กินกลางทางข่มด้วยลมหลวง
เหนียวหน่วงถามตึงแล้วนิ่งเฉย
บ้างอาศัยใช้การจนนานเลย
ความก็เกยแห้งแล้งอยู่ค้ำปี

๖. ฝันว่าสุวรรณภักษน์ทอง
สุนัขปองขึ้นนั่งนำบัดสี
เอื้อนพระโอสฐ์โปรดพุทธาวาที
ว่าพาลาจะได้ที่เสนานาย

จะหยิ่งยศบทรำทาบไม่นับปราษฎ์
เสฟสังวาสคบบาลประมาณหมาย
เหมือนขม้นขย้าน้ำปูนละลาย
ทิ้งไพร่นายจะคะนองลำพองพาล

๗. ฝันว่ามีผู้ฝันเชือกหนัง
อยู่เคหังเพิงพะในสถาน
ปลายเชือกเสือกห้อยลงย้อยยาน
สุนัขนอนใต้รั้นกัดกินไป

ยิ่งฝันก็ยิ่งสั้นไปหมดสิ้น
หายืดลงถึงดินนั้นได้ไม่
พระโลกุตรอาจารย์บรรหารไว้
ว่านานไปจะได้เห็นที่เชื้องูมี

ชายหาลากสักการมาบ้านเรือน
หญิงก็เบือนปากบ้ายจำหน่ายหนี
ทำแสงอนซ่อนทรัพย์ดูอัปรีดิ์
ข่มขี้หยาบคายให้ชายกลัว

ทำยกยักลักทรัพย์ส่งให้ชู้
ตะคอกขูให้เกรงข่มเหงผิว
ชายก็เขลาเมารักสมัครมัว
เห็นผิวกลัวกลับข่มให้สนใจ

๘. ฝันว่าประชาชนนั้นขนน้ำ
ช่วยกันปล้ำเทส่งลงตุ่มใหญ่
ตุ่มน้อยร้อยพันเรียงกันไป
หามีใครเทใส่แต่สักคน

พระทรงญาณโปรดประทานประกาศิต
แนะนำมิทหายเข็ญให้เห็นผล
ว่าภยันหน้าเสนาเป็นนายพล
ราษฎรจะปล้นทรัพย์ใส่ในตุ่มโต

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ยังมีที่ยังได้ออกเหลือล้น
ยิ่งยากจนยับนักลงอักษ
จะรุ่งงามตระการหน้าแต่ฟาโล
ที่ซื่อสัตย์ก็จะโชติงตุ่มน้อย

๙. ฝันว่าเห็นสระปทุมมา
มีหมูกุ้งกุ่มกามัจฉาหอย
วาริรอบขอบใสมีใช้น้อย
กลางกลับถ้อยขุ่นขุ่นสนุ่นมี

พระทรงญาณบรรหารให้เห็นเหตุ
ว่าประเทศที่สุขเกษมศรี
กษัตริย์ทรงสืบวงศ์ประเวณี
เป็นบุรีที่ประชุมประชากร

จะแรมร้างว่างราเป็นป่าแถม
ทั้งคาแฝกแทรกแซมขึ้นสลอน
อันทางชลวิกกลายเป็นชายดอน
ราษฎ์จะร้อนแรมสุขทุกเดือนปี

ด้วยกรรมแรงแห่งสัตวิบัติเป็น
ไม่เคยเห็นก็จะเห็นเป็นถั่วถั่ว
น้ำตรงกลางขุ่นขึ้นคือมนตรี
จะย่ำยีปีทาประชาชน

จะรุกรานแก่ไพรใช้ระดม
ชุ่มมเอาทรัพย์อยู่ลับสน
ทั้งในเดือนนอกเดือนดูเปื้อนปน
สุดจะทนที่จะทานด้วยการรุม

การหลงแล้วไม่นานทำการนาย
พวกไพร่ราษฎรพลัดพรายเข้าช่องสุ่ม
จะหลบลี้หนีหน้าเข้าป่าชุม
ประคองคุมพวกเช่ญค้อยเย็นใจ

๑๐. ฝันว่าเห็นคนนั้นหุงข้าว
หม้อเดียวเล่าหลากลันพันวิสัย
บ้างดิบสุขคลุกกระคนปนกันไป
บ้างก็เปียกบ้างก็ไหมไม่มีดี

พระแยมโษษฐโปรตพุทธฎีกา
ว่าเทวที่รักษาบุรีศรี
พระเลื้อเมืองทรงเมืองเรื่องฤทธิ
ประเพณีพลาดเพลิงไม่เที่ยงทัต

เทวัญอันอารักษ์พระศาสนา
จะรักษาแต่คนที่อาสาสัตย์
ผู้มีศีลจะเสี่ยศีลาวัตร
มิตรที่รักจะตัดความรักตน

ฝูงราษฎรจะอาพาธเจ็บป่วยไข้
เกิดมรณภัยทุกแห่งหน
ประเพณีปีเดือนจะเปื้อนปน
ฤดูฝนหนาวร้อนจะผ่อนไป

๑๑. ฝันว่าแก่นจันทร์แดง
ราคาแพงเลิศล้ำในตำใต้
ชายเขลาเอาพอแรงไม่แจ้งใจ
ก็เอาไปแลกนมโคเสี่ยง่ายตาย

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทรงพระพุทธานายภิปรายโปรด
ภายหน้าโสดหมู่สงฆ์สิ้นทั้งหลาย
จะแนะนำพระธรรมอันเพริศพราย
เที่ยวเร่ขายแลกทรัพย์มาซื้อกิน

ไม่อดสูดูร้ายละอายบาป
นิยมหยาบเอื้อมอาจประมาทหมิ่น
เฝ้าก่อกกรรมกระทำตนให้มลทิน
เหมือนหนึ่งกินยาตายไม่หมายเป็น

๑๒. ฝันเห็นน้ำเต้านั้นจมชล
ดูวิกลไม่เคยพบประสบเห็น
พุทธบรรหารนานไปจะเกิดเป็น
ที่ข้อเชษฐของสัตว์วิบัติมี

นักปราชญ์ผู้รู้ธรรมจะต่ำต้อย
พาลาลอยเฟื่องฟูชูศักดิ์ศรี
ผู้ฟังศาตระกุลประยูรมี
จะลบล้างเสื่อมสูญประยูรยศ

พวกคนพาลจะรำเริงบันเทิงหน้า
เจรจาผิดธรรมไม่กำหนด
ใครปลอมปลิ้นปล้อนเป็นคนคด
รู้ไปปดกลกกลับจึงนับกัน

๑๓. ฝันว่าศีรีนั้นลอยน้ำ
ประหลาดล้ำหลากใจที่ในฝัน
พระทรงญาณบรรหารให้เห็นพลัน
ภายหน้านั้นผู้มีศักดิ์จะรักพาล

จะยกย่องหมู่ชาติอันต่ำช้า
เป็นเสนาผู้ใหญ่ในสถาน
ให้ยศศักดิ์สืบสายเป็นนายการ
ได้ท่วงที่พวกพาลสำราญใจ

๑๔. ฝันเห็นกบชบงูร้าย
ตายแล้วลี้วงกัดกินจนสิ้นไส้
แย้มพระโอษฐ์โปรดทวยภิปรายไป
ภายหลังหน้าไซร์หญิงพาลจะรานชาย

ประมาทหมิ่นลี้ลมข่มให้กลัว
จะใช้ผิวต่างทาสตั้งมาดหมาย
ผิวสมานน้ำใจมิให้ระคาย
อิหญิงร้ายยิ่งลามคำรามรน

๑๕. ฝันว่าเหมมราชา
เข้าปนในฝูงกาน้ำฉงน
น้อมเคารพนบนอบแล้วยอบตน
เข้าระคนคบค้าด้วยกาพาล

องค์สมเด็จจอิสโรพระโมลี
จึงเผยพุทธวาทที่มีบรรหาร
ว่าผู้มีตระกูลนั้นจะบันดาล
พวกคนพาลจะย้ายผู้ปรีชา

สันดานทาสชาติร้ายจะได้ตี
จะข่มขี่ผู้มีวงศ์เผ่าพงศา
คนปราชญ์จะหลีกตัวกลัววจา
พวกพาลจะได้ที่ไม่มีอาย

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๑๖. ผืนเห็นเนื้อสมันนั้นไล่เสื่อ
 พยัคฆ์เปื้อนเป็นหน้าเข้าป่าหาย
 มีพระพุทธรูปประทานทาย
 ว่าพวกศิษย์ทั้งหลายจะสู้ครู

จะหักหาญผู้ใหญ่ให้เป็นน้อย
 ลำทับถ้อยชี้ข่มคารมขู
 ยกย่องกายหมายประกวออ้างอวดรู้
 จะหลบหลู่ขู่ซ้ำด้วยคำพาล

สงฆ์ทรงศีลบริสุทธิ์จะทรุดเศร้
 ผู้เป็นเจ้าของจะหลีกจากถิ่นสถาน
 ซึ่งบพิตรนิมิตเห็นลึบหกประการ
 ไม่มีเหตุเภทพานแก่พระองค์

จะได้แก่โลกทั้งหลายในภพหน้า
 จำไว้พิจารณาอย่าลืมหง
 จะเสื่อมสูญเมธีกวีวงศ์
 และฝูงหงษ์พงศ์ประยูรตระกูลพราหมณ์

จะเฟื่องฟูชุกรมเนียมหายาบ
 แแบกแต่บาปหาบนรกยกขึ้นหาม
 อีกกองกรรมก็จะนำสนองตาม
 จดลงหนังสือขานยามเมื่อยามตาย

พระไตรรัตน์จะวิบัติเศร้หม่นหมอง
 ไม่ผุดผ่องแผ้วผาดสะอาดฉาย
 ศักราชคาร์บนั้นสองพันปลาย
 จะต้องพุทธทำนายไว้แน่เอย

ความยากที่สุดในโลก ๔ อย่าง

๑. การอุบัติตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
๒. การได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วได้ดวงตาเห็นธรรม รู้แจ้งเห็นจริง
๓. การเกิดของมนุษย์
๔. การดำรงชีวิตของมนุษย์ให้อยู่รอด

เหตุที่ทำให้พระสังฆธรรมตั้งอยู่ไม่นาน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับ ณ ป่าไผ่ ใกล้เมืองมิลิน্দา ลำดับนั้น ท่านพระกิมพิละเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมนั่ง ณ ส่วนข้างหนึ่งแล้ว กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ! อะไรหนอ เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่ทำให้พระสังฆธรรมไม่ตั้งอยู่ยั่งยืนในเมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว

“ดูก่อนกิมพิละ ! เมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาในพระธรรมวินัยนี้ ไม่เคารพ ไม่ยำเกรงในพระศาสดา ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในการศึกษา ไม่เคารพยำเกรงกันและกัน นี้แล กิมพิละ ! เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่ทำให้พระสังฆธรรมไม่ตั้งอยู่ได้นานในเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว”

(จากปัญจกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๒๗๕)

ครั้งเมื่อพูดถึงการเกิดของคนและสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ซึ่งเรียกว่า “สัตว์โลก” ทุกคนเรียนและรู้ว่าชีวิตเกิดอย่างไร ? แต่จะมีมนุษย์สักกี่คนที่จะรู้ว่าตนเอง เกิดมาทำไม ? หลายคนอาจตอบเหมือนกันว่า ชีวิตก็คือ การเริ่มต้นตั้งแต่เกิดเป็นทารกแบเบาะ เจริญเติบโตเป็นเด็กแล้วเข้าโรงเรียน เรียนหนังสือตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ผ่านมหาวิทยาลัยได้รับปริญญาแล้วได้ทำงานประกอบอาชีพเลี้ยงตน แต่งงานมีครอบครัว หาและสะสมทรัพย์สินเพื่อความมั่นคงของชีวิต ดิ้นรนเสาะแสวงหาความสุข ลาภยศสรรเสริญ ฯลฯ ตามแต่จะต้องการ ซึ่งบางคนได้สมประสงค์บ้าง บางคนก็ไม่สมประสงค์ต่าง ๆ กันไป และที่ไม่มีมีแตกต่างกันก็คือ ต้องประสบกับความทุกข์ความทุกข์บ้าง คณะเคล้าสับเปลี่ยนกันไป เมื่ออายุเพิ่ม

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

มากขึ้น ๆ ความแก่ ความชราก็มาเยือน เมื่อถึงวันนั้นร่างกาย ก็เริ่มเสื่อม เริ่มเจ็บไข้ได้ป่วย ล้มหมอนนอนเสื่อและที่สุดของชีวิต วันนั้นวันที่หนีไม่พ้นก็มาถึง คือ “วันตาย” จึงมีคำถามสุดท้ายว่า “นี่หรือคือชีวิต ?”

นี่หรือ...ชีวิต

โคควายวายชีพได้	เขาหนึ่ง
เป็นสิ่งที่เป็นอย่าง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับศุนย์สัง-	ขาร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกลับดี
ปางน้อยสำเหนียกรู้	เรียนคุณ
ครั้นใหญ่ย่อมหาทุน	ทรัพย์ไว้
เมื่อกลางแก่แสวงบุญ	ธรรมชอบ
ยามห่อมหำทำไต่ได้	แต่ล้วนอนิจจังฯ
รูปชายหญิงทั่วห้อง	ชาติรี
เป็นภักซ์แก่เดือนปี	สุดสิ้น
อัฐมทั่วปฐพี	รายเรีย
ประเทศเท่าปีกรีน	ร่างพันฤมี (โคลงโลกนิติ)

สิ่งที่ขอร้องหรือปรารถนาให้เป็นไปอย่างใจไม่ได้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ฐานะ ๕ อย่างเหล่านี้ อันใคร ๆ ในโลกไม่พึงได้ คือ

๑. ขอสิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา   อย่าได้แก่เลย
๒. ขอสิ่งที่มีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา   อย่าได้เจ็บไข้เลย
๓. ขอสิ่งที่มีความตายเป็นธรรมดา   อย่าได้ตายเลย
๔. ขอสิ่งที่มีความสิ้นไปเป็นธรรมดา   อย่าได้สิ้นไปเลย
๕. ขอสิ่งที่มีความพินาศไปเป็นธรรมดา   อย่าได้พินาศไปเลย

(จาก ปัญจนนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๕๙)

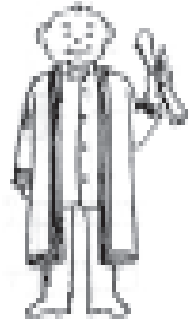
เกิด

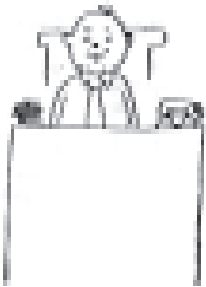
เด็ก

หนุ่ม

รับปริญญา

เข้าทำงาน

แต่งงาน

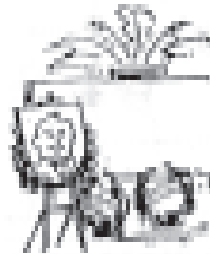
เลี้ยงลูก

แก่ชรา

เจ็บป่วย

ตาย

“เท่านี้หรือคือ...ชีวิต”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทำไมคนเราเกิดมาจึงต่างกัน

ชีวิตคือการเดินทาง แต่ไม่มีใครสามารถรู้ได้เลยว่าจุดหมายปลายทางคืออะไร ระยะทางเหลืออีกคนละเท่าใด ทุกคนรู้เพียงแต่วันเกิดเท่านั้น หากได้รู้วันตายไม่ เราจะเลือกทางใด :- มามืดไปมืด มามืดไปสว่าง มาสว่างไปมืด หรือมาสว่างไปสว่าง ?

ในระหว่างที่มีชีวิตอยู่บางคนถามว่า “ทำไมคนเราเกิดมาจึงต่างกัน?” บางคนผิวพรรณงาม รูปร่างงาม บางคนผิวพรรณทราม รูปร่างทราม บางคนเกิดในตระกูลมั่งคั่ง บางคนยากจน บางคนไม่มีโรค อายุยืน แต่บางคนมีโรค และอายุไม่ยืน บางคนฉลาด แต่บางคนปัญญาทราม พระพุทธศาสนามีคำตอบให้ได้แน่นอน คือ “กรรมจำแนกสัตว์ให้ประณีตและเลวทรามต่าง ๆ กัน”

หนังสือพระไตรปิฎก แสดงไว้โดยย่อความว่า “ชีวิตของเรานี้มีกรรมเป็นของ ๆ ตนมีกรรมเป็นทายาท มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ พวกพ้อง มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ใครทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่วก็ตาม จะต้องได้รับผลของกรรมนั้น”

สุภมานพบุตรของโตเทยยพราหมณ์

เรื่องกรรมดีกรรมชั่วนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงแก่สุภมานพบุตรของโตเทยยพราหมณ์ แห่งเมืองสาววัตถิ โตเทยยพราหมณ์เป็นคนที่มีความตระหนี่ มีสมบัติมากแต่ตระหนี่ไม่มีศรัทธา เป็นคนมีจลาภิถุลี มีความเห็นผิด พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดโตเทยยพราหมณ์หลายครั้ง แต่ถูกไล่ออกจากบ้าน ต่อมาโตเทยยพราหมณ์นั้นตาย

ด้วยที่เป็นคนมัวเมาลุ่มหลงในทรัพย์สมบัติ ไม่ได้กระทำบุญ กระทำกุศล โตเทยยพราหมณ์นั้น จึงไปเกิดเป็นสุนัขในบ้านของตนเป็นสุนัขตัวผู้ เมื่อสุนัขนั้นโตขึ้น วันหนึ่งพระพุทธเจ้าและพระอานนท์ เสด็จไปบิณฑบาตที่บ้านของโตเทยยพราหมณ์ สุนัขนั้นได้มาเห่าหอนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรง

ทราบด้วยพระญาณว่า “สุนัขนี้อือ โตเทยพราหมณ์นั่นเอง ที่เคยดำเคยว่าเรา ตาถาคต” จึงตรัสว่า “ดูก่อนโตเทยพราหมณ์ เมื่อก่อนนี้เจ้าก็ดำ่ว่าเรา เมื่อ ตายไปเกิดเป็นสุนัขแล้วยังมาเห่าอีกหรือ” เมื่อพระองค์ตรัสดังนั้น สุกมานพ บุตรชายได้ยินเข้าก็โกรธต่อพระพุทธเจ้าหาว่าดูถูกพ่อของตนว่ามาเกิดเป็นสุนัข

พระพุทธองค์ ทรงต้องการจะให้สุกมานพพิสูจนดู จึงทรงให้ สุกมานพเอาสุนัขตัวนั้นไปอาบน้ำ แล้วก็เอาอาหารอย่างดีให้กิน เมื่อกินเสร็จ เรียกร้อยแล้ว พระองค์ก็ทรงบันดาลด้วยพุทธานุภาพให้สุนัขนั้นระลึกรู้ชาติได้ และให้บอกขุมทรัพย์ที่ฝังไว้โตเทยพราหมณ์ได้บอกขุมทรัพย์ที่ฝังหลายอย่าง เช่น ถาดทองคำ รองเท้าทองคำ ร่มทองคำ เป็นต้น ฝังเอาไว้ก่อนตายไม่ได้ บอกบุตรชาย สุนัขนั้นเมื่อระลึกรู้ชาติได้แล้ว ก็ไปยังที่ที่ตนฝังขุมทรัพย์เอาไว้ เอาดินไปตะกุกดิน สุกมานพก็ไปขุดดู พบสมบัติหลายอย่าง จึงเชื่อว่าพ่อของ ตนไปเกิดเป็นสุนัขจริง มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงได้ทูลถาม ปัญหา กับพระพุทธเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เพราะเหตุใดบางคนที่เกิด มาในโลกนี้ จึงเป็นคนมั่งมีด้วยสมบัติ เพราะเหตุใดบางคนยากจน เพราะเหตุ ใดบางคนจึงรูปร่างสวย เพราะเหตุใด บางคนจึงขี้เหร่ เพราะเหตุใดบางคน อายุยืน เพราะเหตุใดบางคนอายุสั้น เพราะเหตุใดบางคนจึงมีปัญญาดี เพราะ เหตุใดบางคนจึงโง่เขลา เพราะเหตุใดบางคนจึงมียศศักดิ์สูง เพราะเหตุใดบาง คนจึงเป็นคนไร้ยศศักดิ์”

พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า “ดูก่อนสุกมานพ บุคคลที่เกิดมาในชาติ นี้เป็นคนมั่งมีทรัพย์สมบัติ ก็เพราะว่าในชาติปางก่อนเป็นคนเคยให้ทานไว้ มาก มาในปัจจุบันนี้ก็เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร ส่วนคนที่เกิดมายากจน เพราะไม่ได้เคยให้ทานไว้ในชาติปางก่อน และในปัจจุบันก็เป็นคนเกียจคร้าน ไม่ทำงาน

คนที่เกิดมารูปร่างสวยนั้น เพราะชาติก่อนเป็นคนที่เคยรักษาศีล มีเมตตา กรุณา เป็นคนไม่โกรธง่าย เป็นเหตุให้เกิดมาเป็นคนมีรูปร่างสวย ส่วนคนที่ขี้เหร่นั้นเป็นคนไม่รักษาศีล เป็นคนจุนเจือง่าย เป็นคนมักโกรธ จึงเป็นเหตุให้รูปร่างขี้เหร่

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

คนที่เกิดมาแล้วอายุสั้น ก็เพราะเป็นคนที่ไม่เบียดเบียนสัตว์ และไม่ทำลายชีวิตของสัตว์ ส่วนคนที่เกิดมาแล้วอายุสั้นนั้น เพราะว่าฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมากทำลายชีวิตสัตว์มาก จึงทำให้อายุสั้น

บางคนที่เกิดมาแล้วมีสติปัญญานั้นก็เพราะว่า ในชาติก่อนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาการมามาก สดับรับฟังพระธรรมมามาก ได้ประพฤติปฏิบัติธรรมมามาก ได้ให้ธรรมเป็นทานมากเป็นเหตุให้มีสติปัญญา ส่วนบางคนโง่เขลาเบาปัญญาเพราะไม่เคยเล่าเรียนศึกษาวิชาการ ไม่ฟังธรรม ไม่ให้ธรรมะเป็นทาน ไม่เคยปฏิบัติธรรมะ

บางคนที่เกิดมามียศถาบรรดาศักดิ์สูงนั้น เพราะว่าในชาติก่อนเป็นผู้ที่ไม่อิจฉาริษยาใคร ใครได้ดีก็แสดงความยินดีด้วย ส่วนคนที่เกิดมามียศถาบรรดาศักดิ์น้อยหรือไร้ยศถาบรรดาศักดิ์นั้น เพราะในชาติก่อนเป็นผู้อิจฉาริษยาผู้อื่น เห็นเขาได้ดีแล้วทนไม่ได้ หาทางรีดรอนไม่ยอมให้คนอื่นได้ดี

พระองค์ได้ทรงแสดงเหตุของกรรม ที่ได้กระทำให้บุคคลดีและชั่วไว้ดังนี้ ดังพุทธภาษิตว่า “กัมมฺหา วตตี โลโก สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม”

แรงกลแรงยนต์แรงจักร	แรงช้างแรงยักษ์แรงหนักหนา
แรงอื่นดาชด้นในโลกา	ก็ไม่แรงแข่งกล้ากว่าแรงกรรม
ตายแล้วก็เวียนเกิดกำเนิดใหม่	ท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏหมดทางหนี
ตายแล้วเกิดเกิดแล้วตายแต่ละที	จะเกิดดีตายดีอยู่ที่กรรม

พระพุทธองค์เปรียบคนที่เกิดมา ได้แก่ ดอกบัว ๔ เหล่า คือ ดังนี้
ดอกบัวเหล่าที่ ๑ ดอกบัวพินน้ำและบานแล้ว เปรียบได้กับคนที่มีปัญญาดีสอนง่าย เรียกคนประเภทนี้ว่า “อุคสมภูติญญู”

ดอกบัวเหล่าที่ ๒ ดอกบัวพินน้ำและจะบานในวันพรุ่งนี้ ได้แก่คนที่ฟังธรรมะเพียงคนเดียวก็เกิดปัญญา เรียกบุคคลประเภทนี้ว่า “วิปจิตัญญู”

ดอกบัวเหล่าที่ ๓ ได้แก่ บัวใต้น้ำพร้อมที่จะโผล่พินน้ำในวันรุ่งขึ้นและจะบานในวันต่อไป เปรียบได้กับคนที่จะต้องได้ฟังธรรมะบ่อย ๆ ค่อย ๆ เจริญสติปัญญาต่อไป เรียกคนประเภทนี้ว่า “เนยยะบุคคล”

ดอกบัวเหล่าที่ ๔ ได้แก่ ดอกบัวอยู่ในโคลนตม อันจะเป็นอาหารของเต่าและปลาไม่สามารถไพล่บานพ่นน้ำได้ เปรียบได้กับคนที่สอนไม่ได้จริง แต่จะไปเกิดในอบายภูมิสถานเดียว เรียกคนประเภทนี้ว่า “ปะทะประมะ”

คนจิต ๖

๑. ราคะจิต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมแสวงหามาในทางสิ่งทีประณีตสวยงาม และสติในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และคิดนึก ล้วนเป็นไปในทางอกุศล

๒. ศรัทธาจิต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมแสวงหามาในทางสิ่งทีประณีตสวยงาม และสติในทาน ศีล และภavana ล้วนเป็นไปในทางกุศล

๓. โทสจริต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมปัญญากล้า ทั้งกว้างได้ไม่ติดพันในอารมณ์ ไม่เอื้อเพื่อในสัตว์บุคคล แสหาสิ่งทีไม่เป็นจริงเป็นโทษ ล้วนเป็นไปในทางอกุศล

๔. พุทธิจริต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมปัญญากล้า ทั้งกว้างได้ไม่ติดพัน ไม่เอื้อเพื่อในสังขาร แสหาสิ่งทีเป็นจริงเป็นคุณ ล้วนเป็นไปในทางกุศล

๕. โมหะจริต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมตริกในอารมณ์ทีโอนเอนไม่แน่นอน ตัดสินไม่ได้ สร้างวิมานในอากาศ สงสัยปักใจไม่ลง ไม่ครุ่นคิด ล้วนเป็นไปในทางอกุศล

๖. วิตกจริต คือ คนที่มีนิสัยสั่งสมตริกในอารมณ์ ลักษณะคล้ายคลึงกับคนโมหะจริต สงสัยปักใจไม่ลงแต่ยังครุ่นคิด เช่น ทำไปแล้วจะได้บุญหรือไม่หนอ ? เป็นต้น เป็นไปได้ทั้งในทางกุศลและอกุศล

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงเปรียบเทียบคนทีเกิดมาในโลกนี้ไว้ในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ ตติยปิณณาสกั หมวด ๕๐ ที ๓ วรรคที ๑ ถึง ๕

วรรคที ๑ ชื่อเวลาหกวรรค ว่าด้วยฝน ๔ อย่าง คือ

๑. ค่ำรามแต่ไม่ตก ได้แก่ บุคคลผู้พูดแต่ไม่ทำ

๒. ตกแต่ไม่ค่ำราม ได้แก่ ผู้ทำแต่ไม่พูด

มนุषย์...เกิดมาทำไม?

๓. ทั้งไม่คำรามทั้งไม่ตก ได้แก่ บุคคลทั้งไม่พูดและไม่ทำ
๔. ทั้งคำรามทั้งตก ได้แก่บุคคลผู้ทั้งพูดทั้งทำ

วรรคที่ ๒ ชื่อเกสัวรรค ว่าด้วยนายเกสัผู้ฝึกม้า คือ

๑. เห็นเงาปฏิภักก็สำนึกตน
๒. ถูกปฏิภักแทงขุมขนจึงสำนึก
๓. ถูกปฏิภักแทงถึงหนังจึงสำนึกตน
๔. ถูกปฏิภักแทงถึงกระดูกจึงสำนึกตน

วรรคที่ ๓ ชื่อภยะวรรค ว่าด้วย ๔ อย่าง สำหรับผู้ลงน้ำ คือ

๑. ภัยจากคลื่น คือความโกรธ
๒. ภัยจากจระเข้ เปรียบด้วยความเห็นแก่ปากท้อง
๓. วัจวนเปรียบด้วยกามคุณ ๕ คือ รูปเสียง ฯลฯ เป็นต้น
๔. ภัยจากปลา เปรียบดูจมาตุคามหรือหญิง

วรรคที่ ๔ ชื่อปุคคลวรรค ว่าด้วยบุคคล คือ

๑. ผู้ที่ได้ฌานแล้วติดใจในฌาน
๒. ผู้ที่ได้ฌานแล้วพิจารณาชั้น ๕
๓. ผู้เจริญพรหมวิหาร ๔
๔. ผู้เจริญพรหมวิหาร ๔ และพิจารณาชั้น ๕

วรรคที่ ๕ ชื่ออาภาวรรค ว่าด้วยแสงสว่าง คือ

๑. แสงจันทร์ เปรียบได้กับการฟังธรรมตามกาล
๒. แสงอาทิตย์ เปรียบได้กับการสนทนาธรรมตามกาล
๓. แสงไฟ เปรียบได้กับการสงบระงับ (สมถะ) ตามกาล
๔. แสงแห่งปัญญา เปรียบได้กับการเห็นแจ้ง (วิปัสสนา) ตามกาล

ทรงแสดงความอัศจรรย์ ๔ ประการ ที่เกิดแก่สัตว์โลก คือ

๑. มีความยินดี อาลัยในกามคุณ ๕
๒. มีความยินดีในมานะความถือตัว
๓. มีความยินดีในความไม่สงบระงับ
๔. มีความยินดีในวิชาความรู้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

กรรมจำแนกสัตว์เป็น ๓๑ ภูมิ แบ่งเป็นเส้นทางได้ ๗ สาย

สายที่ ๑-๓ อบายภูมิ ๔ ได้แก่ สัตว์นรก เปรต-อสุรกาย และ สัตว์เดรัจฉาน เนื่องด้วยอกุศลกิเลส โลภะ โทสะ และโมหะ

สายที่ ๔ มนุษย์ภูมิ ได้แก่ มนุษย์ในโลก เนื่องด้วยรักษาศีล

สายที่ ๕ สวรรค์ภูมิ ได้แก่ สวรรค์ ๖ ชั้น คือ จาตุมาหาวิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานนรตี ปรินิมมิตตวสวัตตี เนื่องด้วยบริจาคทาน

สายที่ ๖ พรหมภูมิ ได้แก่ พรหม ๒๐ ชั้น แบ่งเป็นรูปพรหมภูมิ ๑๖ ชั้น และอรูปพรหมภูมิ ๔ ชั้น รูปพรหมตั้งแต่พรหมชั้นต้น คือ ปาวิสัยชา พรหม จนถึงอภิญญาพรหม (ชั้นสุทธาวาส) เนื่องด้วยฌานชั้นต้น และอรูป พรหมตั้งแต่ อากาสาณัญญาตนะ จนถึงเวสัญญานาสัญญาตนะ เนื่องด้วย ฌานชั้นสูง

สายทาง ๗ นิพพาน ได้แก่ การดับไม่เหลือทั้งรูปและนาม เนื่องด้วย วิปัสสนากรรมฐานเกิดปัญญาญาณ

ทาง ๗ สายนำมาแบ่งโดยภพได้ ๓ ภพ ดังนี้

๑. กามภพ คือ ทางสายที่ ๑-๕ ได้แก่ อบายภูมิ ๔ เร้าร้อนด้วย ไฟกิเลส ๓ กอง ได้แก่ ราคะ โทสะ และโมหะ มนุษย์และสวรรค์ ๖ ชั้น ปราธนา กามัตถหา คือ กามคุณ ๕ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โสรัจฺพพะ เป็นอารมณ์ กำจัดกิเลสหายได้ด้วยศีล

๒. รูปภพ คือ ทางสายที่ ๖ ในส่วนรูปพรหมชั้นที่ ๑-๑๖ ปราธนา ภาตัตถหา คือ มีแต่รูปไม่ปราธนาในกามคุณ ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โสรัจฺพพะ โดยกำจัดด้วยปฏิบัติสมาธิ ให้เกิดฌาน เป็นอารมณ์กำจัดกิเลสอย่างกลาง ด้วยฌาน

๓. อรูปภพ คือ ทางสายที่ ๖ ในส่วนอรูปพรหมชั้นที่ ๑๗-๒๐ ปราธนาวิภตัตถหา คือ ไม่มีภพ (รูป) แต่ยังมีนามจิตเจตสิก ด้วยการเจริญ สมาธิจนได้ฌานชั้นสูง กำจัดกิเลสอย่างกลางด้วยฌาน

แต่ยังมีอีกทางหนึ่ง คือทางสายที่ ๗ คือ พระนิพพาน ซึ่งไม่มีภพ ตัณหาทั้ง ๓ กำจัดกิเลสอย่างละเอียดด้วยการเจริญปัญญา (วิปัสสนา) ทำ ปัญญาให้รู้แจ้ง รูป นาม เกิด ดับ ไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา กำจัดอนุสัย กิเลสทั้งหมดได้เป็นสมุจเฉทประหาน

ข้อควรคำนึงที่สำคัญที่สุดอย่างยิ่งที่เป็นเหตุชักนำให้หมู่สัตว์โลก ทั้งหลายไม่หลงเข้าไปอยู่ในวังวนวิภวภูตสังสารของโลก ประการที่สำคัญอย่างยิ่งคือ “สัมมาทิฐิ” คือความเห็นชอบหรือความเห็นตรง (ทิฐุชุกัมม) คือ ความเห็นที่ไม่เบี่ยงเบนไปจากหลักของความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญาที่เรียกว่า “สัทธาญาณสัมปยุตต์” หากมีความเชื่อที่ปราศจากปัญญาหรือที่เรียกว่า “สัทธา ญาณวิปยุตต์” แล้วก็จะเป็นมิจจะทิฐิไม่สามารถที่จะพาให้พ้นทุกข์ตอบาย ภูมิได้เลย

ความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา ๔ ประการ

๑. กัมมสัทธา คือ เชื่อกรรม
๒. วิปากสัทธา คือ เชื่อผลของกรรม
๓. กัมมัสสกตาสัทธา คือ เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตน
๔. ตถาคตโพธิสัทธา คือ เชื่อพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ความพิเศษของมนุษย์

ทั้งคนสัตว์ที่เหมือนกันนั้นมีสี่
 กินนอนหนีผองภัยไม่ประสงค์
 อีกสี่พันธุสี่ปีตระกูลประยูรวงศ์
 สืออย่างคงเหมือนกันไม่ผันแปร
 มีสิ่งหนึ่งซึ่งทำความผิดแผก
 ให้คนแตกต่างสัตว์อย่างชัดเจน
 คือพระธรรมนำมนุษย์สุดดีแท้
 แต่จะแยแ่แค่สัตว์ถ้าขาดธรรม

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ประเภทของกรรม ๑๖ ประเภท

ประเภทของกรรมตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา แบ่งเป็น ๔ หมวด ๆ ละ ๔ ประเภท รวม ๑๖ ประเภท ได้แก่

๑. หมวดทิจจะจตุกกะ คือ กรรมว่าโดยหน้าที่ มี ๔ ประเภท ได้แก่

๑.๑ **ชนกกรรม** คือ กรรมมีหน้าที่ยังวิบากให้เกิด สัตว์โลกทั้งปวงย่อมเกิดด้วยอำนาจของชนกกรรม แต่ละชาติที่เกิดภายใต้กฎแห่งชนกกรรมเป็นพนักงานตกแต่งให้เกิดทั้งหมด

๑.๒ **อุปัตถัมภกกรรม** คือ กรรมมีหน้าที่อุปัตถัมภก้าชุกรกรรมอื่นเป็นกรรมที่เข้าไปอุปัตถัมภกกรรมของสัตว์ที่เกิดแล้ว เมื่ออำนาจของชนกกรรมนำปฏิสนธิแล้วอุปัตถัมภกกรรมก็เข้าทำหน้าที่อุปัตถัมภกให้ได้รับทุกข์หรือสุขหรืออกุศลกรรมหรือกุศลกรรมให้มีพลังมากยิ่งขึ้น

๑.๓ **อุปปีฬกกรรม** คือ กรรมมีหน้าที่เบียดเบียนกรรมอื่นเข้าไปทำร้ายหรือบีบคั้นกรรมอื่นที่มีสภาพตรงกันข้าม ซึ่งมีทั้งฝ่ายกุศลและฝ่ายอกุศล เป็นผลให้กรรมฝ่ายตรงกันข้ามอ่อนกำลังลงเสื่อมลง

๑.๔ **อุปฆาตกรรม หรืออุปัทเจทกกรรม** คือ มีหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่นที่มีสภาพตรงกันข้ามได้อย่างเด็ดขาดและรวดเร็วเป็นปัจจุบันทันด่วนยิ่งกว่าอุปปีฬกกรรม ซึ่งมีทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล เป็นผลให้เจ้าของกรรมได้รับผลทันทีทันใด

๒. หมวดปากะทานปริยาจะจตุกกะ คือ กรรมว่าโดยลำดับการให้ผล มี ๔ ประเภท ได้แก่

๒.๑ **ครุกรรม** คือ กรรมหนักซึ่งมีอำนาจให้ผลเป็นลำดับแรก ก่อนกรรมทั้งหลายไม่มีกรรมใดจะมีพลังมาขวางกั้นผลแห่งครุกรรมนี้ได้เลย ซึ่งมีทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล

๒.๒ **อาสันนกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลเวลาใกล้ตาย ซึ่งมีอำนาจให้ผลเป็นอันดับสองรองจากครุกรรม จะชักนำบุคคลเจ้าของกรรมให้ได้รับผล

โดยไม่เห็นช้า

๒.๓ อาจินณกรรม หรือพหุลกรรม คือ กรรมที่ทำบ่อยๆ
 หนึ่งๆ ให้ผลเป็นลำดับสาม ถ้าไม่มีครุกรรมและอาสันนกรรม กรรมนี้จะให้
 ผลเพราะเป็นกรรมที่กระทำบ่อยๆ สัมผัสไว้ในสันดานมากๆ ย่อมจักได้โอกาส
 ให้ผลในชาติต่อไปทันที

๒.๔ กัตตตการกรรม คือ กรรมที่สักแต่ว่ากระทำ มีอำนาจให้ผล
 เป็นลำดับที่ ๔ ซึ่งเป็นกรรมที่ผู้กระทำไม่ตั้งใจ ไม่มีเจตนา เป็นสักแต่ว่ากระทำ
 ลงไป เป็นกรรมที่มีพลังน้อยที่สุด แต่ก็ย่อมมีโอกาสให้ผล ในบรรดาสัตว์ที่ยัง
 เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏะสงสารนี้ ที่จะได้ชื่อว่าไม่มีกัตตตการกรรมเป็นอันไม่มี

๓. หมวดปากะกาลจตุกกะ คือ กรรมว่าโดยเวลาที่ให้ผล มี ๔
 ประเภท ได้แก่

๓.๑ ทิฐุธรรมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในชาติปัจจุบัน
 เป็นกรรมที่ให้ผลรวดเร็วปัจจุบันทันด่วน ไม่ต้องไปรอรับผลชาติหน้าหรือชาติ
 ไหนๆ ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่เป็นกุศลและอกุศล

๓.๒ อุปัชชเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในชาติหน้า เป็น
 กรรมที่ให้ผลช้าเป็นที่สองรองจากทิฐุธรรมเวทนียกรรม

๓.๓ อปราปริยะเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในชาติต่อๆ ไป
 เป็นกรรมที่ให้ผลช้ารองจาก ๒ ข้อแรก ย่อมให้ผลในชาติที่ ๓ เป็นต้นไป ซึ่งมี
 ทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล

๓.๔ อโหสิกรรม คือ กรรมที่สำเร็จแล้วไม่มีโอกาสให้ผล เพราะ
 ทิฐุธรรมเวทนียกรรมอื่นมีพลังสูงกว่าซึ่งส่งผลให้เสียแล้วจึงกลายเป็นกรรม
 ที่หมดประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นฝ่ายกุศลหรือฝ่ายอกุศล

๔. หมวดปากะฐานจตุกกะ คือ กรรมว่าโดยฐานะให้ผล มี ๔
 ประเภท ได้แก่

๔.๑ อกุศลกรรม คือ กรรมที่ให้ผลนำไปเกิดในอบายภูมิ ๔

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ได้แก่ สัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน

๔.๒ กามาวจรกุศลกรรม คือ กรรมที่ให้ผลนำไปเกิดในสุคติภูมิ
๗ ได้แก่ มนุษย์และสวรรค์ ๖ ชั้น

๔.๓ รูปาวจรกุศลกรรม คือ กรรมที่ให้ผลนำไปเกิดในรูปพรหม
๑๖ ชั้น

๔.๔ อรูปาวจรกุศลกรรม คือ กรรมที่ให้ผลนำไปเกิดในอรูป
พรหม ๔ ชั้น

ขอจงพิจารณาดูเถิดว่า เราเกิดมาในชาตินี้ด้วยกรรมอะไร
อดีตกาลที่ผ่านมาและในปัจจุบันเราประสบกรรมที่ดีและร้ายด้วยอำนาจแห่ง
กรรมอะไร หากจะพิจารณาด้วยปัญญาก็จะทราบชัดถึงกรรมของตนเองได้
เป็นอย่างดี เพราะเหตุว่าสัตว์โลกทั้งหลายมีกรรมเป็นของ ๆ ตน ย่อมจักหนี
กรรมไม่พ้นไม่กรรมใดก็กรรมหนึ่งแน่นอนตราบเท่าที่ยังว่ายวนอยู่ในสังสารวัฏ

กรรมจำแนกสัตว์เป็นสมบัติ-วิบัติ ๔ ได้แก่

สมบัติ ๔ คือ ๑. คติสมบัติ (สุคติ หมายถึง มนุษย์ สวรรค์ พรหม)

๒. อุบัติสมบัติ หมายถึง รูปร่าง ผิวพรรณ วรรณะงาม

๓. กาลสมบัติ หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่เกิดเหมาะสม

๔. ปโยคะสมบัติ หมายถึง ความขยันหมั่นเพียร พรวรรค
ความขำขันขันยานุการงานต่าง ๆ

วิบัติ ๔ คือ ๑. คติวิบัติ (ทุกคติ หมายถึง อบายภูมิ ๔ สัตว์นรก เปรต อสุรกาย
และสัตว์เดรัจฉาน)

๒. อุบัติวิบัติ หมายถึง รูปร่างพิกลพิการ ไม่สมประกอบไม่งาม

๓. กาลวิบัติ หมายถึง ช่วงกาลเวลาที่ชุกเข็ญเป็นทุกข์ขัดคัด
ขัดสน เกิดทุพภิกภัยทั่วไป

๔. ปโยคะวิบัติ หมายถึง ความไม่พากเพียร ไม่มีฝีมือ ไม่ขยัน

พระพุทธองค์ทรงสอนสุข ๔ ประการของผู้ครองเรือน
สุข จากการมีทรัพย์ที่หามาได้โดยชอบธรรมด้วยน้ำพักน้ำแรง
สุข จากการใช้จ่ายทรัพย์เลี้ยงดูคนใกล้ชิดติดตลก
สุข จากการไม่เป็นหนี้ เพราะการเป็นหนี้ เป็นทุกข์ในโลก
สุข จากความประพฤติไม่เป็นโทษ
ความชั่วบางที่แม้มีโทษให้ผลทันใจแต่ก็เหมือนไฟบรรลัยกอสย
เผาผลาญ

เย็นร่มพระธรรม

เย็นเงาพฤกษ์มิ่งไม้	สุขสบาย
เย็นญาติทุกข์สำราญ	กว่าไม้
เย็นครุยิ่งใหญ่ฉาย	กษัตริย์ยิ่ง ครุณา
เย็นร่มพระธรรม (เจ้า) ให้	ร่มฟ้าบนดิน

(โคลงโลกนิติ)

ชาดกนิทานเรื่อง อานันทเศรษฐี

อานันทเศรษฐีเป็นคนตระหนี่ไม่ยินดีในการบริจาคทาน สอนลูก
ของตนให้สะสมทรัพย์ไว้และไม่เคยแบ่งปันหรือให้ทานแม้แต่น้อย ด้วยอำนาจ
ความตระหนี่ ครั้นอานันทเศรษฐีตายไปเกิดในท้องหญิงขอทานในตระกูล
ขอทาน หญิงขอทานนั้นเมื่อก่อนเคยไปขอทานก็มีคนเมตตาสงสาร ให้อาหาร
พอยังชีพไปวันหนึ่งๆ แต่เมื่ออานันทเศรษฐีไปเกิดในท้องแล้ว ทำให้หญิง
ขอทานผู้นั้นยากจนยิ่งขึ้น ไปขอใครก็ไม่มีการให้ ได้รับความทุกข์ยากลำบาก
ต้องไปขอแบ่งอาหารจากเพื่อนขอทานด้วยกัน ครั้นต่อมาก็คลอดลูก ปรากฏ
ว่าลูกหญิงขอทานนั้นมีรูปร่างอัปลักษณ์ น่าเกลียด ตาโปน ปากเบี้ยว เท้าเก
ดมหยิก

บุญชัย...เกิดมาทำไม?

เมื่อหญิงขอทานคลอดลูกแล้ว ก็อุ้มลูกไปเที่ยวขอทาน ก็ไม่มีใครเมตตาสงสารให้ทานเพราะเด็กนั้นเป็นคนกาลกิณี เป็นคนจัญไรไม่มีวาสนา เมื่อเด็กคนนั้นโตแม่จึงมอบกระเบื้องใส่มีดให้แล้วบอกว่า “เจ้าจงไปขอทานตามลำพังเถอะ เพราะเจ้าอยู่กับแม่ทำให้แม่ได้รับความลำบาก” เด็กขอทานนั้นเที่ยวขอทานไปตามยถากรรม บังเอิญเข้าไปในบ้านของมูลสิริเศรษฐี ผู้เป็นลูกชายในชาติก่อน มูลสิริเศรษฐีเป็นคนตระหนี่เหมือนกับพ่อ เห็นคนขอทานเข้ามาจึงให้คนใช้ไล่ออกไป เด็กขอทานไม่ยอมออกไป คนใช้จึงจุกตอกไปไว้ที่กองขยะเยื้องข้างถนน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จบิณฑบาตเวลาเช้าในเมืองสาวัตถีเสด็จพร้อมด้วยพระอานนท์ ทรงเห็นเด็กขอทานและทรงทราบด้วยญาณว่าเด็กขอทานผู้นี้คืออานันทเศรษฐีในชาติก่อน จึงตรัสกับพระอานนท์ว่า “อานนท์ เด็กขอทานผู้นี้คืออานันทเศรษฐีในชาติก่อน เป็นเจ้าของบ้านนี้เองแต่เป็นคนตระหนี่จึงมาเกิดเป็นขอทาน” จึงบอกมูลสิริเศรษฐีว่า เด็กขอทานผู้นี้คืออานันทเศรษฐีบิดาของท่านในชาติก่อน มูลสิริเศรษฐีโกรธต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงต้องการให้มูลสิริเศรษฐีพิสูจน์ความจริง จึงให้เอาเด็กขอทานไปรับประทานอาหารให้อิ่มเรี่ยร้อยแล้ว ทรงใช้พุทธานุภาพบันดาลให้เด็กขอทานระลึกชาติได้ และขอให้บอกขุมทรัพย์ที่ฝังไว้แต่ชาติก่อน เด็กระลึกชาติได้และได้บอกขุมทรัพย์ที่ตนฝังไว้

มูลสิริเศรษฐีได้ขุดดูปรากฏว่าเป็นความจริงได้ทรัพย์สมบัติมากมาย จึงเชื่อว่าพ่อมาเกิดเป็นคนขอทาน จึงรับเลี้ยงเด็กไว้แต่เด็กไม่มีบุญวาสนา จึงไม่ยอมมอยู่ในบ้านและยินดีไปเที่ยวหาขอทานไปตามยถากรรมของตน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าเขาไม่มีบุญวาสนา ไม่เคยทำบุญให้ทานมาแต่ชาติปางก่อน

อย่าพึงรักเงินทองมากกว่าความรู้

รักทรัพย์อย่างยิ่งด้วย	วิชา
สว่างอินเทาสूरिया	หอนได้
ไฟไต้ยั้งราคา	เพลิงราคา ฤาพ่อ
รักอื่นหมิ่นแสนไซร์	อย่าสู้รักธรรม

(โคลงโลกนิติ)

เรื่อง อ้ายชาติคน

ของท่านพุทธทาสภิกขุ

เมื่อมนุษย์ทั้งหลายเบื่อกันที่จะเข้าวัด แม่หมาตัวหนึ่งก็ชวนลูกหมาไปฟังเทศน์ ทางที่จะไปวัดนั้น ต้องผ่านป่าช้าที่ทั้งศพมนุษย์ ด้วยความเคารพในธรรม แม่หมาจึงเร่งลูกเพราะกลัวจะไปสาย ส่วนลูกหมานั้นกำลังหิวเป็นกำลังจึงอ้อนวอนขอกินศพก่อน ผู้ชมลองฟังคำตอบของแม่ลูกคู่นี้ดู

แม่หมา เจ้าจะกินตรงไหน ไบบอกแม่

ลูกหมา รสเลิศแท้ ตาผี ไม่มีสอง

แม่หมา อย่าเลยลูก ตามัน แสแต่มอง ทั้งโขนหนึ่งนั่งจ้องกระจกเงา จะหาแลแต่สิ่งที่สวยงาม

ลูกหมา ถ้าอย่างนั้น ฉันกินหมูมัน ได้ไหมเล่า?

แม่หมา หมูมันเฝ้าแต่จะฟังเสียงสอพลอ

ลูกหมา (รำพึง) แม่จ๋า, หมูมันคงไม่ฟังพระสั่งสอน ลูกขอวอน กินจมูกได้ไหมหนอ ?

แม่หมา อย่าเลย, ถ้าเจ้าหึ่งในเหล่ากอ มันชอบพอแต่จะดมกลิ่นตีๆ

ลูกหมา ถ้าอย่างนั้น ลูกจะกินลันมันนะ

แม่หมา ตายละ ! สับปลับ ปล้อนปลิ้น ลันคนนี่ ปากว่าชอบนิพพาน อย่างโน้นนี้ แท้จริงซี สังสารวัฏฏ์เต็มอัตร

ลูกหมา ถ้าอย่างนั้น, ฉันกินมือ ได้หรือแม่ ?

មនុស្ស... កើតមកតាំងអោយ?

แม่หมา อปรีภัยแท้ เทียวลูก, มือคนหนา หน้าไหว้หลังหลอก
ต่อครุบา ทั้งเข่นฆ่าเสียนดี พ่อแม่ตัว

ลูกหมา อย่างนั้นลูกจะขอ กัดกิน ตีนของมัน

แม่หมา ลูกเอ๋ย นั้นมันร้ายอยู่ชั่ว ไม่อย่างเท่าเข้าฟ้าธรรม
ประจำตัว เดินไปทั่วแต่ทางแห่งอบาย

ลูกหมา แม่จ๋า ลูกขอกินหัวใจผี (นะแม่นะ)

แม่หมา (ชู้คำราม ขนตั้งชัน)หยุดนะ อย่างนะ นั้นกาลิ นำใจหาย

ตัวกู - ของกูอยู่นั้นลูกชาย ใจคนร้ายโสมม เสียสิ้นดี

นั่นแหละลูกหมาที่น่าสงสารจึงได้รู้จักสัตว์ที่เรียกตนเองว่า“มนุษย์”
ซึ่งแปลว่า มีใจสูง ตีขึ้น จึงจ้องมองดูศพด้วยดวงตาอันเหยียดหยามถ่มเศษ
รดแล้วว่า

“อ้ายชาติชั่ว เรียกตัว ว่ามนุษย์ ผลที่สุด ไม่มีดี อะไรนี้

อนิจจา หมาไม่กิน ขำสิ้นดี เสียแรงที่แสนฉลาด อ้ายชาติคน”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ปรัชญาจากภาพ

“ข้าฯ มาแต่ผู้เดียว และจะไปแต่ผู้เดียว”

คนที่ติดยึดในญาติ และถูกห้อมล้อมในสังคม
ถึงเวลาใกล้จะตาย ไม่มีใครช่วยเขาได้ ต้องไปแต่ผู้เดียว
ทรัพย์สินส่งได้แค่โรงพยาบาล ลูกหลานส่งได้แค่เซ็งตะกอง

มีสินญาเท่าผู้
ข้าศึกถาปานปน
รักใจจักเพิ่มพูน
แรงอื่นถาจักได้

มีคุณ
พยาธิไซรั
รักอาต-มานา
เท่าด้วยแรงกรรมฯ

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

“มันฆ่าเพียงเพื่อดับความหิว”

เสือไม่เคยฆ่า เพื่อหวังลาภยศ หรือค้ำหากำไร

มนุษย์ไม่มีเขี้ยวเล็บแหลมคมเยี่ยงเสือ

ใยประหัตประหารโหดร้ายยิ่งกว่า

สติปัญญา ไปอยู่ไหนล่ะ ??

เหมืองแร่เลี้ยงชีพด้วย

สาคร

ช้างพังพนาดร

ป่าไม้

ภูมราบุษบากร

ครองร้าง ตนนนา

นักปราชญ์เลี้ยงตัวได้

เพื่อด้วยปัญญา

(โคลงโลกนิติ)

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

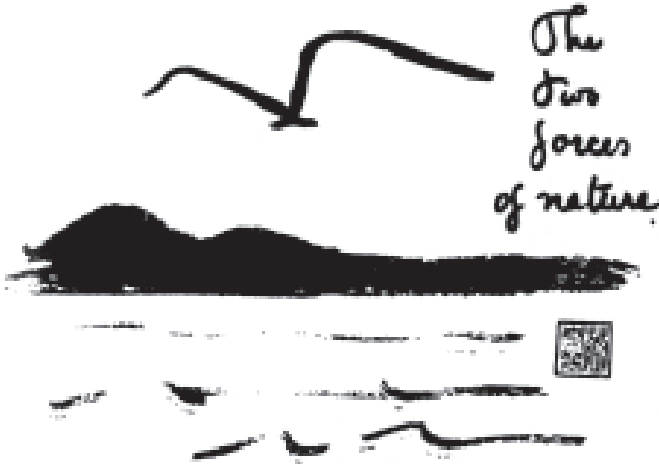

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“พลังทั้งสองของธรรมชาติ”

นก ตัวใดหากรู้จักแต่ ไบอก สูงขึ้น ๆ ย่อมตกลงมาตายด้วยหมดแรง
นก จึงรู้ว่า ร่อน...

มนุษย์ ควรไต่เต้าไปตามบันไดสังคมแต่พอควร
ถนอมกำลังไว้ชื่นชม เพื่อความผาสุกในชีวิต

มีฤทธิ์แรงมากแม่น
หักพระเมรุทบทน
หยิกยกสี่สาทล
พัดย่อมจักพ่ายแพ้

ทศพล ก็ดี
ท้าวแท้
ชุกลอก ไฉน
แต่ท้าวมฤตยู

(โคลงโลกนิติ)

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

“สรรพสิ่งธรรมชาติ ล้วนมีสัดส่วนพอเหมาะ”

จงอย่าเอามาตรฐานของเราไปวัดให้คนอื่น
จะเข้าทำนอง *ผีเจ้าระเบียบ*
ความงามล้วนงามตามธรรมชาติ
“แบบอย่างดีกว่าคำสอน”

จ๊กเจียนจอมปลวกเตี้ย
ดีแต่แลเนื้อหมู
เบียดเบียนเจียดพิษงู
อูตริองน้ำค้าง

เต็มภู-เขาแฮ
เพิ่มช้าง
เพิ่มพิษ-นาคนา
ใส่น้ำสาครา

(โคลงโลกนิติ)

โดย นัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“นกหาเหยื่อ คนหาอาหาร...
คน ต่างจาก นก ตรงไหน”

ถ้ามนุษย์ใช้เวลาทั้งชีวิตหาอยู่หากิน
แสวงหาแต่ความสุขทางโลก...ชีวิตก็ไม่ต่างจาก สัตว์...

บรรทมยามหนึ่งให้
หกทุ่มหมูปัดฉีด
สามยามพวกพาณิชย์
นอนสี่ยามนั้นแล้ว

ทรงฤทธิ
ทั่วแท้
นรชาติ
เที่ยงแท้เดรัจฉานา

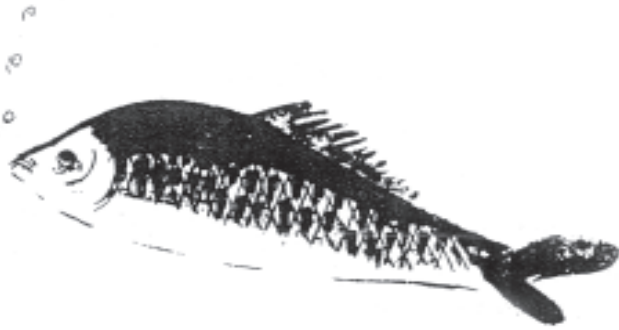
(โคลงโลกนิติ)

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

“ปลารู้จักแต่น้ำ”

ปลาไม่รู้จัก... ฟังแต่เล่าก็ไม่เข้าใจ
เกิดเป็นคน ถ้ารู้แต่เฉพาะโลกียธรรม ก็เหมือนปลา
จงศึกษาโลกุตรธรรมด้วย ให้เหมือนเต่าที่รู้จักทั้งน้ำแลทั้งบก
จะได้ไม่ตายเหมือนปลาขึ้นบก

*fish knows
only water.*

อย่าโทษไทท้าวท่วย	ท้าว
อย่าโทษสถานภุฉา	ย่านกว้าง
อย่าโทษหม่วงศา	มิตรญาติ
โทษแต่กรรมเองสร้าง	ส่งให้เป็นเอง

(โคลงโลกนิติ)

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“ด้วยไม่รู้จักกาลเบื้องหน้า”

จงอย่ารังเกียจความตาย ไม่มีใครเกิดแล้วไม่ตาย
แท้ที่จริง ความตาย คือ การเปลี่ยนฐานะใหม่
จงทำปัจจุบันให้ดีที่สุด
เวลาตายจะได้ไม่อายนกกา

Not knowing
the beyond.

ปานน้อยสำเนียงรู้
ครั้นใหญ่ย่อมหาทุน
เมื่อกลางแก่แสงบุญ
ยามห่อมทำไต่ได้

เรียนคุณ
ทรัพย์ไว้
ธรรมชอบ
แต่ล้วนอนิจจังฯ

(โคลงโลกนิติ)

โดย ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

เกิดเป็นคนต้องพัฒนาตนเอง

คนไทยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๙๐ นับถือพระพุทธศาสนา แต่จะมีสักกี่คนในร้อยคนที่ศึกษาและเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง คงนับถือศาสนาตามพ่อแม่และทะเบียนบ้าน จึงเป็นการประมาทอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงควรหันมาศึกษาศาสนาที่ตนนับถืออย่างจริงจัง อย่าเพียงนับถือศาสนาตามทะเบียนบ้านอยู่เลย เมื่อศึกษาก็รู้แจ้งเห็นจริงจะได้พูดได้เต็มปากว่านับถือศาสนาพุทธอย่างจริงใจ โดยเริ่มจากกล่าวคำถวายตัวเป็นพุทธมามกะและขอถึงพระรัตนตรัยเป็นอุपासกอุปาสิกตามลำดับ รับผิดชอบต่ออันเป็นศีลปรกติกของมนุษย์ และเริ่มศึกษาคำสั่งสอนให้เข้าใจถึงหลักและแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา สิ่งที่ควรศึกษายังคือ พระไตรปิฎกซึ่งจดจารถ่ายทอดสืบต่อพระพุทธศาสนามา ๒,๕๐๐ กว่าปี ยังคงหลักการสำคัญอันสมควรเชื่อถือ การศึกษาขั้นนี้เรียกว่า “ปริยัติ” แล้วน้อมนำมาปฏิบัติด้วยกายและใจที่น้อมโยนิโสมนสิการเรียกว่า “ปฏิบัติ” ให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง เรียกว่า “ปฏิเวธ” อันเป็นแนวทางดำรงชีวิตในสังคมอยู่อย่างมีความสุข ไม่ทุกข้ออย่างที่ประสบพบเจอในสังคมอยู่ทุกวันนี้

หัวใจของพระพุทธศาสนามีหลักสำคัญให้ปฏิบัติเรียกว่า โอวาท

๓ คือ

๑. ละเว้นความชั่ว
๒. ทำความดี
๓. ทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส

ย่อลงมาเหลือเพียงหนึ่ง คือ “ความไม่ประมาท” ดังปัจฉิมโอวาทที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่สงฆ์สาวก ก่อนเสด็จปรินิพพานว่า

“หันทะทานิ ภิกขเว อามันตะยามิโว ตุก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ระยะธัมมา สังขารา สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา
อัปปะมาเทนะ สัมปาเทละ ท่านทั้งหลายจงทำความเข้าใจทำความเข้าใจ
ถึงพร้อมเถิด

อะยัง ตะถาคะตัสสะ ปัจฉิมา วาจา นี้เป็นพระวาจาครั้งสุดท้ายของ
ตถาคตเจ้า ฯ”

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงย่อคำสอนทั้งหมดของ
พระองค์ (พระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ได้แก่ พระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐
พระธรรมขันธ์ พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ และพระอภิธรรมปิฎก
๔๒,๐๐๐ พระธรรมขันธ์) ลงมา ซึ่งถือว่าเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา ๓
ประการ คือ

๑. ศีล ได้แก่ พระวินัยปิฎก ว่าด้วยพระวินัยหรือศีล เป็นอธิศีลสิกขา
คือข้อศึกษาเกี่ยวกับศีลชั้นสูง เป็นวิติกกมะปะหาน คือเครื่องละกิเลสอย่างหายาบ

๒. สมာธิ ได้แก่ พระสุตตันตปิฎก ว่าด้วยพระธรรมเทศนาทั่ว ๆ ไป
เป็นอธิจิตตะสิกขา คือข้อศึกษาเกี่ยวกับสมာธิชั้นสูงเป็นปริยัญญานะปะหาน คือ
เครื่องละกิเลสอย่างกลางอันรัดรั้งจิตได้แก่ นิรวรณ คือกิเลสอันกั้นจิตมิให้เป็น
สมาธิ

๓. ปัญญา ได้แก่ พระอภิธรรมปิฎก ว่าด้วยธรรมอันยิ่ง ธรรมะ
ล้วน ๆ หรือธรรมะที่สำคัญเป็นอธิปัญญาสิกขา คือข้อศึกษาเกี่ยวกับปัญญา
ชั้นสูง เป็นอนุสยะปะหาน คือเครื่องละกิเลสอย่างละเอียด อันได้แก่กิเลสนอน
เนื่องอยู่ในสันดานเหมือนตะกอนนอนก้นตุ่ม ไม่มีอะไรมาควั่นก็ไม่แสดงอะไร
ออกมา

พระไตรปิฎก ภาค ๓ ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก อะไรเป็นแก่นสารในพระพุทธศาสนา

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับ ณ เขตวนาราม ใกล้กรุงสาวัตถี มีพราหมณ์ผู้หนึ่งชื่อ ปิงคโลกจะเข้าไปเฝ้า เมื่อได้กล่าวทักทายปราศรัยพอสมควรแล้ว พราหมณ์นั้นจึงกราบทูลว่า

“พระโคตมผู้เจริญ! สมณพราหมณ์ที่เป็นเจ้าหม่อมคณะเป็นคณาจารย์ มีคนรู้จักมาก มีเกียรติยศ เป็นเจ้าลัทธิ อันชนหมู่มากเข้าใจกันว่าเป็นคนดี เช่น ปุณณะ กัสสป, มัคขลิ โคสาล, อชิตะ เกสกัมพล, ปุททะ กัจจายนะ, สัตถชัย เวลัฏฐบุตร, และ นิครนถนาถบุตร. สมณพราหมณ์ ทั้งหมดนั้น รู้แจ้งเห็นจริงตามปฏิญญาของตน หรือไม่รู้แจ้งเห็นจริงเลย หรือบางพวกรู้ บางพวกไม่รู้”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “อย่าเลย พราหมณ์! ข้อที่สมณพราหมณ์ ทั้งหมดนั้น รู้แจ้งเห็นจริงตามปฏิญญาของตน หรือไม่รู้แจ้งเห็นจริงเลย เป็นต้นนั้น จงยกไว้ เราจักแสดงธรรมแก่ท่าน ท่านจงตั้งใจฟังให้ดีเถิด”

เมื่อพราหมณ์ทูลรับคำแล้ว พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า “ดูก่อนพราหมณ์! มีข้ออุปมาว่า บุรุษผู้ต้องการแก่นไม้ แสวงหาแก่นไม้ เทียวเสาะหาแก่นไม้อยู่ เมื่อมีต้นไม้ใหญ่มีแก่นยืนต้นอยู่ ละเลยแก่น, กะพี้, เปลือก, และสะเก็ดไม้เสีย ตัดเอากิ่งและใบไม้ไปด้วยสำคัญว่าเป็นแก่น คนที่รู้เรื่องดีเห็นเข้า ก็จะพึงกล่าวว่า บุรุษผู้เจริญนี้ ไม่รู้จักแก่น ไม่รู้จักกะพี้, เปลือก, สะเก็ด, กิ่งและใบไม้ เมื่อต้องการแก่นไม้ จึงละเลยแก่นเป็นต้นตัดเอากิ่งและใบไม้ไปด้วยสำคัญว่าเป็นแก่น ทั้งจะไม่ได้รับประโยชน์จากกิ่งและใบไม้ด้วย”

“มีอุปมาอื่นอีก บุรุษต้องการแก่นไม้ แต่หากสะเก็ดไม้ไปด้วยสำคัญว่าเป็นแก่น หรือหากเปลือกไปด้วยสำคัญว่าเป็นแก่น หรือหากกะพี้ไม้ไปด้วยสำคัญว่าเป็นแก่น ก็จะพึงถูกหาว่า ไม่รู้จักแก่นไม้เป็นต้น และไม่ได้รับประโยชน์จากสิ่งที่ถูกไปนั้นเช่นเดียวกัน”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“อีกอุปมาหนึ่ง บुरुขต้องการแก่นไม้ ก็ตัดเอาแต่แก่นไปด้วย รู้จักแก่นไม้ คนที่รู้เรื่องดีเห็นเข้าก็จะฟังกล่าวว่า บुरुขผู้เจริญนี้ รู้จักแก่น กะพี เปลือก สะเก็ด กิ่งและใบไม้ ต้องแก่นไม้ก็ตัดเอาแต่แก่นไปด้วยรู้จักแก่นไม้ ทั้งจะได้รับประโยชน์จากแก่นไม้นั้นด้วย”

“ดูก่อนพราหมณ์ ! ข้ออุปไมยก็ฉันเดียวกันนั่นแหละ คือกุลบุตร บางคนในศาสนาี้ มีศรัทธาออกบวชไม่ครองเรือน ด้วยคิดว่า เราเป็นผู้อัน ความเกิด ความแก่ ความตาย ความโศก ความคร่ำครวญ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ และความคับแค้นใจ เข้าถึงตัวแล้ว อันความทุกข์เข้าถึงตัวแล้ว มีความทุกข์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า โฉนหนอการทำให้สุดแห่งทุกข์ ทั้งหมดนี้ จะปรากฏ ผู้นั้นออกบวชแล้ว ลากสักการะและชื่อเสียงเกิดขึ้น ก็อึดใจ เต็มความปรารถนาด้วยลากสักการะและชื่อเสียงนั้น ยกตนเองข่มผู้อื่นเพราะลากสักการะและชื่อเสียงนั้น ว่าเราเป็นผู้มีลาก สักการะ และชื่อเสียง ก็ไม่ปลุกความพอใจ ไม่พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ เป็นผู้มี ความประพฤติย่อหย่อนหละหลวม”

“ดูก่อนพราหมณ์ ! เรากล่าวบุคคลนี้ ว่าเปรียบเหมือน ผู้ต้องการแก่นไม้ แต่ละเลยแก่น, กะพี, เปลือก, และสะเก็ดเสีย ตัดเอากิ่งและใบไม้ ด้วยสำคัญว่าเป็นแก่นฉะนั้น”

“อนึ่ง บุคคลบางคนออกบวช มีลากสักการะชื่อเสียงเกิดขึ้น แต่ก็อึดใจ ไม่เต็มปรารถนาด้วยลากสักการะชื่อเสียงนั้น ไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่น เพราะสิ่งนั้น ทั้งยังปลุกความพอใจ พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าลากสักการะชื่อเสียงนั้น ไม่มีความประพฤติย่อหย่อนหละหลวม ผู้นั้นได้ความสมบูรณ์ด้วยศีล ก็อึดใจ เต็มปรารถนาด้วยศีลสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยศีล) นั้น ยกตนเอง ข่มผู้อื่นเพราะศีลสัมปทานั้นว่า เราเป็นผู้มีศีล มีกัลยาณธรรม ส่วนภิกษุอื่น ๆ เหล่านี้ เป็นผู้ทุศีล มีธรรมอันเลว คุณธรรมอื่น ๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าศีลสัมปทา ก็ไม่ปลุกความพอใจ ไม่พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ เป็นผู้มี ความประพฤติย่อหย่อนหละหลวม ดูก่อน

พราหมณ์ ! เรากล่าวบุคคลนี้ว่าเปรียบเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ แต่ละเลยแก่นกะพี้ และเปลือกเสีย ถ้ากเอาสะเก็ดไป ด้วยสำคัญว่าเป็นแก่นฉะนั้น”

“อนึ่ง บุคคลบางคนอกบวช มีลภัสการะชื่อเสียงเกิดขึ้น ก็ไม่อึดใจ ไม่เต็มปรารถนาด้วยลภัสการะชื่อเสียงนั้น ประพฤติสมบูรณ์ด้วยศีลก็อึดใจ แต่ยังไม่เต็มปรารถนาด้วยศีลสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยศีล) นั้น ไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่นเป็นต้น เพราะศีลสัมปทานั้น คุณธรรมอื่น ๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าศีลสัมปทานั้น ก็ปลุกความพอใจ พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ ไม่มีความประพฤตีย่อหย่อนหละหลวม ผู้นั้นได้ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ (ความตั้งมั่นหรือความสงบแห่งจิต) ก็อึดใจ เต็มปรารถนาด้วยสมาธิสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ) นั้น ยกตนเองข่มผู้อื่นเพราะสมาธิสัมปทานั้นว่า เราเป็นผู้ตั้งมั่น มีจิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง ส่วนภิกษุอื่น ๆ เหล่านี้ เป็นผู้ไม่ตั้งมั่น มีจิตหมุนไปผิดแล้ว คุณธรรมอื่น ๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่า สมาธิสัมปทานั้น ก็ไม่ปลุกความพอใจ ไม่พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ เป็นผู้มีความประพฤตีย่อหย่อนหละหลวม ดูก่อนพราหมณ์ ! เรากล่าวบุคคลนี้ว่าเปรียบเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ แต่ละเลยแก่นและกะพี้เสีย ถ้ากเอาเปลือกไป ด้วยสำคัญว่าเป็นแก่นฉะนั้น”

“อนึ่ง บุคคลบางคนอกบวช มีลภัสการะชื่อเสียงเกิดขึ้น แต่ก็ไม่อึดใจ ไม่เต็มปรารถนาด้วยลภัสการะชื่อเสียงนั้น ได้ความสมบูรณ์ด้วยศีลก็อึดใจ แต่ไม่เต็มปรารถนาด้วยศีลสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยศีล) นั้น ได้ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ ก็อึดใจ แต่ไม่เต็มปรารถนาด้วยสมาธินั้น ไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่นเพราะสมาธิสัมปทานั้น คุณธรรมอื่น ๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าสมาธิสัมปทานั้น ก็ปลุกความพอใจ พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ ไม่เป็นผู้มีความประพฤตีย่อหย่อนหละหลวม ผู้นั้นได้ญาณทัสสนะ (ความเห็นด้วยญาณหรือปัญญา) ก็อึดใจ เต็มปรารถนาด้วยญาณทัสสนะ หรือปัญญานั้น ยกตนเอง ข่มผู้อื่นเพราะญาณทัสสนะนั้น ว่าเราอยู่อย่างรู้เห็น ส่วนภิกษุอื่น ๆ เหล่านี้ อยู่อย่างไม่รู้ไม่เห็น คุณธรรมอื่น ๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าญาณทัสสนะ ก็ไม่ปลุกความพอใจ ไม่พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ เป็นผู้มีความ

บุญชย...เกิดมาทำไม?

ประพุดติหย่อนหละหลวม ดูก่อนพราหมณ์ ! เรากล่าวบุคคลนี้ ว่าเปรียบเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ แต่ละเลยแก่นเสีย ถ้าหากกะพีไป ด้วยสำคัญว่าเป็นแก่นฉะนั้น”

“อนึ่ง บุคคลบางคนอกบวช มีลาภสักการะชื่อเสียงเกิดขึ้น ก็ไม่อึดใจ ไม่เต็มปรารถนาด้วยลาภสักการะชื่อเสียงนั้น ได้ความสมบูรณ์ด้วยศีลก็อึดใจ แต่ไม่เต็มปรารถนาด้วยศีลสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยศีล) นั้น ได้ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ ก็อึดใจ แต่ไม่เต็มปรารถนาด้วยสมาธิสัมปทา (ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ) นั้น ได้ญาณทัสสนะ (หรือปัญญา) ก็อึดใจ แต่ไม่เต็มปรารถนาด้วยญาณทัสสนะนั้น ไม่ยกตน ช่มผู้อื่นเพราะญาณทัสสนะนั้น คุณธรรมอื่นๆ ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าญาณทัสสนะ ก็ปลุกความพอใจ พยายามเพื่อทำให้แจ้งซึ่งคุณธรรมนั้นๆ ไม่มีความประพุดติหย่อนหละหลวม ดูก่อนพราหมณ์ ! ธรรมอะไรบ้าง ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่าญาณทัสสนะ ดูก่อนพราหมณ์ ! ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้เข้าปฐมฌาน^๑ (ฌานที่ ๑) เข้าทุติยฌาน (ฌานที่ ๒) เข้าตติยฌาน (ฌานที่ ๓) เข้าจตุตถฌาน (ฌานที่ ๔) เข้าอากาสาณัญจายตนะ (อรุปฌานกำหนดอากาศไม่มีที่สิ้นสุดเป็นอารมณ์) เข้าวิญญาณัญจายตนะ (อรุปฌานกำหนดวิญญาณไม่มีที่สิ้นสุดเป็นอารมณ์) เข้าอากิญจัญญายตนะ (อรุปฌานกำหนดว่าไม่มีอะไรแม้แต่นิดหน่อย) เข้าเนวสัญญานาสัญญายตนะ (อรุปฌานที่มีสัญญาความจำได้หมายรู้ก็ไม่ใช่ ไม่มีสัญญา ก็ไม่ใช่) เข้าสัญญาเวทิตนโรธ (สมาบัติขั้นสูงสุดในพระพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อเข้าแล้วทำให้ดับสัญญาความจำได้หมายรู้และเวทนาความเสวยอารมณ์สุขทุกข์ หรือไม่ทุกข์ไม่สุขได้) อาสวะของภิกษุนั้นสิ้นไปแล้ว เพราะเห็นด้วยปัญญา คุณธรรมเหล่านี้แล ที่ยิ่งกว่า ประณีตกว่า ญาณทัสสนะ ดูก่อนพราหมณ์ ! เรากล่าวบุคคลนี้ว่าเปรียบเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ ก็ตัดเอาแต่แก่นไม้ไปฉะนั้น”

^๑ ในการแปลตอนนี้ได้แปลผิดใจความของเรื่องว่าเข้าฌานที่ ๑ ที่ ๒ เป็นต้น เพราะรายละเอียดของแต่ละฌานมีแล้วในที่อื่น

“ด้วยประการฉะนี้แหละพราหมณ์ ! พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีลาภสักการะชื่อเสียงเป็นอันสูงส่ง มิใช่มีความสมบูรณ์ด้วยศีลเป็นอันสูงส่ง มิใช่มีความสมบูรณ์ด้วยสมาธิเป็นอันสูงส่ง มิใช่มีญาณทัสสนะเป็นอันสูงส่ง แต่ความหลุดพ้นแห่งใจอันไม่กลับกำเริบอันใด พรหมจรรย์นี้ มีความหลุดพ้นแห่งใจอันไม่กลับกำเริบนั้นแหละเป็นที่ต้องการ นั้นเป็นแก่นสาร นั้นเป็นที่สุดโดยรอบ”

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้ ปิงคโลกจะพราหมณ์กราบทูลสรรเสริญพระธรรมเทศนา แสดงตนเป็นอุบาสกถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต

จุฬาสาริปมสูตร ๑๒/๓๗๔

สรุปความ

๑. ลาภสักการะชื่อเสียง เปรียบเหมือนกิ่งไม้ใบไม้
๒. ความสมบูรณ์ด้วยศีล เปรียบเหมือนสะเก็ดไม้
๓. ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ เปรียบเหมือนเปลือกไม้
๔. ญาณทัสสนะ หรือปัญญา เปรียบเหมือนกะพี้ไม้
๕. ความหลุดพ้นแห่งใจอันไม่กลับกำเริบ ซึ่งใช้คำภาษาบาลี “อกุปปา เจโตวิมุตติ” เปรียบเหมือนแก่นไม้

เกาะชายลัมฆาภิพระพุทธรเจ้ายังไม่ชื่อว่าอายุไถ่

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ถ้าแม้ว่าภิกษุจับชายสังฆาฏิตามหลัง อย่างเท้าตามทุกก้าว แต่เธอมีความละโมภ มีความติดใจแรงกล้าในกามทั้งหลาย มีจิตพยาบาท มีความดำริแห่งใจอันเป็นโทษ ลิมสดี ไม่มีสัมปชัญญะ มีจิตไม่ตั้งมั่น มีจิตหมุนไปผิด ไม่สำรวจ^๔ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ภิกษุนั้น ก็ยังอยู่ไกลเราโดยแท้และเราก็อยู่ไกลภิกษุนั้น ชื่อนั้นเพราะเหตุไร? เพราะภิกษุนั้นไม่เห็นธรรม ผู้ไม่เห็นธรรม ย่อมไม่เห็นเรา”

^๔ คำในภาษาบาลีว่า มีอินทรีย์ปรากฏ หมายความว่า ไม่สำรวจตา หู จมูก ลิ้น กายใจ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ถ้าแม้ว่าภิกษุนั้น อยู่ไกลตั้งร้อยโยชน์ แต่เธอไม่มีความละโมภ ไม่มีความตั้งใจแรงกล้าในกามทั้งหลาย มีจิตไม่พยายาบาท มีความดำริแห่งใจอันไม่เป็นโทษ มีสติตั้งมั่น มีสัมปชัญญะ มีจิตตั้งมั่น มีจิตมีอารมณ์เป็นอันเดียว สำรวมอินทรีย์ ภิกษุนั้นย่อมชื่อว่าอยู่ใกล้เรา โดยแท้และเราก็อยู่ใกล้ภิกษุนั้น ชื่อนั้นเพราะเหตุไร? เพราะภิกษุนั้นเห็นธรรม ผู้เห็นธรรม ย่อมเห็นเรา”

อติวุตตก ๒๕/๓๐๐

ศัตถุภายใน

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! มลทินภายใน อมิตรภายใน ศัตถุภายใน ผู้ฆ่าภายใน ช้าศึกภายใน ๓ ประการ ได้แก่ โลภะ ความโลภ โทสะ ความคิดประทุษร้าย โมหะ ความหลง ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! มลทินภายใน อมิตรภายใน ศัตถุภายใน ผู้ฆ่าภายใน ช้าศึกภายใน ๓ ประการเหล่านี้แล”

อติวุตตก ๒๕/๒๙๕

อากามี (ผู้มาเกิด) อนาคามี (ผู้ไม่มาเกิด) อรหันต์ (ผู้ไม่มีกิเลส)

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ผู้ประกอบด้วยกามโยคะ^๖ ประกอบด้วยภวโยคะ^๗ ย่อมเป็นอากามี มาสู่ความเป็นอย่างนี้ ผู้ไม่ประกอบด้วยกามโยคะ แต่ยังประกอบด้วยภวโยคะ ย่อมเป็นอนาคามี ไม่มาสู่ความเป็นอย่างนี้ ผู้ไม่ประกอบด้วยกามโยคะ ไม่ประกอบด้วยภวโยคะ ย่อมเป็นพระอรหันต์ ผู้สิ้นอาสวะ”

อติวุตตก ๒๕/๓๐๓

^๖ กามโยคะ เครื่องมัตถัสต์ว์คือกาม ความใคร่

^๗ ภวโยคะ เครื่องมัตถัสต์ว์คือภพ ความพอใจในความมีความเป็น

ภิกษุผู้มีกัลยาณศีล กัลยาณธรรม กัลยาณปัญญา^๑

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ภิกษุผู้มีกัลยาณศีล กัลยาณธรรม กัลยาณปัญญา ย่อมเป็นผู้เสด็จจรอยู่จบพรหมจรรย์ในพระธรรมวินัย เราเรียกว่า อุดมบุรุษ

๑. ภิกษุเป็นผู้มีกัลยาณศีล คือภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ มีศีล สำรวมในปาฏิโมกข์ (ศีลที่สำคัญของภิกษุ) สมบูรณ์ด้วยอาจารย์และโคจร (มารยาทและการไปแต่ในที่ที่สมควร) เห็นภัยในโทษเล็กๆ น้อยๆ สมาทาน ศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย เธอชื่อว่ามีกัลยาณศีลตั้งกล่าวมานี้แล

๒. ภิกษุผู้มีกัลยาณศีลตั้งนี้แล้ว จะชื่อว่ามีกัลยาณธรรมอย่างไร ? ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ประกอบเนื่องๆ ซึ่งการอบรมธรรม อันเป็นไปในฝ่าย แห่งการตรัสรู้ ๓๗ ประการ^๒ อยู่ เธอชื่อว่ามีกัลยาณธรรมตั้งกล่าวมานี้แล

๓. ภิกษุผู้มีกัลยาณศีล กัลยาณธรรมตั้งนี้แล้ว จะชื่อว่ามีกัลยาณปัญญาอย่างไร ? ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ทำให้แจ้งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ^๓ อันไม่มีอาสวะ เพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอันยิ่งของตนในปัจจุบันอยู่ เธอชื่อว่ามีกัลยาณปัญญาอย่างนี้แล

ภิกษุผู้มีกัลยาณศีล กัลยาณธรรม กัลยาณปัญญาตั้งนี้แล้ว ชื่อว่า เสด็จจร อยู่จบพรหมจรรย์ เราเรียกว่าอุดมบุรุษ”

อิติวุตตก ๒๕/๓๐๓

^๑ กัลยาณศีล ศีลอันดีงาม, กัลยาณธรรม ธรรมอันดีงาม, กัลยาณปัญญา ปัญญาอันดีงาม
^๒ โทษปักษิยธรรม ธรรมอันเป็นไปในฝ่ายแห่งการตรัสรู้ ๓๗ ประการ คือ อธิธัมม (ธรรมที่ให้ประสบความสำเร็จ) ๔, สติปัฏฐาน (การตั้งสติ) ๔, สัมมัปปธาน(ความเพียรชอบ) ๔, อินทริย (ธรรมอันเป็นใหญ่) ๕, พละ (ธรรมอันเป็นกำลัง) ๕, โภชณงค์ (ธรรมอันเป็นตัวประกอบแห่งการตรัสรู้) ๗, มรรค (ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์)
^๓ เจโตวิมุตติ ความหลุดพ้นเพราะสมาธิ, ปัญญาวิมุตติ ความหลุดพ้นเพราะปัญญา

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

กองกระดูกเท่าภูเขา

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! บุคคลหนึ่งที่เวียนว่ายท่องเที่ยวไปตลอด
กัปปี จะพึงมีกองกระดูกใหญ่เสมือนหนึ่งเววลุลบรรพตนี้ ถ้ามีผู้คอยรวบรวม
ไว้ และกองกระดูกที่รวบรวม จะไม่กระจัดกระจายหายเสีย”

อิติวุตตก ๒๕/๒๔๒

ยังพูดปดทั้ง ๆ ที่รู้ จะไม่ทำความชั่วอย่างอื่นเป็นไปไม่ได้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เมื่อบุคคลยังไม่ละธรรมข้อหนึ่ง คือการ
พูดปดทั้ง ๆ ที่รู้ เราย่อมไม่กล่าวว่ามีบาปกรรมอะไรบ้างที่ผู้นั้นจะทำไม่ได้”

อิติวุตตก ๒๕/๒๔๓

มูลรากแห่งอกุศล ๓ อย่าง

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! มูลรากแห่งอกุศล ๓ อย่างเหล่านี้ คือ

๑. โลภะ ความอยากได้ เป็นมูลรากแห่งอกุศล

๒. โทสะ ความคิดประทุษร้าย เป็นมูลรากแห่งอกุศล

๓. โมหะ ความหลง เป็นมูลรากแห่งอกุศล

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! มูลรากแห่งอกุศล ๓ อย่างเหล่านี้แล”

อิติวุตตก ๒๕/๒๖๔

พระธรรมเทศนา ๒ อย่าง

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ธรรมเทศนาของพระตถาคต อรหันต
สัมมาสัมพุทธเจ้า ๒ ประการ มีอยู่โดยปริยาย คือ ธรรมเทศนาที่หนึ่งว่า
“ท่านทั้งหลาย จงเห็นบาปโดยความเป็นบาปเกิด” ธรรมเทศนาที่สองว่า
“ท่านทั้งหลายเห็นบาปโดยความเป็นบาปแล้วจงเบื่อหน่ายคลายความติดในบาป
นั้น จงหลุดพ้นไปเกิด นี่คือธรรมเทศนา ๒ อย่างของพระตถาคตอรหันตสัมมา
สัมพุทธเจ้าที่มีอยู่โดยปริยาย^{๑๑}”

อิติวุตตก ๒๕/๒๕๕

^{๑๑} มีอยู่โดยปริยาย คือมีอยู่โดยอ้อม ไม่ต้องบอกกันตรง ๆ ก็ชื่อว่ามีอยู่แล้ว

อะไรเป็นหัวหน้าอภุศลธรรมและกุศลธรรม

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อวิชา^{๑๒} (ความไม่รู้) เป็นหัวหน้าแห่งความพริ้งพร้อมด้วยอภุศลธรรมทั้งหลาย ความไม่ละอายใจ ความไม่เกรงกลัวต่อบาป ย่อมตามหลังมา วิชชา (ความรู้) เป็นหัวหน้าแห่งความพริ้งพร้อมด้วยกุศลธรรมทั้งหลาย ความละอายใจ ความเกรงกลัวต่อบาป ย่อมตามหลังมา”

อติวุตตก ๒๕/๒๕๕

อริยปัญญา

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! สัตว์ที่เสื่อมจากอริยปัญญานั้น ชื่อว่าเสื่อมแท้ เขาย่อมอยู่เป็นทุกข์ มีความติดขัด มีความคับแคบ มีความเดือดร้อนในปัจจุบัน สิ้นชีวิตไปแล้ว ก็มีทุกข์คิดเป็นที่หวังได้ สัตว์ที่ไม่เสื่อมจากอริยปัญญานั้น ชื่อว่าไม่เสื่อม เขาย่อมอยู่เป็นสุข ไม่มีความติดขัด ไม่มีความคับแคบ ไม่มีความเดือดร้อนในปัจจุบัน สิ้นชีวิตไปแล้ว ก็มีสุขคิดเป็นที่หวังได้”

อติวุตตก ๒๕/๒๕๖

คำอธิบายเรื่อง “ตถาคต”

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! โลกอันตถาคตตรัสรู้แล้ว ตถาคตปลีกออกได้จากโลก; เหตุให้โลกเกิดอันตถาคตตรัสรู้แล้ว ตถาคตละเหตุที่ให้เกิดโลกได้; ความดับแห่งโลกอันตถาคตตรัสรู้แล้ว ตถาคตทำให้ความดับแห่งโลกแจ่มแจ้งแก่ตนได้; ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งโลกอันตถาคตตรัสรู้แล้ว ตถาคตได้อบรมข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งโลกแล้ว สิ่งใดที่โลกพร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม ที่ประชาพร้อมทั้งสมณพราหมณ์ ทั้งเทวดาและมนุษย์เห็นแล้ว ได้ยินแล้ว

^{๑๒} อวิชา ความไม่รู้ มีคำอธิบายว่า ได้แก่ไม่รู้ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ แต่ในที่นี้แม้ความไม่รู้ทั่ว ๆ ไป ก็ทำให้เกิดความเสียหายได้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทราบแล้ว^{๑๑} รู้แล้ว บรรลุแล้ว แสวงหาแล้ว ตรงตามแล้วด้วยใจ เพราะเหตุที่
สิ่งนั้น ๆ อันตถาคตตรัสรู้แล้ว จึงเรียกว่า ตถาคต ดังนี้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อนึ่ง ตถาคตตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ
ในราตรีใด นิพพานแล้วด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุในราตรีใด ข้อความทั้งหมด
ที่ตถาคตกล่าวพูดแสดง ระหว่างราตรีนั้น ๆ (คือตั้งแต่ตรัสรู้แล้วจนถึงนิพพาน)
ย่อมเป็นอย่างนั้นเทียว ไม่เป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้น จึงเรียกว่าตถาคต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ตถาคตพูดอย่างไร ทำได้อย่างนั้น ทำได้
อย่างไร ก็พูดได้อย่างนั้น เพราะเหตุที่พูดได้ตามที่ทำ ทำได้ตามที่พูด ฉะนั้น
จึงเรียกว่า ตถาคต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ตถาคตเป็นใหญ่ (โดยคุณธรรม) ไม่มีใคร
ครอบงำได้ (โดยคุณธรรม) รู้เห็นตามที่แท้จริง เป็นผู้มีอำนาจ (โดยคุณธรรม)
ฉะนั้น จึงเรียกว่า ตถาคต”

อติวุตตก ๒๕/๓๒๑

ภิกษุ กับ คฤหัสถ์ ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! พรหมณ์ คฤหบดีที่อุปฐากท่านทั้งหลาย
ด้วยจีวร บิณฑบาต ที่อยู่อาศัยและยากับเครื่องใช้ในการรักษาโรค นับว่าเป็น
ผู้มีอุปการะมาก แม้ท่านทั้งหลายที่แสดงธรรมอันดีงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง
และที่ สุด พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ ประกาศพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์ บริบูรณ์
สิ้นเชิงแก่พรหมณ์ คฤหบดีเหล่านั้น ก็นับว่าเป็นผู้มีอุปการะมาก นี้แหละ
ภิกษุทั้งหลาย ! พรหมจรรย์ที่ประพฤติโดยอาศัยกันและกัน เพื่อถอนกิเลส
อันเปรียบเหมือนห้วงน้ำ เพื่อให้ทุกข์สิ้นไปโดยชอบ”

อติวุตตก ๒๕/๓๑๔

^{๑๑} เป็นสำนวนบาลี หมายถึงรู้ด้วยจุมก ลิ่น ภาย คือข้อความในตอนนี้ ต้องการจะพูดว่าเห็นด้วยตา
ฟังด้วยหู ดมด้วยจมูก ลิ้มด้วยลิ้น ถูกต้องด้วยกาย รู้ด้วยใจ แต่รวม ๓ เรื่องตอนกลางด้วยคำว่า
ทราบ

สกุลที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำอยู่

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตรๆ บุชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีพระพรหม ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตรๆ บุชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีเทวดาคนแรก ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตรๆ บุชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีอาจารย์คนแรก ภายในเรือนแห่งใดบุตรๆ บุชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีบุคคลผู้ควรนำของมาบูชา คำว่า พระพรหม คำว่า บุรพเทวดา (เทวดาคนแรก) คำว่า บุรพาจารย์ (อาจารย์คนแรก) คำว่า อาหุเนยยะ (ผู้ควรนำของมาบูชา) เป็นชื่อของมารดาบิดา เพราะมารดาบิดาเป็นผู้มีอุปการะมาก เป็นผู้คุ้มครองเลี้ยงดูบุตร แสดงโลกนี้แก่บุตร”

อิติวุตตก ๒๕/๓๑๓

ธรรมที่เป็นไปในส่วนแห่งความรู้ (วิชาภาคิยะ)

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ธรรมอันเป็นไปในส่วนแห่งวิชา (วิชาภาคิยะ) ๒ อย่างเหล่านี้ คือ สมณะ (ความสงบ) ๑ วิปัสสนา (ความเห็นแจ้ง) ๑ สมณะ อันบุคคลเจริญแล้ว ย่อมทำให้จิตได้รับการอบรม, จิตได้รับการอบรมแล้ว ย่อมทำให้ละระคะ (ความกำหนัดยินดี หรือความติดอกติดใจ) ได้ วิปัสสนา อันบุคคลเจริญแล้ว ย่อมทำให้ปัญญาได้รับการอบรม, ปัญญาได้รับการอบรมแล้ว ย่อมทำให้ละอวิชชา (ความไม่รู้ตามความจริง) ได้”

ทุกนิบาต อังคตตรนิกาย ๒๐/๗๘

ความเสื่อมที่เลวร้าย ความเจริญที่เป็นยอด

“ความเสื่อมจากญาติ ยังนับว่าเป็นความเสื่อมเพียงเล็กน้อยตอกภิกษุทั้งหลาย ! ความเสื่อมที่นับว่าเลวร้ายยิ่งกว่าความเสื่อมทั้งหลาย ก็คือความเสื่อมจาก ปัญญา”

“ความเจริญด้วยญาติ ยังนับว่าเป็นความเจริญเพียงเล็กน้อยตอกภิกษุทั้งหลาย ! ความเจริญที่เรากล่าวว่าเป็นยอด ก็คือความเจริญด้วยปัญญา

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้เจริญด้วย **ปัญญาวุฑฒิ** (ความเจริญด้วยปัญญา) ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล”

“**ความเสื่อมจากโภคทรัพย์** ยังนับว่าเป็นความเสื่อมเพียงเล็กน้อยดอก ภิกษุทั้งหลาย ! ความเสื่อมที่นับว่าเลวร้ายยิ่งกว่าความเสื่อมทั้งหลาย ก็คือความเสื่อมจาก **ปัญญา**”

“**ความเจริญด้วยโภคทรัพย์** ยังนับว่าเป็นความเจริญเพียงเล็กน้อยดอก ภิกษุทั้งหลาย ! ความเจริญที่เรากล่าวว่าเป็นยอด คือความเจริญด้วย **ปัญญา** เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้เจริญด้วย **ปัญญาวุฑฒิ** (ความเจริญด้วยปัญญา) ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล”

“**ความเสื่อมจากยศ** ยังนับว่าเป็นความเสื่อมเพียงเล็กน้อยดอก ภิกษุทั้งหลาย ! ความเสื่อมที่นับว่าเลวร้ายยิ่งกว่าความเสื่อมทั้งหลาย ก็คือความเสื่อมจาก **ปัญญา**”

“**ความเจริญด้วยยศ** ยังนับว่าเป็นความเจริญเพียงเล็กน้อยดอก ภิกษุทั้งหลาย ! ความเจริญที่เรากล่าวว่าเป็นยอด ก็คือความเจริญด้วย **ปัญญา** เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้เจริญด้วย **ปัญญาวุฑฒิ** (ความเจริญด้วยปัญญา) ท่านทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๑๗, ๑๘

จิตผ่องใสเศร้าหมองได้ หลุดพ้นได้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! จิตนี้ผ่องใส ก็แต่ว่าจิตนั้นแล เศร้าหมอง เพราะอุปกิเลส^{๑๔} ที่จรมา”

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! จิตนี้ผ่องใส ก็แต่ว่าจิตนั้นแล หลุดพ้นได้จากอุปกิเลสที่จรมา”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๑๑

^{๑๔} อุปกิเลส คือความชั่วทางจิตที่ทำให้เศร้าหมอง มีความโลภอย่างแรง เป็นต้น

การอบรมจิตของบุุณชนผู้มีได้สดับ และอริยสาวกผู้มีได้สดับ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! จิตนี้ผ่องใส ก็แต่ว่าจิตนั้นแล เศร้าหมองได้เพราะอุปกิเลส ที่จรมาบุุณชนผู้มีได้สดับเรื่องนั้น ย่อมไม่รู้อตามความจริง เพราะเหตุนั้น เราจึงกล่าวว่า การอบรมจิตของบุุณชนผู้มีได้สดับ ย่อมไม่มี”

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! จิตนี้ผ่องใส ก็แต่ว่าจิตนั้นแล หลุดพ้นได้จากอุปกิเลสที่จรมา อริยสาวกผู้มีได้สดับเรื่องนั้น ย่อมรู้อตามความจริง เพราะเหตุนั้น เราจึงกล่าวว่า การอบรมจิตของอริยสาวกผู้มีได้สดับ มีอยู่”

เอกนิบาต อังคุดตฺรนิกาย ๒๐/๑๑,๑๒

เมตตาคจิตชั่วเวลาลัดนิ้วมือเดียว

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ภิกษุสังเสพ เจริญ ทำในใจ ซึ่งเมตตาคจิต แม้ชั่วเวลาลัดนิ้วมือเดียว เราຍ่อมกล่าวว่า เธอผู้นี้อยู่อย่างไม่ว่างจากฌาน เป็นผู้ทำตามคำสอนของศาสดา เป็นผู้ปฏิบัติตามโอวาท ไม่ฉันทอาหารของราษฎรไปเปล่า ๆ จะกล่าวไย ถึงข้อที่ภิกษุจะทำเมตตาคจิตนั้นให้มากเล่า”

เอกนิบาต อังคุดตฺรนิกาย ๒๐/๑๒

กุศล อกุศล มีใจเป็นหัวหน้า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ธรรมที่เป็นอกุศล เป็นไปในส่วนแห่งอกุศล เป็นไปในฝักฝ่าย (พวก) แห่งอกุศล เหล่าใดเหล่าหนึ่ง ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีใจเป็นหัวหน้า ใจຍ่อมเกิดก่อนธรรมเหล่านั้น อกุศลทั้งหลายຍ่อมเกิดตามมา”

เอกนิบาต อังคุดตฺรนิกาย ๒๐/๑๒

โทษทั้งหลายมีมิจฉาทิฎฐิเป็นอย่ง

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เราไม่เห็นธรรมอื่นสักข้อหนึ่งที่มีโทษมากเหมือนมิจฉาทิฎฐิ (ความเห็นผิด) นี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! โทษทั้งหลาย มีมิจฉาทิฎฐิ (ความเห็นผิด) เป็นอย่ง”

เอกนิบาต อังคุดตฺรนิกาย ๒๐/๔๔

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ภพ (ความวณเวียนเป็นนั่นเป็นนี่) เปรียบเหมือนอุจจาระ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อุจจาระ, ปัสสาวะ, น้ำลาย, น้ำหนอง, เลือด แม้มีประมานน้อย ก็มีกลิ่นเหม็นฉันใจ เราย่อมไม่สรรเสริญภพ (ความวณเวียนเป็นนั่นเป็นนี่) แม้มีประมานน้อยโดยที่สุด แม้เพียงลัดนิ้วมือเดียวฉันนั้น”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๒๖

กายคตาสติ เปรียบเหมือนมหาสมุทร

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ใคร ๆ นึกออกถึงมหาสมุทรก็จะเห็นได้ว่า แม่น้ำน้อยทั้งหลายใด ๆ ก็ตามที่ไหลลงทะเล ย่อมเป็นอันผู้นั้นหยั่งเห็นได้ กายคตาสติ (สติอันไปในกาย) ใคร ๆ เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว กุศลธรรมทั้งหลายใด ๆ ก็ตาม ที่เป็นไปในส่วนแห่งวิชา (ความรู้ธรรมะที่เป็นจริง) ย่อมเป็นอันผู้นั้นหยั่งเห็นได้”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๕๕

กายคตาสติ ทำให้ได้อะไรบ้าง ?

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ธรรมอย่างหนึ่ง ที่เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความสังเวช เพื่อประโยชน์อันใหญ่, เพื่อความปลอดภัยโปร่งจาก โยคะ^{๑๔} อันใหญ่, เพื่อสติสัมปชัญญะ, เพื่อได้ญาณทัสสนะ (ความเห็นด้วย ญาณคือความรู้ภายใน), เพื่ออยู่เป็นสุขในปัจจุบัน, เพื่อทำให้แจ้งซึ่งผลคือ วิชา (ความรู้) และวิมุตติ (ความหลุดพ้น). ธรรมอย่างหนึ่งเป็นไฉน ? ธรรมอย่างหนึ่ง คือกายคตาสติ (สติอันไปในกาย). ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ธรรมอย่างหนึ่งนี้แล ที่เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความสังเวช, เพื่อประโยชน์อันใหญ่ ฯลฯ เพื่อทำให้แจ้งซึ่งผลคือวิชาและวิมุตติ”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๕๕

^{๑๔} กิเลสที่ประกอบสัตว์ไว้ในภพ มี ๔ อย่าง คือ กาม ภพ ทิฏฐิ อวิชา

อานิสงส์ต่าง ๆ ของกายคตาสติ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เมื่อธรรมอย่างหนึ่ง อันบุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว แม่กายก็สงบ แม่จิตก็สงบ แม่วิตก (ความตรึก) วิจารณ์ (ความตรอง) ก็ระงับ ธรรมที่เป็นไปในส่วนแห่งวิชา แม่ทั้งสิ้นก็ถึงความเจริญเต็มที่ ธรรมอย่างหนึ่งเป็นไฉน ? ธรรมอย่างหนึ่ง คือกายคตาสติ (สติอันไปในกาย) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เมื่อธรรมอย่างนี้แล อันบุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว แม่กายก็สงบ แม่จิตก็สงบ แม่วิตกวิจารณ์ก็ระงับ ธรรมที่เป็นไปในส่วนแห่งวิชา แม่ทั้งสิ้น ก็ถึงความเจริญเต็มที่”

(ขึ้นต้นอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกัน มีคำแสดงอานิสงส์ของ กายคตาสติต่อไปนี้ดีกว่า) :

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้ว อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมไม่เกิดขึ้น ที่เกิดแล้ว อันบุคคลย่อมละได้”

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้ว กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมเกิดขึ้น ที่เกิดแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความเจริญไพบูลย์ยิ่งขึ้น”

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้ว อวิชา อันบุคคลย่อม ละได้, วิชาย่อมเกิดขึ้น, อัสมิมานะ (ความถือตัวว่า เราเป็นนั่นเป็นนี่) อัน บุคคลย่อมละได้, อนุสัย (กิเลสอย่างละเอียดที่นอนเนื่องในสันดาน) ทั้งหลาย ย่อมถึงความถูกถอนราก, สัณฺญโยชน์ (กิเลสที่มีตัสตัวไว้ในภพ) ทั้งหลาย อันบุคคลย่อมละได้”

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้วย่อมเป็นไปเพื่อความแตก ฉานในปัญญา เพื่ออนุภาทาปรินิพพาน (สภาพที่ดับสนิทโดยไม่มีเชื้อเหลือ)”

“อเนกธาตูปฏิวธ”^{๑๑} (ความตรัสรู้หรือรู้ซาบซึ่งตลอดธาตุเป็นอเนก)

^{๑๑} คำว่า ปฏิวธ แปลว่า “แทงทะลุ” หรือที่โบราณว่า “แทงตลอด” ตรงกับคำแปลในภาษาอังกฤษ Penetration เมื่อมาในลำดับแห่งปริยัติ (การเรียนรู้) ปฏิบัติ (การกระทำ) หมายถึงการได้รับผล ของการปฏิบัติ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

นานาธาตุปฏิเวธ (ความตรัสรู้หรือรู้ซาบซึ่งตลอดธาตุต่าง ๆ) นานาธาตุ
ปฏิสัมพันธ์ (ปัญญาแตกฉานในธาตุต่าง ๆ) ย่อมเกิดขึ้นเมื่อเจริญกายคตาสติ”

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อทำให้
แจ่มใสตาปัดติผล สกทาคามิผล อนาคามิผล และอรหัตตผล”

“เมื่อเจริญทำให้มากซึ่งกายคตาสติแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา
เพื่อความเจริญด้วยปัญญา เพื่อความไพบลด้วยปัญญา เพื่อความเป็นผู้มี
ปัญญามาก เพื่อความเป็นผู้มีปัญญากว้างขวาง เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาเต็มที่
เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาลึกซึ้ง เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาไม่มีขอบเขต เพื่อ
ความเป็นผู้มีปัญญาเพียงดั่งแผ่นดิน เพื่อความเป็นผู้มากด้วยปัญญา เพื่อ
ความเป็นผู้มีปัญญารวดเร็ว เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาไว เพื่อความเป็นผู้มี
ปัญญอันทำให้บันเทิง เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาไหวพริบ เพื่อความเป็นผู้มี
ปัญญากล้า เพื่อความเป็นผู้มีปัญญาชำแรกกิเลส”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๕๗, ๕๘

ผู้ชื่นชมทุกข์

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ผู้ใดชื่นชมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ชื่นชม
รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ (สิ่งที่ถูกต้องได้) ธรรมะ (สิ่งที่รู้ได้ด้วยใจ)
ผู้นั้นชื่อว่าชื่นชมทุกข์

ผู้ใดชื่นชมทุกข์ ผู้นั้นเรากล่าวว่า ย่อมไม่พ้นไปจากทุกข์ได้”

จากสังยุตตนิกาย สฬยตนวรรค ๑๘/๑๖-๑๗

กายคตาสติ กับ อมตะ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ผู้ใดไม่ได้บริโศคกายคตาสติ ผู้นั้นไม่ได้
บริโศคอมตะ ผู้ใดได้บริโศคกายคตาสติ ผู้นั้นได้บริโศคอมตะ”

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๐/๕๘

“อันน้ำหลาก (อุทกภัย) เพราะไม่มีคลองข้อมเสียหาย ชีวิตที่
ไม่มีคลองธรรม ข้อมเสียหายกว่าน้ำหลากหลายเท่านี้”

ถ้าสายน้ำไหลไปตามคลองข้อมมีประโยชน์ คลองชีวิตที่ไหลไป
ตามคลองธรรมข้อมเกิดประโยชน์เช่นเดียวกัน”

จะปลูกพืชต้องเตรียมดิน	จะกินต้องเตรียมอาหาร
จะพัฒนาการต้องเตรียมประชาชน	จะพัฒนาคนต้องพัฒนาที่จิตใจ
จะพัฒนาใคร ?	ต้องพัฒนาตัวเองก่อน !
มองคนอื่นให้มองที่ความดี (ไม่กล่าวร้ายว่าร้ายคนอื่น)	
มองตัวเราให้หนักถึงข้อบกพร่อง (พัฒนาตัวเอง)	

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า

“ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าใจ
อันโทษประทุษร้ายแล้ว จะพูดก็ตาม จะทำก็ตาม ความทุกข์ข้อมติดตามไป
เพราะเหตุนี้ เหมือนล้อเกวียนตามรอยเท้าโค ฉะนั้น”

“ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าใจ
ผ่องใสแล้ว จะพูดก็ตาม จะทำก็ตาม ความสุขข้อมติดตามไป เพราะเหตุนี้
เหมือนเงาตามตัว ฉะนั้น”

จากธรรมบท ๒๕/๑๕

รู้ใดก็ไม่เท่ารู้พระธรรม

ศาสตราจารย์เจ้า	ธรรมาน
ทรัพย์สิ่งใดปาน (ไกร) ทาน	ที่ให้
รักใดจักปุนปาน	รักสัจ คีลนา
สุขสิ่งใดจักได้	สุขเพียงนฤพาน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ทำบุญบุญแต่งให้	เห็นผล
คือตั้งเงาตามตน	ติดแท้
ผู้ทำสิ่งอกุศล	กรรมติด ตามนา
ดัจฉกรเกี่ยวนเวียนแล้	ไล่ต้อนตีนโค

โคลงโลกนิติ

คนดี ทำได้ง่าย ทำบาปยาก
คนชั่ว ทำดียาก ทำบาปง่าย

ใจบุญบุญนักรู้	เร็วทำ
ใจบาปทำบาปกรรม	ง่ายแท้
ใจบุญก่อนบาปล่า	บากยาก จิตนา
ใจบาปทำบุญแท้	ยั้งนั้นแสนทวี

โคลงโลกนิติ

ทางวิทยาศาสตร์ แบ่งคนทางกายภาพออกเป็น ๒ ส่วน คือ กาย
กับใจ

ทางพระพุทธศาสนา แบ่งคนทางพระอภิธรรมออกเป็น ๒ ส่วน
เช่นเดียวกัน คือ

๑. รูป ได้แก่ ร่างกายประกอบด้วยรูปหยาบ คือมหาภูตรูป ๔ ดิน
น้ำ ลม ไฟ และรูปละเอียด อุปาทยะรูปหรือสุขุมรูป ๒๔ รวมเป็น ๒๘ เรียก
“รูป” คือ ตัวที่ถูกรู้ แต่ไม่รับรู้อารมณ์

๒. นาม ได้แก่ จิตและเจตสิก ประกอบด้วยจิต ๘๙ ดวง และเจตสิก
๕๒ ดวง คือตัวผู้รู้และรู้สึก

ฝันร้ายที่เทียบด้วยราคา (ความตั้งใจ)

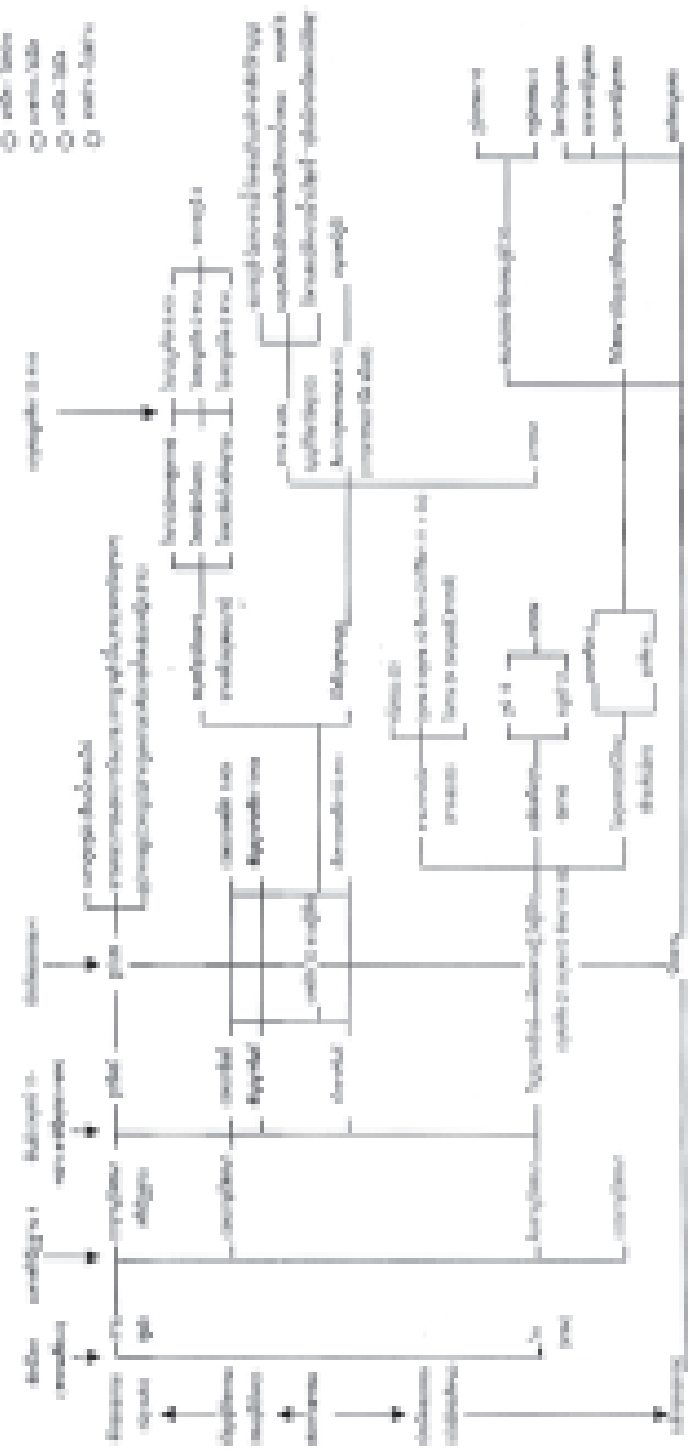
“เรือนที่มุงไม่ดี ฝันยอมรั่วรดได้ ฉันใด จิตที่อบรมไม่ดี ราคา (ความตั้งใจ) ก็รั่วรดได้ ฉันนั้น”

“เรือนที่มุงดีแล้ว ฝันยอมรั่วรดไม่ได้ฉันใด จิตที่อบรมดีแล้ว ราคา (ความตั้งใจ) ก็รั่วรดไม่ได้ ฉันนั้น”

จากธรรมบท ๒๕/๑๖

Handwritten title at the top of the page.

- ...
- ...
- ...
- ...

- ...
- ...
- ...
- ...

Handwritten text at the bottom of the page, possibly providing a summary or additional details related to the diagram above.

คนดี คืออย่างไร? ทำอย่างไรจึงได้ชื่อว่า เป็นคนดี ?

คนจะดีมิใช่ดีอยู่ที่ทรัพย์   มิใช่นับพงศ์พันธุ์ชั้นษา
 คนจะดีดีที่การงานนานา   อีกริชาศีลธรรมนำให้ดี

พุทธภาษิต   “นิมิตตัง สาธुरुปานัง กตัญญูกตเวทิตา
 ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี”

คนดีต้องมีและรู้จักหน้าที่ทั้ง ๑๒ สถานะในสังคม (เพราะมนุษย์ เป็นสัตว์สังคม อยู่ลำพังคนเดียวไม่ได้) เพราะหน้าที่คือธรรมะ ธรรมะคือหน้าที่

หน้าที่ ๑๒ สถานะ ได้แก่ สถานะพ่อแม่ - บุตร , สามี - ภรรยา , ครู - ศิษย์ , เพื่อน - เพื่อน , สมณชีพรหมณ์ - ชาวบ้าน , นาย - บ่าว

พระคุณบุพพการี

คุณแม่หนาหนักเพียง	พลูธา
คุณมิตรดุดจา	กาศกวาง
คุณพี่พวงศิขรา	เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อั้ง	อาจสู้อาคร

ศิษย์กับอาจารย์

ช่างหม้อตีหม้อใช้	ตีฉาน
ตีแต่งเองามงาน	ชอบใช้
ดูจศิษย์กับอาจารย์	ตีสั่งสอนแฮ
ตีใช้ตีจักให้	สู้ห้องอบาย

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

มิตรแท้

มีมิตรรอบรอบรู้	รักสนิท
ดูจตุรเตียวชิด	ชอบหน้า
ความจำเอนจำบิด	ปิดเป่า
ท่านว่ามีตรนี้้อ้า	เอกล้ำเหลือดี

โคลงโลกนิติ

พระพุทธองค์ตรัสสอนหน้าที่ของคฤหัสถ์ และสมณชีพรามณไว้
สองพันกว่าปีแล้ว ให้มีหน้าที่ซึ่งกันและกัน โปรดอ่านพระไตรปิฎกเรื่อง
ทิศหก

ความย่อแห่งพระไตรปิฎก ภาค ๔ เล่ม ๑๑ ทิส ๖ คือ บุคคล ๖ ประเภท

อริยสาวกเป็นผู้ปกปิด (ปฏิบัติชอบ) ทิสทั้งหก คือ ควรทราบว่า

๑. ทิสเบื้องหน้า ได้แก่ มารดาบิดา
๒. ทิสเบื้องขวา ได้แก่ อาจารย์
๓. ทิสเบื้องหลัง ได้แก่ บุตรภรรยา
๔. ทิสเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรอำมาตย์ (“อำมาตย์” เป็นสำนวนบาลี หมายถึง มิตรอย่างเดียว)
๕. ทิสเบื้องล่าง ได้แก่ ทาสกรรมกร
๖. ทิสเบื้องบน ได้แก่ สมณพราหมณ์ (คำว่า “พราหมณ์” ก็เหมือนกัน เป็นสำนวนแปลกับคำว่า สมณะ คงหมายเฉพาะสมณะ)

ครั้นแล้วทรงแสดงการปฏิบัติต่อบุคคลทั้งหกประเภท ที่เปรียบเหมือนทิส ๖ เหล่านี้ ฝ่ายละ ๕ ประการ เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันทุกฝ่าย เช่น มารดาบิดากับบุตรธิดา อาจารย์กับศิษย์ สามีกับภริยา มิตรกับมิตร นายจ้างกับลูกจ้าง สมณะกับประชาชน

สิ่งคาลมามพก็เลื่อมใสพระธรรมเทศนา แสดงตนเป็นอุบาสกถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต

(หมายเหตุ พระสูตรนี้ชาวยุโรปเลื่อมใสกันมาก ที่จะแก้ปัญหาสังคมได้ เพราะเสนอหลักทิส ๖ อันแสดงว่าบุคคลทุกประเภทในสังคมควรปฏิบัติต่อกันในทางที่ดีงาม ไม่มีการกดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลงไป อนึ่ง ในที่นี้ไม่ได้แปลลงรายละเอียดทั้งหมด เพื่อรวบรัด ผู้ต้องการทราบรายละเอียดโปรดอ่านหนังสือนวโกวาท ซึ่งพิมพ์เผยแพร่หลายแล้วนับจำนวนล้านฉบับ)

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

มิตรเทียม ๔ ประเภท

ทรงแสดงมิตรเทียม (มิตรปฏิรูปกะ) ๔ ประเภท คือ ๑. มิตรปอกลอก ๒. มิตรดีแต่พุด ๓. มิตรหัวประจบ ๔. มิตรชวนในทางเสียหาย พร้อมทั้งแสดงลักษณะของมิตรเทียมทั้ง ๔ ประเภทนี้ประเภทละ ๔ ประการ

มิตรแท้ ๔ ประเภท

ทรงแสดงมิตรแท้ ๔ ประเภท คือ ๑. มิตรมีอุปการะ ๒. มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข ๓. มิตรณะประโยชน์ ๔. มิตรอนุเคราะห์ (อนุกัมปะกะ) พร้อมทั้งแสดงลักษณะของมิตรแท้ทั้งสี่ประเภทนั้น ประเภทละ ๔ ประการ

ทุกคนเกิดมาต้องรู้หน้าที่ของตน คนเราเกิดมาทุกคนมีหน้าที่ในสังคมารวม ๑๒ สถานะ ซึ่งมีหน้าที่ต่าง ๆ กันไปตามสถานะนั้น ๆ พระพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่องทิศหก ดังนี้

สถานะที่ ๑ ถ้าเราเป็น “ลูก” เราควรปฏิบัติต่อพ่อแม่ ดังนี้

- (๑) ท่านเลี้ยงเรามา ควรเลี้ยงดูท่านตอบ
- (๒) ช่วยทำการงานของท่าน
- (๓) ดำรงวงศ์สกุล
- (๔) ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท
- (๕) เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน

สถานะที่ ๒ ถ้าเราเป็น “พ่อแม่” เราควรช่วยเหลือลูก ดังนี้

- (๑) ห้ามปรามจากความชั่ว
- (๒) แนะนำส่งเสริมให้ตั้งอยู่ในความดี
- (๓) ให้ศึกษาศิลปวิทยา
- (๔) หาคู่ครองที่สมควรให้
- (๕) มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันควร

สถานะที่ ๓ ถ้าเราเป็น “ลูกศิษย์” เราควรปฏิบัติต่อครูอาจารย์ ดังนี้

- (๑) ลูกขึ้นต้อนรับ (ให้เกียรติ)
- (๒) เข้าไปหา (เพื่อปรึกษา ชักถาม รับคำแนะนำ บำรุง ฯลฯ)
- (๓) ไฟใจเรียน (คือมีใจรักเรียน เรียนด้วยศรัทธา รู้จักฟังให้เกิดปัญญา)
- (๔) ประนินบัติช่วยบริการ
- (๕) เรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ (เอาจริงเอาจังถือเป็นกิจสำคัญ)

สถานะที่ ๔ ถ้าเราเป็น “ครูอาจารย์” เราควรช่วยเหลือลูกศิษย์ ดังนี้

- (๑) ฝึกฝนแนะนำส่งเสริมให้เป็นคนดี
- (๒) สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
- (๓) สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง
- (๔) ยกย่องให้ปรากฏในหมู่คณะ
- (๕) สร้างเครื่องคุ้มกันภัยให้ในทุกสารทิศ

สถานะที่ ๕ ถ้าเราเป็น “สามี” เราควรปฏิบัติตนต่อภรรยา ดังนี้

- (๑) ยกย่องให้เกียรติสมกับฐานะที่เป็นภรรยา
- (๒) ไม่ดูหมิ่นภรรยา
- (๓) ไม่นอกใจภรรยา
- (๔) มอบความเป็นใหญ่ในบ้านให้ภรรยา
- (๕) หาเครื่องประดับมาให้เป็นของขวัญตามโอกาส

สถานะที่ ๖ ถ้าเราเป็น “ภรรยา” เราควรปฏิบัติต่อสามี ดังนี้

- (๑) จัดงานบ้านให้เรียบร้อย
- (๒) สงเคราะห์ญาติมิตรของทั้งฝ่ายตนและฝ่ายสามีด้วยดี
- (๓) ไม่นอกใจ
- (๔) รักษาสมบัติที่หามาได้
- (๕) ชยัน ไม่เกียจคร้านในงานทั้งปวง

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

สถานะที่ ๗ ถ้าเราเป็น “นายจ้าง” เราควรปฏิบัติตนต่อคนงานและคนรับใช้ ดังนี้

- (๑) จัดการงานให้ทำตามความเหมาะสมกับกำลังความสามารถ
- (๒) ให้ค่าจ้างรางวัลตามสมควรแก่งานและความเป็นอยู่
- (๓) จัดสวัสดิการดี มีช่วยรักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้ เป็นต้น
- (๔) ได้ของกินแปลก ๆ พิเศษมาก็แบ่งปันให้
- (๕) ให้มีวันหยุดและพักผ่อนหย่อนใจตามโอกาสอันควร

สถานะที่ ๘ ถ้าเราเป็น “คนงาน คนรับใช้” เราควรปฏิบัติตนต่อนายจ้าง ดังนี้

- (๑) เริ่มทำงานก่อนนายจ้าง
- (๒) เลิกงานที่หลังนาย
- (๓) ถือเอาแต่ของที่นายให้
- (๔) ทำการงานให้เรียบร้อยและดียิ่งขึ้น
- (๕) นำเกียรติคุณของนายไปเผยแพร่

สถานะที่ ๙ ถ้าเราเป็น “มิตรสหาย” เราควรปฏิบัติต่อมิตรสหาย ดังนี้

- (๑) เผื่อแผ่ แบ่งปัน
- (๒) พุดจามีน้ำใจ
- (๓) ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- (๔) มีตนเสมอกัน คือร่วมสุขร่วมทุกข์กัน
- (๕) ซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน

สถานะที่ ๑๐ ถ้า “มิตรสหาย” ทำดีต่อเรา เราควรช่วยเหลือมิตรสหาย ดังนี้

- (๑) เมื่อเพื่อนประมาท ช่วยรักษาป้องกันเพื่อน
- (๒) เมื่อเพื่อนประมาท ช่วยรักษาทรัพย์ของเพื่อน

- (๓) ในคราวมีภัยเป็นที่พึ่งของเพื่อนได้
- (๔) ไม่ละทิ้งเพื่อนในยามทุกข์ยาก
- (๕) นับถือตลอดถึงวงศ์ญาติของเพื่อน

สถานะที่ ๑๑ ถ้าเราเป็น “ชาวบ้าน” เราควรปฏิบัติตนต่อนักบวช ดังนี้

- (๑) จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยเมตตาจิต คือ คิดให้มีความสุข
- (๒) จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยเมตตา
- (๓) จะคิดสิ่งใดก็คิดด้วยเมตตา
- (๔) ต้อนรับด้วยความเต็มใจ
- (๕) อุปถัมภ์บำรุงด้วยปัจจัย ๕

สถานะที่ ๑๒ ถ้าเราเป็น “นักบวช” เราควรช่วยเหลือชาวบ้าน ดังนี้

- (1) ห้ามปรามจากความชั่ว
- (2) ให้ตั้งอยู่ในความดี
- (3) อนุเคราะห์ช่วยเหลือด้วยความปรารถนาดี(ตามสมณะสาธูป)
- (4) ให้ได้ฟังธรรมที่ยังไม่เคยฟัง
- (5) อธิบายทำให้สิ่งที่ได้ฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
- (6) บอกทางสวรรค์ให้ (คือบอกทางชีวิตที่มีความสุขความเจริญ)

“นิมิตตั้ง สาธูรูปานัง กตัญญู กตเวทิตา ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี”

ดังนั้น คนดีจึงต้องมีความกตัญญู รู้คุณผู้ที่ได้กระทำคุณก่อนแล้วตอบแทนไปตามสถานะหน้าที่นั้น ๆ ของตน

ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี คนดีต้องมีความกตัญญูรู้คุณบุคคลที่เคยทำคุณไว้แล้วตอบแทนคุณท่าน ได้แก่ บุพพการี คือบิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณและผู้มีคุณ คนดีต้องรู้คุณแผ่นดินเกิด ประเทศชาติ พระราชามหากษัตริย์ ดังที่เรียกว่า “ราชพลี” และต้องรู้จักคุณของเทวดาด้วยที่เรียกว่า “เทวดาพลี” เพราะมีคำสวดมนต์บท “ภะวะตุสัพพะ” ว่า

บุญชย...เกิดมาทำไม?

ภะวะตุสัพพะมังคะลัง รักขันตุสัพพะทเวตะตา

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะสังฆานุภาเวนะ

สะทา โสเถถี ภะวันตุเมฯ

ขอสรรพมงคลจงบังเกิดมีแก่ท่าน

ขอเทวดาทิ้งปวงจงรักษาท่าน

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง

ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง

ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

ทุกเมื่อเทอญฯ

คนดีเมื่อมีทรัพย์สมบัติและบริวารแล้ว ควรปฏิบัติธรรมเรียกว่า ทัศนุธรรมิกัตถประโยชน์ คือ ธรรมอันเป็นเหตุให้ได้ประโยชน์ในปัจจุบัน คือ

๑. อุฏฐานสัมปทา มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการหน้าที่การงานหรือการศึกษาเล่าเรียน (ขยันหา)

๒. อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้ หรือรักษาความดีให้คงอยู่ (รักษาดี)

๓. กัลยาณมิตตา คบแต่คนดีเป็นมิตร (มีกัลยาณมิตร)

๔. สมะชีวิตา ใช้จ่ายเลี้ยงชีพให้เหมาะสมแก่ฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือย หรือสุรุ่ยสุร่าย หากบุคคลใดตั้งอยู่ในคุณธรรมเหล่านี้ จะเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติและบริวารสมบัติ (เลี้ยงชีวิตตามควร)

หลักทางศาสนาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเลี้ยงชีพ เป็น “สมะชีวิตา” นั้น ให้แบ่งทรัพย์ที่หามาได้เป็น ๕ ส่วน ดังนี้

“ทิ้งเหว - ใส่ปากงู - ให้เขากู้ - ผิงดินไว้ - ใช้หนี้เก่า”

๑. ใช้หนี้เก่า ๑ ส่วน ให้บารงเลี้ยงดูบุพพการี บิดามารดา ญาติ พี่น้องและมิตรสหาย

๒. ทิ้งลงเหว ๑ ส่วน สำหรับใช้จ่ายบริโภค

๓. ใส่ปากงู ๑ ส่วน ให้ภรรยาเก็บไว้ยามขาดแคลนและป่วยไข้ ใต้รักษา

๔. ให้เขากู้ ๑ ส่วน ให้เลี้ยงดูบุตรธิดาศึกษาเล่าเรียน
๕. ฝังดินไว้ ๑ ส่วน ให้ทำบุญให้ทานฝากไว้ในพระพุทธศาสนา
ทำลายมัจฉริยะตระหนี่

พ่อแก่ - แม่เฒ่า

พ่อแม่แก่เฒ่า	จำจากเจ้าไม่ยาวนาน
จะพบจะพ้องพาน	เพียงเสี้ยววารของคืนวัน
ใจจริงไม่อยากจาก	เพราะยังอยากเห็นลูกหลาน
แต่ชีพมิตนทาน	ยอมร้าวรานสลายไป
ขอเถิดถ้าสงสาร	อย่ากล่าวขานให้เข้าใจ
คนแก่ชะแรวัย	คิดเผลอโผล่เป็นแน่นอน
ไม่รักก็ไม่ว่า	เพียงเมตตาช่วยอาหาร
ให้กินและให้นอน	คล้ายทุกซ์ผ่อนพอสุขใจ
เมื่อยามเจ้าโกรธซึ่ง	ใหนักถึงเมื่อเขาววัย
ร้องให้ยามป่วยไข้	ได้ใครเล่าเฝ้าปโลบโยน
เฝ้าเลี้ยงจนโตใหญ่	แม้เหนื่อยกายก็ยอมทน
หวังเพียงจะได้ยล	เติบโตจนสว่างาม
ขอโทษถ้าทำผิด	ขอให้คิดทุกทุกยาม
ใจแท้มีแต่ความ	หวังติดตามช่วยอวยชัย
ต้นไม้ที่ใกล้ฝั่ง	มีหรือหวังอยู่นานได้
วันหนึ่งคงล้มไป	ทิ้งฝั่งไว้ให้วังเวง

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

วันผู้ให้กำเนิด

งานวันเกิด ยิ่งใหญ่ ใครคนนั้น
 หลงลาภยศ สรรเสริญ เพลินทะนง
 ณ มุมหนึ่ง ซึ่งเหงา นำศรัทธา
 ไฉวันนี่ ในวันนั้น อันตราย
 วันเกิดลูก เกือบคล้าย วันตายแม่
 กว่าอุ้มท้อง กว่าคลอด รอดเป็นคน
 แม่เจ็บเจียน ขาดใจ ในวันนั้น
 ได้ชีวิต แล้วก็หลง ระวังใจ
 ไฉนเรา เรียกกันว่า “วันเกิด”
 คำอวยพร ที่เขียน ควรเปลี่ยนมา
 เลิกจัดงาน วันเกิด กันเถิดนะ
 รำลึกถึง พระคุณ อบอุนแด

ฉลองกัน ในกลุ่ม ผู้ลุ่มหลง
 วันเกิดส่ง ซีพัสัน เร่งวันตาย
 หลงแก่แก่นิ่งหงอย และคอยหาย
 แม่คลอดสายโลหิต แทบปลิดชนม์
 เจ็บท้องแท้ เท่าไร ก็ไม่บ่น
 เติบโตจน บัดนี้ นี่เพราะใคร
 กลับเป็นวัน ลูกฉลอง กันผ่องใส
 ลืมผู้ให้ ชีวิต อนิจจา
 “วันผู้ให้กำเนิด” จะถูกกว่า
 “ให้มารดา คุณเป็นสุข” จึงถูกแท้
 ควรแต่จะ คุณเข้า กราบเท้าแม่
 อย่างมัวแต่ จัดงาน ประจานตัว

ค่าน้ำนม

อันพระคุณชนนีนี้ใหญ่หลวง
 ลูกเจริญเติบโตใหญ่มีพลัง
 หยาดน้ำนมแม่นี้มีค่านัก
 พระคุณแม่ใหญ่กว่าฟ้าและดิน
 น้ำใจแม่ล้ำเลิศประเสริฐพร้อม
 ฝากล่อมเกลี้ยงเลี้ยงลูกด้วยกรุณย์
 ไฉ้พระคุณเหนือเกล้าของลูกเอ๋ย
 สุดรำซึ่งถึงค่าความปราณี
 ลูกจะแทนคุณได้อย่างไรหนอ
 ลูกบวชเรียนเพียรพากมากอนันต์
 อันน้ำนมแม่นี้มีค่าล้ำ
 หาค่าอื่นหมิ่นแสนในแดนใด

แม่เฝ้าหวังลูกยามาแต่หลัง
 เพราะแม่หลังน้ำนมให้เต็มกิน
 ลูก ยากจักทดแทนให้หมดสิ้น
 มิรู้สิ้นสุดทางจะอ้างคุณ
 แม่ถนอมโอบเอื้อช่วยเกื้อหนุน
 แม่เจือจุนแผ่เพื่อเอื้ออารี
 ลูกไม่เคยลืมบุญคุณแม่นี้
 ที่แม่มีต่อลูกจิตผูกพัน
 เพื่อให้พอเพียงบุญคุณแม่นั้น
 แต่ตุ้มเล็กน้อย ด้อยเกินไป
 ลูกสุดค้นสรรหาคำปราศรัย
 จะยิ่งใหญ่เกินกว่า “ค่าน้ำนม”

นกน้อยทำรังแต่พอตัว

นกน้อยชนน้อยแต่	พอตัว
รังแต่งจูเมียผิว	อยู่ได้
มักใหญ่ย่อมคนหัว	ไฟเทศ
ทำแต่พอตัวไซร์	อย่าให้คนหยัน

พึงไม่เพียรหาทรัพย์ใน ๔ อย่าง

อย่าเรียนเพียรคิดค้น	ชุดทอง
อย่าตริตริกนีกบอง	บ่อนเหล้า
อย่าเรียนเวทย์มนต์ลอง	สาวสวาท
แปรธาตุหนึ่งพึงเว้น	สินนี้เปียนตน

สามสิ่งนี้ถึงมีก็เหมือนไม่มี

มีเงินให้ท่านกู้	ไปนา
ศิลปศาสตร์ฤทธิศึกษา	เล่าไว้
มีเมียอยู่เคหา	ไกลย่าน
สามลักษณะนี้ใกล้	แก่ล้มนั้นไปมี

ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ

สินใดบ่ชอบได้	มาเรื่อน
อยู่แต่เจ็ดเดือนเดือน	ค่าเช่า
ครั้นนานย่อมเลื่อนเปื้อน	ปนอยู่
มักชกของเก่าเหย้า	มอดม้วยหมดโครง

โคลงโลกนิติ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แม้จะได้ยึดครองอยู่ถึงเจ็ดเดือนก็ต้องระมัดระวังให้ดี เพราะผ่านไปย้อมปะปนกับสมบัติเก่าแล้วจะพลอยดึงทั้งของเก่าและของใหม่ไปใช้จนร่อยหรอหมดได้ในที่สุด

คิดผิด...ทำผิด

ผมผิดคิดสืบท้า	วันวาร
ทำไรผิดเทศกาล	ขวบเข้า
เลี้ยงเมียผิดรำคาญ	คิดหย่า
ทำผิดไว้คิดเศร้า	ตราบเท้าวันตาย

โคลงโลกนิติ

การกิน - การนอนของมนุษย์

พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องการกิน - การนอนของพระภิกษุไว้ในข้อความนำรู้จากพระไตรปิฎกภาค ๓ ในเรื่องอานิสงส์ของข้าวยาคู และการเคี้ยวไม้สีฟัน (แปรงฟัน) ตลอดจนการนอนอย่างมีสติไว้ ดังนี้

อานิสงส์ของข้าวยาคู ๕ ประการ

๑. บรรเทาความหิว
๒. บรรเทาความกระหาย
๓. ลมเดินสะดวก
๔. ชำระลำไส้
๕. ทำอาหารที่ยังไม่ย่อยที่เหลือให้สุก

ปัจจนินบาต อังคุดตตริกกาย ๒๒/๒๗๘

อานิสงส์ของการเคี้ยวไม้สีฟัน ๕ ประการ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อานิสงส์ในการเคี้ยวไม้สีฟัน ๕ ประการเหล่านี้ คือ :-

๑. สายตาดี
๒. ปากไม่มีกลิ่นเหม็น
๓. ประสาทรับรสหมดจด
๔. ดีและเสมหะไม่รั้ดรีง
๕. รับประทานอาหารมีรส

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อานิสงส์ในการเคี้ยวไม้สีฟัน ๕ ประการเหล่านี้แล”

ปัจจนินบาต อังคุดตตริกกาย ๒๒/๒๗๘

อานิสงส์ของผู้หลับโดยมีสติสัมปชัญญะ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อานิสงส์ ๕ ประการเหล่านี้ของผู้หลงลืมสติผู้ไม่มีสัมปชัญญะก้าวลงสู่ความหลับ คือ :-

๑. หลับเป็นสุข
๒. ตื่นเป็นสุข
๓. ไม่ฝันร้าย
๔. เทวดารักษา
๕. น้ำอสุจิไม่เคลื่อน

มนุषย์...เกิดมาทำไม?

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! อาณิสสฺสของผูตั้งสติ มีสัมปชัญญะ ก้าวลงสู่ความหลับ ๕ ประการเหล่านี้แล”

ปัจจนินบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๒๗๙

อนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องการกิน ผู้เขียนได้อ่านบทความของแพทย์ถึงเรื่องสุขบัญญัติเกี่ยวกับการกิน ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. รสไม่จัด	๒. ไม่ร้อนจัด	๓. ไม่เย็นจัด
๔. ไม่เหนียวกาย	๕. ไม่เคียด (ใจ)	๖. จิตระเริง
๗. ไม่ดื่มน้ำก่อน	๘. กินครึ่งท้อง	
๙. กินเนื่อน้อย	๑๐. พักผ่อนหลังอาหาร	

การค้ำขาย ๕ อย่าง ที่อุบาสกไม่ควรทำ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! การค้ำขาย ๕ อย่างเหล่านี้ อันอุบาสกไม่ควรทำ คือ :-

๑. การค้ำขายคัตรา (สัตตวณิชชา)
๒. การค้ำขายสิ่งมีชีวิต (สัตตวณิชชา)
๓. การค้ำขายเนื้อสัตว์ (มังสวณิชชา)
๔. การค้ำขายน้ำเมา (มัชชวณิชชา)
๕. การค้ำขายยาพิษ (วิสวณิชชา)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! การค้ำ ๕ อย่างเหล่านี้แล อันอุบาสกไม่ควรทำ”

ปัจจนินบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๒๓๒

อกุศลราศี (กองแห่งอกุศล)

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เมื่อกล่าวว่า อกุศลราศี (กองแห่งอกุศล) เมื่อกล่าวให้ชอบก็ควรกล่าวถึงนิรณ ๕ อย่าง นิรณ ๕ อย่าง ล้วนเป็นอกุศลราศี คือ :-

๑. กามฉันทะ (ความพอใจในกาม)
๒. พยาบาท ความคิดปองร้าย
๓. ถีนะมิทธะ ความหดหู่ว่างง
๔. อุทธัจจะกุกกุจจะ ความฟุ้งสร้านรำคาญใจ
๕. วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! เมื่อกล่าวว่าอกุศลราศี (กองแห่งอกุศล) เมื่อกล่าวให้ชอบก็ควรกล่าวถึงนิรณัน ๕ อย่าง นิรณัน ๕ อย่าง ล้วนเป็นอกุศลราศี”

ปัจจนินบาต อังคุดตตริณิกาย ๒๒/๗๔

คนที่เกิดมาเพื่อประโยชน์ความสุขแก่คนมาก

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! คนดี” เมื่อเกิดมาในสกุลย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก คือ :-

๑. แก่มารดา บิดา
๒. แก่บุตร ภรรยา
๓. แก่ทาส กรรมกร และชาวเมือง
๔. แก่มิตร และอำมาตย์
๕. แก่สมณและพราหมณ์

“เสมือนหนึ่งเมฆฝนใหญ่ เมื่อทำให้ข้าวกล้าสมบูรณ์ก็ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก”

ปัจจนินบาต อังคุดตตริณิกาย 22/50

สิ่งที่ขอร้องหรือปรารถนาให้เป็นไปอย่างใจไม่ได้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ฐานะ ๕ อย่างเหล่านี้ อันสมณะ หรือพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลกไม่พึงได้ คือ :-

๑. ขอสิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา   อย่าได้แก่เลย
๒. ขอสิ่งที่มีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา   อย่าได้เจ็บไข้เลย

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๓. ของสิ่งที่มีความตายเป็นธรรมดา   อย่างไม่ได้ตายเลย
๔. ของสิ่งที่มีความสิ้นไปเป็นธรรมดา   อย่างไม่ได้สิ้นไปเลย
๕. ของสิ่งที่มีความพินาศไปเป็นธรรมดา   อย่างไม่ได้พินาศไปเลย

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! บุดูชนผู้มีได้สดับ เมื่อสิ่งที่มีความแก่, ความเจ็บ, ความตาย, ความสิ้นไป, ความพินาศไปเป็นธรรมดา แก่, เจ็บไข้, ตาย, สิ้นไป, พินาศไปแล้ว ย่อมไม่พิจารณาอย่างนี้ว่ามีใช่เราคนเดียวที่มีสิ่งซึ่งมีความแก่, ความเจ็บไข้, ความตาย, ความสิ้นไป, ความพินาศไปเป็นธรรมดา อันได้แก่, เจ็บไข้, ตาย, สิ้นไป, พินาศไป แท้จริงสัตว์ทั้งหลายที่มีการมา การไป การตาย การเกิดทั้งหมด ก็มีสิ่งซึ่งมีความแก่ ความเจ็บไข้ ความตาย ความสิ้นไป ความพินาศไปเป็นธรรม แก่แล้ว ฯลฯ พินาศไปแล้ว ฯลฯ เราจะพึงเศร้าโศก ลำบากใจ บ่นเพ้อ ตีอก คร่ำครวญ หลงโหล แม้อาหารของเราก็จะไม่ทำความพอใจให้ (รับประทานข้าวไม่ลง) แม้ความเป็นผู้มีผิวพรรณทรามก็จะก้าวลงในกาย แม้การงานก็จะไม่ดำเนินไป แม้ศัตรูก็จะดีใจ แม้มิตรก็จะเสียใจ, เมื่อสิ่งซึ่งมีความแก่ ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา แก่ ฯลฯ พินาศไปแล้ว เขาก็จะเศร้าโศก ลำบากใจ บ่นเพ้อ ตีอก คร่ำครวญ หลงโหล บุดูชนผู้มีได้สดับนี้ เรากล่าวว่า ถูกลูกศร คือความโศกอันมีพิษแทงเอาแล้ว ย่อมทำตัวเองให้เดือดร้อน.

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ส่วนอริยาสาวก ผู้ได้สดับแล้ว เมื่อสิ่งซึ่งมีความแก่ ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา แก่แล้ว ฯลฯ พินาศไปแล้ว ย่อมพิจารณาอย่างนี้ว่า ‘มิใช่เราคนเดียวที่มีสิ่งซึ่งมีความแก่ ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา อันแก่ ฯลฯ พินาศไป แท้จริงสัตว์ทั้งหลายที่มีการมา การไป การตาย การเกิดทั้งหมด ก็มีสิ่งซึ่งมีความแก่ ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา อันแก่ ฯลฯ พินาศไปเช่นเดียวกัน ก็ถ้าเมื่อสิ่งซึ่งมีความแก่ ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา แก่แล้ว ฯลฯ พินาศไปแล้ว เราจะพึงเศร้าโศก ลำบากใจ บ่นเพ้อ ตีอก คร่ำครวญ หลงโหล แม้อาหารของเราก็จะไม่ทำความพอใจให้ (รับประทานข้าวไม่ลง) แม้ความเป็นผู้มีผิวพรรณทรามก็จะก้าวลงในกาย แม้การ

งานก็จะไม่ดำเนินไป แม้ศัตรูก็จะดีใจ แม้มิตรก็จะเสียใจ, เมื่อสิ่งซึ่งมีความแก่
 ฯลฯ ความพินาศไปเป็นธรรมดา แก่แล้ว ฯลฯ พินาศไปแล้ว เขาก็จะไม่เศร้า
 โศก ไม่ลำบากใจ ไม่บ่นเพ้อ ไม่ต้อก ไม่คร่ำครวญ ไม่หลงไหล อริยสาวก
 ผู้ได้สดับแล้วนี้ เรากล่าวว่า ถอนเสียได้ซึ่งลูกศรคือความโศกอันมีพิษที่บุดูชน
 ผู้มิได้สดับถูกแทงแล้ว ทำตนเองให้เดือดร้อน ส่วนอริยสาวกเป็นผู้ไม่เศร้าโศก
 เป็นผู้ปราศจากลูกศร ย่อมทำตัวเองให้สงบระงับ.

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! ฐานะ ๕ อย่างเหล่านี้แล อันสมณะ หรือ
 พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลกไม่พึงได้”

ปัจจนินบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๕๙

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทานมัย

พุทธศาสนิกชนสนใจทำบุญ เข้าใจเรื่องการทำบุญมากน้อยแค่ไหน?

คำว่า “บุญ” หมายถึง ธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นที่ใจ ธรรมชาติที่ชำระจิตใจให้สะอาดให้ผ่องใส มีผลได้แก่ความสุขที่เกิดทางใจ

บุญเกิดได้หลายทาง บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ดังนี้

๑. ทานมัย คือ บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน ได้แก่ วัตถุสิ่งของให้ธรรมะเป็นทาน เรียกธรรมทาน, ให้อภัย เรียกอภัยทาน

๒. ศีลมัย คือ บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ได้แก่ การปฏิบัติตามข้อห้ามตามที่ทรงบัญญัติในพระปาฏิโมกข์เพื่อกำจัดกิเลส

๓. ภาวนามัย คือ บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ได้แก่ การปฏิบัติใจเพื่อกำจัดกิเลส แบ่งเป็น สมถะภาวนา และวิปัสสนาภาวนา

๔. ไวยาวัจจมัย คือ บุญสำเร็จด้วยการช่วยเหลือกิจการสงฆ์และภาระพระศาสนา

๕. อปจายนมัย คือ บุญสำเร็จด้วยการมีกิริยาอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ผู้มีพระคุณและคนทั่วไป

๖. ปิตติทานมัย คือ บุญสำเร็จด้วยการอุทิศส่วนบุญให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว

๗. ปิตตานุโมทนามัย คือ บุญสำเร็จด้วยการแสดงอนุโมทนาในส่วนบุญร่วมกับผู้อื่น

๘. อัมมเทศนามัย คือ บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม ได้แก่ การอธิบายบรรยายธรรมะให้แก่ผู้ร่วมโลกที่ร่วมทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย

๙. อัมมัสสวนามัย คือ บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม ได้แก่ การฟังธรรมและนำข้อธรรมมาประพฤติปฏิบัติให้พ้นทุกข์

๑๐. ทิฏฐชุกกมัย คือ การทำความเห็นให้ตรงเป็นสัมมาทิฏฐิเชื้อ

ในธรรมและการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

บุญย่อลงเป็นได้ ๓ ทางด้วยกัน คือ

๑. ทานมัย คือ บุญที่เกิดจากการให้ทาน
๒. ศีลมัย คือ บุญที่เกิดจากการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย คือ บุญที่เกิดจากการเจริญภavana

ให้ทานอย่างไรจึงจะได้ผลมาก?

ทานที่ดีจะให้ผลมาก ต้องประกอบด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ

๑. วัตถุทานดี
๒. ผู้ให้มีเจตนาดี จิตใจเลื่อมใสเข้มข้นเบิกบานทั้ง ๓ กาล คือ ก่อนให้ ขณะให้และเมื่อให้แล้ว
๓. บุคคลดี หมายถึง ผู้ให้และผู้รับทานเป็นผู้ทรงศีลธรรม เปรียบเสมือนผู้ปลูกข้าวบนเนื้อนาบุญที่ดี “อนุตตระรังปุณฺณิกฺเขตตังโลกัสสะ พระอริยสงฆ์เป็นเนื้อนาบุญของโลก”

นักปราชญ์ได้เปรียบเทียบการให้ทานด้วยการอาบน้ำ ๓ แบบ คือ

๑. เปรียบด้วยการเอาน้ำโคลนมาอาบน้ำ ได้แก่ ผู้ที่ปรารถนาบุญอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น บวชลูกบวชหลาน หรือทำบุญกุศลต่างๆ แล้วฆ่าสัตว์เอามาทำบุญ เลี้ยงเหล่าสุราสนุกสนาน ยิ่งทำยิ่งบาปเหมือนเอาน้ำโคลนมาอาบ ฉะนั้น ตายแล้วไปตกนรก
๒. เปรียบด้วยเอาน้ำหอมมาอาบน้ำ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานยังปรารถนาเกิดเป็นมนุษย์รูปสวย รวยทรัพย์ หรือเกิดบนสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติ และวัตถุทานนั้นดีได้มาโดยสุจริตไม่เบียดเบียนชีวิตผู้อื่น ได้บุญดีแต่ยังไม่ดีแท้เหมือนเอาน้ำหอมมาอาบตัว ฉะนั้น ตายแล้วไปเกิดเป็นมนุษย์มีทรัพย์สมบัติมาก หรือไปเกิดบนสวรรค์

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๓. เปรียบด้วยเอาน้ำบริสุทธิ์มาอบตัว ได้แก่ ผู้ที่ทำทานด้วยสติปัญญา คือ วัตถุทานนั้น ได้มาโดยสุจริต ผู้ทำทานตั้งเจตนาว่า “สุทินนัง วะตะเมทานัง อาสะวักชะยะวะหัง นิพพานังโหตุ ขอผลทานนี้จงเป็นปัจจัยแก่ความสิ้นไปแห่งอาสวะกิเลส คือ พระนิพพานเทอญ” ประารถความดับทุกข์อย่างนี้ เปรียบด้วยเอาน้ำบริสุทธิ์มาอบร่างกายก็สะอาด ผู้มีปัญญาจึงสมควรทำประเภทที่ ๓ นี้ ตายแล้ว มีหวังบรรลุนิพพานเป็นเบื้องหน้าในอนาคตกาล

นิทานชาดกเรื่องนางปัญจปาปา

(หญิงผู้มีความอันลามก ๕ แห่ง) หญิงที่มีความชั่วเห่ ๕ แห่ง คือ มือเก เท้าเก ตาเข จมูกแพบ ปากเบี้ยว สาเหตุที่นางปัญจปาปามีความชั่วเห่ถึง ๕ แห่ง พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงบุพกรรม คือ กรรมแต่ปางก่อนของนางไว้ว่า

ในสมัยอดีตกาลในชาติที่ล่วงมาแล้ว นางปัญจปาปาเกิดเป็นลูกสาวนายช่างหม้อ มีอาชีพปั้นหม้อขาย วันหนึ่งพระปัจเจกพุทธเจ้าไปขอบิณฑบาตดินเหนียวเพื่อเอาไปฉาบทาที่อยู่ของท่าน นายช่างหม้อไม่อยู่ อยู่แต่ลูกสาว ลูกสาวไม่ศรัทธาเลื่อมใสไม่อยากจะให้ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ยืนรอรอยู่อย่างนั้น เพราะคิดสงสาร ควรจะช่วยอนุเคราะห์ลูกสาวนายช่างหม้อให้รู้จักบำเพ็ญทานเสียบ้าง เมื่อเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ายืนรอก็นึกรำคาญ แล้วก็มาคิดว่าเราเอาดินเหนียวให้ไปเสียก็จะหมดเรื่องไปให้พ้น ๆ เสียที นางก็จับดินเหนียวได้ก้อนหนึ่งแล้วโยนดินเหนียวใส่ลงไปในบาตร พลังบอกว่า “เอ้าเอาไปให้พ้น ๆ” ผลกรรมที่นางทำบุญด้วยความโกรธจับดินเหนียวโยนใส่บาตร จึงเป็นเหตุให้มือเก นางเดินลงส้นเท้าด้วยความโกรธ เป็นเหตุให้เท้าเก นางพูดกับพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความโกรธ เป็นเหตุให้ปากเบี้ยว นางมองค้อนให้ด้วยความโกรธ เป็นเหตุให้ตาเข ทำจมูกฟิด ๆ ด้วยความโกรธ เป็นเหตุให้จมูกแพบ อาณิสสแห่งความโกรธ และโกรธพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระอรหันต์ นางจึงมีความชั่วช้าถึง ๕ อย่าง

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงไว้ว่า การให้ทาน

นั่นหากให้ด้วยตนเองก็จะเป็นเหตุให้ได้ทรัพย์สมบัติ ถ้าชักชวนบุคคลให้ให้ทานก็จะเป็นเหตุให้ได้บริวารสมบัติด้วย บุคคลใดให้ทานด้วยตนเองแต่ไม่ชักชวนบุคคลอื่นให้ให้ทาน เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ในชาติหน้าจะมีแต่ทรัพย์สมบัติไม่มีบริวารสมบัติ

บุคคลใดชักชวนบุคคลอื่นให้ให้ทาน แต่ตนเองไม่ให้ทาน บุคคลนั้นเมื่อเกิดเป็นมนุษย์ในชาติหน้าจะมีแต่บริวารสมบัติ แต่ไม่มีทรัพย์สมบัติ

บุคคลใดชักชวนบุคคลอื่นให้ให้ทานด้วยและให้ทานด้วยตนเองด้วยบุคคลผู้นั้นเกิดเป็นมนุษย์ในชาติหน้าจะมีทั้งทรัพย์สมบัติและบริวารสมบัติ

ส่วนบุคคลใดให้ทานด้วยตนเองก็ไม่ให้ ชักชวนบุคคลอื่นให้ให้ทานก็ไม่ชักชวน บุคคลผู้นั้นไปเกิดเป็นมนุษย์ในชาติหน้า จะเป็นคนอนาถาหาที่พึ่งมิได้ จะเป็นคนยากไร้แสนเข็ญเพราะเหตุที่ว่าไม่เคยทำทานมาก่อน

คนมีมักเหี้ยมแข็ง	หวงแหน
กินอยู่สู่ขาดแคลน	พร่องท้อ
คนกากยากไร้แกน	โกยกอบ กินแฮ
เป็นวิบัติขัดข้อง	คิดแล้วหลากเหลือ

โคลงโลกนิติ

มนุषย์...เกิดมาทำไม?

“อย่าลืมเติม-อย่าอยู่อย่างกินบุญเก่า”

เงินเก่ามีอยู่อย่างมาก หากใช้บ่อย

เงินก็น้อยลงได้ใช้หมดสิ้น

บุญเก่ามีอยู่มากมาย ใช้อยู่กิน

บุญก็สิ้นหมดลงได้หากไม่เติม

ศีลมัย

ศีลห้า เป็นศีลของมนุษย์ ผู้ที่เกิดมาเป็นมนุษย์จะต้องมีศีลห้า บริบูรณ์ ศีลห้าจึงเป็นศีลของมนุษย์

มีคำถามถามว่า “มีใครรักษาศีลห้าได้ครบถ้วนตลอดชีวิตบ้าง?” โปรตยกมือขึ้น จะเห็นได้ว่าไม่มีคนยกมือ นี่ก็แสดงว่าล้าพังแต่ศีลเพียงห้าข้อ ก็รักษากันไว้ไม่ได้เสียแล้ว !

พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า “ให้รักษาใจตัวเอง” ตั้งในสมัย พุทธกาล ภิกษุรูปหนึ่งในจำนวน ๕๐๐ รูปผู้บวชใหม่ เมื่อบวชแล้วได้ไปเฝ้า พระผู้มีพระภาคเพื่อขอลาสิกขา โดยกล่าวว่า ศีลของภิกษุมากเหลือเกิน ปฏิบัติ ไม่ไหว จึงขอลาสิกขา พระพุทธองค์จึงให้ภิกษุรูปนั้นรักษาศีลเพียงข้อเดียว คือ ให้รักษาใจ พระภิกษุรูปนั้นจึงรับถือศีลข้อเดียวจนได้สำเร็จจอร์ยบุคคล

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ตอบคำถามที่ว่า “ทราบที่ท่านรักษาศีล เพียงข้อเดียว มิได้รักษาทั้ง ๒๒๗ ข้อ เหมือนพระทั้งหลายที่รักษากันใช่ไหม?”

หลวงปู่ฯ ตอบว่า “ใช่ อาตมารักษาเพียงอันเดียว คือใจ อาตมารักษาใจ ไม่ให้คิดพูดทำในทางผิด อันเป็นการล่วงเกินข้อห้ามที่ทรงบัญญัติไว้ จะเป็น ๒๒๗ ข้อ หรือมากกว่านั้นก็ตาม บรรดาที่เป็นข้อทรงบัญญัติห้าม อาตมาก็ใจเย็นว่าตนมิได้ทำผิดต่อพุทธบัญญัติส่วนท่านผู้ใดจะว่าอาตมารักษาศีล ๒๒๗ หรือไม่นั้น สุดแต่ผู้นั้นจะคิด จะพูดเอาตามความคิดของตน เฉพาะอาตมาได้รักษาใจอันเป็นประธานของกาย วาจา อย่างเข้มงวดกวดขันมาตลอด นับแต่เริ่มอุปสมบท ฯลฯ”

មនុស្ស... កើតមកក្នុងអាយុ?

กลืนศีลหอมทวนลม

หอมกลืนดอกไม้ที่	นับถือ
หอมแต่ตามลมสี่	กลับย้อน
หอมแห่งกลิ่นกล่าวคือ	ศีลสัตย์ นีนา
หอมสุดหอมสะท้อน	ทั่วไกลไกลถึง

โคลงโลกนิติ

ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล ๕ ตลอดชีวิตได้ ?

การรักษาศีล คือ การมีเจตนางดเว้นจากการทำความชั่ว ดังคำพุทธพจน์รับรองว่า “เจตนาหัง ภิกขเว สีลัง วมามิ ตุก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวว่าเจตนาเป็นเครื่องงดเว้นนั้นแหละคือ ศีล”

การงดเว้นมีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. สมათานวิริติ คือ การงดเว้นด้วยการสมათาน เช่น สมათานศีลกับพระ

๒. สัมปัตตวิริติ คือ การงดเว้นเมื่อมีเหตุบังเกิดขึ้นเฉพาะหน้า แม้ไม่สมათาน แต่เมื่อมีเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งที่จะผิดศีลและตั้งใจงดเว้นขึ้นในขณะนั้น ถือว่าเป็นศีลเพราะตั้งใจงดเว้นเอาเอง

๓. สมุจเฉทวิริติ คือ การงดเว้นโดยเด็ดขาด นั่นคือศีลของพระอริยะบุคคลซึ่งเป็นโลกุตระศีล เป็นศีลชั้นสูง เช่น พระโสดาบันรักษาสิกขาบท ๕ หรือศีล ๕ นี้ได้ตลอดชีวิต เป็นศีลที่รักษาได้โดยอัตโนมัติคืองดเว้นโดยเด็ดขาด โดยไม่ต้องสมათานและไม่ต้องตั้งใจเจตนา

ศีลนี้ หากใครรักษาดีแล้ว ย่อมอำนวยประโยชน์แก่ผู้นั้นมากมาย เป็นประโยชน์ในชาตินี้คือ มีความเย็นใจไม่เดือดร้อนเพราะเป็นผู้มีศีล ประโยชน์ในชาติหน้าพระองค์ได้ทรงแสดงสรุปผลของศีลไว้ ๓ ประการว่า

มนุषย์...เกิดมาจากไหน?

“สีเลนะสุคะติง ยันติ	บุคคลจะไปสู่สุคติได้ก็เพราะศีล
สีเลนะโกคะ สัมปะทา	บุคคลจะมีโกคะได้ก็เพราะศีล
สีเลนะ นิพพุติง ยันติ	บุคคลจะบรรลुพระนิพพานได้ก็เพราะศีล”

อริยทรัพย์ ๗ ประการสำคัญที่สุด ชาวพุทธควรมีไว้ประดับใจเป็น “ทรัพย์ภายใน” ได้แก่

๑. ทรัพย์คือศรัทธา ความเชื่อที่มีเหตุผล
  ๒. ทรัพย์คือศีล การรักษากาย วาจาให้เรียบร้อย
  ๓. ทรัพย์คือหิริ การละอายใจต่อการทำความชั่ว
  ๔. ทรัพย์คือโอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อความชั่ว
  ๕. ทรัพย์คือพหุสัจจะ ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก
  ๖. ทรัพย์คือจาคะ ความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  ๗. ทรัพย์คือปัญญา ความรู้ความเข้าใจถ่องแท้ในเหตุผล
- อริยทรัพย์นี้เป็นทรัพย์อันประเสริฐอยู่ในจิตใจ

อานิสงส์ของการรักษาศีล

ชาตกนิทานเรื่อง นายติณपालพราหมณ์ถือศีลตาย

ในสมัยพุทธกาล นายติณपालเป็นคนใช้ทำไร่หญ้าของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขาก็ออกไปทำงานที่ไร่หญ้าทุกวัน เย็นวันหนึ่งหลังจากนายติณपालกลับจากทำงานกลับเข้าบ้านเศรษฐีก็จะไปรับประทานอาหารเย็น แต่ไม่พบเห็นใคร เลยสงสัยว่าเขาไปทำอะไรที่ไหนกันหมด ก็ได้รับคำตอบจากคนครวว่า วันนี้เป็นวันอุโบสถศีลทุกคนรับศีลอุโบสถกันหมด จึงไม่มีใครรับประทานอาหารเย็น นายติณपालจึงเข้าไปถามท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ขอถือศีลด้วยแม้จะไม่ได้สมาทานศีลตั้งแต่ตอนเช้าก็ตามเศรษฐีก็ว่า ตามแต่ติณपालก็แล้วกัน ติณपालตั้งใจถือศีลไม่รับประทานอาหารมือนั้น อยู่ต่อมาประมาณหนึ่งชั่วโมง นายติณपालมีอาการเป็นลมเพราะอดข้าวเย็น เนื่องด้วยไม่เคยอดอาหารเศรษฐีขอร้องให้นายติณपालเลิกล้มความตั้งใจและให้รับประทานอาหาร

แต่นายติณปาลไม่เลิกล้มความตั้งใจเพราะทุกคนต่างถือศีลกันได้ตั้งหลายชั่วโงมตนเองเพิ่งถือศีลได้เพียงชั่วโงมเดียวเท่านั้นเอง ชั่วโงมต่อมานายติณปาลได้ถึงกาลกิริยา ได้ไปบังเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์

ชาดกนิทานเรื่อง นางวิสาขาถืออุโบสถศีล

พระพุทธองค์ได้ตรัสเรื่องนี้กับนางวิสาขาว่า “ดูก่อนวิสาขา อานิสงส์ที่บุคคลรักษาอุโบสถศีล ชั่ววันหนึ่งกับคืนหนึ่งนี้ เมื่อเอาอานิสงส์แห่งการรักษาศีลอุโบสถนี้มาแบ่งออกเป็น ๑๖ ส่วน เอาออกเสีย ๑๕ ส่วน เหลืออยู่อีกส่วนหนึ่ง เอามาแบ่งออกเป็น ๑๖ เลี้ยว แล้วเอาออกเสีย ๑๕ เลี้ยว เหลืออยู่ ๑ เลี้ยว ยังมากกว่าสมบัติใน ๑๖ มหานคร” แล้วพระองค์ได้ทรงพรรณนาถึงสมบัติใน ๑๖ มหานคร ในชมพูทวีปนั้นว่า สมบัติของมนุษย์ทั้ง ๑๖ มหานครนั้นยังน้อยกว่าผลของอานิสงส์ของการรักษาศีลอุโบสถเพียงเลี้ยวหนึ่งเท่านั้น เพราะอานิสงส์แห่งการรักษาศีลอุโบสถเพียงเลี้ยวหนึ่งนั้นเป็นเหตุให้ผู้นั้นได้รับทิพยสมบัติในสวรรค์ การไปเกิดบนสวรรค์ได้รับทิพยสมบัติแม้เพียงชั่ววันหนึ่ง คืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นนั้น ๆ ก็ยังประเสริฐกว่าสมบัติในเมืองมนุษย์ทั้ง ๑๖ มหานคร เพราะว่าทิพยสมบัติเป็นของละเอียดอ่อน ประณีต ไปเกิดอยู่เพียงชั่ววันหนึ่ง คืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็เท่ากับการเสวยมนุษย์สมบัติในช่วงเวลาร้อยปีในเมืองมนุษย์เพราะว่าร้อยปีในเมืองมนุษย์นี้เท่ากับวันหนึ่งคืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

กิริยาถือเชื่อชาติมารยาทส่อสกุล

ก้านบัวบอกลีเกตุ	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรื้อ	บอกร้ายแสดงดิน

โคลงโลกนิติ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ศีลห้ากับกุศลกรรมบถสิบ

ศีลห้าข้อ เมื่อประมวลลงแล้วขยายความออกได้เป็นกุศลกรรมบถ ๑๐ คือ กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ และมโนกรรม ๓ ดังนี้

- กายกรรม ๓ ได้แก่ ศีลข้อที่ ๑. ปาณาติปาตาเวรมณี
 ศีลข้อที่ ๒. อทินนาทานาเวรมณี
 ศีลข้อที่ ๓. กาเมสุมิฉาจาราเวรมณี

วจีกรรม ๔ ได้แก่ ศีลข้อที่ ๔. มุสาวาทาเวรมณี คือ ไม่พูดวจีกรรม ทุจริต ๔ ได้แก่

๑. มุสาวาทะ การไม่พูดปด
๒. สัมผัสปลापวาทะ การไม่พูดเพื่อเจ้าไม่เป็นประโยชน์แม้จะเป็นความจริง
๓. ปิสฺนวาทะ การไม่พูดส่อเสียดให้เสียหายให้เขาเจ็บใจ
๔. ผรุสฺวาวา การไม่พูดคำหยาบคาย

มโนกรรม ๓ ได้แก่ ศีลข้อที่ ๕. สุราเมรยะมฺหชะปะมาทฺฏฐานา เวรมณี คือ การเว้นจากการตั้งอยู่ในความไม่ประมาท มีสติสัมปชัญญะ มั่นคง ไม่เพ่งเล็งอยากได้ (อภิชณาหรืออโลภะ) การไม่คิดพยาบาทปองร้าย (อพยาปาทะหรืออโทสะ) และการไม่หลงเห็นผิดทำนองคลองธรรม ละจากมิจฉาทิฏฐิเป็นสัมมาทิฏฐิ

พระไตรปิฎกกล่าวถึงเรื่องลักษณะของวาจาสุภาสิต

ลักษณะ ๕ ของวาจาสุภาสิต

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! วาจาที่ประกอบด้วยองค์ ๕ นับเป็นสุภาสิต ไม่เป็นทุพภาสิต ไม่มีโทษ อันผู้รู้ดีไม่ได้คือ :-

๑. วาจาที่กล่าว (ถูกต้อง) ตามกาล
๒. วาจาที่กล่าวเป็น ความจริง
๓. วาจาที่กล่าว อ่อนหวาน

๔. วาจาที่กล่าว ประกอบด้วยประโยชน์

๕. วาจาที่กล่าวด้วยจิตประกอบด้วยเมตตา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! วาจาที่ประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล
นับเป็นสุภาสิต ไม่เป็นทุภาสิต ไม่มีโทษ อันผู้รู้ดีไม่ได้

ปัญญาจนินบาต อังคุตตรนิกาย ๒๒/๒๗๑

คนที่เกิดมีชวานเกิดมาในปากด้วย

“คนที่เกิดมาแล้ว มีชวานเกิดมาในปากด้วย คนพาลเมื่อกล่าวคำชั่ว
ชื่อว่าใช้ชวานนั้นพินตนเอง ผู้ใดสรรเสริญคนที่ควรติ ตีคนที่ควรสรรเสริญ
ผู้นั้นชื่อว่าใช้ปากเลือกเก็บความชั่วไว้ จะไม่ได้ประสบการณ์สุขเพราะความ
ชว้นั้น”

จากหลักนิบาตอังคุตตรนิกาย ๒๔/๑๘๕

พูดดี

หลักของการพูดดีมีอยู่สาม
หนึ่งพูดตามเป็นจริง ทุกสิ่งสรรพ
สองพูดดีมีประโยชน์ไร้โทษทัณฑ์
สามสิ่งนั้นน่าฟังทั้งไพเราะ
แม้เรื่องจริงน่าฟังไม่ขวางโลก
แต่พูดไปไร้ประโยชน์ก็ไม่เหมาะ
แม้พูดเรื่องเท็จจริงทั้งพริ้งเพราะ
มีประโยชน์เหมาะเจาะควรพูดเอย

อันรสปากหากหวานก็หวานเด็ด

บรเพ็ดขมไม่มากเหมือนปากขม

ถึงคมมีดคมไม่มากเหมือนปากคม

รสหวานขมก็ไม่มากเหมือนปากคนฯ

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์

มีคนรักสรรเสริญอวยรอยจิต

แม้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร

ให้ชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

พระสุนทรโวหาร (ภู่)

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

คิดก่อนพูด

เป็นคนคิดแล้วจึง	เจรจา
อย่างนอนหลับตา	แต่ได้
เลือกสรรหมั่นปัญญา	ตรงตริก
สติรอบให้	ถูกแล้วจึงทำ

วาจาต่อหน้าชุมชน

ท่ามกลางกล่าวถ้อยแต่	พอควร
เห็นท่านสรรลอย่าสรรล	ตอบแต่
ใช้คำแต่น้ำนวล	นฤโทษ
เห็นท่านเศร้าทำเศร้า	โศกหน้าตาตรม

สุภาษิตา จะยาวาจา

แม่โถมเจดเจกไท้	เทพา
อีกอิสริยยศถา	กอรปด้วย
บุรุษถ้อยทุษฐา	จาปาก
นับว่าผู้นั้นม้วย	หมดสิ้นสิ่งงาม

“สุภาษิตา จะยาวาจา เอตัมมังคลมุตตะมัง วาจาเป็นสุภาษิตเป็น
มงคลยิ่ง”

คำพูดที่สมควร

ไปถามปราชญ์บ่พร้อม	พาที
เปรียบตั้งเกรีตี	จึงครั้น
คนพาลพวกอวดดี	จักกล่าว
ถามบ่ถามมันพิน	เฟื่องถ้อยเกินถาม

โคลงโลกนิติ

ปิดหูซ้ายขวา ปิดตาสองข้าง ปิดปากเสียบ้าง นอนนิ่งสบาย

“อยู่คนเดียวให้ระวังความคิด.. อยู่กับมิตร ให้ระวังวาจา”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

คำสอนเรื่องหน้าที่ ๑๒ สถานะของคนในเรื่องทิศทั้งหก ในส่วน
ของหน้าที่บ่าว (ลูกน้อง) ที่มีต่อนาย (ผู้บังคับบัญชา) มีอยู่ข้อหนึ่งว่า “บ่าว
ฟังพูดสรรเสริญนาย” หรือ “นำเกียรติคุณของนายไปเผยแพร่” ดังนี้ จะเห็น
ได้ว่าคำพูดของบ่าวหรือลูกน้อง ไม่ฟังพูดนินทาว่าร้าย หรือกล่าวเรื่องไม่ดีของ
นาย ให้ฟังระมัดระวังเพราะนั่นคือ “โอษฐ์ร้าย” นั่นเอง

หวานรสถ้อยอร่อยจิต

หวานใดในโลกนี้	มีสาม
หวานหนึ่งคือรสกาม	อีกอ้อย
หวานอื่นหมิ่นแสนทรมาน	สารพัด หวานเอ๋ย
หวานไปปานรสอ้อย	กล่าวเกลียดคำหวาน

โคลงโลกนิติ

ภาวนามัย

การเจริญภาวนา หรือ กรรมฐาน หมายถึง การอบรมจิต ฝึกจิต ขำระสิ่งเศร้าหมองทางจิต การเจริญ การทำศีล สมาธิ ปัญญาให้เกิดให้มีขึ้น แบ่งออกได้เป็น ๒ อย่าง คือ

๑. สมถกรรมฐาน หมายถึง ที่ตั้งแห่งการงานฝึกจิต อันเป็นอุบายทำจิตให้สงบตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์หนึ่งอารมณ์ใด อารมณ์ของสมถะเป็นอารมณ์ที่เป็นสมมุติบัญญัติ ไม่ใช่สภาวะธรรมที่แท้มีผลอย่างสูงแค่นั้น ท่านแสดงอารมณ์ไว้ ๔๐ อย่าง คือ กสิณ ๑๐, อสุภะ ๑๐, อนุสติ ๑๐, อาหारेปฏิภูลสังยุธา ๑, จตุธาตวิภูฐาน ๑, อรูป ๔, พรหมวิหาร ๔,

ผลของการเจริญสมถกรรมฐาน คือ ฌาน ตายแล้วไปบังเกิด ในรูปพรหม อรูปพรหม การเจริญสมถกรรมฐาน ถ้าหากเจริญถูกต้องรู้จักพิจารณาให้เกิดปัญญาแล้วจะมีประโยชน์สามารถบรรลุมรรคผลนิพพานได้ ถ้าหากว่าผู้ใดมากล่าวว่าสมถะไม่มีประโยชน์ ไม่มีผลเสียเวลา ผู้นั้นก็กล่าว ตู่พระพุทธรูปเพราะพระองค์ได้ทรงแสดงไว้ในมหาสติปัฏฐานสูตรในข้อ “กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน” จึงขอให้ท่านนำไปพิจารณาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ดังที่พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมให้พิจารณาซากศพของนางสิริมา หญิงนครโสเภณีคนสวยแห่งนครราชคฤห์ ปรากฏว่าเมื่อฟังธรรมมีผู้บรรลุมรรคผล ณ ที่นั้นเป็นจำนวนมาก

๒. วิปัสสนากรรมฐาน หมายถึง เห็นแจ้งด้วยปัญญาจักขุ คือ ตา ปัญญาเห็นรูปนามเกิดดับเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นความรู้ชัดทางใจอย่างแจ่มแจ้งรู้แล้วหมดสงสัย (วิจิกิจฉา) ไม่ใช่เห็นด้วยตาเนื้อหรือเห็นนิมิต สีแสง นรก สวรรค์ การเห็นอย่างนั้นเป็นผลของสมถกรรมฐาน เมื่อจิตมีสมาธิแล้วก็เห็นนิมิตต่างๆ ได้ มีทั้งของจริงของปลอม อย่าเชื่อ อย่าหลง จะทำให้การปฏิบัติไม่ก้าวหน้า ไม่เป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ผลของการเจริญวิปัสสนา คือ เกิดปัญญาเห็นแจ้งในสภาวะธรรม เห็นรูปนามเกิดดับเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เกิดความละคลายในตัวตน สัตว์บุคคลเราเขา เกิดความว่างเป็นสุญญตาสำเร็จเป็นพระอรหियบุคคล ๔ ประเภท ตั้งแต่พระโสดาบันบุคคล สกทาคามี อนาคามี และอรหัตต์

ผู้ที่สำเร็จเป็นพระโสดาบัน จะไม่ไปเกิดในอบายภูมิอีกและจะเกิดอีกอย่างมากไม่เกิน ๗ชาติ เข้าสู่กระแสพระนิพพาน สกทาคามีบุคคลจะเกิดอีกเพียงไม่เกิน ๑ชาติ พระอนาคามีบุคคล คือผู้ไม่กลับมาเกิดอีกตายแล้วไปเกิดพรหมโลกและดับขันธปรินิพพานบนนั้น ส่วนพระอรหัตต์ดับอนุสัยกิเลสเป็นสมุจเฉทประหान เรียกว่า ดับขันธปรินิพพาน

แนวทางปฏิบัติให้สำเร็จเข้าสู่กระแสพระนิพพาน คือ พระโสดาบันนั้นมีปัจจัยที่พระไตรปิฎกแสดงไว้ ๗ หัวข้อ ๓๗ ประการ เรียกว่า “โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ”

- ๑. สติปัฏฐาน ๔
- ๒. สัมมปธาน ๔
- ๓. อิทธิบาท ๔
- ๔. อินทริย์ ๕
- ๕. พละ ๕
- ๖. โพชฌงค์ ๗
- ๗. มรรค ๘

สติปัฏฐาน ๔ คือ การเจริญสติให้เป็นอย่างใหญ่ในกุศลธรรม ๘ ประการ ได้แก่

๑. กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน คือ การเจริญสติกำหนดพิจารณาภายในกายระลึกรู้ริยาบทกายส่วนย่อยในกายส่วนใหญ่ที่กระทบกาย เย็นร้อน อ่อนแข็ง ตึงไหวที่เป็นไปในการยืน เดิน นั่ง นอน เหยียดคู้ การพิจารณาลมหายใจเข้าออก พิจารณาความน่าเกลียดของร่างกาย การพิจารณาร่างกายโดยความเป็นธาตุ การพิจารณาร่างกายที่เป็นศพ ฯลฯ เป็นต้น

๒. เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน คือ การเจริญสติกำหนดพิจารณาอย่างเวทนาในเวทนาระลึกรู้ความรู้สึกอารมณ์ส่วนย่อยในความรู้สึกอารมณ์ส่วนใหญ่ ในความรู้สึกอารมณ์ ๙ อย่าง ได้แก่ สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ สุขประกอบด้วยอามิส - ไม่ประกอบด้วยอามิส ทุกข์ประกอบด้วยอามิส - ไม่

ประกอบด้วยอามิส ไม่ทุกข์ไม่สุขประกอบด้วยอามิส - ไม่ประกอบด้วยอามิส

๓. จิตตานุปัสสนาสติปิฎฐาน คือ การเจริญสติกำหนดพิจารณา จิตในจิตหรือจิตส่วนย่อยในจิตส่วนใหญ่ คือจิตดวงใดดวงหนึ่งในจิตที่เกิดขึ้น ดับไปมากดวง

๔. ธรรมานุปัสสนาสติปิฎฐาน คือ การเจริญสติกำหนดพิจารณา ธรรมในธรรมหรือธรรมส่วนย่อยในธรรมส่วนใหญ่ การพิจารณาธรรมที่เรียกว่านิรณธรรม ๕ ประการ การพิจารณาชั้นธ ๕ आयตนะ ๖ โพชฌงค์ ๗ อริยสัจ ๔ ฯลฯ เป็นต้น

อนึ่ง การพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม ทั้ง ๔ ประการนี้ ยังมีรายการที่ต้องปฏิบัติตรงกันอีก ๖ ประการ คือ ๑. ที่อยู่ภายใน ๒. ที่อยู่ภายนอก ๓. ที่อยู่ทั้งภายในภายนอก ๔. ที่มีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ๕. ที่มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ๖. ที่มีทั้งความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

อนึ่ง ข้อความในพระไตรปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค ๑๙/ ๔๑๗ หน้า ๑๑๓ ข้อ ๑๘๕ เจริญธรรมอย่างเดียวชื่อว่าเจริญธรรมอย่างอื่นอีกมาก พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ ! ธรรมอย่างหนึ่งคืออานาปานสติสมาธิ (สมาธิซึ่งกำหนดลมหายใจเข้าออกเป็นอารมณ์) อันบุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมทำสติปิฎฐาน (การตั้งสติ) ๔ อย่าง ให้บริบูรณ์ สติปิฎฐาน ๔ อย่าง อันบุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้วย่อมทำโพชฌงค์ (องค์ประกอบแห่งปัญญาเครื่องตรัสรู้) ๗ อย่าง ให้บริบูรณ์ โพชฌงค์ ๗ อันบุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้วย่อมทำวิชา (ความรู้) วิมุตติ (ความหลุดพ้น) ให้บริบูรณ์”

สัมมปปธาน (ความเพียรชอบ) ๔ อย่าง คือ

๑. เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น (สังวรปธาน)
๒. เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว (ปหานปธาน)
๓. เพียรทำกุศลให้เกิด (ภาวนापธาน)

มนุषย์...เกิดมาทำไม?

๔. เพียรทำกุศลที่เกิดขึ้นแล้วให้เจริญยิ่งขึ้น (อารักขนาปธาน)

อิทธิบาท (ธรรมให้บรรลุความสำเร็จ) ๔ ประการ คือ

๑. ฉันทะ (พอใจ)	๒. วิริยะ (ความเพียร)
๓. จิตตะ (เอาใจใส่)	๔. วิมังสา (พิจารณาสอบสวน)

อินทรีย์ (ธรรมที่เป็นใหญ่ในหน้าที่ของตน) ๕ อย่าง คือ

๑. จักขินทรีย์ (ตา)	๒. โสตินทรีย์ (หู)
๓. มานินทรีย์ (จมูก)	๔. ชิวหินทรีย์ (ลิ้น)
๕. กายินทรีย์ (กาย)	

พละ (ธรรมอันเป็นกำลัง) ๕ ประการ คือ

๑. ศรัทธา	๒. วิริยะ	
๓. สติ	๔. สมาธิ	๕. ปัญญา

โพชฌงค์ (ธรรมอันเป็นองค์แห่งการตรัสรู้) ๗ ประการ คือ

๑. สติ	๒. ฉัมมวิจยะ (เลือกเฟ้นธรรม)
๓. วิริยะ (ความเพียร)	๔. ปีติ (ความอิ่มใจ)
๕. ปัสสัทธิ (ความประสงขระงับ)	๖. สมาธิ (ความตั้งใจมั่น)
๗. อุเบกขา (ความวางเฉยอย่างมีสติ)	

มรรค (ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์) ๘ ประการ คือ

๑. สัมมาทิฏฐิ	๒. สัมมาสังกัปปะ
๓. สัมมากัมมันตะ	๔. สัมมาอาชีวะ
๕. สัมมาวาจา	๖. สัมมาวายามะ
๗. สัมมาสติ	๘. สัมมาสมาธิ

ย่อลงมาเหลือ ๓ คือ ปัญญา (สัมมาทิฏฐิ, สังกัปปะ) ศีล (สัมมากัมมันตะ, อาชีวะ, วาจา) สมาธิ (สัมมาวายามะ, สติ, สมาธิ)

การเจริญวิปัสสนาล้วน ๆ นั้น ต้องใช้ปัญญาพิจารณารูปนามชั้น ๕ ซึ่งเป็นอารมณ์ของวิปัสสนาให้เกิดปัญญาเกิดความรู้ความเข้าใจในรูปนามนั้น ให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งเห็นรูปนามเกิดดับ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา อัน จะทำลายความเห็นผิด (วิปลาส) ๔ ประการ ได้แก่ **ความเห็นผิดว่า**

๑. รูปนามเป็นของเที่ยง เป็นของยั่งยืน
๒. รูปนามนี้เป็นสุข
๓. รูปนามเป็นตัวเป็นตน เป็นของของตน
๔. รูปนามนี้เป็นของสวยงาม น่ารักใคร่ น่าพอใจ

เมื่อปฏิบัติวิปัสสนาเจริญปัญญาให้เกิดขึ้น วิปัสสนาญาณเกิดขึ้น แล้วจะรู้ความเป็นจริง ทำลายความเห็นผิดได้ จะเห็นถูกว่า

๑. รูปนามหรือกายใจนี้ เป็นของไม่ยั่งยืน
๒. รูปนามหรือกายใจนี้ เป็นทุกข์ (ทนอยู่ได้ยาก) ไม่ใช่เป็นสุข
๓. รูปนามนี้สักแต่ว่าเป็นรูปเป็นนาม ไม่มีตัว ไม่มีตน ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์
๔. รูปนามนี้เป็นของไม่สวยไม่งาม (มีของสกปรกถ่ายเข้าออกทาง ทวารทั้ง ๙ ตลอดเวลา)

ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดในขณะเดียวกัน ศีล สมาธิ ปัญญา หรือ องค์มรรคเพื่อเจริญให้มากขึ้นในจิตใจ ก็จะไปกำจัดกิเลสเครื่องเศร้าหมองใน ใจใจให้เบาบางลงไปทีละน้อย ๆ จนบริสุทธิ์เป็นพระอรหันต์บุคคล

โสดาปัตติยังคะ ๔ คือ ข้อธรรมพึงปฏิบัติให้ถึงซึ่งอรหันต์บุคคล ขึ้นต้นเข้าสู่กระแสพระนิพพานสำเร็จโสดาบัน ได้แก่

๑. สปัปฺริสสังเสวะ คือ การได้คบสัตตบุรุษ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาค พระอรหันต์ พระอรหันต์บุคคล อันเป็น กัลยาณมิตร ตามลำดับ

๒. ธัมมัสสวนัง คือ การได้ศึกษาและได้ฟังพระธรรมของพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าให้เกิดปัญญาเรียกว่า ปัญญาอันเกิดจากการฟัง

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

สุดตมยปัญญา และพิจารณาใคร่ครวญให้เกิดปัญญา เรียกว่า จินตมยปัญญา

๓. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ คือ การที่ได้นำพระธรรมคำสั่งสอนมา ประพฤติปฏิบัติให้เกิดปัญญา เรียกว่า ภวานามยปัญญา

๔. โยนิโสมนสิการ คือ การน้อมใจระลึกถึงสภาวะธรรมตามความเป็นจริงที่ปรากฏต่อหน้าให้เป็นปัจจุบัน ต่อดอดีตทั้งอนาคต อยู่กับปัจจุบัน อยู่กับอารมณ์พระไตรลักษณ์ ให้เห็นรูปรูปนามเกิดดับ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา จนเกิดความละคลายในความเป็นสัตว์บุคคล ตัวตนเราเขาออกได้

จักรธรรม คือ ธรรมที่พาไปสู่ความเจริญปัญญา ๔ ประการ

๑. ปฏิรูปภูติเสวะสาสะ คือ การได้อยู่ในประเทศอันสมควร (การได้พบพระพุทธศาสนา)

๒. สัมปยุตตสัมปยุตตสยะ คือ การคบหาสมาคมกับบัณฑิตและนักปราชญ์ (สาวกของพระพุทธเจ้า)

๓. ปุพเพกตปุญญตา คือ การเป็นผู้มีบุญอันได้กระทำไว้แล้ว แต่ชาติปางก่อน

๔. อัตตสัมมาปณิธิ คือ การตั้งตนไว้ชอบได้แก่การประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

ธรรมะ ๔ ประการนี้ ถ้าหากว่าบุคคลใดได้กระทำให้เกิดขึ้นในชีวิตของตนแล้ว บุคคลผู้นั้นมีหวังที่จะได้รับความสุข ความเจริญจนกระทั่งได้บรรลุมรรคผลนิพพานถึงความพ้นทุกข์ในภายหน้า

ปุพเพกตปุญญตา

ยศศักดิ์จักเกิดด้วย	บุญทำ
ภัยเกิดเพื่อผลกรรม	ก่อนให้
ดีเตียนและจงจำ	กรรมก่อน เองนา
ใครจักเว้นแะได้	ทั่วห้องโลกา

หลีกเกรียนให้หลีกห้า	ศอกหมาย
ม้าหลีกสิบศอกกราย	อย่าใกล้
ช้างยี่สิบศอกคลาย	คลาคลาด
เห็นทุรชนหลีกให้	ห่างพันลี้บตา

โคลงโลกนิติ

ละธรรม ๑๐ อย่างได้ควรเป็นพระอรหันต์

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! บุคคลละธรรม ๑๐ อย่างเหล่านี้ได้ จึงควรทำให้แจ้งอรหัตตผล” ธรรม ๑๐ อย่าง คือ

๑. รากะ ความกำหนัดยินดี	๒. โทสะ ความคิดประทุษร้าย
๓. โมหะ ความหลง	๔. โกรธ ความโกรธ
๕. อุปานหะ ความผูกโกรธ	๖. มัถะ ความลบหลู่บุญคุณท่าน
๗. ปลาสะ ความตีเสมอ	๘. อิสสา ความริษยา
๙. มัจฉริยะ ความตระหนี่	๑๐. มานะ ความถือตัว

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! บุคคลละธรรม ๑๐ อย่างเหล่านี้แล้วได้ จึงควรทำให้แจ้งซึ่งอรหัตตผล”

จากทสกนิบาต อังคุตตรนิกาย ๒๔/๒๒๔

คู่มือทำพิสุจน์-นิพพานอยู่ในกำมือเรา

จากหนังสือคู่มือทำพิสุจน์นิพพานอยู่ในกำมือเราเขียนโดยพระภิกษุ “บัวใต้น้ำ” ศูนย์ธรรมะสังฆะ วิมานทอง เลขที่ ๑๖ หมู่ ๖ ตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี

“ทุกวันนี้คนเราต่างเข้าใจกันว่า การที่จะได้เป็นพระอรหันต์และนิพพานนั้นเห็นจะหมดยุคหมดสมัยกันเสียแล้ว เพราะไม่เคยได้ปรากฏมีพระอรหันต์เกิดที่ใด มีแต่คำกล่าวเท่านั้น ไม่เห็นมีจริงให้เราสัมผัสได้ จึงตัดสินว่าอรหันต์นั้นหมดยุคแล้ว ที่พูดเช่นนี้ก็ถูกของเขาเพราะทุกวันนี้คนเรามีกิเลสหนา ๆ กันทั้งนั้น เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุ จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เจริญก้าวหน้าไปไกลมากถึงกับยุคนี้ตามไม่ทัน มีสิ่งใหม่ๆ ทั้งด้านอุปโภคบริโภค มาบำรุงบำเรอมากมายจนขนาดขั้นมหาเศรษฐีบางคนยังตามไม่ทัน วัตถุสิ่งของแต่ละอย่างแต่ละชิ้น ต่างงดงามยั่ววนจิตใจ ใครเห็นก็อยากได้ น้อยคนนักที่จะไม่สนใจ เป็นผลให้พวกปุถุชนที่หนาด้วยกิเลสทั้งหลายอยากได้มาบำบัดความอยาก โดยบ้าหากันใหญ่ เพราะอารมณ์ ว่ากันว่าเงินคือแก้วสารพัดนึกนี้เอง ต่างทุ่มเททั้งชีวิตจิตใจและกำลังกาย ทั้งหมดมุ่นคิดแต่จะหาเงิน ไม่ยอมหยุดพักผ่อน ยอมอดหลับอดนอน อดข้าว ยอมตากแดดตากฝน ทนร้อนทนหนาว เหงื่อไหลโคลย้อยจนหนาวสั่นก็ไม่ยอมหยุดจนผอมโซ กินไม่ได้นอนไม่หลับ จนล้มป่วยก็มี บางคนยอมเสี่ยงชีวิตผจญภัย บางคนยอมเสี่ยงต่อหน้าที่การงาน รับสินบนกินนอกกินใน เลยกฎโล่งอกจากงานเสียอนาคตไป บางคนยอมทำบาปทำผิดศีล ฯลฯ เลยต้องรับกรรมหนักกับทุกซัไป ยังมีอะไรอีกมากมายกล่าวไม่จบ ล้วนแต่เพื่อความอยาก ได้เงินตัวเตี้ยวนั่นเอง เลยกลายเป็นผลกรรม ทำให้ต้องเหน็ดเหนื่อย ต้องทุกข์ต้องลำบากไม่รู้หยุดไม่รู้จบ บางคนคิดหาเงินจนประสาทเครียด เป็นโรคประสาทอย่างหนักเสียคนไป ล้วนเกิดจากความอยากได้เงินเป็นต้นเหตุทั้งสิ้น “จนปิดบังปัญญาตัวเอง” ทำให้ไม่เห็นแจ้งในสังขจะความจริงที่ว่าเงินนั้นไม่ใช่

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แก้วสารพัดนึก แต่เป็นแก้วสารพัดทุกข์ต่างหาก ถ้าหากเป็นแก้วสารพัดนึกจริงแล้ว ทำไมเงินที่หามาได้กลับไปเพิ่มความทุกข์ให้กับตัวเองเล่า แทนที่จะเพิ่มความสุขมากขึ้น กลับทำให้รับทุกข์หนักเข้าไปอีก ฯลฯ แล้วความสุขมีที่ตรงไหน ? มันเป็นอย่างนี้แหละที่ทำให้เราต้องทุกข์เป็นประสาทเพราะมันแล้วจะทำอย่างไรจึงจะเกิดปัญญาเห็นแจ้งว่า “ตัวอยากนี่เป็นต้นเหตุของตัวทุกข์ทั้งหลาย” มีวิธีที่เรียกว่าทางประเสริฐคือการปฏิบัติภาวนาโดยอาศัย “ลูกปะคำของบัวใต้น้ำ” เป็นสื่อในการภาวนา ก่อนอื่นต้องหาลูกปะคำของบัวใต้น้ำมาพวงหนึ่ง เอานิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยรวมร้อยเข้าไปในวงลูกปะคำ ส่วนนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ให้อยู่กลางลูกปะคำ แล้วเลื่อนลูกปะคำเข้าหาตัว เมื่อภาวนาคำหนึ่งให้เลื่อนลูกปะคำเข้าหาตัวลูกหนึ่ง ให้เลื่อนลูกปะคำอยู่อย่างนี้ตลอดเวลาจนกว่าจะหยุดพัก ฯลฯ การใช้คำภาวนานั้นไม่แน่นอนตายตัว สุดแต่จะชอบและถนัดจะใช้คำภาวนาคำไหนก็ได้ตามสบายไม่มีบังคับเป็นอิสระจะภาวนาพุทโธฯ พุทโธครั้งหนึ่งก็ให้นิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือเลื่อนลูกปะคำเข้าหาตัวลูกหนึ่ง ทำอย่างนี้ตลอดเวลาภาวนา ถ้าชี้เกี่ยวก็เลื่อนก็ให้ถึ้อลูกปะคำไว้ในมือเพื่อเตือนสติให้รู้ว่า ขณะนี้กำลังปฏิบัติภาวนาอยู่เพื่อให้จิตต่อเนื่อง ฯลฯ

อนึ่ง ผู้ที่ไม่มีลูกปะคำบัวใต้น้ำในการภาวนา หรือไม่ถนัดใช้ลูกปะคำในอิริยาบถทั้งสี่ ยืน เดิน นั่ง นอน ให้ตั้งสติคอยดูอย่าให้จิตไปคิดโลภ คิดอยาก คิดปรุงแต่ง ถ้ารู้ว่าจิตไปคิดโลภ คิดอยาก คิดปรุงแต่ง ให้รับตั้งสติหยุดคิดโลภ คิดอยาก คิดปรุงแต่งลงทันที แล้วให้ทำภาวนาต่อ ให้ทำอยู่อย่างนี้จิตก็จะสงบ ศีล สมาธิ ปัญญา ก็จะเกิดตามมาอย่างไม่รู้ตัว การเห็นแจ้งในธรรมก็จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตรงนี้เอง การพ้นทุกข์ก็ตรงนี้เอง ฯลฯ

คำถามท้ายเล่ม

มนุษย์เกิดมาทำไม?

ตามปกติคนที่เกิดมาในโลกนี้มีเครื่องผูกพันด้วยกันทุกคน ท่านเปรียบไว้ว่าโลกของเราเปรียบเหมือนนาคูตระกูลอันใหญ่ ส่วนคนที่เกิดมาในโลกนี้เปรียบเหมือนนักโทษที่ถูกจองจำ นักโทษที่ถูกจองจำนั้นบางคนโทษหนัก บางคนโทษเบา เมื่อได้รับโทษแล้ว จะต้องถูกจองจำด้วยโซ่ตรวนต่าง ๆ มัดมือบ้าง เท้าบ้าง คนที่เกิดมาในโลกนี้มีเครื่องผูกมัดพันธนาการเหมือนกัน

เรื่องนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้เอง มีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งมีภิกษุ ๔ - ๕ รูป ไปบิณฑบาตในเมืองไปเห็นนักโทษที่กำลังถูกจองจำต่าง ๆ มีโซ่ตรวนมัดมือ มัดเท้า บางคนก็มัดคอ เมื่อพระเหล่านั้นกลับมาถึงวัดแล้วพากันสนทนากันถึงนักโทษเหล่านั้นว่ามีโทษอะไรหนอ จึงต้องถูกจองจำอย่างนั้น

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงสดับ จึงแสดงธรรมแก่ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เครื่องจองจำที่เธอเห็นมานั้นเป็นเครื่องจองจำภายนอก ไม่น่าเหน็ดเหนื่อยเหมือนเครื่องจองจำภายใน ตัดง่าย แก้ง่ายกว่าเครื่องจองจำภายใน เครื่องจองจำภายในคืออะไรเล่า เครื่องจองจำคือ บุตร ภรรยา สามี ทรัพย์สมบัติ”

มีบุตรบ่วงหนึ่งเกี่ยว	พันคอ
ทรัพย์ผูกบาทาคลอบ	หน่วงไว้
ภรรยาสามีเชียงบ่วงปอบ	รึงรัด มีอนา
สามบ่วงใครพันใด	จึงพันสงสาร

คนเราถูกบ่วงเหล่านี้ผูกมัดไว้ คล้ายกับโซ่ตรวนที่ผูกมัด มือเท้า และคอ จึงเป็นเหตุให้คนเราติดอยู่ในโลกนี้ ไม่สามารถปฏิบัติธรรมให้รอดพ้น

บุญชย์...เกิดมาทำไม?

จากความทุกข์ได้ เหมือนกับคนที่ติดคุกติดตารางไม่สามารถจะออกไปไหนได้

ที่พึ่งอันประเสริฐของเรา นั่นคือบุญกุศล บุญกุศล จะเกิดขึ้นแก่เราได้ก็ด้วยการให้ทานบ้าง รักษาศีลบ้าง เจริญภาวนาบ้าง หรือฟังธรรมให้เกิดสติปัญญา รู้จักข้อปฏิบัติธรรมะ เปรียบเหมือนดวงประทีปส่องทางให้เราเดินถูกทาง เมื่อเราทราบที่เราทุกคนเป็นนักโทษที่อยู่ในเรือนจำใหญ่ คือ โลก ขอให้ท่านใช้ปัญญาไปพิจารณาตัดเครื่องมัดต่างๆ เพื่อจะได้มีโอกาสออกจากเรือนจำโลกนี้บ้าง การฝึกฝนอบรมจิตใจจะมีประโยชน์แก่ชีวิต จะได้รับรู้จักใช้ธรรมะแก้ปัญหาความทุกข์เหล่านั้น ไม่ให้มีความทุกข์จนเกินไป

อันนี้เป็นผลที่ได้จากการศึกษาอบรมให้มีปัญญา และขอให้จงคิดว่าเราถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยกันทุกคน พญามัจจุราชได้ตัดสินประหารชีวิตเราแล้ว แต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น จึงขออย่าได้ประมาท อย่ามัวเมา อย่าลืมนัด จงคิดถึงปัจฉิมโอวาทที่พระพุทธองค์ทรงประทานไว้ครั้งสุดท้าย ก่อนที่จะเสด็จปรินิพพานว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราตถาคตจะขอเตือนเธอทั้งหลาย สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไป สิ้นไป เป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงรีบทำประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่นให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”

พระองค์ตรัสสั่งไว้เป็นครั้งสุดท้าย โดยพระองค์ทรงห่วงใยเกรงว่าชาวโลกจะลืมนัดมัวเมา ประมาท ไม่คิดสร้างกุศลปฏิบัติธรรม ผู้ใดเป็นคนประมาท เป็นคนลืมนัด ชีวิตของเขาก็เป็นโมฆะว่างเปล่า แม้จะมีทรัพย์สมบัติภายนอก แต่ภายในไม่มีอะไรเป็นสาระแก่นสาร บุคคลประเภทนี้เหมือนต้นไม้ไม่มีแก่น เช่น ต้นกล้วย กลวงในไม่มีค่า เพราะฉะนั้นเราต้องทำตนให้เป็นคนมีแก่น คือ มีบุญกุศลเป็นแก่นภายใน มีที่พึ่งอันประเสริฐสร้างสมอบรมไว้ที่จิตใจ ติดดวงวิญญาณไปชาติหน้าจนกระทั่งบรรลุมรรคผลนิพพาน

(จากหนังสือบทเทศนา ของพระครูพรหมญาณวิกรม (บุญรอด ปัญญาโร) ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๘)

ถ้าจะถามต่อไปอีกว่า คนเราเมื่อเกิดมาแล้ว ตายแล้วไปไหน ?
ขอตอบว่า คนเราเมื่อตายแล้ว จะต้องไปเกิดอีก ยกเว้นพระอรหันต์เท่านั้น
ที่ไม่เกิด ส่วนตายแล้วจะไปเกิดที่ไหน ? เป็นอะไร ? ขอเรียนว่า แต่ละคนจะ
ไปสู่ที่ชอบ ๆ ของตน ในขณะที่มีชีวิตอยู่ว่าจิตในขณะนั้น ชอบอะไร ? กล่าว
คือ จะไปสู่สุคติหรือทุคติ ดังนี้ :-

- ทางสายที่ ๑ หากขณะเป็นคน ชอบโทสะ จะไปเกิดในทุคติอบายภูมิ
เป็นสัตว์นรก
- ทางสายที่ ๒ หากขณะเป็นคน ชอบโลภะ จะไปเกิดในทุคติอบายภูมิ
เป็นเปรต อสุรกาย
- ทางสายที่ ๓ หากขณะเป็นคน ชอบโมหะ (หลง) จะไปเกิดในทุคติ
อบาย ภูมิ เป็นสัตว์เดรัจฉาน
- ทางสายที่ ๔-๕ หากขณะเป็นคน ชอบถือศีลให้ทาน จะไปเกิดในสุคติภูมิ
เป็นมนุษย์ และ เทวดา ในเทวโลกสวรรค์ ๖ ชั้น แล้วแต่
เหตุปัจจัย
- ทางสายที่ ๖ หากขณะเป็นคน ชอบสมาธิภาวนาจนสำเร็จฉฉาน จะไปเป็น
พรหม ในพรหมโลก ๒๐ ชั้น แล้วแต่เหตุปัจจัย
- ทางสายที่ ๗ หากขณะเป็นคน ชอบวิปัสสนากรรมฐาน ปหานกิเลสเป็น
สมุจเฉท ดับรูปนามขั้นธห้า สำเร็จรหัตตผลและนิพพาน
ไม่เวียนว่ายตายเกิดอีก

(ผู้เขียน)

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

โอ้...อนิจจา

โอ้วว่าอนิจจาสังขารเอ๋ย
เมื่อหมดหวังครั้งสุดท้ายไม่หายใจ
นอนตัวแข็งแลสลดเมื่อหมดชีพ
สู่ป่าช้าสิ้นเชื้อเหลือแต่นาม

นี่แหละหนอมนุษย์เราก็เท่านี้
วิญญานปราศจากลำดับจากกาย
เมื่อชีวิตเรามีลมอยู่
ทั้งภavanaทำใจหัดให้เคย

เมื่อสิ้นลมจิตพรากจากโลกนี้
อย่าทำบาปน้อยนิดให้ติดพัน
สู่นรกอเวจีที่มีมืดมิด
ต้องทนทุกข์สยดสยองในกองไฟ

หมั่นสวดมนต์ภาวนารักษาศีล
ให้รู้จักเคารพนบพระธรรม
เราเกิดมาเพื่อตายมิใช่อยู่
เมื่อเกิดมาเป็นคนได้ทั้งที่

เพื่อจะได้เป็นสุขไม่ทุกข์ยาก
ใครทำดีย่อมสุขแจ่มแจ้งใจ
เร่งบำเพ็ญทานศีลและภavana
ทรัพย์สินภายนอกเป็นของโลกโสครระคน

มาลงเอยสิ้นสุดหยุดเคลื่อนไหว
ธาตุลมไฟน้ำดินก็สิ้นตาม
เขตราสังใส่หีบสี่คนหาม
ใครจะถามเรียกเขาก็เปล่าตาย

หมดลมแล้วก็ไม่มีความหมาย
หยุดวุ่นวายทุกทุกสิ่งนอนนิ่งเลย
จงเร่งรู้ศีลทานะท่านเอ๋ย
อย่าละเลยความดีทุกวัน

จะได้พาความดีไปสวรรค์
เพราะบาปนั้นจะเป็นเงาตามเราไป
สุดที่ใครจะตามติดไปช่วยได้
ตามแต่กรรมของผู้ใดที่ได้ทำ

สอนลูกหลานให้เคยชินทุกเช้าค่ำ
อย่าลืมน้ำคำที่พระสอนอนให้ดี
ทุกคนจะต้องสู่ความเป็นผี
ก็ควรสร้างความดีติดตัวไป

ไม่ดับแค้นลำบากเมื่อเกิดใหม่
ใครทำชั่วทุกข์ยากไร้ยอมถึงตน
แสวงหาแต่สิ่งบุญกุศล
ทรัพย์สินภายในประดับตนพันทุกข์เอ๋ยฯ

ภาค

คตินิทานธรรมะ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“อะไรๆ มันก็ไม่แน่ อย่าดีใจ อย่าเสียใจ”

นิทานของชาวจีนเรื่องหนึ่งเล่าว่า... สามีภรรยาคนหนึ่งอาศัยอยู่ในชนบทกับท่านผู้เฒ่าท่านหนึ่ง และมีม้าฉลาดแสนรู้อีกตัวหนึ่ง ทั้งสองสามีภรรยารักม้าตัวนี้มาก วันหนึ่งม้าหนีไป ทั้งสามีภรรยาเสียใจมาก

ท่านผู้เฒ่าก็ได้ปลอบใจว่า “อย่าเสียใจเลย เพราะชีวิตนี้ไม่แน่”

เวลาผ่านไปหลายวันม้าตัวนั้นก็กลับมาที่บ้าน แต่คราวนี้ได้พาแฟนมาด้วย เป็นม้าป่าอีกตัวหนึ่ง สามีภรรยาต่างก็ดีใจมาก แต่ท่านผู้เฒ่าก็บอกว่า...

“อย่าเพิ่งดีใจ เพราะชีวิตนี้ไม่แน่”

ต่อมาวันหนึ่ง สามีพาม้าตัวใหม่มาหัดขี่เล่นไปรอบๆ บ้าน ม้ายังไม่เชื่อฟัง จึงยังไม่สามารถบังคับได้ตั้งใจ ม้าพาร่วงลอดเข้าไปใต้ถุนบ้าน ตัวเขชนกระแทกเข้ากับตัวบ้านอย่างแรง ตกลงมาพิการแขนขาหัก ทั้งสามีภรรยาต่างก็เสียใจกับเหตุการณ์นี้มาก ท่านผู้เฒ่าก็ปลอบว่า... “อย่าเสียใจ เพราะชีวิตนี้ไม่แน่”

ต่อมาเกิดสงครามขึ้น ชายฉกรรจ์ในหมู่บ้านถูกทางราชการเกณฑ์ไปเป็นทหารทุกคน สามีได้รับการยกเว้นเนื่องจากเป็นคนพิการ การสู้รบเป็นไปอย่างรุนแรง ทำให้ทหารตายเกือบหมด สามีภรรยาที่ดีใจที่ตัวเองไม่ต้องไปเสียชีวิตในการสงครามครั้งนี้...

นิทานเรื่องนี้สอนเราว่า... บางครั้งเราอาจเกิดความรู้สึกว่า เราได้สูญเสียมากมาย...เราเสียเปรียบน่าเสียใจ... แต่เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว เราอาจจะเห็นว่า สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ใช่อะไรที่น่าเสียใจอะไรมาก อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งที่ดีก็ได้

บางสิ่งบางอย่างที่เราารู้สึกว่าดี แต่เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็อาจจะไม่ใช่สิ่งที่ดีก็ได้ มันก็กลับไปกลับมาอยู่อย่างนั้น เป็น “อนิจจัง” ไม่นั่นอนจริง ๆ เราจึงควรทำความเข้าใจกับเรื่องของ “ความไม่แน่นอน” และรู้จัก “ปล่อยวาง”

จาก หนังสือ “ปีกระต่ายของงส์สตี” ของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก
วัดป่าสุนันทวนาราม บ้านท่าเตียน ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

ภาพสะท้อนของตัวเรา

...มีสามีภรรยาคนหนึ่ง อาศัยอยู่บ้านหลังหนึ่ง ทุกๆ เช้าภรรยาจะ แอบมองดูเพื่อนบ้านจากหน้าต่างชั้นบนบ้านและวิ่งกลับมารายงานให้สามีฟัง

“เพื่อนบ้านเรานี่ ชักผ้าไม่เป็นเลย เสื้อผ้าสกปรกเหลือเกิน ไม่รู้ เขาใช้ผงซักฟอกยี่ห้ออะไร หรือใช้วิธีซักอย่างไร ?”

สามีก็ตอบว่า “อย่าไปสนใจคนอื่นเขาเลย เราชักผ้าของเราให้ สะอาดก็แล้วกัน”

แต่ภรรยาก็ยังไปแอบดูเพื่อนบ้านอยู่ทุกเช้า จากหน้าต่างข้างบน บ้าน และวิ่งกลับมารายงานสามีทุกเช้า “เสื้อผ้าของเขาสกปรกอีกแล้ว...”

ต่อมาวันหนึ่ง ภรรยาวิ่งลงมารายงานสามี ด้วยความแปลก ประหลาดใจ

“ไม่เข้าใจจริงๆ ว่าวันนี้เกิดอะไรขึ้น เสื้อผ้าของเขาขาวสะอาด อยากรู้เหลือเกินว่า เขาเปลี่ยนใช้ผงซักฟอกยี่ห้ออะไรหรือทำอะไร...”

สามีหัวเราะและกล่าวว่า... “นี่ฉันรำคาญเธอเหลือเกิน เมื่อเช้านี้ ฉันตื่นแต่เช้ามืด และไปเช็ดกระจกหน้าต่างให้ใสสะอาด ก่อนหน้านั้นกระจก มันสกปรก เธอมองออกไปก็เห็นแต่ความสกปรก...”

มนุษย์เราชอบมองคนอื่น โดยผ่านจิตใจของเราออกไป เมื่อจิตใจ ของเราสะอาด เราก็จะเห็นแต่ความดีงามรอบๆ ตัว แต่ถ้าจิตใจของเราสกปรก เราก็จะเห็นแต่ความสกปรกรอบตัว

การที่เราเห็นแต่ความเลวรอบๆ ตัวเรา เราต้องเข้าใจว่า แท้ที่จริง แล้ว...สิ่งที่เราเห็นมันเกิดขึ้นในจิตใจของเรา และเราจะต้องหาทางฝึกจิตใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์

ถ้าเราเห็นแต่สิ่งที่เลว... จิตใจก็ไม่สงบ เราก็จะกลุ้มอกกลุ้มใจ มีความทุกข์ แต่ถ้าเราหัดมองในแง่ดี...เราก็จะคิดแต่สิ่งที่ดีจิตใจก็เบิกบานและมีความสุข...

จาก “แนวทางสู่ความสุข” โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ความ
ไม่เบียดเบียน
เป็นสุข
ในโลก

สัตว์ทั้งหลาย
ย่อมหวาดต่ออาชญา
ย่อมกลัวต่อความตาย
ใครๆ ก็รักชีวิต
คิดถึงเขา
เอาเราเข้าเทียบแล้ว
ไม่ควรทำร้ายกัน

พุทธวจนะ

กรรมสนองกรรม

จาก “ปัญญาวุฒิ” สมภพ วัชวิทยา รวบรวม

พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน เมืองสาวัตถี พระโกกาลิก รัชยาพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ ได้ทูลพระพุทธเจ้าให้ร้ายพระเถระทั้งสอง พระพุทธองค์ทรงห้ามถึง ๓ ครั้งก็ไม่ฟัง ได้รับอกุศลกรรมสนองทันตา

ได้เกิดผีหัวใหญ่ขึ้นทั่วตัว ผีแตกน้ำเหลืองไหล ได้รับทุกขเวทนา กล้าจนขาดใจตาย ไปเกิดในปทุมนรก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหานรกอเวจี ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส

พระพุทธองค์ทรงแสดงโทษแห่งการใส่ร้ายผู้ทำความดี เพื่อเป็นเครื่องสังวรของชาวพุทธไว้ดังนี้

“คนพาล เมื่อพูดคำชั่วออกไป ได้ชื่อว่าฆ่าตัวเองด้วยอาวุธ

ผู้ใดสรรเสริญผู้ที่ควรถูกติ หรือติผู้ที่ควรได้รับความสรรเสริญ ผู้นั้นชื่อว่า สะสมความชั่วด้วยปาก เขาย่อมไม่ได้รับความสุข

ความพินาศแห่งทรัพย์สินเพราะการพนันก็ดี พร้อมด้วยสิ่งของทั้งหมดก็ดี พร้อมด้วยตนเองก็ดี ยังนับว่ามีโทษเพียงเล็กน้อย ส่วนบุคคลใดทำใจคิดร้ายในท่านผู้ทำดีทั้งหลาย มีโทษยิ่งใหญ่มากกว่า

ผู้พูดจาด้วยจิตอันลามก ชอบติเตียนพระอรียเจ้า ย่อมเข้าถึงนรก”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

โทษทันตา

จาก “ปัญญาทวมิ” สมภพ วัจวิทยา รวบรวม

พวกเดียรฉัตร นักบวชนอกพุทธศาสนา เลื่อมจากลภัสการะ เห็นว่าเป็นเพราะพระโมคคัลลานะเป็นกำลังสำคัญ เพราะพระสมณโคดม ที่ปลุก ศรัทธาให้คนไปเลื่อมในกันมาก ด้วยฤทธิ์ของท่าน จึงคิดจะกำจัดพระโมคคัลลานะเสีย เพื่อคณะของตนจะได้มีลภัสการะมากขึ้น โดยไปว่าจ้างพวกโจรให้ฆ่า พวกโจรทุบตีท่านเสียแหลกเหลวถึงแก่ความตาย

พระเจ้าอชาตศัตรูส่งสายลับออกไปสืบเป็นจำนวนมาก ในที่สุดก็จับโจรที่ฆ่าพระโมคคัลลานะได้หมด สั่งให้ลงโทษโจรเหล่านั้นอย่างหนักเช่นกัน โดยจับพวกเดียรฉัตรและโจรฝังลงในหลุมทั้งเป็น ประมาณแค่สะดือ เอาฟางกลบ แล้วจุดไฟเผาจนตาย เมื่อเผาเสร็จ สั่งให้เอาไถเหล็กไถอีกครั้งจนศพขาดเป็นท่อน ๆ

พระพุทธเจ้าทรงทราบการถูกประหารชีวิตของพวกนักโทษแล้ว ได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า บุคคลที่ประทุษร้ายต่อผู้ไม่ประทุษร้าย เช่น กล่าวใส่ความผู้บริสุทธิ์ผู้หาความผิดมิได้ ให้เสียหาย

ผู้นั้นจะได้ประสบวิบัติทันตาเห็น ๑๐ ประการ ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง

๑. ทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า เช่น โรควิดีรณะอย่างรุนแรง
๒. ความเสื่อมสิ้นทรัพย์สินที่มีอยู่
๓. ถูกทำร้ายร่างกาย เช่น ถูกตีหัว หรือถูกผ้าตัด
๔. เจ็บหนัก เช่น เป็นอัมพาต
๕. ถึงความเสียดสี เป็นบ้า
๖. ถูกกฎหมายลงโทษ เช่น ถูกปลดและลดตำแหน่ง
๗. ถูกกล่าวหาอย่างร้ายแรง
๘. ไร้ญาติขาดพี่น้อง
๙. โภคทรัพย์ เช่น เรือกสวนไร่นา จิบหาย
๑๐. เมื่อยังไม่ตาย ไฟไหม้บ้าน ตายแล้วไฟนรกเผาผลาญซ้ำอีก

สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ

ในตน

กินกัดเนื้อเหล็กจน

กร่อนขร่ำ

บาปเกิดแต่ตนคน

เป็นบาป

บาปยอมทำโทษซ้ำ

ใส่ผู้บาปเอง

โคลงโลกนิติ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

กินคนเดียว ไม่เป็นสุข

ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ

ในปราสาทหลังหนึ่งเศรษฐีเจ้าของปราสาทกำลังนอนชมอยู่บนเตียง
ท่าทางดูดีโรยเต็มทีใกล้กันนั้น ภรรยาของเขานั่งมองดูอยู่ด้วยสีหน้าวิตก

ภรรยา : “ไม่สบายเป็นอะไรไปหรือพี่?”

เศรษฐี : “ไม่เป็นอะไรหรอกน้อง”

ภรรยา : “ในหลวงทรงกริ้วหรือ?”

เศรษฐี : “ไม่หรอก”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น...พวกลูกหลานทำอะไรให้พี่ไม่พอใจหรือ?”

เศรษฐี : “ไม่ใช่หรือนั้นแหละ”

ภรรยา : “พวกคนใช้ละ”

เศรษฐี : “ก็ไม่ใช่อีกเช่นกัน”

ภรรยา : “พี่อยากกินอะไรหรือ?”

เศรษฐี : (นอนเงิบไม่บอก เพราะเกรงว่าถ้าบอกว่าอยากกินขนมเบื้อง
ภรรยาก็จะต้องไปหาซื้อมา จะทำให้หมดเปลือง)

ภรรยา : (พูดด้วยเสียงรบเร้า) “บอกมาซิพี่ พี่อยากกินอะไร?”

เศรษฐี : (กลืนน้ำลาย) “ใช่...พี่อยากกินขนมเบื้อง”

ภรรยา : “โอ้...เรื่องแค่นี้เอง ทำไมถึงไม่บอกเสียแต่แรก ทำเป็นคนจนไปได้
เอาละ...น้องจะทำให้พอกินกันทั้งหมู่บ้านเลย”

เศรษฐี : (ถลึงตามองดูภรรยาแล้วพูดประชด)

“เอาที่ยังงั้นเขี้ยวเทรอ คนพวกนั้นเขามีงานมีเงิน ก็ให้เขากินของ
เขาซิ”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น...ทำแจกเฉพาะคนที่อยู่ในซอยเดียวกันก็แล้วกัน”

เศรษฐี : “จะแม่คุณ...พี่รู้ว่าเธอร่ำรวยเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น...เอาแค่คนบ้านใกล้เคียงก็พอ

เศรษฐี : “พี่รู้ว่าเธอเป็นคนใจกว้าง”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น...ทำแจกแค่ลูก ๆ หลาน ๆ ของเรา”

เศรษฐี : “มันไม่กินกันหรอก”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น... ทำกินกันแค่พี่กับน้องสองคน”

เศรษฐี : “น้องก็จะกินด้วยเธอ”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น... ทำให้พี่กินคนเดียวก็แล้วกัน”

เศรษฐี : (แสดงสีหน้าครุ่นคิด แล้วพยักหน้ารับ)

“ตกลง...แต่จะทำที่นี้คงไม่เหมาะ

เพราะคนจำนวนมากคอยจ้องจะกินกับเรา”

ภรรยา : “ถ้ายังงั้น...ทำที่ไหนดีล่ะ?”

เศรษฐี : ทำบนปราสาทชั้นที่เจ็ด ไม่มีใครเห็น

ภรรยา : “ตกลง”

เศรษฐี : “เอาแต่ว่า...อย่าเอาข้าวดีไปทำนะ เลือกเอาข้าวที่หัก ๆ ไปทำ
จะได้ไม่หมดเปลืองมาก...เสียดาย”

(ภรรยาทำตามที่เศรษฐีบอก โดยให้คนใช้ขนส่งของขึ้นไปไว้บนปราสาทเสร็จแล้ว ไล่คนใช้ลงหมด เหลืออยู่ที่แต่เศรษฐีกับภรรยาเท่านั้น ครั้นแล้วท่านเศรษฐีก็ต้องสะดุ้งตัว เพราะขณะที่นั่งทำขนมอยู่นั้น ก็ได้แหงนไปเห็นพระรูปหนึ่งกำลังยืนอยู่ในอากาศ พระรูปนั้นกำลังจ้องมองมายังตน)

เศรษฐี : “วะ...เรารู้สึกสำหรับหลบขึ้นมาทำถึงชั้นที่เจ็ดเพราะคิดว่าไม่มีใครรู้
ไม่มีใครเห็นแต่พระองค์นี่ยังมาเห็นจนได้”

(คิดอย่างนี้แล้ว จึงทวาดถามว่า)

“สมณ...ท่านเป็นใคร?”

พระ : “อาตมาชื่อโมคคัลลานะ”

เศรษฐี : “อย่าว่าแต่ยื่นเฉย ๆ อยู่ในอากาศเลย ต่อให้แสดงผีเท้า เดินไป
เดินมาอยู่ในอากาศ ก็จะไม่ได้ขนมกินหรอก”

(พระแสดงผีเท้าเดินไปเดินมาตามที่เศรษฐีท้าทาย)

เศรษฐี : “อย่าว่าแต่เดินไปเดินมาเลย ต่อให้นั่งขัดสมาธิอยู่ในอากาศ
ก็จักไม่ได้เหมือนกัน”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

(พระนั่งขัดสมาธิตามคำทำ)

เศรษฐี : “อย่าว่าแค่นั่งขัดสมาธิเลย ต่อให้มายืนอยู่ที่ขอบหน้าต่าง
ก็จะได้” (พระมายืนอยู่ที่ขอบหน้าต่างตามคำทำ)

เศรษฐี : “อย่าว่าแค่มายืนอยู่ที่ขอบหน้าต่างเลย ต่อให้บังหวน
ควันก็ได้” (พระบังหวนควันตามคำทำ)

ปรากฏว่า ปราสาททั่วทั้งหลังมีดมิดไปหมด

เศรษฐี : (ตกใจกลัว ไม่กล้าทำอีก)

“พระองค์นี้สงสัยจะอยากกินขนมแน่
ถ้าไม่ได้ก็เห็นจะไม่ไป เอาละ...จะให้สักชิ้น”

(คิดอย่างนี้แล้วจึงบอกภรรยา)

“ให้ขนมพระสักชิ้นซิน้อง ท่านจะได้กลับไปเสียที”

(ภรรยาทอดขนมชิ้นเล็กๆ ให้พระชิ้นหนึ่ง นางใส่แป้งนิดเดียว
แต่ด้วยฤทธิ์ของพระ ขนมกลับใหญ่กว่าชิ้นก่อนๆ)

เศรษฐี : (ท่าทางยั้วะมาก) “เธอตกแป้งมากไป”

(ครั้นแล้วจึงลงมือตกแป้งด้วยตนเอง โดยเอามุ่มทัพพีตักขึ้นมา
เพียงนิดหน่อย ผลปรากฏว่า ขนมชิ้นนั้นใหญ่กว่าชิ้นที่ภรรยา
ทอดเสียอีก เศรษฐีโมโหสุดขีด จึงบอกภรรยา)

“เอา...ถ้างั้นหยิบเอาในตะกร้ามันแหละไปชิ้นหนึ่ง”

(ภรรยาทำตามเศรษฐีบอก ปรากฏว่าขนมติดพืดกันหมดทุกชิ้น)

เศรษฐี : (โกรธจัด) “มา...ทำเอง”

(ทำนองเดียวกัน คือ ขนมติดกันเป็นพืดเช่นเดียวกัน ดึงไม่ขาด)

สองสามีภรรยาช่วยกันดึงขนม แต่ด้วยอำนาจฤทธิ์ของพระเถระ
จึงไม่สามารถดึงขนมให้ขาดได้ ทั้งสองเหนื่อยอ่อนเหงื่ออาภแตกพลั๊ก ใน
ที่สุดเศรษฐีก็หายหัว จึงตัดสินใจบอกภรรยา

เศรษฐี : “พี่ไม่อยากกินอีกแล้ว ให้พระไป ทั้งหมดนั่นแหละ”

พระ : “อาตมาองค์เดียว ฉันไม่หมดหรอก

โน่นแน่ะ ที่วัดเวฬุวันนั้น พระพุทธเจ้าประทับอยู่กับ
พระจำนวนร้อยๆ องค์ จงนำไปถวายเถิด”

เศรษฐี : (ตกใจ) “อะไรท่าน ขนมหุ้นี้เลี้ยงพระตั้งเป็นร้อย ไม่พอหรอก”

พระ : “พอซี”

สองสามีภรรยาปฏิบัติตามที่พระเถระแนะนำ เป็นด้วยอำนาจฤทธิ์
ของพระเถระที่ทำของน้อยให้เป็นของมาก ปรากฏว่าขนมหุ้นึ่งตะกร้าเดียว
สามารถเลี้ยงพระได้เป็นร้อยๆ รูป นอกจากนั้นเศรษฐีกับภรรยาก็ยังได้กินจน
อิ่มหน้า พระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงธรรมให้ฟัง จึงเป็นอันว่าสองสามีภรรยา
นอกจากจะได้กินขนมหุ้นึ่งสมปรารถนาแล้ว ยังได้ดื่มกินรสพระธรรมอีกด้วย

(จาก “นิทานปรัชญาพุทธ ชุดผู้แสวงหา” ของ ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ)

น เว กทริยา เทวโลกิ ฆนติ
คนตระหนี่ไปสวรรค์ไม่ได้เลย
พาลา หเว นปุปลัสนฺติ ทานั
คนพาลเท่านั้นที่ไม่สรรเสริญทาน

พุทธวจา

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เรื่อง พี่น้องซื้อรองเท้า

...พี่น้องสองคน รวมเงินกันซื้อรองเท้า โดยตกลงกันว่าจะใช้ด้วยกัน แต่พอเอามาถึงบ้าน พี่เอาไปใช้ทุกวัน เพราะต้องไปทำงาน น้องไม่มีโอกาสได้ใส่เลย

ด้วยกลัวจะเสียเปรียบ น้องจึงใส่รองเท้าออกไปเดินแต่หัวค่ำยันรุ่งทุกคืน จนกระทั่งรองเท้าขาด พี่จึงชวนน้องว่า “น้อง...มาหุ้นซื้อกันอีกคู่เถอะ” น้องชายขมวดคิ้ว แล้วตอบว่า “ไม่เอาโว้ย ! ตั้งแต่ซื้อรองเท้ามา ไม่มีเวลาได้กลับได้นอนกันเลย”

เรื่อง ความอิจฉา

...เศรษฐีมีลูก ๒ คน ลูกคนหัวปีเป็นที่รักใคร่ได้รับความเอาใจใส่มากกว่า ทำให้ลูกคนสุดท้องอิจฉาริษยาพี่ชายตลอดมา

วันหนึ่งพ่อพูดกับลูกคนสุดท้องว่า “พ่อจะให้ทรัพย์สินสมบัติเจ้า เจ้าอยากได้สิ่งใดพ่อก็จะให้ แม้เจ้าต้องการทองหนักเท่าตัว พ่อก็จะให้ หรือต้องการคฤหาสน์หลังใหญ่ ๆ เพียงใดก็ยังได้”

“วิเศษที่สุดเลยพ่อ ! ขอเวลาข้าคิดสักวัน” ลูกชายคนเล็กพูด

พ่อตอบทันทีว่า “ดีแล้ว! แต่เนื่องจากพี่ชายคนโตเขาโตกว่า ดังนั้น สิ่งที่พ่อให้เจ้า พ่อก็จะให้พี่ชายเจ้าเป็นสองเท่า”

หลังจากนอนครุ่นคิดอยู่ทั้งคืน วันรุ่งขึ้น น้องชายซื้อจฉามากับพ่อว่า “ข้าตัดสินใจแล้ว ขอให้พ่อควักลูกนัยดาของข้า ๆ ออกเสียข้างหนึ่งเถิด”

เรื่อง ไม่ยุติธรรมเลย

...พี่น้องสองคน คนพี่แต่งงานแล้ว คนน้องเป็นโสด ทั้งสองร่วมกันเป็นเจ้าของที่นามรดกร่วมกัน ผลิตข้าวได้ปีละมาก ๆ พี่น้องก็แบ่งกันคนละครึ่ง

ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปด้วยดีทุกปี จนในกลางดึกของคืนหนึ่ง พี่ชายคนที่แต่งงานแล้ว สะดุ้งตื่นขึ้นมาพร้อมกันนึกคิดว่า “ไม่ยุติธรรมเลย น้องชายยังไม่ได้แต่งงาน แต่เขาได้ข้าวครึ่งหนึ่ง ส่วนข้ามีภรรยาและลูกอีกตั้งห้าคน เวลาแก่ตัวข้าก็จะมีลูกคอยดูแล แต่ใครจะดูแลน้องชายข้างตอนที่เขาแก่ล่ะ เขาควรจะได้ส่วนแบ่งมากกว่า เพื่อจะได้มีเงินเก็บไว้ใช้จ่ายแก่ชรามากขึ้น”

คิดดังนั้นแล้วพี่ชายก็บรรทุกข้าวของตนใส่เกวียนจนเต็มเพื่อแอบเอาไปเทใส่ยุ้งของน้องชาย

ในเวลาเดียวกันนั่นเอง ฝ่ายน้องชายก็สะดุ้งตื่นขึ้นมาเช่นกัน และรำพึงกับตนเองว่า “มันไม่ยุติธรรมเลย พี่ชายของข้ามีภรรยาและลูกอีกตั้งห้าคน แต่เขากลับได้ส่วนแบ่งแค่ครึ่งเดียวเท่านั้น ควรหรือที่ข้าจะได้รับผลผลิตเท่ากันกับเขา ในเมื่อข้ามันก็ปากเดียวท้องเดียว ไม่มีใครที่ข้าจะต้องดูแล”

เขาจึงลุกขึ้นจากเตียง ขนข้าวใส่เกวียนจนเต็ม เพื่อมุ่งไปยังยุ้งฉางของพี่ชาย

เกวียนของทั้งสองคน มาพบกันกลางทางพอดี !

เรื่อง ขโมย

...ครั้งหนึ่งในประเทศอาหรับ มีขอทานหิวโซเดินทางของกินอยู่พอดี ผ่านร้านเนื้อย่าง ก็มีเสียงเอะอะ เจ้าของร้านเข้าจุดกระซอกขอทาน พร้อมตะโกนว่า “ขโมย ! ขโมย!”

ขอทานถูกนำตัวไปหาผู้พิพากษา

“ชายคนนี้ ขโมยอะไรของเจ้า” ผู้พิพากษากล่าว

“ท่านผู้พิพากษาที่เคารพ ขอทานคนนี้ขโมยเนื้อย่างในร้านของข้า

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ขณะกำลังย่างเนื้อที่หน้าร้าน แล้วสุดดมกลิ่นหอมของเนื้อเป็นเวลานาน โดยไม่ยอมหลีกเลี่ยงไปทางอื่น”

ผู้พิพากษาตกตะลึง ที่เจอคำกล่าวโทษประหลาด จึงถามขอทานว่า “เจ้าทำดังช็อกกล่าวหาหรือเปล่า” “จริงครับ เพราะกลิ่นหอมมาก และผมก็หิวจริง ๆ” ขอทานตอบ

“ถ้าเช่นนั้น เจ้าขโมยกลิ่นหอมเนื้ออย่างจริง เจ้าต้องชดใช้ค่าเสียหาย” ผู้พิพากษาว่า

เจ้าของร้านดีใจแล้วพูด “ท่านผู้พิพากษาทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ขอขอบคุณ

“เจ้ามีเงินชดใช้หรือไม่” ผู้พิพากษาถามขอทาน

“ไม่มีเลยครับ”

“เอาละ เราจะให้ยืมสองเหรียญ” พุดจบผู้พิพากษาก็นั่งเหรียญสองอันให้แก่ขอทาน

เจ้าของร้านยิ้มร่า วิ่งออกมาจะรับเงิน ขณะยื่นมือออกรับเหรียญ ทั้งสองก็กระทบกันดังกริ่ง

“เดี๋ยวก่อน ! เจ้าทำไมขโมยของของเขา” ผู้พิพากษาถาม

“ท่านผู้พิพากษา ท่านเห็นแล้วว่า ผมไม่ได้ขโมยอะไรเลย”

“ก็เจ้าขโมยเสียงเงินกระทบกันเมื่อตะกี้นี้ไง”

“ปิดไธ ! เสียงเงินกระทบกันนั้น คนมีหูก็ฟังได้ ทำไมถึงว่าขโมยล่ะ” เจ้าของร้านตอบ

“ถ้าเช่นนั้น ใครมีจมูก ก็ดมกลิ่นเนื้ออย่างได้ แล้วทำไมจึงกล่าวหาว่าเขาขโมยดมกลิ่นเล่า เจ้าของร้านนิ่งเงียบ

ผู้พิพากษากล่าวต่อว่า “ศาลขอตัดสิน จำเลยไม่มีความผิดขอปิดคดี”

เรื่อง ว่าง่าย

...เปิดเทอมแล้ว วันนี้เลยขอพาไปเที่ยวโรงเรียนแพทย์

อาจารย์เริ่มชั่วโมงแรกของการสอน ด้วยการพานักศึกษาใหม่เข้าห้องทดลอง ในมือของอาจารย์ถือแก้วใสใบหนึ่ง มีน้ำสีเหลืองค่อนข้าง

“นี่เป็นน้ำปัสสาวะ คนที่จะเป็นหมอ ต้องมีใจกล้าและละเอียดถี่ถ้วน” ...อาจารย์เริ่มบรรยาย

“ต่อไปนี่ ขอให้ทุกคนทำตามอาจารย์ แหย่นิ้วลงไปถ้วย แล้วยื่นนิ้วใส่ปาก จากนั้นใช้ลิ้นเลียดู”

นักศึกษาใหม่ทำหน้าเหยเก หันไปมองกันเล็กน้อย...ชั่วโมงแรกก็เอากันอย่างนี้เชียวหรือ...หลายคนนึกในใจ แต่ยังไม่ทันจะพูดอะไร ก็เห็นอาจารย์แหย่นิ้วมือขาลงไปในถ้วยปัสสาวะ ไม่ใช่แหย่เฉย ๆ ยังกวนน้ำจนหมุนตัว แล้วชักนิ้วออกมา ยื่นนิ้วเข้าปาก ดูตึงตังจับใจ

“อ้อ...” นักศึกษาครางกันเป็นแถว แต่ทำไม่ได้ ไหน ๆ อาจารย์ก็ลงทุนทำเป็นตัวอย่างแล้ว ลองทำตามอาจารย์ดู ยังไงก็ไม่ตายอยู่แล้ว ดังนั้นทุกคนจึงพากันแหย่นิ้วลงไปในถ้วยปัสสาวะ แล้วใส่ปากเลียอย่างพะอืดพะอม เมื่อทำเสร็จสรรพแล้ว อาจารย์ก็พูดพลางยิ้มแฉ่งว่า

“พวกเธอโง่จริง ๆ อาจารย์บอกให้เธอใจกล้าและถี่ถ้วน ทำไมไม่มีใครสังเกตว่า อาจารย์แหย่นิ้วชี้ลงไปในถ้วยปัสสาวะ แต่ยื่นนิ้วกลางเข้าปากไม่ได้เลียนิ้วชี้สักหน่อย

การเชื่อฟังอาจารย์นั้นเป็นของดี แต่เชื่ออย่างเดียวไม่พอ ต้องมีสติและปัญญาประกอบด้วย ปัญหาก็คือ การเชื่อฟังหรือศรัทธานั้น บางครั้งก็เป็นตัวบดบังปัญญา เพราะพอวางใจเสียแล้วก็เลยไม่ยอมใช้ความคิด ขณะเดียวกันก็หย่อนความสังเกต จนบางทีกลายเป็นคนเฉลออเอง สิ่งที่เราเห็นก็เลยไม่เห็น กลายเป็นว่าทั้ง “ตาโน” และ “ตาเนื้อ” ก็พลอยถูกบดบังไปด้วยเพราะศรัทธาตัวเดียว

สภาวะอย่างนี้แหละที่ทำให้ใครต่อใครถูกหลอก เพราะไปหลงเชื่อ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

คนที่ตั้งตัวเป็นอาจารย์ เมื่อฝากจิตฝากใจให้เขาหมด เขาจะเล่นกลอย่างไร ก็ไม่เคยเห็นพิรุณสักอย่างทั้ง ๆ ที่สามารถจับผิดได้มากมาย หากรู้จักสังเกต มีสติตื่นตัวและคิดเป็น

เป็นเพราะการเชื่อฟังอาจารย์มีจุดอ่อนตั้งว่า ในกาลามสูตร พระพุทธองค์จึงสอนว่าอย่าปลงใจเชื่อเพียงเพราะท่านผู้นั้นเป็นครูของเรา ต่อเมื่อใช้ปัญญาพิจารณาจนแลเห็นด้วยตนเองว่าถูกต้อง มีประโยชน์ จึงค่อยทำตามท่าน

อาจารย์ที่ดีจะไม่สบายใจเลย หากเห็นศิษย์เชื่อตนเองอย่างเชื่อง ๆ ท่านจะคอยกระตุกศิษย์ให้เห็นโทษของการหลงเชื่อแบบนั้น เพื่อจะได้รู้จักใช้หัวคิดของตัวเอง และมีสติตื่นตัวไม่สังเกตเหมือนกับที่อาจารย์หมอเรื่องข้างต้น สอนศิษย์ชนิดเห็นกันจ้ง ๆ สอนแบบนี้แหละถึงจะฝังเข้าไปในหัว แทนที่จะเข้าหูซ้ายทะลุหูขวา

การเป็นคนว่าง่ายนั้นเป็นเรื่องดี จัดว่าเป็นมงคลอย่างหนึ่งในพุทธศาสนา แต่ถ้าไม่รู้จักคิดหรือมีความเฉลียว อาจทำให้เป็นคนเชื่อไปได้ อย่างเรื่องข้างล่าง

...จ๊ะจะไปพักค้างคืนที่โรงแรมแห่งหนึ่งใกล้สถานีรถไฟ ครั้นตื่นขึ้นมาก็พบว่าสายแล้ว จึงรีบเก็บข้าวของใส่กระเป๋าตรงไปสถานีรถไฟ

แต่พอลงมาถึงล็อบบี้โรงแรมเพื่อคืนกุญแจ ก็นึกได้ว่าลืมสายสร้อยมิตโกนหนวด และนาฬิกาข้อมือ ทั้งไว้ในห้องน้ำ จึงบอกพนักงานโรงแรมว่า “น้อง ช่วยขึ้นไปห้อง ๖๐๓ ดูว่า สายสร้อย มิตโกนหนวด และนาฬิกาข้อมือของพี่อยู่ที่ห้องน้ำหรือเปล่า เร็วหน่อยนะ อีก ๕ นาทีรถไฟจะออกแล้ว”

พนักงานได้ยินดังนั้น ก็รีบทำตาม ไม่รอให้ลิปต์ลงมาด้วยซ้ำ รีบวิ่งขึ้นบันไดไปถึงชั้น ๖...๓ นาทีต่อมา ก็วิ่งกระหืดกระหอบกลับมาในสภาพมือเปล่า แล้วบอกว่า “พี่พูดถูกครับ ...สายสร้อย มิตโกนหนวด และนาฬิกาข้อมือ ทั้งอยู่ในห้องน้ำจริง ๆ ครับ” พนักงานพูดจบ ก็พอดีได้ยินเสียงรถไฟเคลื่อนออกจากสถานี อนิจจา จิระพลารถไฟเที่ยวนี้ !

เรื่อง การสอนที่ทรงอำนาจ

ท่านปัญญาชนทริกขุ

ท่านผู้หนึ่งที่เชียงใหม่ แก่สวบหูหรือจัดมาก ได้ลูก ๒ คน ชายคนหนึ่ง หญิงคนหนึ่ง ลูกชายนั้นมันเดินตามพ่อ พ่อสวบหูหรือไหน มันสวบหูหรือนั้น พ่อสวบเวลาไหน มันก็สวบเวลานั้น

พ่อนั่งดูลูกสวบหูหรือ ก็นึกในใจว่า “แม่ ตี๊กมันจะแม่ (ชื่อเล่นชื่อตี๊ก) ถ้าทำอยู่อย่างนี้ มันจะแม่... เลยคิดว่าต้องให้ลูกเลิกสวบหูหรือ พ่อต้องเลิกก่อน เลยเลิก ตัดสินใจเลิก ไม่สวบเลยหลายวัน

ลูกสังเกตเห็นว่าพ่อนี้ผิดปกติมาหลายวันแล้ววันหนึ่งเมื่อกินอาหารเสร็จแล้ว ก็ถามพ่อว่า “พ่อ หมู่นี้ดูพ่อผิดปกติ”

พ่อถามว่า “ผิดปกติอะไรลูก” “ผมไม่เห็นพ่อสวบหูหรือเลยหลายวันแล้ว เพราะอะไร?”

พ่อบอกว่า “นั่งลง...พ่อจะเล่าให้ฟัง พ่อไม่มีลูก ๒ คน พ่อรักลูก อยากเห็นความเจริญเติบโตของลูก พ่อเมื่อก่อนนี้สวบหูหรือจัด มีโอกาสเป็นมะเร็งปอดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วจะได้เห็นความเจริญของลูกได้อย่างไร พ่อรักลูก ก็อยากจะอยู่กับลูกนาน ๆ พ่อเลยตัดสินใจเลิกตั้งแต่นั้นวันนั้น วันที่พ่อคิดถึงลูกมาก พ่อเลิกไม่สวบเลย ในชีวิตตั้งแต่นั้นมา จนบัดนี้แล้ว จะไม่สวบอีกต่อไป ลูกจำไว้เถอะ”

พ่อไม่ได้พูดว่า “ลูกควรจะเลิกเหมือนพ่อ” ไม่ได้ขอลูกเลยสักคำเดียว เพียงแต่บอกว่า “พ่อรักลูก อยากจะอยู่กับลูกนาน ๆ พ่อจึงเลิกสวบหูหรือ”

แล้วต่อมา ลูกมันก็เลิกเหมือนกัน มันเห็นพ่อไม่สวบหูหรือ มันก็นึกได้ว่า “กูก็เลิกเหมือนกัน” เลิกเลย เลิกหมดทั้ง ๒ คน ในบ้านนั้นก็เลยไม่มีใครสวบหูหรือต่อไป

พ่อเลิก ลูกเลิก ! นี่คือการสอนที่เรียกว่า ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีอำนาจมาก ศักดิ์สิทธิ์มาก ทำให้เกิดการคิดขึ้นในใจของผู้นั้นได้ เลิกได้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เรื่อง พ่อเฒ่าปลุกมะม่วง

วันหนึ่งขณะที่พระราชเสด็จออกเยี่ยมราษฎรแถบชานเมือง แลเห็นพ่อเฒ่าคนหนึ่งกำลังขุดดิน จึงร้องถามว่า “นี่พ่อเฒ่า แก่ปุนนี้แล้วมาขุดดินทำไม?”

“ข้าจะปลุกมะม่วง” พ่อเฒ่าตอบด้วยอาการงันง “อีกตั้งหลายปีกว่าจะได้กิน” พระราชาร้องบอก

“เออ ข้าไม่ได้ปลุกไว้กินเองดอก ข้าปลุกเพื่อคนอื่น” พ่อเฒ่าตอบ

“ท่านนี่ช่างเป็นคนแสนประเสริฐเหลือเกิน เอ้า ! เราให้ทองท่าน ๑ ถุง เป็นรางวัล”

“โอ้ ! มะม่วงของข้านี้ให้ผลช่างมหัศจรรย์ยิ่งนัก ข้าเพียงขุดหลุมเท่านั้น ก็ได้ทองถึง ๑ ถุงเชียวหรือนี้” พระราชาได้ยินดังนั้นก็ชอบพระทัยประทานทองคำถุงที่ ๒ ให้อีก

“โอ ! พ่อมหาจำเริญ ข้าเสียดายจริง ๆ “เสียดายอะไรหรือพ่อเฒ่า” พระราชาย้อนถาม “นี่ถ้าข้าปลุกเสียตั้งแต่ตอนหนุ่ม ๆ ข้าก็มีมะม่วงมอบให้ท่านแล้ว ข้าคิดเข้าไปจริง ๆ”

พระราชาได้ยินพ่อเฒ่าพูดดังนั้น จึงหยิบทองถุงที่ ๓ ให้พ่อเฒ่าพร้อมกับพูดว่า “เราไปละ ! เพราะขึ้นอยู่ต่อไป เราก็กไม่มีทองถุงที่ ๔ ให้ท่านอีกแล้ว”

“อย่าดีแต่คิด จงคิดแต่ดี ...อย่าดีแต่พูด จงพูดแต่ดี อย่าดีแต่ทำ จงทำแต่ดี และลงมือทำเดี๋ยวนี้”

เรื่อง ขรัวโตกับหัวโขน

เรียบเรียงโดย พระไพศาล วิสาโล

คราวหนึ่ง หลวงพ่อโต ได้รับนิมนต์ไปสวดมนต์ในสวนแห่งหนึ่ง ฝั่งธนบุรี สวนแห่งนี้ต้องเข้าทางคลองเล็ก ท่านไปด้วยเรือสำปั้นกับศิษย์ โดยเอาพัดยศไปด้วย บังเอิญเวลานั้นน้ำแห้ง ท่านจึงลงเข็นเรือกับศิษย์ท่าน ชาวบ้านเห็นจึงร้องบอกกันว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโขน!”

ท่านได้ยินก็ตอบไปว่า “ฉันไม่ใช่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโขนหรอก” ว่าแล้วก็ชี้มือไปที่พัดยศ สักพัก ชาวบ้านก็ลงมาช่วยกันเข็นเรือไปจนถึงบ้านงาน

นิทานเรื่องนี้สอนว่า หัวโขนนั้น พึงถอดวางเมื่อลงจากเวทีฉันใด สมณศักดิ์ก็มีใช้สิ่งพึงยึดถือเป็น “ตัวกู-ของกู” ฉะนั้น

จาก “ลัทธิธรรมทาน” เกิดชีวิตและปฏิบัติของพระดีพระแท้

เรื่อง ตัวโกรธกับเสียงเกี๊ยะ

เรียบเรียงโดย พระไพศาล วิสาโล

ผู้ธรรมนั้น ไม่ได้หมายถึงผู้ทรงจำคัมภีร์ได้มากหรือเทศน์เก่ง หากได้แก่ผู้รู้จักจิตใจของตนและเท่าทันอารมณ์ที่บังเกิดขึ้น บางครั้ง หลวงปู่บุดดา ก็มีวิธีการแปลก ๆ เพื่อเตือนให้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้

คราวหนึ่งหลวงปู่ได้รับอาราธนาให้เทศน์คู่กับท่านเจ้าคุณรูปหนึ่ง ท่านเจ้าคุณรูปนั้นเห็นหลวงปู่บุดดาเป็นพระบ้านนอก คงไม่มีความรู้ด้านปริยัติธรรมมากเท่าใด จึงถามหลวงปู่ท่านเองหยั่งเชิงว่า “จะเทศน์เรื่องอะไร?”

หลวงปู่บุดดาตอบว่า “เรื่องตัวโกรธ กิเลสตัณหา” ท่านเจ้าคุณ ก็ถามลงภูมิต่อว่า “ตัวโกรธเป็นอย่างไร?”

“สันตินใจละ” หลวงปู่ตอบ เท่านั้นแหละ ท่านเจ้าคุณก็โกรธ หัวพัดหัวเหวี่ยงและไม่ยอมเทศน์คู่กับหลวงปู่ หลวงปู่ต้องขึ้นเทศน์รูปเดียว เมื่อเทศน์จบแล้ว ท่านก็ไปขอมาท่านเจ้าคุณรูปนั้น แล้วอธิบายให้ท่านเจ้า

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

คุณรู้ว่า “ตัวโกรธ” เป็นอย่างไรเอง

เราสามารถเรียนรู้ธรรมได้จากอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น หากเพียงแต่รู้จักเฝ้ามองให้เป็น แต่ถ้ามัวตัว มันก็สามารถครอบงำจิตใจเราได้ และพลอยทำให้เราตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อม สุดแท้แต่ว่ามันจะปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกใด ๆ แก่เรา

นอกจากเรียนรู้ธรรมจากอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้ว บางครั้งหลวงปู่ก็ใช้สถานการณ์รอบตัวเป็นเครื่องมือสอนธรรม โดยท่านเพียงแต่สะกิดให้ลูกคิดเท่านั้น

ครั้งหนึ่งหลวงปู่ได้รับนิมนต์ไปฉันเพลที่บ้านโยม เมื่อฉันเสร็จแล้วเจ้าของบ้านเห็นหลวงปู่เดินทางมาเหนื่อย จึงขอให้ท่านเอนกายพักผ่อนก่อนเดินทางกลับ ระหว่างนั้นช่างห้องซึ่งเป็นร้านขายของ มีคนเดินลากเกี้ยวกระทบพื้นบันไดเสียงดัง คิษย์คนหนึ่งทนเสียงเกี้ยวไม่ได้ จึงบ่นว่า “แหม... เดินเสียงดังเชียว”

หลวงปู่ซึ่งนอนหลับตาอยู่ จึงพูดเตือนว่า “เขาเดินของเขาอยู่ดี ๆ เราเอาหูไปรองเกี้ยวเขาเอง”

จาก “สังฆารมณานิคม” เกียรติชีวิตและปฏิบัติทางของพระดีพระแท้

ทุนที่ไม่มีวันหมด

เรียบเรียงโดย พระไพศาล วิสาโล

หลังจากที่ หลวงพ่อชา สุภัทโท ได้ริเริ่มบุกเบิกวัดหนองป่าพง แต่พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นต้นมา วัดนี้ก็ค่อย ๆ เติบโตกลายเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นเหตุให้มีผู้คนหลั่งไหลมาจาริกบุญศึกษาธรรมที่วัดนี้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย จนลูกศิษย์กลุ่มหนึ่งมีความคิดว่า วัดหนองป่าพงควรมีมูลนิธิเหมือนอย่างวัดอื่นบ้าง เพื่อวัดจะได้มีทุนดำเนินงานอย่างมั่นคง

เมื่อลูกศิษย์นำความดังกล่าวไปปรึกษาหลวงพ่อ ประโยคแรกที่

ท่านตอบก็คือ

“อย่างนั้นก็ดีอยู่ แต่ผมคิดว่ามันยังไม่ถูกต้อง”

แล้วท่านก็ให้ความเห็นต่อว่า “ถ้าพวกท่านปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ แล้วคงจะไม่อด พระพุทธเจ้าท่านก็ยังไม่เคยมีมูลนิธิเลย ท่านก็โกนหัวปลงผม ทำอะไรเหมือนพวกเรา ท่านก็ยังอยู่ได้ ท่านได้ปูทางไว้ให้แล้ว เราก็ดำเนินตามทางของท่าน ก็น่าจะพอใจไปได้เนะ”

แล้วหลวงพ่อก็สรุปว่า “บาตรกับจีวรนี่แหละมูลนิธิที่พระพุทธเจ้าตั้งไว้ให้เรา กินไม่หมดหรอก”

หลวงพ่อบอกว่าเป็นอยู่อย่างมักน้อยสันโดษมาก กุฎิของท่านแทบจะโล่ง เพราะมีแต่เตียงนอนและของใช้ที่จำเป็น เช่น กระโถน ไม่มีของใช้ฟุ่มเฟือยเลย ส่วนวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ญาติโยมนำมาถวายอยู่เสมอนั้น ท่านก็ส่งต่อไปให้ลูกศิษย์ตามวัดสาขาต่าง ๆ หมด

ท่านไม่เคยมีบัญชีเงินฝากส่วนตัว ปัจจัยหรือเงินทำบุญที่โยมถวายนั้น ท่านให้เป็นของกลางหมด “เราพอกิน พออยู่แล้ว จะมากอะไร ทำไมนะกินข้าวมือเดียว” ท่านเคยพูดให้ฟัง

บ่อยครั้งที่โยมตัดพ้อว่า เพราะได้บวราณาถวายปัจจัยไว้ให้ท่านใช้ในกิจส่วนตัว แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยเรียกใช้สักที ท่านเคยปรารภกับลูกศิษย์ว่า “ยิ่งเขามาบวราณาแล้ว ผมยิ่งกลัว”

คราวหนึ่งมีผู้เอารถไปถวายหลวงพ่อบรรเทาให้หลวงพ่อบรรเทาให้ได้ โดยขับมาจอดไว้หลังกุฏิท่าน แล้วเอากุญแจใส่ยามท่านไว้ แต่ปรากฏว่าหลวงพ่อก็ไม่เคยดูรถคันนั้นเลย พอออกจากกุฏิท่านจะเดินไปทางอื่น จะไปในเมือง ท่านก็ขึ้นรถคันอื่น หลังจากนั้น ๗ วัน ท่านก็เรียกโยมคนหนึ่งมาหาแล้วบอกว่า “ไปบอกเขาเอารถกลับคืนไปนะ เอมารถถวายข้อย ข้อยก็รับไปแล้ว ได้บุญแล้วเดี๋ยวนี้ข้อยจะส่งคืน มันไม่ใช่ของพระ”

อีกครั้งหนึ่ง หลวงพ่อก็จะไปวัดถ้ำแสงเพชร ลูกศิษย์ที่มีรถส่วนตัวคันงามยี่ห้อดัง ต่างก็แย่งกันนิมนต์ให้ท่านขึ้นรถของตนที่จอดเรียงรายอยู่ที่

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ลานวัดให้ได้ หลวงพ่อกวาดตาดูสักครู่ ก็ชี้มือไปที่รถเก่าบุโรทั่งคันหนึ่ง พร้อมกับพูดว่า “อ้าว...ไปคันนั้น” เจ้าของไต่ยีนเช่นนั้นก็ดีใจสุดขีด รีบเปิดประตูนิมนต์ให้หลวงพ่อนั่ง

ว่ากันว่า การเดินทางวันนั้นใช้เวลานานกว่าปกติ เพราะขบวนรถคั่นงามความเร็วสูง ต้องค่อย ๆ ขับตามหลังรถโกโรโกโสไปโดยดูคุณภาพ

จาก “ลัทธิธรรมานธรรม” เกียรติชีวิตและปฏิบัติทาของพระดีพระแท้

ดวงใจเขิน

เวลาค่านึง ท่านชิจิ โคจุน กำลังนั่งสวดมนต์อยู่ มีผู้ร้ายคนหนึ่งถือดาบเข้ามาขู่เชิญให้ท่านบอกที่เก็บเงิน มิฉะนั้นจะเอาชีวิตท่าน

ท่านชิจิ โคจุน พูดกับคนร้ายว่า “อย่ามากวนฉัน เธอไปหาเอาเองในลิ้นชักโต๊ะนั้น” แล้วท่านก็สวดมนต์ของท่านต่อไป

ต่อมาสักครู่หนึ่ง ท่านหยุดสวดมนต์ แล้วร้องบอกคนร้ายว่า “อย่าเอาเงินไปหมดยะ เหลือไว้ให้ฉันใช้ตามความจำเป็นในวันพรุ่งนี้บ้าง”

คนร้ายกวาดเอาเงินไปเกือบหมด เหลือไว้เพียงเล็กน้อย ขณะที่คนร้ายจะจากไป ท่านร้องบอกว่า “ควรจะกล่าวคำขอใจที่ฉันให้เงินแก่เธอ” คนร้ายกล่าวขอบคุณแล้วจากไป

ต่อมาอีกสองสามวัน ขโมยผู้นั้นถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับไว้ ปรากฏว่ามีเงินและสิ่งของต่าง ๆ มากมายที่ได้ขโมยจากที่หลายแห่งด้วยกัน และคนร้ายได้ยอมรับสารภาพว่า สิ่งของและเงินต่าง ๆ นั้นขโมยมาจากที่ใดบ้าง เจ้าหน้าที่ได้ขอให้ท่านชิจิ โคจุน ไปเป็นพยานด้วยผู้หนึ่ง ท่านแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ว่า “ในส่วนของฉัน ชายคนนี้ได้ขโมยเงินจำนวนนั้น ฉันให้เขาและเขายังได้กล่าวขอบคุณต่อฉันด้วย”

แต่คนร้ายต้องได้รับโทษถูกจำคุกอยู่เป็นเวลานาน สำหรับความผิดที่ขโมยของคนอื่น ๆ เมื่อพ้นโทษจำคุกแล้ว เขาได้มาหาท่านชิจิ โคจุน ขอฝากตัวเป็นศิษย์

ถือศีลที่ใจ

ครั้งหนึ่ง ท่านตันชาน กับ ท่านอิกิโต (ภิกษุชาวญี่ปุ่น) เดินไปด้วยกันตามถนนซึ่งเต็มไปด้วยโคลน ฝนตกมาอย่างหนัก ขณะนั้นฝนก็ยังตกอยู่

เมื่อเดินทางมาถึงทางแยก ท่านทั้งสองพบสตรีสาวสวยงามนางหนึ่งสวมกิโมโนไหมและมีผ้าไหมคาดอกอันสวยงาม นางไม่สามารถข้ามทางแยกตรงนั้นได้

“มาซิแม่หนู !” ท่านตันชานเข้าไปหาและพูดขึ้น แล้วท่านก็อุ้มนางข้ามถนนโคลนไป แล้วก็วางนางลงที่ฟากถนนอีกด้านหนึ่ง

ท่านอิกิโตไม่พูดอะไรเลย จนเมื่อเดินทางมาถึงที่พักในวัด เมื่อไม่สามารถจะอดทนต่อไปได้ ท่านอิกิโตได้พูดขึ้นกับท่านตันชานว่า “เราผู้เป็นภิกษุมิวินัย ย่อมไม่ไปแตะต้องกายของสตรี เฉพาะอย่างยิ่งสตรีสาวที่สวยงามมันเป็นอันตราย ทำไมท่านจึงไปทำเช่นนั้น?”

ท่านตันชานตอบว่า “ผมวางนางลงที่โน่นแล้ว ท่านยังแบกนางมาถึงนี้เที่ยวหรือ ?”

จากหนังสือ “ดังได้สดับมา ปัญญาธรรมจากนิกายเซ็น” เล่าโดย ภราวดา

พระสูตรที่ไม่มีตัวตน

ผู้มีความเลื่อมใสเชื่อในญี่ปุ่นท่านหนึ่ง นามเตทสุเกน ได้ตกลงในที่จะจัดพิมพ์พระสูตรในพระไตรปิฎก ซึ่งในขณะนั้นในญี่ปุ่นยังไม่มี และมีอยู่แต่ในประเทศจีน การพิมพ์พระสูตรในสมัยนั้น จะต้องจัดพิมพ์ด้วยบล็อกไม้ และจะต้องใช้บล็อกไม้ประมาณ ๗,๐๐๐ บล็อก นับว่าเป็นงานใหญ่โตอยู่มาก

ท่านเตทสุเกนได้เริ่มต้นจัดดำเนินการเรียไร โดยท่านได้ออกตระเวนไปในที่ต่าง ๆ ผู้ร่วมบริจาคเงินก้อนใหญ่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย ส่วนมากบริจาคกันแต่เพียงคนละเล็ก ๆ น้อย ๆ ท่านให้โมทนาการประกอบการกุศลอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าผู้ใดบริจาคมาก หรือบริจาคน้อย เวลาล่วงไป

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ประมาณสิบปี ท่านจึงรวบรวมเงินพอที่จะเริ่มงานได้

พอจะเริ่มงาน ได้เกิดน้ำท่วมแม่น้ำอุจิซึ้น ประชาชนเป็นอันมาก ได้ออดอยากแค้น ท่านเทศุสเกนได้นำเงินที่เตรียมไว้เพื่อสร้างพระสูตรไปช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากการอดตาย ท่านต้องดำเนินการเรียโรต่อไปใหม่

อีกหลายปีต่อมา ได้เกิดโรคระบาดขึ้นเกือบทั่วประเทศ ท่านเทศุสเกนได้นำเงินที่รวบรวมได้มาบริจาคไปทางช่วยบำบัดความทุกข์ยากของประชาชนเสียอีก

ท่านได้ดำเนินงานรวบรวมเงินต่อไปอีกเป็นครั้งที่สาม ซึ่งต้องใช้เวลาดังสิ้นอีกสี่สิบปี จึงจัดทำบล็อกไม้สำเร็จ และได้พิมพ์พระสูตรฉบับแรกของญี่ปุ่นขึ้น พระสูตรนี้ได้รับการรักษาไว้ที่วัดโอบากุ ในนครเกียวโต トラบเท่าทุกวันนี้

ประชาชนชาวญี่ปุ่น ได้เล่าแก่บุตรหลานของตนถึงเรื่องราวการพิมพ์พระสูตรนี้ให้ทราบโดยตลอด และกล่าวว่า การกระทำของท่านเทศุสเกนเป็นการพิมพ์พระสูตรไว้สามชุด การพิมพ์สำหรับสองชุดแรก ซึ่งเป็นพระสูตรที่ไม่มีตัวตน เป็นพระสูตรที่มีค่ายิ่ง

ถ้าเห็นแก่ตัวแล้ว

ใหญ่ - เล็ก ก็ลำบากเหมือนกัน

ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ

มีนิทานอีสปเรื่องหนึ่ง เล่าว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพ่อค้าคนหนึ่งไปค้าขายต่างเมือง มีลาไปตัวหนึ่ง มีม้าไปตัวหนึ่ง ม้าตัวโต ลาตัวเล็ก ต่างฝ่ายต่างก็บรรทุกสินค้ากันไป ลาบรรทุกได้จำนวนหนึ่ง ม้าบรรทุกได้จำนวนหนึ่ง แต่ลานั้นกำลังน้อยกว่าม้าก็เดินทางกันไปเรื่อยๆ

เมื่อเดินทางไปถึงที่แห่งหนึ่ง ลาบอกว่า “พี่ม้า...ฉันเหนื่อยแล้วนะ

ขอพี่มาช่วยรับภาระของฉันทิ้งหนึ่งเกิด”

มาก็บอกว่า “ฉันไม่เห็น้อย..แต่ทำไมรับของๆ เธอ ก็เธอเกิดมาเป็นลาตัวเล็กเองนี้...ช่วยไม่ได้... แล้วก็เดินทางต่อไป

ลาเตือนอีกครั้งหนึ่ง “พี่มาฉันตายแล้วนะตอนนี้ ฉันอาจจะสิ้นใจก็ได้...ถ้าพี่ไม่ช่วย”

มาบอกว่า “ก็ตายไปซิ ฉันก็อยู่ของฉันทันที...ฉันไม่ตาย” หลังจากนั้น ลาก็ล้มลงสิ้นใจตาย

พอลาสิ้นใจตาย มา ก็มีของบรรทุทุกจากหลังลา

เมื่อลาตาย เจ้าของก็ต้องย้ายของเหล่านั้นขึ้นหลังมา มาเริ่มรู้ซึ่งแล้วว่า “การที่อยู่คนเดียวในโลกนั้น สุดท่ายก็ลำบาก ถ้าไม่เอื้อเฟื้อ” แต่เมื่อคิดได้ ลาตายเสียแล้ว แล้วต่อมาเจ้าของเดินเหนื่อยเลยขึ้นขี่มาต่อไปอีก

พอเจอแบบนี้มาคิดถึงลาแล้ว คิดว่า “นี่ถ้าฉันได้ช่วยเธอเสียตั้งแต่แรก ฉันคงไม่ต้องหนักแบบนี้”

ในการอยู่ร่วมในสังคมนั้น ต่างคนต่างอยู่ไม่ได้เสียแล้ว ต้องเป็นสังคมที่ปกป้องจยตา ต้องพึ่งพา คนมีกำลังน้อยก็ทำงานได้ คนมีกำลังใหญ่ก็ทำงานได้ ขอให้ประสานกันเถอะ ทุกคนมีความหมาย

ถ้าคนเล็กคนน้อยไม่แตกสามัคคีกัน รวมตัวกัน ใช้ความสามารถอย่างเต็มเหนี่ยวก็จะเอาชนะอุปสรรคได้

แต่ถ้าวันไหนต่างคนต่างเดิน ความหายนะก็มาถึงตั้งเรื่องลากับมาที่เล่ามาเป็นตัวอย่างว่า ผู้ได้เปรียบ ผู้เสียเปรียบ จริงๆ แล้วต่างก็มีดี เพียงแต่เปิดดีเข้าหากัน ไม่ต่างคนต่างอยู่ ไม่ต่างคนต่างแปลกแยกซึ่งกันและกัน

จาก ปาฐกถาธรรมของ ดร.พระมหาจรรยา สุทธญาโณ ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

อยู่กันฉันมิตร

ชัยชนม์

เมื่อครั้งเยือนวิตตอเรีย เมืองสวยบนเกาะ ชื่อเดียวกันริมฝั่งแปซิฟิกด้านตะวันตกของประเทศแคนาดา ดอกไม้สี่สวยสดกำลังบานสะพรั่งในต้นฤดูร้อนนั้น เห็นเขาปลุกดอกไม้ประดับตามถนนหนทาง หลากสีหลายพันธุ์เอามารวมกันไว้ในกระเช้าห้อย เกิดเป็นองค์ประกอบที่สวยงาม

จึงเกิดความคิดว่า “ดอกไม้หลายๆ อย่างก็เอามาปลุกรวมกันในกระถางเดียวได้”

บนเกาะมีสวนสาธารณะแห่งหนึ่งซึ่งจำลองสวนญี่ปุ่นมาไว้ โดยนำพันธุ์ไม้มาจากแดนอาทิตย์อุทัยไกลโพ้น แม้เป็นพืชพันธุ์จากคนละท้องถิ่น เมื่อนำมาปลูกในสวนกับไม้เมืองฝรั่ง ก็อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

ต่อมา เมื่อท่องเที่ยวในป่าเมืองไทย ขณะนั่งอยู่ท่ามกลางขุนเขาเขียว มองดูหมู่ไม้หลายหลากชนิดที่รายรอบ ซึ่งอยู่ด้วยกัน เป็นองค์ประกอบที่งดงาม เกิดความคิดแบบเดียวกันว่า

“ต้นไม้หลายๆ อย่าง ต่างอยู่ร่วมกันในป่าได้”

ต้นไม้อยู่ด้วยกันได้โดยง่าย ไม่รังเกียจเด็ดฉันทน์ ไม่มีปัญหา

แต่ทำไมคนเราจึงอยู่ด้วยกันยาก

ถ้าอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป มักจะเกิดความขัดแย้งเป็นเรื่องเป็นราวชวนให้ผิดใจกัน ไม่มากก็น้อย ไม่ช้าก็เร็ว ยิ่งในคนหมู่มาก ปัญหาที่ยิ่งมีมากตาม

ถาม : “ทำไมคนเราจึงชอบทะเลาะกัน”

ตอบ : “...”

ถาม : “ทำไมคนเราจึงไม่อยู่กันด้วยความสงบ”

ตอบ : “...”

เงียบ : ต้นไม้ทั้งป่าไม่ตอบ

อ้อ! เพราะต้นไม้ไม่ตอบนั่นเอง จึงอยู่กันได้โดยไม่ทะเลาะเบาะแว้ง

คนเราถ้าจะเอาอย่างต้นไม้ ไม้ตอ ไม้โต ไม้ต่อความ ไม้จองเวร สังคมมนุษย์คงพบความสงบสุขกว่าเดิมอีกมาก

ครั้งหนึ่ง นางมาคันทิยานารี บุตรีพราหมณ์ ผู้มีโฉมเลอเลิศเป็นที่หมายปองของบุรุษตระกูลสูงทั่วไป ผูกใจเจ็บเพราะสมณโคดมที่ไม่หลงรูปงามของตน ได้ว่าจ้างข้าทาสบริวารให้เที่ยวตามด่าพระศาสดาไปทั่วทุกมุมเมืองโกสัมพี ด้วยถ้อยคำเสียดสีพรูสวาทล่วงเกินอย่างรุนแรง แม้จนถึงพระคันธกฺกั ที่ประทับในวัดโฆสิตาราม

พระอานนท์ร้อนใจ ทูลให้พระพุทธองค์เสด็จไปเสียจากเมืองนั้น แต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมโนหนักแน่น สงบนิ่ง เยือกเย็น ประหนึ่งช้างศึกกลางสนามรบ อดทนถูกรังแกจากทุกสารทิศ

“อานนท์... ผู้อดทนต่อคำกล่าวล่วงเกินของผู้สูงกว่าก็เพราะความกลัว อดทนต่อคำกล่าวเกินของผู้เสมอกัน ก็เพราะเห็นว่าการกำลังพอกัน ยังอาจทำร้ายกันได้ แต่ผู้อดทนต่อคำล่วงเกินของผู้ต่ำต้อยกว่าตน เรียกว่า อดทนสูงสุด

ผู้มีความอดทนและมีเมตตาอยู่เป็นสุข เปิดประตูความสงบได้โดยง่าย และชุดมูลเหตุแห่งการทะเลาะวิวาทเสียได้”

พระพุทธองค์มิได้ทรงตอบ มิได้ทรงโต้ ทั้งมิได้ทรงหนี แต่ทรงระงับเหตุร้ายทั้งปวงด้วยพระปัญญา พระกรุณาและพระบริสุทธิคุณ

“คนพอใจอย่างไรก็พูดไปอย่างนั้น มนุษย์เราจะไม่ให้คนรักคนชังนั้นย่อมเป็นไปได้ไม่ได้ อานนท์ ถ้าจะต้องหนีไปทุกที่ เราก็จะไม่มีแผ่นดินอยู่ เรื่องเกิดที่ใด ควรให้ระงับลงที่นั่นเสียก่อน แล้วจึงค่อยไป”

ในที่สุด เสียงด่าว่าที่กระทบกับศิลาแท่งที่บิ่นไม่หวั่นไหว ก็เงียบหายไปเอง

สมดังที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ในคราวหนึ่งว่า

“จดหมายที่ส่งแล้วไม่มีผู้รับ ก็ยังเป็นของผู้ส่งฉันใด คำพูดด่าทอที่เราไม่รับ ก็ยังเป็นของผู้พูดฉันนั้น”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แน่นอน ต้นไม้ไม่มีความนึกคิดและถ้อยคำ แต่เพราะคนเรามีจิตใจ ซ้ำยังต่างจิตต่างใจ จึงเกิดเป็นอารมณ์และความปรารถนาที่ซับซ้อน อันนำไปสู่กิจกรรมและกายกรรมอันยุ่งเหยิง ยากนักที่เราจะให้ทุกอย่างเป็นไปอย่างสงบเรียบร้อยดังใจ

โดยเฉพาะเมื่อดวงจิตที่ต่างความคิดกันนั้นยังเคลือบอยู่ด้วยโลภะ โทสะ และโมหะ คำพูดที่แฝงด้วยความไม่ปรารถนาดี และไม่มีสติปัญญา ไตร่ตรอง จึงมักก่อความเดือดเนื้อร้อนใจให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น และเป็นมูลเหตุแห่งการทะเลาะวิวาทสืบเนื่อง

ผิดกับคำพูดที่มาจากกุศลเจตนา มีเมตตากรุณา และมุทิตา ตั้งสติพิจารณาให้เหมาะควรก่อนพูด ย่อมยังความสงบสุขให้เกิดขึ้น ซ้ำยังพาให้เรื่องร้ายปิดฉากลง

จึงควรที่เราจะต้องรู้จักเลือกส่งและรับถ้อยคำอันเป็นสื่อที่สำคัญ ยิ่งแห่งความเข้าใจของมนุษย์

เลือกส่งคำพูด ว่าจะจะเป็นแบบใด ระหว่างคำพูดหลอกลวงบิดเบือน กับคำสัตย์จริง คำพูดส่อเสียดยุ่งกับคำปรองดองให้สมานฉันท์ คำพูดบ่นว่า ด่าทอหยาบคาย มองโลกในแง่ร้าย กับคำไพเราะสร้างสรรค์ชวนให้มองกันในด้านดีและคำพูดเพื่อเจ้าไร้อารยะปราศจากการระมัดระวังใคร่ครวญ กับคำที่อุดมด้วยยอรรดสาระประโยชน์

เลือกรับคำพูด เมื่อเสียงกระทบหู ย่อมก่อให้เกิดการรับรู้ทางโสต วิญญาน อันนำไปสู่สังขาร-การนึกคิดปรุงแต่งแล้วกลายเป็นเวทนาอารมณ์-ความรู้สึกสุขทุกข์พอใจไม่พอใจก่อนตอบโต้กลับเป็นการกระทำและคำพูด

หากมีสติคุมจิต ไม่นึกคิดปรุงแต่ง เสียงก็เป็นสักว่าเสียงมากระทบ เพียงเท่านั้น แล้วหยุดอยู่แค่การรับรู้ เมื่อไม่มีการปรุงแต่งก็ไม่เกิดเป็นอารมณ์ สุขทุกข์ เสียงนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป

หากมีปัญญาใคร่ครวญได้ทัน ก็ยังสามารถพิจารณาแยกแยะให้เห็นประโยชน์จากถ้อยคำนั้น ไม่ว่าจะป็นคำพูดดีหรือเลว ถ้าเป็นคุณก็น้อมนำ

ไปสู่การเรียนรู้ และตอบสนองด้วยกายกรรมและวจีกรรมที่เหมาะสม ถ้าไร้สาระก็วางเสียไม่ต้องตอบ ไม่ต้องโต้ ไม่ต้องเดือดร้อนวุ่นวาย

เหมือนต้นไม้หลายพันธุ์ที่อยู่ร่วมกันในป่า ต่างก็ทำหน้าที่ของตนไปตามปกติ แม้จะแตกต่างกันในรูปทรงเพื่อเกาเหล่ากอ แต่ก็อยู่ด้วยกันในที่เดียวได้โดยสงบ

คนเราอยู่ร่วมกัน หากต่างทำหน้าที่ของตน ไม่ต้องรับคำพูดที่ไม่ควรรับ ไม่ต้องพูดคำที่ไม่ควรพูด ไม่เคลือบแฝงด้วยอกุศลเจตนาต่อกัน ถึงจะแตกต่างกันในพื้นฐานจิตใจ คนเราก็อยู่ร่วมกันได้โดยสันติสุข เหมือนดอกไม้หลายพันธุ์ในกระเช้า หรือหมู่พฤกษานานาพรรณในป่า ที่คอยประดับประดากันและกัน ให้เกิดเป็นองค์ประกอบของสังคมที่สวยงาม

...อันเป็นการ “อยู่ฉันทมิตร”

แม้ต้นไม้จะกระทบกระเทือนเบียดเสียดกันบ้าง ก็คงเป็นส่วนน้อย และเป็นไปโดยปราศจากมายา คนเราถ้ากระทบกันโดยไม่ตั้งใจ ก็ไม่มีแก่นสารอะไรที่ควรยึดถือ

ขอเพียงเราอยู่กันด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ขอเพียงเราไม่ตอบไม่ได้ ไม่ต่อความ ไม่จองเวรเท่านั้นสังคมก็อยู่กันด้วยดี มีความสุข

หากใครเขายังไม่ “หยุด” เรา “หยุด” ได้ก็พอแล้ว

จาก “เพียงภาพฝัน” ของ ชัยชนม์

ประทีปนี้ไม่มีวันดับ

เมื่อครั้งพุทธกาล มีหญิงชื่อนางชรา นางมักจะเฝ้าดู กษัตริย์ ราชบุตร และประชาชน นำของมาถวายแด่พระพุทธองค์และพระสงฆ์สาวก ไม่มีสิ่งใดที่นางปรารถน้ายิ่งไปกว่าจะได้กระทำดุจเดียวกันนี้ แต่นางทำได้เพียงไปขอได้นำมันมาท่อน้อยหนึ่งเพื่อเติมประทีปได้ดวงเดียวเท่านั้น นางนำประทีปนั้นไปจุดถวายเบื้องพระพักตร์ พนางตั้งจิตอธิษฐานว่า

“ข้าพเจ้าหาสิ่งใดอื่นจะถวาย นอกจากประทีปดวงน้อย ด้วย

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ทานครั้งนี้ในโอกาสกาลขอให้อาชีพเจ้าได้รับแสงสว่างจากประทีปแห่งปัญญา และขอให้สามารถช่วยสรรพสัตว์ให้รอดพ้นจากความมืดมน ให้สามารถช่วยชำระล้างบาปโทษทั้งมวลของสัตว์ และนำพาเขาเหล่านั้นไปสู่พระนิพพานด้วยเทอญ”

ยามดึกคืนนั้น น้ำมันในประทีปทุกดวงต่างแห่งเพื่อตกลงสิ้น แต่ประทีปของหญิงขอทานยังคงส่องสว่างอยู่จนรุ่งสาง เมื่อพระโมคคัลลาน์มาเก็บประทีป ก็ไม่เห็นเหตุว่า ทำไมประทีปน้อยดวงนี้จึงยังลุกโผลงอยู่ จึงพยายามเป่าให้ดับ แต่ไม่ว่าจะทำเช่นไรประทีปดวงนี้ก็หาดับลงไม่

พระพุทธรองค์ได้ทัศนาวอยู่ จึงดำรัสว่า “โมคคัลลาน์...เธอปรารถนาจะดับประทีปดวงนั้นหรือ เธอไม่อาจทำเช่นนั้นได้ ไม่เพียงแต่เธอจะไม่สามารถดับมันได้ แม้แต่เคลื่อนย้ายก็ทำไม่ได้ด้วยซ้ำ แม้ว่าเธอจะตักน้ำทั้งมหาสมุทรมารดราดก็ไม่มีทางจะดับมันลง น้ำในสายธารและทะเลสาบทั่วทั้งโลกก็ไม่อาจดับมันได้ ด้วยเหตุว่าประทีปนี้ได้ถวายด้วยแรงแห่งศรัทธาด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ เจตนาที่ย่อมเป็นผลบุญอันไพศาล”

จาก “แห่งพินิจเรื่องชีวิตและความตาย” ของ โซเกียล ลินโปเช พจนานุกรมสันติ ถอดความ

นกอินทรีวัยเลี้ยงลูก

อุบาสิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

...อยากจะเปรียบเทียบชีวิตพรหมจรรย์เหมือนอย่างชีวิตของนก เพราะนกมีสมบัติเพียงปีกสองข้าง จะไปไหนก็ใช้ปีกสองข้างนั้นโบยบินไป เป็นชีวิตที่อิสระ ไม่ต้องมีห่วง ไม่ต้องมีกังวล

ถ้าจะเปรียบเทียบชีวิตพรหมจรรย์เหมือนชีวิตของนก มันต้องไม่ใช่ชีวิตอย่างนกกระจอก ที่ชอบคลุกคลีกันอยู่เป็นฝูงและก็พูดคุยกันจ้อกแจ้กๆ แล้วก็ปรุงแตงไปโน่นไปนี่ เพื่อเจ้า ฟุ้งซ่าน ต่างๆ นานา ประเดี๋ยวมีอะไรมากระทบก็แตกรังกันออกไป กระจัดกระจายอย่างขาดสติ อย่างตื่นตระหนกอย่างที่เขาว่าเหมือนกับนกกระจอกแตกรัง เพราะฉะนั้นไม่ใช่ชีวิตอย่างนก

กระจอก

ชีวิตการประพุดิพรหมจรรย์จะต้องเป็นชีวิตอย่างนกอินทรี ซึ่งเป็นพญานก นกอินทรีนี้เขายกย่องว่าเป็นพญานก เป็นชีวิตที่เดี่ยว อิสระ แข็งแกร่ง กล้าหาญเด็ดเดี่ยว แล้วก็เด็ดขาด

คุณลักษณะแห่งความเป็นนกอินทรีนั้นมีได้อย่างไร หรือเป็นได้อย่างไร ก็แน่นอนที่เดี่ยวที่ไม่ใช่ว่าอยู่ดี ๆ เกิดขึ้นได้เอง เป็นเอง มีเอง แต่จะต้องเนื่องเพราะการฝึกสอน การอบรมของพ่อนกแม่นกอินทรีที่ประพุดิสืบเนื่องและสืบทอดกันมาโดยตลอดไม่ขาดสายนั่นเอง

เท่าที่ได้ยินได้ฟังมา ก็ได้ยินแล้วว่า พ่อแม่นกอินทรีจะวางไข่ ก็จะจัดแจงไปหาก่อนหินที่เหมาะสมจะเป็นรัง ที่แม่นกพ่อนกมองเห็นว่าเป็นก้อนหินที่มีขนาดและรูปร่างเหมาะสมจะพอสมควร แล้วก็จะต้องอยู่ในที่ปลอดภัย พอสมควรสำหรับลูกนกด้วย พอได้แผ่นหินที่เหมาะสมใจแล้ว ก็จะหากิ่งไม้ใหญ่บ้างเล็กบ้างขนาดพอกับแผ่นหินนั้นมาวางลงบนหินเพื่อให้เป็นฐานของรังนก พอเอากิ่งไม้วางลงบนแผ่นหินแล้วก็จะไปหาหนาม หนามแหลม ๆ หนามคม ๆ หนามใหญ่ ๆ มาวางเสาะเอาไว้บนกิ่งไม้อีกทีหนึ่ง ลองนึกภาพตามไปที่ละชั้น ๆ

พอได้หนามเอามาวางบนกิ่งไม้แล้ว ก็จะไปหาใบไม้มาวางปิดหนามอีกทีหนึ่ง ใบไม้นี้ก็จะต้องเป็นใบไม้ที่ค่อนข้างนุ่มสักหน่อย นุ่มกว่าหนาม นุ่มกว่ากิ่งไม้ อ่อนนุ่มกว่า เอามาวางปิดบนหนาม เสร็จแล้วสุดท้ายแม่นกก็จะสลัดขนของตัวเองปลงไปบนใบไม้อีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อลูกนกออกมาก็จะได้นอนอยู่บนขนของแม่นกซึ่งมีความอ่อนนุ่ม เพราะว่าลูกนกเมื่อออกมาที่แรกนั้นยังปวกเปียกอยู่ เนื้อตัวยังอ่อนนิ่ม เมื่อได้นอนบนขนของแม่นกที่อ่อนนุ่ม ก็จะพอสบาย แล้วแม่นกก็จะปล่อยให้ลูกนกนอนอยู่บนขนอย่างนั้น จนกระทั่งลูกนกอ่อนเริ่มแข็งแรง

พอเริ่มแข็งแรง แม่นกก็จะจัดแจงเอาขนที่สลัดไปไว้ข้างบนทิ้งออกจากรัง แล้วก็ปล่อยให้ลูกนกนอนอยู่บนใบไม้ ใบไม้ย่อมจะต้องแข็งกว่าขนของแม่นกเป็นแน่ เพราะว่ามันจะต้องเป็นใบไม้แห้งแล้วในตอนนี้ ก็กรอบ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แกรบๆ ไม้อ่อนนุ่มเหมือนขนของแม่เหล็ก แม่เหล็กก็จะปล่อยให้ลูกนกนอนอยู่บนใบไม้ นั่นอีกสักกระยะหนึ่ง จนกระทั่งเคยชินเกลือกกลิ้งไปได้ พอจะแข็งแรงตามสมควรแก่กาลเวลา แม่เหล็กก็จะเอาใบไม้ออก

พอตังใบไม้ออกตอนนี้นักนกอินทรีก็ก็ต้องอยู่บนหนามแล้วใช้ไหมหนามแข็งๆ แแหลมๆ ที่แม่เหล็กไปหามาสะสมเอาไว้ จึงไม่ต้องสงสัยว่าลูกนกจะต้องดิ้นรนด้วยความเจ็บปวด จะดิ้นไปทางไหนก็ถูกหนาม ไปซ่ายไปซาวก็มีหนามเต็มหมดทั้งรัง ลูกนกก็ต้องถูกหนามนั้นทิ่มแทงให้เจ็บปวดเลือดไหลซิบๆ หรือไหลมากๆ ทั้งแม่เหล็กพ่อนกก็คงจะรู้แต่ต่างก็มองดูอยู่เฉยๆ มองดูลูกนกที่กระเสือกกระสนไปบนหนาม ตอนนี้นี่ฝึกอะไร ก็คงจะตอบได้ว่า ฝึกความอดทนนั่นเอง ให้มีความอดทน ให้มีความแข็งแกร่ง ให้มีความเข้มแข็ง ไม่ใช่เป็นลูกนกที่เติบโตขึ้นมา แล้วก็เหมือนกับคนที่เหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ อะไรๆ ก็ไม่ได้ หดไปหมดทุกอย่าง เพราะได้รับการทะนุถนอมกลม่อมเกลี้ยงมากเกินไป

แม่เหล็กก็จะปล่อยให้ลูกนกดิ้นกระเสือกกระสนอยู่บนหนาม เพื่อให้รู้จักความเจ็บปวด รู้จักการถูกทิ่มแทง เพื่อให้รู้จักชีวิต นี่เป็นการเรียนรู้เรื่องชีวิตแล้วว่า ชีวิตนั้นมันไม่ได้อ่อนนุ่มสุขสบายเหมือนขนนกเสมอไป บางครั้งชีวิตก็มีลักษณะเหมือนหนามที่จะทิ่มแทงให้เจ็บปวด แต่ในขณะเดียวกันโดยสัญชาตญาณ ลูกนกก็จะเรียนรู้วิธีการหลบหลีกหนามที่หลีกไม่ค่อยจะพ้นนั้นแหละ แต่อย่างน้อยก็คงจะรู้จักวิธีหลบหลีกเพื่อให้เจ็บปวดน้อยที่สุด จะเอนตัวลงนอนทางไหนถึงจะเจ็บปวดน้อยที่สุด ถ้าทำอย่างนี้จะถูกหนามแทงมาก ลูกนกก็จะได้เรียนรู้วิธีช่วยตัวเองที่จะหลบหลีกเอาตัวรอดให้ได้รับภัยน้อยที่สุด

ที่นี้พอลูกนกคุ้นเคย คือรู้จักลักษณะของหนามและอาการที่ถูกหนามแทงว่าเป็นอย่างไร แม่เหล็กก็จะเอาหนามออก พอเอาหนามออกแล้ว ตอนนี้นักนกก็จะได้นอนอยู่บนกิ่งไม้ซึ่งมีความแข็งแรงต่าง เพราะเป็นกิ่งไม้ใหญ่บ้างเล็กบ้าง ที่หักมาซ้อนๆ กัน แต่มันก็ยังไม้เจ็บปวดเหมือนกับอยู่บนหนาม ปล่อยให้ลูกนกอยู่บนกิ่งไม้แบบนี้สักกระยะหนึ่ง จนเคยชินกับการที่จะเดินไป ระหกระเหิน เซ่งบ้าง ยืนได้บ้าง อยู่บนกิ่งไม้นั้น

พอเห็นว่าแข็งแรงดีพอสมควรแล้ว แม่หนักก็จะดึงเอากิ่งไม้ออก ตอนนี่ก็จะปล่อยลูกนกให้อยู่บนแผ่นดินที่แข็งแรงต่าง ร้อนเหมือนไหม้เมื่อถูกแสงแดดจ้า แล้วก็เย็นเยือกทีเดียวเมื่อถึงเวลาฝนตกหรือว่าลมพัดโชยมาอย่างแรงในตอนกลางคืน หรือเผชิญเป็นยามหนาว ฉะนั้นลูกนกก็จะได้เรียนรู้ชีวิตที่แข็งแรงต่าง ชีวิตที่ร้อนเหมือนไหม้ ชีวิตที่เย็นเยือกจนสะท้อนเข้าไปอย่างน่ากลัว จะได้เรียนรู้ชีวิตหลายรูปแบบอยู่บนพื้นที่กระตังนั้น แม่หนักก็จะดูแลลูกนกตามกำลังที่สมควรแก่การที่จะฝึกความอดทนให้เกิดขึ้นแก่ลูกนก

พอแม่หนักเห็นลูกมีกำลังควรแก่การฝึกหัดแล้ว ตอนนี่แม่หนักก็จะคาบลูกนกนั้นบินขึ้นไปบนอากาศให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ พอขึ้นไปสูงแล้วแม่หนักก็จะปล่อยลูกนกให้หล่นลงมา หล่นลงมาในกลางอากาศนั้น แม่หนักก็จับตาดูอยู่นะไม่ได้ปล่อยให้ลูกหล่นลงมาตามบุญตามกรรม ในขณะที่ลูกลอยคว้างคว้างลงมาใกล้จะตกถึงดิน แม่หนักก็จะโฉบลงมาโดยเร็วแล้วก็คาบลูกขึ้นไปใหม่ ขึ้นไปบนอากาศให้สูงที่สุดอีก แล้วก็ปล่อยลงมาอีก พอลูกจะตกถึงดินก็โฉบลงมาคาบกลับขึ้นไปใหม่ แล้วก็ปล่อยลงมาอีก พอลูกจะตกถึงดินก็โฉบลงมาคาบกลับขึ้นไปใหม่ ทำไม่ถึงไม่ปล่อยให้ลูกตกถึงดิน ก็คงทราบ ถ้าหล่นลงมาอย่างชนิดถูกทิ้งอย่างแรง ตกถึงดินก็คงตายเพราะลูกยังอ่อนอยู่ยังบินไม่ได้

แม่หนักก็จะสอนลูกด้วยวิธีคาบลูกขึ้นสูง ปล่อยลงมาแล้วก็โฉบคาบขึ้นไปอีก จนกระทั่งลูกค่อยๆ บินได้ คือ ลูกก็จะค่อยๆ เรียนรู้การฝึกโดยสัญชาตญาณ เพราะในขณะที่ลอยคว้างคว้างอยู่กลางอากาศนั้น มันย่อมจะเป็นภาวะที่น่ากลัวน่าตกใจสำหรับลูกนก เคยอยู่กับแผ่นดินเหมือนกับเป็นพื้นแผ่นดินที่สามารถจะยืนได้หรือว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งรองรับตัวอยู่ รองรับน้ำหนักอยู่ไม่ให้ล้มไป แต่บัดนี้จะต้องลอยคว้างคว้างอยู่กลางอากาศ ไม่รู้ว่าจะไปหล่นตกลงที่ไหน หรือว่าจะตายไป ฉะนั้นลูกนกก็ย่อมจะต้องตะเกียกตะกายเป็นธรรมดา

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เหมือนกับเด็กหัดว่ายน้ำใหม่ๆ ผู้ใหญ่พาออกไปกลางแม่น้ำ ทำท่าเหมือนจะจม ไม่อยากจม ไม่อยากสำลึน้ำ ก็ต้องตะกุกตะกวยด้วยมือ ด้วยเท้า ตะกุกตะกวยไปมาไม่ช้าไม่นานก็ว่ายน้ำได้ ลูกนกก็เช่นเดียวกัน เมื่อแม่นกปล่อยลงมาอย่างนี้ เคว้งคว้างอยู่กลางอากาศ ก็ค่อยๆ กระพือปีกน้อยๆ ของตัวที่ละน้อยๆ ๗ จนกระทั่งผลที่สุดก็เลยบินได้แล้วก็ค่อยๆ บินได้แข็งขึ้นๆ เมื่อแม่นกเห็นลูกนกบินเลี้ยงตัวเองได้แล้ว แม่นกก็สอนให้รู้จักวิธีที่จะหาอาหารกิน หาเหยื่อที่จะเป็นอาหารของตน

เมื่อแม่นกเฝ้าพุ่มพืกลูกนกอยู่สักระยะหนึ่ง จนมีความแน่ใจว่า ลูกนกสามารถจะเลี้ยงตัวเองได้แล้ว ตอนนั้นก็ถึงเวลาที่แม่นกกับลูกนกจะจากกัน แม่นกก็จะบินไปลิบเลย ไม่เหลียวมาห่วงหาอาวรณ์ลูกนกอีกต่อไป เพราะหมดหน้าที่แล้ว ต่อไปนี้ก็เป็นหน้าที่ของลูกนกที่จะต้องเลี้ยงตัวเอง แล้วก็เติบโตเป็นนกใหญ่ต่อไป แล้วก็คงจะไปสร้างรังมีครอบครัวของตัวเองต่อไป แล้วก็เลี้ยงดูฝึกอบรมพุ่มพืกลูกให้เติบโตแข็งแรงจนเลี้ยงตัวเองได้ต่อๆ ไปอีก...

จาก “นกอินทรีเลี้ยงลูก” ธรรมบรรยาย ณ ธรรมาสถมธรรมมาตา สวนโมกข์ -
เมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนที่ธรรมชาติได้มอบให้แก่ทุกคน คือ สิทธิที่เกิดมาเพื่อจะไม่เป็นทุกข์ นี่เป็นสิทธิที่สากลที่สุดที่ มนุษย์ทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน จึงควรที่มนุษย์จะได้พยายาม ใช้สิทธิข้อนี้ให้เต็มเปี่ยม ให้สมบูรณ์ เพื่อความสุขสงบเย็น อันเป็นยอดปรารถนาที่แท้จริงของมนุษย์

อุบาสิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

นาที่พลิกชีวิต

สุกิจ สุวานิช

สมัยที่ผมยังเป็นเด็ก อายุราว ๑๒-๑๓ ปี มีเพื่อนสนิทที่เรียนห้องเดียวกัน ๒ - ๓ คน ไปไหนไปด้วยกันและมีเรื่องสนุก ๆ มาเล่าสู่กันฟังเสมอ

ไอ้ตู้อบมากกระซิบในเช้าวันหนึ่งก่อนเข้าเรียนวิชาแรก “เมื่อเย็นวานกูไปซื้อสมุดร้านแจ็กซอง ได้ดินสอแถมหนึ่งแท่ง” มันหยิบขึ้นมาอวด

ร้านแจ็กซองขายสมุด หนังสือ เครื่องเขียน ขนาดย่อมในตลาดที่อยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนมากนัก

“กูไม่เชื่อ...แจ็กซองซี้เหนียวจะตาย ไม่เคยให้ของแถมใคร” ไอ้กบว่า

“มึงเดาเก่ง แก่ไม่ได้แถมหรอก แต่กูแอบจิ๊กมาเฉย ๆ”

จิ๊ก เป็นศัพท์แสลงของพวกเรา หมายถึงการแอบหยิบฉวยของเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยที่เจ้าของไม่เห็น

ผมตาลุก “บ้าชิบ...แล้วแกไม่เห็นรีง?”

“มือชั้นนี้แล้ว” ไอ้ตู้อยกนิ้วโป้งชี้เข้าหากตัวเองอย่างหยิ่ง ๆ

ไอ้กบหยิบดินสอขึ้นมาลูบคลำสักครู่ “กูอยากลองบ้าง”

“เออ...เย็นนี้กูจะพาไป มึงละไปไหม?” มันถามผม

ผมลังเลใจ กลั้ว ๆ กล้ำ ๆ แต่ดูน่าตื่นเต้นดี “...ไปก็ไป แต่กูอยู่นอกร้านนะ ตูมึงเฉย ๆ”

“โอ้... ไอ้ตาขาว” มันสบประมาท ทำปากเบ้ใส่ผม

วันนั้นเราเรียนหนังสือตามปกติ แต่พอนึกถึงการนัดไปจิ๊กของร้านแจ็กซองเย็นนี้ ผมกลับว่าวุ่นใจ เรียนหนังสือไม่รู้เรื่องขึ้นมาทันที

แล้วเวลาโรงเรียนเลิกก็มาถึง ผมเดินตามหลังฟังไอ้ตู้อบแนะนำวิธีการให้ไอ้กบเข้าใจ พอไปถึงร้าน ผมยืนสังเกตการณ์อยู่ข้างนอก มองเข้าไปเห็นไอ้ตู้อบเข้าไปพูดอะไรกับคนขายไม่ทราบ ทำให้ผมทำมือประกอบ แต่ผมรู้ว่ามันกำลังเบนความสนใจจากคนขายมาที่มันซึ่งกำลังบังไอ้กบลงมือปฏิบัติการอยู่

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เจ้าของร้านหยิบของมาให้ดู ไอ้ตู๋สั่นหน้าว่าไม่ใช่สิ่งที่ต้องการ แล้วทั้งคู่ก็เดินออกมา

เราสามคนเดินตัวตรงไม่พูดกันเลย ผมไม่กล้าเหลียวหลัง ถ้ามีเสียง “เฮ้ย!” ดังจากข้างหลังคำเดียว ผมโกยแน่

พอลับมุมร้าน ไอ้ตู๋หันมากระซิบ “กบ มึงได้อะไรวะ”

“ยางลบแท่งนึงวะ” ...

“โอ้... ก็มึงมีแล้ว เอามาทำไมอีก”

“กูก็มีทุกอย่างแล้ว ไม่รู้จะหยิบอะไรดี”

อันที่จริงเราสามคนก็ไม่ขาดแคลนอะไร อุปกรณ์การเรียนมีครบทุกอย่าง พ่อแม่มีฐานะดีไม่เดือดร้อน อยากรดอะไรก็ขอเงินซื้อได้ทุกที

“กูว่ามันตื่นเต้นดีวะ” ไอ้กบภาคภูมิใจในของที่ได้มา ดินสอและยางลบคู่นั้นมีค่ามากกว่าดินสอและยางลบแท่งอื่น ๆ ที่เคยซื้อมาทั้งหมด

แจ็กซองรู้จักพ่อแม่ผมดี ในตำบลเล็ก ๆ ทุกคนรู้จักกันอย่างสนิทหรือไม่เท่านั้น ดังนั้นเมื่อผมเข้าไปซื้อของในร้านของแกในเช้าวันหนึ่งซึ่งไม่มีคนเลย แกไม่สนใจดูว่าผมหยิกของก็อย่าง อะไรบ้าง เพียงเอามาให้แกดูแล้วจ่ายเงินก็เท่านั้น

ผมนึกถึงคำขู่เย้าของเพื่อนทั้งสอง “มึงไม่กล้าหรอกว่า ไอ้ดำมันต้องอาศัยใจไว้วัย ใจถึงชะอย่าง” ผมต้องแสดงให้เห็นไอ้เพื่อนสองคนรู้ชะมั้งว่า ผมใจกล้าเหมือนกัน ผมเสียบไม้โปรแตกเตอร์เข้าไปในสมุด เอามือหนีบไว้ ใจเต้นเหมือนตึกถล่ม เดินไปจ่ายเงินเฉพาะค่าสมุดเล่มเดียว แจ็กซองคงสังเกตเห็นซัดขาวและมือสั่นน้อย ๆ ของผม แกจ้องมองผมอย่างแปลกใจ ผมรีบหลบตาลงต่ำ หมุนตัวกลับ จะออกจากร้าน ไอ้ไม้โปรฯ แจ็กกรรมมันหล่นลงที่พื้นพอดี!

“เดี๋ยว...อาดำ ลือทำไมโปรตก ลือจ่ายเงินค่าไม้โปรรีปาว”

ผมสะดุ้งเฮือก ตัวแข็ง เหมือนโลกหยุดหมุนมืดมิด ผมอยากให้

โลกถล่มทลายลงตรงหน้าเสียดีกว่าที่จะต้องผจญเหตุการณ์ระทึกใจข้างหน้า
ผมหันหน้ากลับมาพูดปากคอสนั่น “อ้อ...ผมลืมไป นี่ค่าไม้โปร ๒ บาท” ผม
ควักกระเป๋าหยิบเงินให้

“ลื้อก็มีเงินนี้อาดำ ทำไมทำอย่างนี้ อ้วนีกว่าลื้อไม่ได้เอาเงินมา
ติดไว้ก่อนก็ได้”

ผมไม่มีสติปัญญาที่จะแก้ตัวเป็นอย่างอื่น ก้มหน้านั่งอย่างสำนึกผิด

“เกียรติยศชื่อเสียงของลื้อมีราคาเพียง 2 บาทเท่านั้นรี ถ้าคนอื่นรู้
เรื่องนี้ ลื้อจะมองเขาได้ยังไง ลื้ออย่าไปเอาอย่างไอ้เพื่อนสองคนนั้น อ้วนรู้...
แต่ไม่อยากให้มันอายต่อหน้าคนมาก ๆ เชื้ออ้วนเออะ มันไม่ใช่ความกล้าหาญ
ไม่ใช่ความเป็นลูกผู้ชายอย่างที่ลื้อคิด ลื้อต้องกล้าหาญที่จะเอาชนะใจใฝ่ต่ำ
ในตัวเอง เอาเออะอ้วนจะไม่บอกให้ใครรู้ เอ้า...เอาไม้โปรไป อ้วนให้ลื้อเป็น
เครื่องสอนใจ”

แจ็กหงส์เสียบไม้โปรฯ ลงกระเป๋าเสื้อผม ตบเบาเบาๆ ผมน่าจะไหว
แต่ผมทำอะไรไม่ถูกจริงๆ ได้แต่หมุนตัวเดินออกจากร้าน

ผมยังไม่กลับบ้าน ผมนั่งอยู่บนราวสะพานข้ามคูเล็กๆ ด้วยใจระทึก
สมองอิงอลไปด้วยคำพูดของแจ็กหงส์ คนที่ใครๆ หาวาแกขี้เหนียว ผมเพิ่งรู้
เดี๋ยวนี้ว่า ในใจของแกนั้นเปี่ยมล้นด้วยคุณธรรม ถ้าแกเอะอะไว้วาย ผมจะ
เอาหน้าไว้ที่ไหน พ่อแม่ผม ครุผมจะเสียใจแค่ไหน

มันเป็นนาฬิกาพลิกชีวิตอย่างแท้จริง พลิกชีวิตจากความคิดชั่วร้าย
มาสู่ชีวิตที่ซื่อสัตย์ดีงาม

ผมจะไม่ทำผิดซ้ำสองอีก และจะให้ภัยเด็กทุกคนที่ก้าวพลาด
อย่างไม่ตั้งใจ เหมือนอย่างที่ผมพลาดมาแล้ว

ผมหยิบไม้โปรแทกเตอร์ที่แกให้มาพลิกดู ผมเก็บมันไว้ในใจแล้ว
จึงเหวี่ยงมันลงพื้นน้ำที่ใสและเรียบสนิทใต้ราวสะพาน มันแลบเห็นสีขาว
แวบ ๆ ไปมา ๒-๓ ครั้ง ก่อนจมหายไป

จากหนังสือ “ปมฆาตกรรม” รวมเรื่องสั้นของสุกิจ สุวานิช

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

รู้เรา รู้เขา ...ไม่เศร้า ไม่หมอง

รศ.บุญนำ ทานสัมฤทธิ์

“ปีหนึ่งผ่านไปไวจริง ๆ” คนที่รู้สึกเช่นนี้ เขาวัดกันว่าเป็นคนมีความสุข

ส่วนคนที่มีความทุกข์จะรู้สึกว่า วันเวลาผ่านไปช้าน่ารำคาญ ...
ไม่ว่าจะรู้สึกว่า วันเวลาผ่านไปเร็ว หรือ ช้า

ไม่ว่าปุถุชนหรือกัลยาณชนหรือชนใด ๆ ก็คงต้องเป็นไปตาม
ธรรมดาของโลก

ตามที่พ่อพรหมณ์สอนศรีสุวรรณในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณีว่า

“อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก สุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย”

เรามักคิดกันว่าที่รู้สึก สุข หรือโศก เพราะมีสาเหตุมาจากสิ่ง
แวดล้อม จากสังคมที่มีปัญหา

ความยากจน ความฉ้อฉลทุจริต ยาเสพติดทุกชนิด... มลพิษใน
สิ่งแวดล้อม สมยอมต่อความไม่ถูกต้อง

จึงทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ขาดการปฏิบัติตามวัฒนธรรม
ประเพณี

ความเป็นมิตรไมตรีหายไป ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย เมินเฉยต่อคำสอนในศาสนา เกิด
ปัญหา สุขยาก ทุกข์ง่าย กันถ้วนน้า

สภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหา ทำให้มีความสุข คงจะเป็นจริงอยู่บ้าง
แต่ไม่ใช่จริงไปเสียทั้งหมด

เราคงไม่อาจพึ่งพาใคร ให้ปรับสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นในเวลา
อันรวดเร็ว ตามที่เราต้องการได้ทุกเรื่อง

เราจะยอมแบกทุกข์อยู่อย่างนั้นหรือ ...เราจะยอมให้ความเศร้า
หมอง ครองใจเราอยู่อย่างนั้นหรือ

เราจะไม่หาทางสร้างสุข ปลอดภัยให้เบาบางลงด้วยตัวเราเองบ้าง
หรือ

พุทธศาสนาสอนว่า สุข หรือ ทุกข์ ผ่องใส หรือเศร้าหมอง
ขึ้นอยู่กับใจหรือจิตของเราเองทั้งสิ้น

พระท่านสอนว่า	“สุขหรือทุกข์	อยู่ที่ใจ	มิใช่หรือ
	ถ้าใจดี	ก็เป็นทุกข์	ไม่สุขใส
	ถ้าไม่ดี	ก็เป็นสุข	ไม่ทุกข์ใจ
	เราอยากได้	ความทุกข์	หรือสุขนา”

คงไม่มีใครสักคน ที่ตอบว่า อยากได้ความทุกข์ ใจดี คือใจที่
ปรุ้งแตง ปรุ้งแตงไปจนได้ทุกข์ ถ้าฝึกจิตหรือใจ ไม่ปรุ้งแตง ก็จะไม่ทุกข์มาก

โชคดีที่มนุษย์ฝึกได้ และฝึกตนเองได้

ที่ปรึกษาของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ปฐมนิเทศสมาชิกพรรค
เพื่อเตรียมการเลือกตั้ง โดยกล่าวตอนหนึ่งว่า

“การรณรงค์เลือกตั้ง ก็เหมือนการเข้าสู่สนามรบยุทธศาสตร์
ที่สำคัญ คือ ต้องรู้ข้อมูลของฝ่ายตรงข้ามให้มากที่สุด”

“รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ก็ชนะร้อยครั้ง”

รู้เขา เอาชนะศึกภายนอกได้ แต่ชนะศึกภายในต้องรู้เราเสียก่อน
รู้เรา คือ รู้อาการ ที่ทำให้จิตของเราไม่ผ่องใส

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย จิตนี้ประภัสสรผ่องใส
แต่เศร้าหมองไป เพราะมีอุปกิเลสจรมมา”

อุปกิเลส เป็นอาการของจิต แจกแจงรายละเอียดกว่ากิเลส 3 กอง
ใหญ่ คือ โลก โกรธ หลง

รู้เรา ใคร ๆ ก็อยากทำได้ แต่ไม่ง่าย

รู้เรา มักรู้แต่เรื่องดี ๆ ของเรา เรื่องเราที่ไม่ดีมักไม่รู้

รู้เขา มักรู้แต่เรื่องไม่ดีของเขา เรื่องเขาที่ดี ๆ มักไม่รู้ ถึงรู้ก็มักไม่พูด

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

วงสนทนาในครอบครัว ในหมู่บ้าน ในที่ทำงาน ในสังคม ไม่เว้นแม้แต่ในวัด มักพูดถึงคนนั้นคนนี้

- พ่อคนนั้น แม่คนนี่ เป็นคนโลก โมโหร้ายกาจ โกรธง่าย
- อัจฉาริษา ตระหนี่ขี้เหนียว มารยาธโดย คุยมโใ้อวด ดื้อรั้น ดึงดัน แข่งเด่นแข่งดี
- มานะถือตน ดูหมิ่นเหยียดหยาม มัวเมาในลาภยศ และประมาท เลินเล่อมั่งง่าย

โทษสมบัติเหล่านี้มีทั้งหมด ๑๖ ประการ เรียกว่า อุปกิเลส

- มีมากเท่าไร จิตก็ไม่ประภัสสรสว่างมากเท่านั้น สว่างก็จะมองเห็นอะไรได้ มีตเกินไป จะมองอะไรเห็น

มีแต่คนพูดถึงอาการของคนอื่น ใครเคยได้ยินใครพูดอย่างนี้ บ้างไหม

ฉันเป็นคนขี้โลก

ฉันเป็นคนขี้โกรธ

ฉันเป็นคนขี้ตระหนี่

ฉันเป็นคนขี้อวด

ฉันเป็นคนขี้โม้

ฉันเป็นคนขี้เมา

อุปกิเลส ต้องเป็นอาการที่ไม่ดีแน่นอน เพราะเต็ม “ขี้” ไว้ ข้างหน้าได้อย่างเหมาะสม

รู้ว่าอะไรไม่ดี

ไปทุซ้ทำอยู่ทำไม

รู้โลกภายนอกมากมาย

รู้โลกภายในกันบ้างหรือยัง

พระท่านสอนว่า

โลกภายนอก

กว้างไกล

ใครๆ รู้

โลกภายใน

ลึกซึ่งอยู่

รู้บ้างไหม

อยากรู้โลก

ภายนอก

มองออกไป

อยากรู้โลก

ภายใน

มองใจตน

พระท่านไม่ได้สอนให้ท่องเท่านั้น แต่สอนให้ทำด้วย

ไม่ว่าปีหนึ่งจะผ่านไปไวหรือช้า ฝึกสติ ตั้งสมาธิ สร้างปัญญา
ใช้เมตตา ให้อภัย ใจบริสุทธิ์ หยุดคิดปรุงแต่ง

เอาใจเขา มาใส่ใจเรา
รู้เรา รู้เขา
จักไม่เศร้า ไม่หมอง

หมาตำรวจ

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

เมื่อเช้าวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ มีศพชายหนึ่งนอน
อยู่หน้าศาลากลางจังหวัดพิบูลบุรี ชายคนนั้นมีไซคนแปลกหน้ามาจากไหน
เป็นคนที่อยู่อำเภอเมือง จังหวัดพิบูลบุรี มาแต่อ่อนแต่ออก ใครๆ ก็รู้จัก
ใครที่แลดูศพนั้นปราดเดียวก็ต้องรู้ว่า ชายคนนั้นตายเพราะอดอาหารเพราะ
ศพนั้นมีแต่หนังหุ้มกระดูก ท้องป่อง ตาน้ำลึ้มและลึกลงวง เหล่านี้เป็นอาการ
ของผู้ที่อดข้าวตาย

แต่เพราะเหตุที่จังหวัดพิบูลบุรีตั้งอยู่ในประเทศไทยอันเป็นเมือง
ที่มีชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ มีข้าวเหลือกินเหลือใช้ทุกปี ไม่มีใครอดตาย ใครอดตาย
ก็ชดค่าสั่งรัฐบาล จึงไม่มีใครยอมรับว่าชายคนนั้นอดข้าวตาย เหตุที่ชายคนนั้น
ถึงแก่ความตาย จึงเป็นเหตุลึกลับ ร้อนถึงต้องสั่งหมาตำรวจมาจากกรุงเทพฯ
เพราะตำรวจภูธรจังหวัดพิบูลบุรีไม่สามารถสืบหาสาเหตุได้

เมื่อนายสิบตำรวจหนุ่ม ๆ คนหนึ่ง จูงหมาตำรวจมาถึงที่เกิดเหตุ
นั้น ปรากฏว่ามีคนมายืนดูศพนั้นอยู่แน่น นายอำเภอเมืองจังหวัดพิบูลบุรีเป็น
คนหนึ่งที่มาอยู่ในที่นั้น พอหมาตำรวจมาถึงก็มีเสียงฮือขึ้นในกลุ่มคนด้วย
ความสนใจเพราะใครก็เคยได้ยินว่า...หมาตำรวจนั้น แน่นัก ลงได้ดมกลิ่น
คนร้ายแล้วก็ต้องสูดกลิ่นไปจนถึงตัว จับคนร้ายได้ทุกทีไป ไม่มีพลาด

พอหมาตำรวจแลเห็นศพนอนอยู่ ก็เห่าขึ้นด้วยความตื่นเต้น
แล้วก็ถึงสายจูง ลากเอานายสิบตำรวจหนุ่มคนนั้นแหวกคนเข้าไปถึงศพ พอ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ถึงศพแล้ว หมาดำรวจก็ดมศพนั้นจนทั่ว แล้วก็หอนขึ้นที่หนึ่ง

ครั้นแล้ว หมาดำรวจจึงสูดกลิ่นที่พื้นดิน และออกเดินสูดกลิ่นเรื่อยไปตามบรรดาคนที่มายืนอยู่ หมาเดินผ่านคนไปหลายคน และตาทุกคู่ก็จ้องจับอยู่ที่หมาดำรวจด้วยความสนใจ

พอหมาดำรวจมาถึงตรงหน้าพ่อค้าคนหนึ่ง ชื่อ นายฮวด หมาดำรวจก็ดมกลิ่นเข้าไปถึงเท้านายฮวด แล้วก็เห่าขึ้นที่หนึ่ง และลงนั่งแลบลิ้นหอบแ่ก ๆ แหงนหน้าขึ้นจ้องมองนายฮวด พลางกระดิกหางอย่างดีใจ

นายฮวดหน้าซีดเผือด กลืนน้ำลายอย่างพะอืดพะอม ตัวเนื้อเริ่มสั่นขาอ่อน ทรวดตัวลงนั่ง แล้วพูดกับนายสิบตำรวจหนุ่มนั้นว่า

“ผมขอสารภาพ ผมเองเป็นผู้ร้ายมาคน ๆ นี้ให้ตายผมเป็นพ่อค้าตั้งร้ายขายของชำอยู่ในตลาด คน ๆ นี้เป็นลูกค้าผมมาเก่าแก่ เคยซื้อข้าวสาร น้ำปลา น้ำตาล พริก กะปิ หอม กระเทียม จากร้านของผมมาตั้งแต่ผมตั้งร้านช่วยอุดหนุนซื้อของผม จนผมมั่งมีตั้งตัวได้

แต่ผมสังเกตว่าในระยะปีสองปีนี้ คน ๆ นี้ซื้อของน้อยลงไปทุกที จนในที่สุดเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง เขาแต่งตัวชะมุกชะมอม เลื้อผ้าขาดวิน เข้ามาในร้านของผม แล้วขอซื้อข้าวสารผมไปกิน ถ้าคน ๆ นี้มีฐานะดีเหมือนเมื่อก่อน ผมก็คงไม่ขัดข้อง แต่เพราะผมได้เห็นว่าเขาจนลงกว่าแต่ก่อนมาก และเมื่อวันเขามาขอซื้อข้าวสาร เขากลายเป็นคนสิ้นคิด ผมจึงไม่ยอมให้เขาซื้อข้าวสารไปกิน แล้วไล่เขาออกจากร้านไป...

ผมเองครับเป็นคนใจร้ายฆ่าเพื่อนมนุษย์ ... ผมเองที่เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้คุณคน ทำร้ายผู้มีคุณแก่ผมจนถึงตาย... ผมขอสารภาพรับความผิดของผม...”

พอนายฮวดพูดจบ หมาดำรวจก็เลียหน้านายฮวดที่หนึ่ง แล้วก็ออกเดินสูดกลิ่นต่อไปในหมู่คน

ในที่สุด หมาดำรวจก็มาหยุดนั่งกระดิกหาง จ้องหน้าคหบดีคนหนึ่ง ชื่อ นายเกิด แล้วก็เห่าขึ้นสองที

นายเกิดหน้าสลด คอดกลงในทันใด ยื่นมือทั้งสองไปที่นายสิบ ตำรวจหนุ่มผู้จูงหมาตำรวจ แล้วกล่าวว่า

“ผมเองเป็นผู้ผิด ผมนี่แหละครับเป็นผู้ร้ายฆ่าคนตาย คน ๆ นี้ ตายเพราะน้ำมือของผมแท้ๆ

คนตายนี้แต่ก่อนเป็นผู้มีหลักฐานดีมีเรือกสวนไร่นา เป็นผู้ขยัน ซักแข็ง ทำประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชนอยู่เป็นนิจ

ต่อมาผมเองเป็นผู้ริเริ่มเป็นเจ้าของสลากกินรวบ ผมก็ไปชักชวน คน ๆ นี้ให้แทงสลากกินรวบกับผม ตอนแรกเขาแทงทีละน้อย แต่เขาก็เสียทุกครั้งไป สมัยเมื่อสลากกินแบ่งรัฐบาลยังออกแต่น้อยครั้ง เดือนละหนสองหน เขาก็แทง แต่มื้อครั้งไม่สู้กระไรนัก แต่พอสลากกินแบ่งรัฐบาลออกเดือนละเจ็ดครั้ง เขาก็ติดเป็นนิสัย เลิกไม่ได้ และจำนวนที่แทงก็มากขึ้น ยิ่งเสียมาก เขาก็ยิ่งแทงมากขึ้นไปอีก

ชีวิตของเขาทั้งหมดมารวมอยู่ที่สลากกินรวบ เลิกทำมาหากิน เมื่อยิ่งแทงก็ยิ่งเสีย เขาก็ตั้งหน้าคิดแต่จะแทงให้ถูก วันหนึ่ง ๆ เขาก็ได้แต่ไปเที่ยวหาอาจารย์ไข้หวย เขาพนอนฝันถึงอะไร รุ่งขึ้นเขาก็เอาฝันนั้นมาคิดออกเป็นเลขสามตัว แล้วก็มาแทงกินรวบ เงินทองที่เขาเก็บไว้ได้ก็หมดสิ้นไป เรือกสวนไร่นาเขาก็เอามาจำหน่ายหรือขายมาแทงกินรวบจนหมด แม้แต่เครื่องใช้ในบ้าน จนในที่สุดตัวบ้านที่เขาอาศัยอยู่เอง เขาก็ขายเอามาแทงกินรวบ เขาหมดตัว ไม่มีอะไรเหลือ เงินทองทรัพย์สินของเขาทั้งหมดตกมาเป็นของผมผู้เป็น เจ้าของสลากกินรวบ... ผมเป็นผู้สูบชีวิตของเขาเอามาเป็นของผม เขาจึงถึงแก่ความตาย...

ผมเองเป็นผู้ร้ายฆ่าคน ตำรวจจงจับผมไปเถิด...ผมขอสารภาพ”

พอนายเกิดพูดจบ หมาตำรวจกระดิกหางดีใจยิ่งขึ้นลุกขึ้นยืนสองขาหลัง เอาสองขาหน้าพาดที่ไหล่ นายเกิดแล้วก็เสียน้ำหน้า นายเกิดหลายที

เสร็จแล้วหมาตำรวจก็ผละจากนายเกิด ออกเดินสุดกลิ้งต่อไป รอบ ๆ จนมาถึงตรงหน้า นายอำเภอเมือง หมาตำรวจก็หยุดลง นั่งมองหน้า

บุญชัย...เกิดมาทำไม?

นายอำเภอเมืองแล้วกระตักหางดีใจจนฝุ่นตลบและเท้าขึ้นสามครั้ง

นายอำเภอเมืองควักผ้าเช็ดหน้าออกมาซับเหงื่อที่หน้าผาก กลืนน้ำลายสองที แล้วพูดขึ้นว่า

“ผมเองคือตัวการในฆาตกรรมรายนี้...” ผมเป็นนายอำเภอเมืองเข้ามารับหน้าที่นี้ด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับ เมื่อผมเข้ามารับหน้าที่นายอำเภอ ผมก็รู้หน้าที่นั่นดีว่า หมายถึงการระงับทุกข์บำรุงสุขของราษฎร ผมมีหน้าที่ส่งเสริมช่วยเหลือราษฎรทุกคนให้ทำมาหากินเป็นหลักฐานด้วยความสุขและความสะดวกทุกประการ ผมมีหน้าที่แนะนำและดูแลให้ราษฎรปฏิบัติงานที่ชอบ อันจักเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ราษฎรเอง หากราษฎรมีกินมีใช้ อิ่มหมีพีมัน ผมก็นับว่าได้ทำหน้าที่ของผมลุล่วงไปด้วยดี ทั้งหมดนี้ผมรู้แต่...”

นายอำเภอเอาผ้าเช็ดหน้าขึ้นซับเหงื่ออีกครั้งหนึ่งแล้วก็พูดต่อไปว่า

“แต่ผมไม่ได้ทำหน้าที่ของผมเลย ผมละทิ้งราษฎรผู้ซึ่งเป็นภาระและหน้าที่ของผมโดยตรง ไปทำงานอื่นเสียหมด ถึงตัวผมจะอยู่ที่อำเภอเมืองพิบูลบุรีนี้ แต่ผมก็เท่ากับนั่งทำงานอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยที่กรุงเทพฯ เพราะผมทำงานเพื่อตาแก่สองสามคนที่นั่งทำงานอยู่ที่นั่น และตาแก่พวกนั้นไม่เคยมาที่จังหวัดพิบูลบุรีนี้เลย

ผมเพียงแต่ทำตามคำสั่งตาแก่ที่กระทรวง มิได้เหลียวแลราษฎร เพราะนึกเสียว่าตาแก่พวกนั้นต่างหากที่เคลื่อนตำแหน่งขึ้นเงินเดือนให้ผมได้ทางกรุงเทพฯ สั่งให้ผมทำอะไรผมก็ทำตาม มิได้เหลียวแลว่าสิ่งที่ผมทำนั้นจะกระทบกระเทือนถึงราษฎรอย่างไรบ้าง

นอกจากนั้นทางกรุงเทพฯ ฝากงานอะไรให้ผมทำเป็นต้นว่างานเกษตร งานชลประทาน งานกรมการข้าว งานสถิติ งานวัฒนธรรม ตลอดจนขายหนังสือพิมพ์ให้รัฐบาล ผมก็เที่ยวรับเอางานนั้นมาหมด ทั้งที่รู้ว่าผมไม่สามารถทำได้ทั่วถึง ผมมัวทำราชการเสียเงินสี่มหาราช

คนตายคนนี้ผมเพิ่งทราบว่าเขาอยู่ที่อำเภอนี้มาตั้งแต่เกิดจนตาย

แต่ผมก็เพิ่งเห็นหน้าเขาวันนี้เอง เมื่อเขาเป็นศพไปแล้ว ถ้าหากผมเคยเห็นหน้าเขามาก่อนก็แปลว่า ผมรู้จักกับราษฎรอำเภอนี้ และถ้าเป็นดังนั้น เขาก็คงไม่ตาย แต่ผมไม่รู้จักเขาเลย เขาจึงต้องมานอนตายเพราะอดอาหาร

ครับ...ผมยอมรับสารภาพ...ผมเองเป็นตัวการฆ่าคน ๆ นี้ให้ตายอย่างจงใจเจตนา เพราะผมละเลยหน้าที่ของผมทั้งที่รู้หน้าที่อยู่แล้ว”

พอนายอำเภอเมืองพุดจบ หม่าตำรวจก็ออกเดินสุดกลืน ออกจากกลุ่มคนที่มาชุมนุมกันอยู่ และติงนายสิบตำรวจผู้ถือสายจูง ลากถูถูถึงตรงไปยังโรงพักตำรวจภูธร จังหวัดพิบูลบุรี

พอถึงที่นั่น หม่าก็เดินตรงไปยังที่กองกำกับการตำรวจ ดมกลิ่นไปถึงผู้กำกับการตำรวจผู้ซึ่งนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะ แล้วหม่าตำรวจก็นั่งลงจ้องหน้าผู้กำกับฯ กระดิกหางเร็วและแรง เคาะกระดานดังโปก ๆ ด้วยความดีใจ แล้วก็เห่าขึ้นสี่ครั้ง

ผู้กำกับฯ พุบหน้าลงกับโต๊ะสักครู่หนึ่ง แล้วจึงลุกขึ้นยื่นเอามือปิดงานที่วางอยู่บนโต๊ะร่วงลงกับพื้น พลางกล่าวกับนายสิบตำรวจสุนัขผู้ยืนระวังตรงอยู่ต่อหน้าันว่า...

“ถูกของหม่ามันแล้ว! อ้าวเองคือผู้ร้ายฆ่าคนตายที่ศพนอนอยู่ศาลากลาง

อ้วไม่มีสิทธิที่จะนั่งโต๊ะนี้ทำงานในห้องนี้อีกต่อไป อ้วจะเขียนใบลาออกวันนี้ และที่ที่อ้วควรจะอยู่คือกรงขังผู้ต้องหามโรงพัก

อ้วเป็นผู้กำกับฯ มีหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายและรักษาความสงบของราษฎรจังหวัดนี้ โดยตรง แต่อ้วมันเที่ยวจับแต่ของที่มึรางวัลงาม ๆ เสียหมดเป็นต้นว่า ผื่นเถื่อนเหล่าเถื่อน และของหนีภาษี จับที่ไร้อ้วก็ได้เงินเข้ากระเป๋าบานไป เพราะพวกค้ำของเถื่อนนั้นมันค้าแข่งกับรัฐบาล ใครจับได้จึงให้รางวัลอย่างงาม

ส่วนพวกโจรผู้ร้ายที่จะปล้นอาชีพ ปล้นทรัพย์ ปล้นชีวิตจิตใจราษฎรอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนนั้น ถึงจะจับได้ก็ไม่มีการรางวัลให้ ตรงกันข้าม

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ถ้าหากอ้าวไม่จับเสียอีก อ้าวกลับได้สตาจใช้ฟรีๆ จนเดี๋ยวนี้อ้าวมีรถเก๋งสี่ มีตึกสี่ชั้นปลูกอยู่ในตลาด ลูกเมียอ้วก็ทองแดงทั้งตัวไปเพราะอ้าวเห็นแก่เงินทองทรัพย์สิน อ้าวจึงไม่จับผู้ร้ายที่ควรจับ จับแต่ผู้ร้ายที่ทำให้อ้าวร่ำรวยขึ้น หรือมีฉะนั้นก็ควรป็นตวลกับผู้ร้ายที่มันจะทำให้อ้าวได้มีชื่อเสียง มีรูปลงหนังสือพิมพ์ เผื่อว่ายังไงอ้าวจะได้มีแหวนอัครินใส่กับเขาบ้าง

ผลของการกระทำทั้งหมดนี้ทำให้ราษฎรถูกปล้นอยู่ทุกนาที่ ทั้งกลางวันกลางคืน ใครทนไม่ไหวก็ตายไปก่อน

อ้าวเองเป็นคนร้าย อ้วยอมรับสารภาพ หมาตำรวจมันชี้คนร้ายถูกของมันแล้ว”

พอผู้กำกับฯ พุดจบ หมาตำรวจก็ออกดมกลิ่นจากห้องผู้กำกับฯ และดึงนายสิบตำรวจสุนัขตรงแนวไปที่ศาลากลาง ผู้กำกับฯ ก็ออกวิ่งตามมาด้วย ตอนนั้นเป็นเวลาเย็นใกล้ค่ำ ศาลากลางปิดเสียแล้ว หมาตำรวจก็บ้ายหน้าดมกลิ่นไปยังจวนผู้ว่าราชการฯ พอถึงจวน หมาตำรวจก็วิ่งขึ้นไปชั้นบน และเข้าไปในห้องนั่งเล่นของผู้ว่าราชการจังหวัดพิบูลบุรี เห็นผู้ว่าราชการนั่งอยู่ หมาตำรวจก็เข้าไปนั่งจ้องหน้ากระตักหางตีใจอย่างมากมายแล้วก็เห่าขึ้นห้าครั้ง

ผู้ว่าราชการฯ ตกตะลึงจ้องหน้าหมาอยู่นาน ครั้นแล้วก็ยกมือขึ้นปิดหน้า ร้องไห้สะอึกสะอื้น พุดว่า

“จับผมไปโรงพักเถิดท่านผู้กำกับฯ ผมเองเป็นคนร้าย ผมเองเป็นคนฆ่าคนตายที่หน้าศาลากลางในจังหวัดของผม ผมเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินและความเป็นอยู่ของราษฎรทั้งจังหวัด แต่ผมกลับไม่ถือว่าความรับผิดชอบนั้นเป็นของสำคัญ เอาตัวเองซึ่งเป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัดไปรับผิดชอบต่อนักการเมืองสี่ประติวี่สองสามคน

ผมปกครองจังหวัดนี้โดยไม่คำนึงถึงทุกข์สุข หรือความอดอยากของราษฎร คำนึงถึงแต่ว่า...ทำอย่างไรจะทำให้พรรคนักการเมืองที่เป็นนายผมเลือกตั้งได้ทุกครั้งไป

เวลาส่วนใหญ่ของผมต้องใช้ไปในการเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับพิบูลบุรี เพื่อไปรับคำสั่งจากนักการเมืองบ่อยๆ และสิ่งที่ผมตั้งใจทำก็คือ ทำนุบำรุงสมาคมหญิงที่เมียผมเป็นนายก เพราะสมาคมนี้เป็นสะพานที่จะให้เมียผมเข้าถึงเมียนักการเมืองที่มีอำนาจเพื่อหาตีให้ตัวผมต่อไป...

จะพูดกันไปทำไม มีผมเป็นเจ้าของเมือง แล้วมีคนอดข้าวมานอนตาย อยู่หน้าศาลากลาง ใครจะเป็นผู้ร้ายฆ่าคนตายได้นอกจากผม ขอเวลาผมเขียน ใบลาออกสักเล็กน้อยเถิดท่านผู้กำกับฯ และขอให้ผมได้ส่งลูกส่งเมียหน่อย แล้วผมจะไปมอบตัวให้แก่ท่านผู้กำกับฯ ที่โรงพัก ไม่นานไปไหน”

ผู้ว่าราชการฯ พุดจบแล้วก็ชบหน้าร้องไห้สะอึกสะอื้นต่อไปผู้กำกับฯ ก็พาหมาตำรวจและนายสิบตำรวจสุนัขกลับมาโรงพัก แล้วหาที่ให้นอนค้าง เพราะตึกแล้วจะส่งกลับกรุงเทพฯ ก็ไม่ทัน

ผู้กำกับนอนไม่หลับทั้งคืน พอเช้าตรู่ก็รีบไปโรงพักเห็นนายสิบตำรวจหนุ่มนั่งร้องไห้อยู่ ผู้กำกับก็ตรงเข้าไปถามว่า

“หนุ่มเป็นอะไรไป โดนหมากัดเข้าอีกคนรี!”

นายสิบลุกขึ้นยืนชิตเท้า แล้วตอบว่า

“เปล่า...เปล่าครับ...แต่หมา...หมาผมหลุดหนีไปเมื่อตอนดึกนี้ครับ ผมวิฑูยามรถกองปราบเขาดู เขาว่าเห็นมันวิ่งเข้ากรุงเทพฯ ตอนเช้ามีดตามกลืนเข้าไปครับ”

“ตายหะ...!” ผู้กำกับออกอุทาน “ปานนี้มันมีดมกลืนเข้าไปถึง ทำเนียบแล้วหรือวะ!”

“ก็นั่นนะสิครับ!” นายสิบตำรวจพุดแล้วก็ร้องไห้หน้าตาไหลอีก พูใหญ่

ผู้กำกับยกมือขึ้นเกาหัว และมองดูนายสิบตำรวจอย่างงงๆ แล้วถามว่า “ร้องให้ทำไมนะหนุ่ม กลัวท่านสารภาพแล้วลาออกรี?”

“เปล่า... เปล่าครับ” นายสิบตำรวจตอบระหว่างเสียงสะอื้น “หมาตัวนี้ผมเลี้ยงมาตั้งแต่มันเป็นลูกหมาครับ มันเป็นหมาตำรวจที่ดีที่สุด

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แต่...แต่หมาตำรวจนั้น ถ้าลงดมกลิ่นไปจนถึงตัวผู้ร้ายแล้ว ปรากฏว่าผิดตัว มันก็จะหมดความเชื่อถือตัวของมันเอง ใช้ดมไม่ได้อีกต่อไป...”

“เอ...แล้วยังไง อ้าวไม่เข้าใจเลยอะ?” ผู้กำกับพูดขึ้น

“ผมกลัวมันจะเข้าไปในทำเนียบครับ!”

“ก็นั่นนะซี อ้าวถึงได้ถามว่าลือกลัวท่านลาออกกรี!”

“เปล่าครับ” นายสิบตำรวจตอบ

“ถึงยังไงท่านก็ไม่ลาออก และไม่ยอมมสารภาพรับผิด แล้วหมาผมมันก็จะเสียหมาไปเลย

ผมเสียตายหมาครับ”

เบิกทรัพย์วันละบาทชื่อ

มังสา

นายหนึ่งเลี้ยงพยัคฆา

ไปอ้วน

สองสามสี่นายมา

กำกับ กันแฮ

บังทรัพย์สี่ส่วนถ้วน

บาทสิ้นเสื่อตาย

โคลงโลกนิติ

สิ่งที่บัณฑิตไม่พึงทำ

บัณฑิตไม่พึงมีวาจาเปรียบ (เปรียบเปรย, ดูหมิ่น, ดูแคลน)

- แม้กะลาที่คว่ำแล้ว ก็ยังมีน้ำติดกันกะลา คนทุกคนมันก็ยังมียึดบางอย่างในตัวของมัน อย่างนักโทษ เขาไปทำผิด ติดตะราง แต่ร่างกายก็ยังแข็งแรง มีเรื่องมีแรงทำงานได้ตั้งมากมาย ให้เขาทำเฟอร์นิเจอร์ขายเป็น ๑๐๐ ล้าน ก็ยังได้

บัณฑิตไม่พึงทำตัวเป็นลิ่ม (ดูต่ำ, ทิ่มแทง, ว่าใครแรงๆ จนขาดไมตรีหรือโกรธกัน)

- ลิ่มที่ผ่าไม้ จนไม้ขาดแล้ว เอาคืนได้รึ มันคืนเป็นได้ดั้งเดิมไม่ได้

บัณฑิตไม่พึงเอากันบัวไปยอนหู (ฟังเรื่องร้อใจ, ใส่ใจในเรื่องไม่เป็นเรื่อง)

- กันบัวมันมีหนามนะ ยอนหูด้วยขนไก่ยังสะดุ้ง นี่เอาหนามไปยอนหู จะไหวรึ?

บัณฑิตไม่พึงทำน้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง

- พูดจาไม่มีประโยชน์ บัณฑิตเขาไม่พุดกัน

ของฝากจากหลวงตา

หลวงตาไสว สิวญาโณ - โรงปั้น สวนโมกข

นกนักปราชญ์

อันนกฮูกเป็นวิหคณกนักปราชญ์
แปลกประหลาดตาหูคูมสัน
ดวงตาโตเห็นจริงทุกสิ่งอัน
รู้เท่าทันโลกได้ไม่โง่งม
ทั้งใบหูชูตั้งรับฟังเสียง
แยกสำเนียงดีร้ายได้เหมาะสม

นกสันติภาพ

อันรูปนี้มีชื่อนกพิราบ
เครื่องหมายแทนสันติภาพที่ไผ่หา
มันอยู่กันสันติไม่บีฑา
จึงนำมาเป็นเครื่องหมายเข้าใจกัน
เหตุไฉนโยมมนุษย์สุดประเสริฐ
ปัญญาเลิศกว่านกวิหคณัน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ได้รับฟังตั้งใจใฝ่เนียม
ทวนลมเรื่องราวไม่รับฟัง

ตามรอยผู้ใหญ่

เดินตามรอยเท้าท่านผู้ผ่านโลก
มาโซนโซกได้แก่พ่อแม่หนู
หรือตามหลังครุอาจารย์ท่านผู้รู้
ทำให้ดูแบบอย่างหนทางดี
ยิ่งเดินตามรอยบาทศาสดา
พระสัมมาสัมพุทธพิสุทธิศรี
จะพ้นทุกข์สุขเกษมเปรมปรีดี
อย่าเดินตามรอยผีไม่ดีเลย

อย่าแบกของหนัก

มีอะไรเป็นอะไรตามใจเกิด
อย่าให้เกิดทุกข์ใจเป็นใช้ได้
มีไม่เป็นจะมารุมสมุที่ใจ
เหมือนแบกของหนักไว้เมื่อโยไหล่คอ
มีเช่นนี้ยังมีทีทุกข์
จะพบสุขทางใจที่ไหนหนอ
ถ้ามีเป็นเห็นจะไม่หนักใจคอ
ไม่ยึดมั่นมั่นก็เบาสบาย

ความพิเศษของมนุษย์

ทั้งคนสัตว์ที่เหมือนกันนั้นมีสี่
กินนอนหนีผองภัยไม่ประสงค์
อีกสี่พันธุสี่ตระกูลประยูรวงศ์
สี่อย่างคงเหมือนกันไม่ผันแปร
มีสิ่งหนึ่งซึ่งทำความผิดแผก

กลับไม่ชอบความสงบชอบรบกัน
จึงไร้สันติภาพน่าอัปอาย

เถาให้ถูกที่คั่น

รูปหมาน้อยนี้หรือชื่อน่าขัน
เถาให้ถูกที่คั่นที่มันหมาย
คั่นที่คอเถาที่เข้าเถาจนตาย
ก็ไม่หายความคั่นอยู่นั่นเอง
แก้ปัญหาก็ให้แก้ที่เหตุ
จึงวิเศษแก้ไขได้ตรงเผง
มีปัญหาอะไรอย่าได้เกรง
จงรีบเร่งแก้ที่เหตุพิเศษเลย

ก้อนหินดำคน

อันก้อนหินก้อนนี้มีชื่อว่า
หินร้องดำพวกคนสุดเหลวไหล
ยกตัวว่าประเสริฐเลิศกว่าใคร
แท้จริงไม่ดีกว่าข้าสักนิด
ใจรุ่มร้อนนอนไม่หลับกระสับกระส่าย
เหมือนสุ่มไฟไว้ทำลายไหม้ดวงจิต
จะดีกว่าข้าอย่างไรขอให้คิด
เพราะข้าหยุด, นิ่งสนิท, สงบ, เย็น

คนงาม

อันคนงามงามน้ำใจใบบหน้า
อันคนสวยสวยจรรยาใช้ตาหวาน
เพราะมีธรรมกำกับไว้ในดวงมาน
งามทั้งการพูดทำดำริตรง
งามเสื้อผ้าอาภรณ์ทั้งร่างรูป

ให้คนแตกต่างสัตว์อย่างชัดเจน
คือพระธรรมนำมนุษย์สู่ดีแท้
แต่จะแยแ่สัตว์ถ้าขาดธรรม

พูดดี

หลักของการพูดดีมีอยู่สาม
หนึ่ง-พูดตามเป็นจริงทุกสิ่งสรรพ
สอง-พูดดีมีประโยชน์ไร้โทษทัณฑ์
สาม-สิ่งนั้นน่าฟังทั้งไพเราะ

แม้เรื่องจริงน่าฟังไม่ขวางโลก
แต่พูดไปไร้ประโยชน์ก็ไม่เหมาะ
ถ้ามั่นเรื่องลัทธิจริงทั้งพริ้งเพราะ
มีประโยชน์เหมาะเจาะควรพูดเออ

เต่าหดหัว

สัญชาติเต่าเมื่อภัยมาใกล้ตัว
จะหดหัวหดหางทั้งสี่ขา
เข้ากระดองมองไม่เห็นเร้นกายา
รอนจนกว่าผองภัยไปพ้นตัว
ถ้าคนเราหดบ้างเหมือนอย่างเต่า
หักห้ามใจไม่เอาสิ่งเหย้า
เห็นอะไรอยากได้ตามใจตัว
จนปวดหัวเศรษฐกิจทำพิษเออ

ย่อมมีวันชืดชับเสื่อมเศร้าหมอง
แต่งามธรรมชาติเหมือนสีทอง
จะผุดผ่องใจโลไม่เสื่อมโทรม

กีฬาวิเศษ

จุดมุ่งหมายของกีฬาวิเศษ
ช่วยแก้กองกิเลสของคนได้
ให้รู้แพ้รู้ชนะรู้ภัย
มีวินัยเหมาะสมอบรมตน

เกิดความรักสามัคคีไมตรีจิต
มิให้คิดมุ่งร้ายใจอกุศล
ช่วยฝึกหัดกายใจให้อดทน
กลายเป็นคนที่ดีเพราะกีฬา

วัวคือ

อันรูปนี้มีชื่อวัวคือตัว
จะใช้งานดึงตันมันถอยหลัง
จงให้เดินกลับหยุดมันหยุดยั้ง
ไม่ยอมทำตามสั่งแต่โดยดี
เหมือนคนดีบอกเท่าไรไม่ไขหู
ไม่รับรู้รับฟังตั้งหน้าหนี
บอกว่าดีกลับไม่ทำล้นดี
แต่ชั่วชื่อบอกอย่างยังกล้าทำ

มองตน

มัวแต่มองจ้องผิดคนอื่นเขา
ตัวเราเป็นอย่างไรไม่เคยรู้
จิตคิดเลวอย่างไรไม่เคยดู
เรื่องคนอื่นที่เขารู้ไปรอบทิศ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ธรรมรถ

ธรรมรถพาหนะอันประเสริฐ
เป็นยานธรรมล้ำเลิศกว่ายานไหน
เป็นยานเดียวที่จะพา มนุษย์ไป
พ้นจากภัย เกิด แก่ เจ็บและตาย

มงคลภาษิต

ติดไว้ข้างฝา อ่านวันละครา วาสนาจำเริญ

คนเราเกิดมา ย่อมปรารถนา ลาภสุขสรรเสริญ
แต่จะสมใจ เมื่อได้ดำเนิน ตามธรรมจำเริญ หลักสี่ประการ
หนึ่ง-หมั่นประกอบ อาชีพโดยชอบ อย่าได้เกียจคร้าน
งานสวนงานนา ขายค้ำกิจการ สุดแต่เป็นงาน หน้าที่ของเรา
อย่ามัวเลื่องงาน เอาแต่สำราญ ง่าย ง่าย! เบา เบา!
สุดแต่ได้ทรัพย์โดยชอบเป็นเอา จะหนักหรือเบา อย่าเฝ้าหลีกหนี
สอง-ต้องรักษา ทรัพย์ที่ได้มา เก็บไว้ให้ดี
อีกรักษางาน อันเป็นหน้าที่ อันความมิตี หลีกหนีให้ไกล
สาม-คบคนดี เมตตาปรานี เป็นที่ไวใจ
แม้แต่ผิวเมีย ยังเสียถมไป รักจะคบใคร จงได้วิจารณ์
สี่-เลี้ยงชีวิต ลูกเต้าญาติมิตร ให้มีประมาณ
อย่าเบียดครอนัก เขาจ้กร้าคาญ อย่าสุรุ่ยผลาญ ทรัพย์จักฉิบหาย
เงินทองหายาก ได้มალำบาก ควรประหยัดจ่าย
คราวเกิดคับขัน มีอันตราย หรือโรคเบียดกาย จะได้บรรเทา
คราวแก่ชรา หรือมีศรัทธา ทำบุญกับเขา
จะได้หยิบใช้ สบายแก่เรา จงตั้งตัวเอา แต่บัดนี้ไป
นี่คือหลักธรรม พระเจ้าเรานำ ออกแสดงไข
ผู้หวังลาภสุข ห่างทุกซ์ห่างภัย จงทำตามนัย ภาษิตนี้เทอญฯ

- ธรรมสาธก -

พระธรรมโกศาจารย์ (ชอบ อนุจารีเถระ)

วัดราชบูรพ์บำรุง จ.ชลบุรี

มงคลชีวิต ประสิทธิ์พร

โลกนี้แจ่มใสสำหรับคนใจกว้าง	โลกนี้เว้าแหว่งสำหรับคนใจดำ
ชีวิตที่ยั่งยืน	เพราะมีความอยากมากเกินไป
ชีวิต คือการต่อสู้	จงเป็นอยู่ด้วยความอดทน
คนที่หวังพึ่งโชคชะตา	เป็นคนปัญญาอ่อน
คนที่ทอดยงเปื้อนหนาย	เป็นคนตายก่อนหมดอายุ
ถ้าอยากเป็นคนงาม	อย่าว่าวามโกรธง่าย
ถ้าอยากเป็นคนสบาย	อย่าเปื้อนหนายความเพียร
ถ้าอยากเป็นคนมั่งมี	อย่าเป็นคนดีแต่จ่าย
ถ้าอยากเป็นคนน่าสมัย	อย่าทำลายวัฒนธรรม
ถ้ากลัวเกินไป	จะทำอะไรไม่สำเร็จ
ถ้ากลัวจนเกินงาม	จะพบกับความเดือดร้อน
ถ้าชนะด้วยอาวุธ	จะสิ้นสุดด้วยความแค้น
ใช้ธรรมะชนะแทน	ความขุ่นแค้นจะหายไป
ถ้าทำงานมุ่งเพื่อตัว	จะหมองมัวชั่วชีวิต
ถ้าทำงานเพื่ออุทิศ	สิ้นชีวิตชื่อยังอยู่
ถ้าหวังแต่ความสนุก	จะพบความทุกข์ข่มหันต์
ถ้าทำใจให้สงบ	จะพบกับความสุขที่เยือกเย็น
ความสุขแบบชาวโลก	มีทุกข์โศกเป็นผล
ความสุขแบบอริยชน	มีผลเป็นความสงบ

- จันทภิกขุ -

พระธรรมดิลก (จันทร์ กุศลเถระ)

วัดเจติยทัฬหจ. เชียงใหม่

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ระว่าง !

ทางแห่งความเลื่อม

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ, ผู้รู้ชั่วเป็นผู้เสื่อม.

ผู้ใคร่ธรรมเป็นผู้เจริญ, ผู้เกลียดซึ่งธรรมเป็นผู้เสื่อม.

ผู้ใดทำความรักในคนพาล, ไม่ทำความรักในบัณฑิต, เขาชอบใจ
ธรรมของคนพาล, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดเป็นผู้ชอบนอนหลับ, ชอบพูดคุย, ไม่ขยัน มักเกียจคร้าน
การงาน, และเป็นคนมักโกรธ, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดมีความสามารถอยู่, ไม่เลี้ยงดูบิดามารดา ผู้แก่เฒ่าชราแล้ว,
ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดหลอกหลวงสมณะพราหมณ์, หลอกแม้วณิพกคนขอทานอื่นใด
ด้วยมุสาวจา, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดมีทรัพย์สิ้นเงินทองมีของเหลือกินเหลือใช้, เขาบริโภคของที่ดีๆ
นั้นแต่ผู้เดียว, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดหยิ่งเพราะชาติกำเนิด, หยิ่งเพราะทรัพย์, หยิ่งเพราะโคตร,
แล้วดูหมิ่นซึ่งญาติของตน, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดเป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา และนักเลงเล่นการพนัน, เขาได้
ทำลายทรัพย์ ที่หามาได้ ให้พินาศฉิบหายไป, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ผู้ใดไม่พอใจรักใคร่ในภรรยาตน, กลับไปที่เยวชุกชนกับหญิง
แพศยา, ลักลอบ ทำชู้กับภรรยาของผู้อื่น, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเลื่อม.

ชายใดผู้ถึงวัยแก่เฒ่าชราแล้ว, ได้นำหญิงสาวแรกรุ่นมาเป็นภรรยา,
เขานอนไม่หลับเพราะความหึงหวง และห้วงอาลัยในหญิงนั้น. ข้อนั้นเป็น
ทางแห่งความเลื่อม.

ชายใดตั้งหญิงนักเลงใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายมาเป็นแม่เรือน, และหรือ
หญิงใดตั้งชาย นักเลงใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายมาเป็นพ่อเรือน, ข้อนั้นเป็นทางแห่ง

ความเสื่อม.

ผู้ใดเกิดในตระกูลกษัตริย์, มีโภคะน้อย, แต่มีความอยากใหญ่
ปรารถนาราชสมบัติ, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม.

ผู้ใดเป็นบัณฑิตสมบูรณ์ด้วยความเห็นอันประเสริฐ, ได้เห็น
เหตุแห่งความเสื่อมทั้งหลายเหล่านั้นชัดแล้ว, ท่านย่อมเว้นสิ่งเหล่านี้เสีย.
เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านจึงพบและเสพแต่โลกซึ่งมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว ด้วย
ประการฉะนี้แล.

ตัดจาก *ปรภาวสุตตปาฐะ* หนังสือ *สวดมนต์แปลไทย ฉบับสวนโมกขพลาราม*

กาลเวลากลืนกินสรรพสิ่ง

รศ.เสฐียรพงษ์ วรรณปก

อจจนติ อโหโรตตา	วันคืนผ่านไป
ชีวิต อปุรุชฌติ	ชีวิตวัยก็ร่นเข้ามา
อายุ ชียติ มจจานิ	อายุใกล้สุดสิ้น
กุนนทีนัว อุกทัก	ดุจชลสินธุ์ในกุนนที

วันเวลาล่วงไปตามลำดับ จากวินาทีเป็นนาที จากนาทีเป็นชั่วโมง
จากชั่วโมงเป็นวัน จากวันเป็นสัปดาห์ จากสัปดาห์เป็นเดือน จากเดือนเป็นปี
ไม่มีสิ่งใดอยู่นอกเหนือกาลเวลา ดังพุทธวจนะตรัสไว้ว่า **“กาลเวลาย่อมกลืน
กินทุกสิ่งสรรพ รวมทั้งตัวมันเองด้วย”**

ชีวิตและอายุของสัตว์ทั้งหลายก็เสื่อมสิ้นไป ตั้งแต่วินาทีแรกที่ถือ
ปฏิสนธิในครรภ์มารดา พรางตาให้คนหลงไปว่าเป็นการเจริญเติบโต แต่ผู้รู้
เรียกอาการอย่างนี้ว่า **“วัย”** หมายความว่า **เสื่อมสิ้นไป**

ที่เข้าใจกันว่าเรากำลังเจริญวัยนั้น แท้ที่จริงเรากำลังเสื่อม เรา
กำลังก้าวเดินไปสู่ความตายที่ละก้าว ๆ ในที่สุดก็จะถึงจุดดับสลาย **ประดุจสายน้ำ
น้อยนิด ถูกแสงอาทิตย์แผดเผา ค่อย ๆ เหือดแห้งไปในที่สุด**

พระพุทธองค์ตรัสว่า **ชีวิตนั้นสั้นนิด ทุกชีวิตเกิดมาแล้วต้องตาย**

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

หนุ่มก็ตาย แก่ก็ตาย โง่ก็ตาย ฉลาดก็ตาย รวยก็ตาย จนก็ตาย ทุกคนล้วนต้องตาย จะตายวันตายพรุ่ง ไม่มีใครรู้ แต่ที่รู้แน่ ๆ คือ ไม่มีใครอยู่ค่าฟ้า

เห็นหน้าอยู่เมื่อเช้า	สายตาย
สายอยู่สุขสบาย	บ้ายม้วย
บ้ายรื่นชื่นรวยรวย	เย็นดับ ชีพนอ
เย็นเล่นกับลูกด้วย	ค้ำม้วยอาลัย

รัชกาลที่ ๕

สัจจะแห่งชีวิตเป็นเช่นนี้ พระพุทธองค์ทรงชี้ให้เข้าใจตามเป็นจริง จึงไม่ควรนั่งมัวประมาณ รีบทำกิจที่ควรทำด้วยความสามารถเสียแต่บัดนี้ ก่อนที่จะไม่มีเวลา

รู้ว่าชีวิตนี้น้อยนิด แล้วคิดทำแต่สิ่งชั่ว เกลือกอกลัว แต่สิ่งเลวทราม คนเช่นนี้เขาประมาณว่า “โง่เขลา”

รู้ตัวว่ามีเวลาอยู่ในโลกนี้ไม่มาก บากบั่นสร้างสรรค์ แต่คุณงามความดี คนเช่นนี้เรียกว่า “คนฉลาด”

โปรดรำลึกไว้เสมอว่า “เกิดมาทั้งที่ ทำดีให้ได้ จะตายทั้งที่ ทำดี ผิดไว้”

จาก “สัมผัสพระพุทธเจ้าด้วยใจ ใน...สายธารธรรม” โดย รศ.เสฐียรพงษ์ วรรณปก

จนเงินแต่อย่าจนความดี

รศ.เสฐียรพงษ์ วรรณปก

ทาพิทพิย ทุกข์ โลก

อินาทานญจ วุจจติ

ความจนเป็นทุกข์ในโลก

การเป็นหนี้ก็เป็นทุกข์เช่นเดียวกัน

คนเราลงได้จนแล้ว ย่อมมีแต่ความทุกข์ยากเพราะเหตุฉะนั้น ท่านจึงเรียกว่า “ยากจน” คิดจะทำอะไรก็ยากที่จะเห็นทาง อยากรได้อะไรก็

ยากที่จะได้ หันไปพึ่งพาอาศัยใครก็ยากที่จะได้รับความช่วยเหลือ เพราะโลกสมัยนี้ถือคติว่า

“มีเงินนับว่าน่อง   มีทองนับว่าพี
ยากจนเงินทอง   ฟีน้องไม่มี”

เมื่อไม่มีเงินก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเขามา ก็เป็นทุกข์เสียดอกเบี้ยยแพงๆ ก็เป็นทุกข์ ถูกเขาทวงหนี้ก็เป็นทุกข์ ถูกเจ้าหนี้ตามตัวก็เป็นทุกข์ ถูกจับเข้าคุกเข้าตะรางเพราะไม่มีเงินใช้หนี้ก็เป็นทุกข์

จนเงินนับว่าทุกข์มากแล้ว จนความดีเป็นทุกข์ยิ่งกว่า คนไม่มีศรัทธาในพระศาสนา ปราศจากความอายชั่ว กลัวบาป เกียจคร้าน โง่เขลา เรียกว่า คนจนความดี

เขาทำชั่วทางกาย วาจา ใจ   เรียกว่า เป็นหนี้
ทำชั่วแล้วนึกภาวนาในใจ ไม่อยากให้ใครรู้ เรียกว่า เสียดอกเบี้ยย
ถูกคนดีมีศีลธรรมว่ากล่าวตักเตือน   เรียกว่า ถูกทวงหนี้
ไปไหนมาไหนมีแต่ความร้อใจ   เรียกว่า ถูกตามตัว
เมื่อตายไปก็ตกนรกหมกไหม้   เรียกว่า ถูกจองจำ

ชีวิตเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะเป็นอะไรต่อไปข้างหน้าได้ แม้จะเกิดมาจนก็จงพยายามสร้างเนื้อสร้างตัวก็อาจพ้นจากสภาพความจนได้ในที่สุด ถึงแม้ยังยากจนอยู่ก็ขอให้จนแต่เงินทอง อย่าจนคุณธรรม

โปรดนึกเสมอว่า

“อยู่เรือนพังยังมีความสุข
ดีกว่าคุกหลายเท่าไม่เศร้าหมอง
จนยังมีธรรมค้ำประคอง
ดีกว่าปองทุจริตผิดศีลธรรม”

ของเก่า

จาก “สัมผัสพระพุทธเจ้าด้วยใจ ใน...สายธารธรรม” โดย รศ.เสฐียรพงษ์ วรรณปก

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

กินอยู่อย่างวีไอพี

ดร.เสรี พงศ์พิศ

พิมใจ เป็นสาวชาวเหนือ เธอติดเชื่อเฮอไอวี สามี่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ เธอเล่าให้ใครต่อใครฟังว่า เธอเป็นคนบ้านนอก ตอนติดเชื่อใหม่ ๆ ไม่คุ้นกับคำว่า เฮอไอวีคิดว่า เป็นคำเดียวกันกับคำว่า วีไอพี ซึ่งมักได้ยินบ่อยกว่า เธอจึงบอกหลายคนว่า เธอเป็นวีไอพี

วันนี้เธอเล่าอีกหลายครั้งให้หลายคนฟังว่า เธอมีชีวิตอยู่อย่างวีไอพี พุดพร้อมกับยิ้มกว้างหรือหัวเราะอย่างมีความสุข ไม่มีกิริยาประชดประชันแต่อย่างใด เพราะเธอให้คำว่า “วีไอพี” เพื่อหมายถึงคุณภาพชีวิต ไม่ได้หมายถึงสถานภาพทางสังคมอย่างที่ใช้กันทั่วไป

VIP (very important person) สำหรับพิมใจ หมายถึง การดำเนินชีวิตด้วยสติ รักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจของตนเองประหนึ่งเป็นบุคคลสำคัญ

“ประหนึ่ง” เท่านั้น เพราะชีวิตคนเราอะไรก็ “สมบัต” กันทั้งนั้น ทุกอย่างเป็นอนิจจัง

พิมใจบอกว่า ผู้ติดเชื่ออย่างเธอต้องอยู่ที่ กินดี นอนดี ทำงานดี ประหนึ่งวีไอพี ถ้าอยากมีชีวิตยืนยาว

และเธอก็ได้พิสูจน์ให้ใคร ๆ เห็นแล้วว่า เธอติดเชื่อมานานับสิบปีแล้ว สุขภาพยังแข็งแรง หน้าตาร่างกายก็เหมือนคนธรรมดาทั่วไป โดยที่เธอไม่ได้กินยาต้านไวรัสใดๆ เพียงแต่ ทำตัวเป็นวีไอพี อย่างเดียวเท่านั้น

การกินดี ไม่ได้แปลว่าต้องขึ้นเหลา เข้าภัตตาคารร้านอาหารใหญ่ และแพง แต่กินอะไรที่รู้ว่ากินแล้วทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงซึ่งคนทั่วไปรู้ดีแต่ไม่ค่อยปฏิบัติกันเท่านั้น

อยู่ดี ไม่ได้แปลว่า ต้องอยู่บ้านใหญ่โตรโหนาน ไม่ใช่ว่าต้องมีรถคันโต ๆ พร้อมคนขับ พิมใจอยู่กับพ่อแม่ซึ่งเข้าใจเธอ อยู่กับชุมชนที่รับเธอได้ อยู่กับพี่น้องชาวบ้านที่ติดเชื่อและไม่ติดเชื่อ มีมอเตอร์ไซด์เก่า ๆ คัน

หนึ่งที่ใช้เป็นพาหนะออกไปเยี่ยมเพื่อน ๆ ที่ป่วยหรือมีปัญหาตามหมู่บ้านต่าง ๆ

ทำงานดี คือ ทำงานอย่างมีความสุข ไม่เคร่งเครียดจนจะเป็นโรคประสาท ทำแบบเอาเป็นเอาตาย พิมใจทำงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชน ที่เธอก่อตั้งขึ้นมา เป็นตัวแทนผู้ติดเชื้อไปประชุม ไปเป็นวิทยากรทุกระดับ

พิมใจ “ขอบคุณที่เป็นเอดส์” เธออธิบายด้วยความจริงใจไม่เสแสร้งว่า ถ้าไม่เป็นเอดส์ เธอคงมีชีวิตอยู่เพียงเพื่อสามีและลูก อยู่ในโลกแคบ ๆ แสงหาแต่ความพอใจในข้าวของ เงินทอง และวัตถุที่ดิ้นรนหามาให้ได้

เพราะเป็นเอดส์ เธอได้เข้าใจความหมายของชีวิต ทำให้เธอได้พบ “ตัวเอง” ได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่น ได้พบปะผู้คนมากมายจากหมู่บ้านไปถึงระดับชาติและนานาชาติ เธอได้เดินทางไปหลายจังหวัดและหลายประเทศ ได้รู้จักโลกกว้าง ได้เห็นความงามของโลกและชีวิต

เพราะคิดเสมอว่า ตนเองไม่น่าจะอายุยืนยาวมาจนถึงวันนี้ เธอจึงมองว่า วันเวลาที่ผ่านไปทุกขณะเป็นกำไรชีวิต

เธอไม่ได้มองอย่างเคียดแค้นชิงชัง *เฮชไอวี* เป็น “เจ้าตัวร้าย” ที่ต้องประหารประหารกำจัดให้หมดสิ้น คิดแต่เพียงว่า จะอยู่กับมันอย่างสันติได้อย่างไร

วันนี้เธอบอกว่า “ดิฉันแต่งงานกับ*เฮชไอวี*”

จะมีชีวิตอยู่อีกนานเท่าไรไม่สำคัญ

สำคัญว่าอยู่อย่างไรจึงอยู่อย่างมีคุณค่าและความหมาย

จริงๆ แล้วเธอได้ตายไปแล้วเกิดใหม่นานแล้ว

ตราบไคที่เธอมองชีวิตเช่นนี้ เธอจะไม่มัววันตาย เธอจะไม่ทุกข์อีก

ต่อไป

“Die before Dying for Immortality”

“ตายก่อนตาย เพื่อจะไม่มัววันตาย” (ท่านพุทธทาสภิกขุ)

- เสรี พงศ์พิศ -

จาก นิตยสาร “ครัว” ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๗๖ ตุลาคม ๒๕๔๓

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ตาย ก่อนตาย พุทธทาสภิกขุ

ตายเมื่อตาย	ย่อมกลายเป็น	ไปเป็นผี
ตายไม่ดี	ได้เป็นที่	ผีตายโหง
ตายทำไม	เพียงให้	เขาใส่โลง
ตายโอโงง	นั่นคือตาย	เสียก่อนตาย
ตายก่อนตาย	มิใช่กลายเป็น	ไปเป็นผี
แต่กลายเป็น	สิ่งที่	ไม่สูญหาย
ที่แท้นั้น	คือความตาย	ที่ไม่ตาย
มีความหมาย	ไม่มีใคร	ได้เกิดแล
คำพูดนี้	ผันผวน	ชวนงง
เหมือนเล่นลิ้น	ลาวน	คนต่อแหล
แต่เป็นความ	จริงอัน	ไม่ผันแปร
ใครคิดแก้	อรรถได้	สบายเอ๋ย

สิ่งที่ทำได้ยาก

เราดูอะไรได้ทั้งวัน แต่ให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งสักครู่หนึ่ง

ดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เราฟังอะไรได้ทั้งวัน แต่ให้ฟังเสียงเด่นของหัวใจตัวเองสักตึกหนึ่ง

ดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เราหายใจเข้า-ออกได้ทั้งวัน แต่ให้กำหนดสติหายใจเข้า-ออกยาว ๆ

ก่อนนอนสักครั้งหนึ่ง ดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เรากินอะไรได้ทั้งวัน แต่รอให้มีสติพิจารณาก่อนสักชั่วอึดใจหนึ่ง

ดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เราพูดอะไรได้ทั้งวัน แต่ให้กล่าวคำสรรเสริญพระรัตนตรัยสักจบหนึ่ง

ดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เราจำเป็นต้องลูบคลำอะไรได้ทั้งวัน แต่ให้ลูบคลำเนื้อหนังอันเหี่ยวยานของตนเอง

สักครั้งหนึ่งดูช่างยากเย็นเหลือหลาย

เราเสวยอารมณ์ที่เป็นอิฏฐารมณ์และอนิฏฐารมณ์ต่าง ๆ ตลอดวันแต่ให้รู้สึกสัมผัส
ต่อความทุกข์จนตลอดสายแม้เพียงครั้งเดียวในชีวิตดูช่างยากเย็นยิ่งไปกว่านั้น

จาก “โลกนี้ไม่มีจัน” ของ วรธัมม

วิชาหนาเจ้า

เกิดมาเป็นคน หนังสือเป็นต้น วิชาหนาเจ้า
ถ้ามันไม่รู้ อดสูอายุเขา เพื่อนฝูงเยาะเย้ย ว่าเง่าว่าง
บางคนเกิดมา ไม่รู้วิชา เคอะอยู่จนโต
ไปเป็นข้าเขา เพราะเขาเง่าว่าง
บ้างเป็นคนไซ่ เทียวขอก็มี
ถ้ารู้วิชา ประเสริฐหนักหนา ชูหน้าราชา
จะไปแห่งใด มีคนปราณี ยากไร้ไม่มี สวัสดิ์มงคล

อย่าเกียจคร้าน	การเรียนรู้	เร่งอุตสาหกรรม
มีวิชา	เหมือนมีทรัพย์	อยู่นับแสน
จะตกถิ่น	ฐานใด	คงไม่แคลน
ถึงคับแค้น	ก็พอยัง	ประທังตน
อันความรู้	รู้กระจ่าง	แต่อย่างเดียว
แต่ให้เชี่ยวชาญ	ชาญเกิด	จะเกิดผล
อาจจะชัก	เชิดชู	ฟูสกุล
ถึงคนจน	พงศ์ไพร่	คงได้ดี
เกิดเป็นชน	ชาวสยาม	ตามวิสัย
หนังสือไทย	ก็ไม่รู้	ดูบัดสี
จะอับอาย	ขายหน้า	ทั้งตาปี
ถึงผู้ดี	ก็คงด้อย	ถอยตระกูล
จะต่ำเตี้ย	เสียชื่อ	ว่าโฉดซ้ำ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

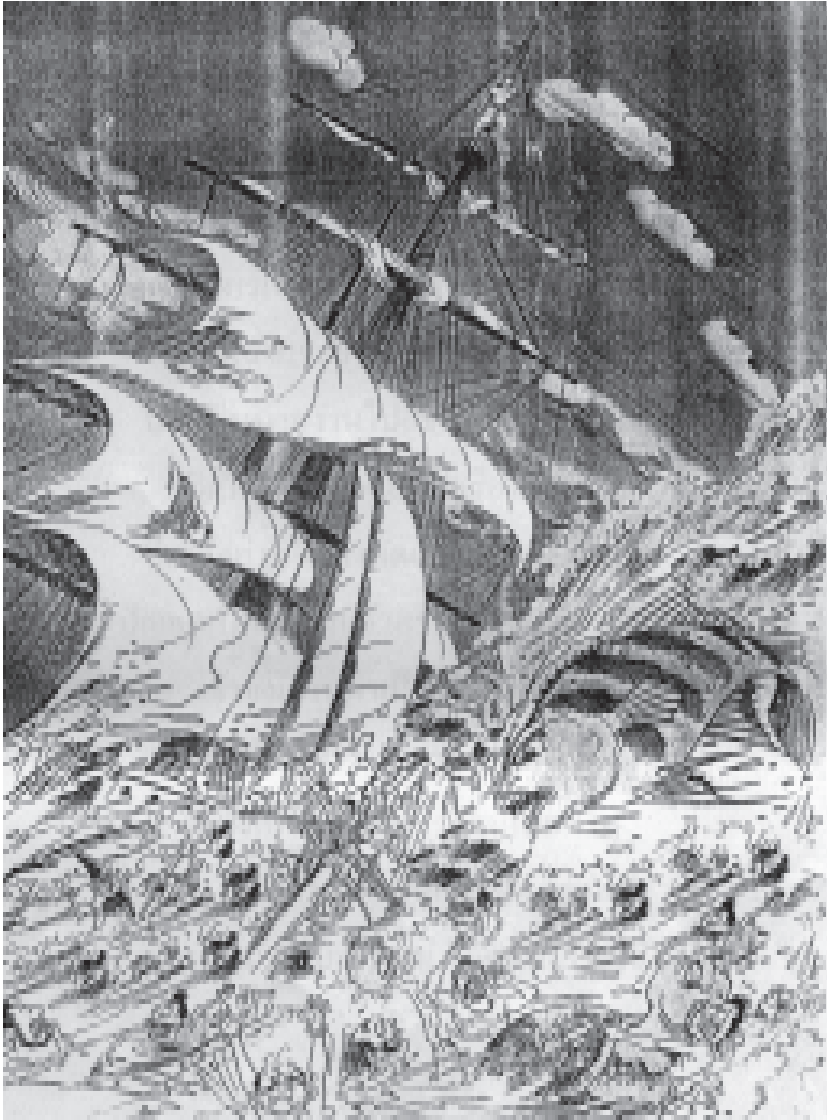
จะซักพา	ลากยศ	ให้เสื่อมสูญ
จะขายหน้า	ญาติวงศ์	พงศ์ประยูร
จะเพิ่มพูน	ติฉิน	ค่านินทา
หนึ่งหนังสือ	หรือตำหรับ	ฉบับบท
เป็นของล้วน	ควรจด	จำศึกษา
บิดาปู่	สู้เสาะ	สะสมมา
หวังให้บุตร	นัดดา	ได้ร่ำเรียน
จะได้ทราบ	บาปบุญ	ทั้งคุณโทษ
ปะบุตรโอด	ต่ำช้า	ไม่พาเหียร
ให้สมดัง	เจตนา	ปู้ตาเพียร
เน้นจำเนียร	เพียรพลัด	กระจัดกระจาย

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้าอันมีค่าอยู่เมืองไกล
 ต้องยกลำบากไปจึงจะได้สินค้ามา
 จงตั้งเอากายเจ้าเป็นสำเภาอันโสภาค
 ความเพียรเป็นโยธาแซนซ่ายชาวเป็นเสาใบ
 นิ้วเป็นสายระยางสองเท้าต่างสมอใหญ่
 ปากเป็นนางงานไปอัมฉกสั้ยเป็นเสบียง
 สติเป็นทางเสื่อถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
 ถือไว้อย่าให้เอียงตัดแล่นเสี่ยงข้ามคงคา
 ปัญญาเป็นกล้องแก้วตรวจดูแถวแนวหินผา
 เจ้าจงเอาหูดตาเป็นล้าตำฟังตุลุม
 ชี้เกียดคือปลาร้ายจะทำลายให้เรือจม
 เอาใจเป็นปืนคมยิงระดมให้จมไป
 จึงจะได้สินค้ามาคือวิชาอันพิศมัย
 จงหมั่นมั่นหมายใจอย่าได้คร้านการวิชา

ทรงยืนเกาะเสากระโดง ขึ้นยอดเสากระโดงเวลาเรือจม มหาชน
เป็นภักษาแห่งปลาและเต่า น้ำโดยรอบมีสีเหมือนโลหิต

He stood up, holding onto the mainmast. He climbed up the mast as the ship was sinking
The others became food for fish and turtles: the water all around took the colour of blood.

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ภาพสะท้อนจิตใจ

จิตใจในยามสงบเย็นเป็นปรกติ	ว่างเหมือนท้องฟ้ายามพลอดโปร่ง
พอคิดห่วงใยผู้อื่น	ท้องฟ้าเริ่มมีสีส้มเรืองรองดงาม
พอลงมือกระทำการช่วยเหลือผู้อื่น	ท้องฟ้าพลันโปร่งว่างสว่างสดใส
พอเริ่มคิดร้ายต่อผู้อื่น	ท้องฟ้ากลับมืดมัวเศร้าหมอง
พอลงมือประทุษร้ายต่อผู้อื่น	ท้องฟ้าเปลี่ยนเป็นสีดำมืดสนิท

ระว่างคำลวง

ไม่พูดเลยทั้งวัน	กลับอยู่ได้อย่างสุขสบาย
เมื่อพูดคำลวง	กลับก่อเกิดสิ่งเนาเหม็น
ไม่พูดเลยตลอดไป	ย่อมจะเป็นไปไม่ได้
เมื่อต้องพูด	พึงระวังคำลวง
เมื่อพูดความจริง	แม้ไม่ไพเราะ ก็ยังน่าฟัง
เมื่อพูดความจริง	ได้อย่างไพเราะ ก็ยิ่งเพิ่มเสน่ห์

จาก “พฤกษชาติแห่งชีวิต” ของ ประเทือง เอมเจริญ

อย่าเป็นคนรกโลก

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวรเถร)

วัดเทพศิรินทราวาส

คนเราบางคนเกิดมารกโลก
 ทำนองเดียวกันกับดินชาติที่ใช้ประโยชน์อะไรมิได้
 ทำให้เสียเงินทองกำจัด และรกชัฏซากหนามบางอย่าง
 เป็นศัตรูแก่โลก ไม่เป็นประโยชน์
 มนุษย์ที่ไม่มีเมตตากรุณา
 คอยแต่จะเบียดเบียนผู้อื่น จัดว่าเป็น “คนรกโลก”
 อย่าเกิดมาเสียเลยดีกว่า
 ลืแต่สัตว์บางชนิดก็ไม่ได้

ความลับของความรัก

ทยาลู

ดวงดาวไม่เคยรักท้องฟ้า   หมู่มัจฉาไม่เคยรักมหาสมุทร
สตบुरुษไม่เคยรักแผ่นดิน   ดุจตั้งดวงใจที่ไร้ลทินก็ไม่เคยรักทั้งแผ่นดิน
ไม่รักมหาสมุทร   ไม่รักทั้งท้องฟ้าหรือทั้งหล้าโลก
เมื่อดวงใจของเราไม่ถูกอวิชชาฉาบไล้ให้สกปรก
โลกก็จะไม่รักรุ่งด้วยเกววัลย์ของความระทมทุกข์
“เมื่อจิตสิ้นความสกปรก ความรักก็จะสิ้นไปจากโลก”

ไม่หลับไม่นอน

โดยวรัณม์

ถ้าหลับนอนลงไปด้วยความโกรธ   ชื่อว่านอนอย่างสัตว์วันรก
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยความโลภจัด   ชื่อว่านอนอย่างเปรต
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยความงี่เงา   ชื่อว่านอนอย่างสัตว์เดรัจฉาน
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยความหวาดกลัว   ชื่อว่านอนอย่างผีอสุรกาย
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยความพอใจในกามารมณ์   ชื่อว่านอนอย่างเทพบุตรเทพธิดา
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยพรหมวิหาร   ชื่อว่าได้นอนอย่างพรหม
ถ้ากราบเท้าคุณพ่อคุณแม่ระลึกบุญคุณท่านก่อนนอน   ชื่อว่าได้นอนกับผ้าห่มผืนใหญ่
ถ้าสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน   ชื่อว่าได้นอนหลับสนิทไม่มีฝันร้าย
ถ้าหลับนอนลงไปด้วยการกระทำเพื่อละกิเลส   ชื่อว่าได้นอนอย่างพระอริยเจ้า
ถ้านอนลงไปด้วยความว่างไม่มีตัวตน   ผู้นอนเท่ากับว่าเขามิได้นอน
เป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ เขาก็มีชีวิตที่เป็นการพักผ่อนชั่ววันรันดร

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

เฟื่องอสุภะ

พระวรศักดิ์ วรธัมโม

เรามักพูดกันว่า การเฟื่องอสุภะ คือ เฟื่องดูความไม่งาม โดยมากก็เฟื่องดูซากศพ ซากศพคือคนที่ตายแล้ว ถ้าไปเฟื่องดูจะเห็นความสกปรก น่าเหม็นไม่งาม น่าสะอิดสะเอียน เฟื่องดูแล้วจะเบื่อหน่าย ไม่ยึดถือหลงไหลคลั่งไคล้ ทำให้หลุดพ้นจากราคะ

ถ้าเป็นอย่างนี้ คือ เฟื่องดูซากศพจะเห็นความไม่งามแต่ถ้าเฟื่องดูสิ่งสวยงาม เช่นผู้หญิงสาวสวย ก็จะได้เห็นความงาม ความน่ารัก น่าใคร่ น่าพอใจอีกไม่เป็นที่ไปเพื่อคลายกำหนดได้ มันเป็นเรื่องธรรมดา ใครๆ ก็เห็นอย่างนี้... เฟื่องดูของไม่งามก็ไม่รัก เฟื่องดูของสวยงามก็รัก เป็นธรรมดาของคนในโลกก็เห็นกันอยู่แล้ว

ที่นี้ถ้าเราจะให้ความหมายไปอีกอย่างว่า เฟื่องอสุภะ คือ เฟื่องให้เห็นความไม่งามเสีย เพื่อจะได้เกิดความเบื่อหน่ายคลายความยึดถือต่อไป

ถ้าเป็นอย่างนี้ โลกนี้จะมีแต่สิ่งที่ไม่งาม ทุกอย่างดูน่าเกลียดไปหมด ไม่มีสิ่งสวยงามเลย เป็นการมองโลกในด้านร้าย หรือในแง่ลบ ซึ่งผิดความจริงของธรรมชาติ ทำลายสมมติบัญญัติในโลก ไม่เป็นที่ไปเพื่อความพ้นทุกข์

แท้จริงแล้วเรื่องภายนอกนั้น ต้องมีไปตามสมมติโลก ซึ่งเราจะต้องจัดทำไปตามหน้าที่ เรื่องความทุกข์หรือไม่ทุกข์เป็นเรื่องจิตใจภายใน ถ้ากล่าวอย่างธรรมชาติจริง ๆ แล้ว ไม่มีสิ่งสวยงาม หรือไม่สวยงาม เพราะทุกอย่างเป็นแต่เพียงธาตุตามธรรมชาติ เป็นเช่นนั้นเอง เสมอกันหมด

การรู้ว่าทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่มีงามหรือไม่งามก็ยังไม่ใช้เรื่องพ้นทุกข์ ไม่ใช่เรื่องทางศาสนา เป็นเรื่องของธรรมชาติทั่วไปทางวัตถุเท่านั้น

เราเรียนรู้มาว่า ความทุกข์และความไม่เป็นที่ทุกข์ เป็นไปตามกระแสปฏิบัติสมุปปาทฝ่ายสมุททวาร และนิโรธวาร คือ ทุกสิ่งจะเริ่มต้นที่ผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัยให้มีเวทนา การหลงเพลินในเวทนา (ตัณหา) ทำให้มีอุปาทาน อุปาทานเป็นปัจจัย ภพย่อมมีภพเป็นปัจจัย ชาติย่อมมีชาติเป็นปัจจัย

ชรา มรณะ ฯลฯ ย่อมมี

ความทุกข์เริ่มต้นจากการเพลินในเวทนา เพราะผัสสะ แล้วมันจะมีผลแก่จิตใจต่อไป ไม่หยุดอยู่เฉพาะที่รูป การเพ่งดูรูปข้างนอก (เช่น เพ่งดูซากศพ) เป็นเรื่องที่เพ่งดูได้ยาก เพราะต้องเกี่ยวกับเวลา-สถานที่ แต่การเพ่งดูที่เวทนา ย่อมเพ่งดูได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ อีกอย่างหนึ่งความทุกข์และไม่ทุกข์ เป็นเรื่องของความรู้สึก ที่เป็นทุกข์เพราะยึดถือความพอใจบ้าง ไม่พอใจบ้าง อิฏฐารมณ์บ้าง อนิฏฐารมณ์บ้าง จิตจะไม่เป็นทุกข์ ถ้าไม่ยึดถือในเวทนา และยึดถือในสภาพจิตต่างๆ เพราะฉะนั้นให้เราดูว่า

เมื่อผัสสะกับสิ่งที่งาม เกิดราคะ เพ่งดูราคะ อันเกิดภายในด้วยความรู้สึก จะเห็นว่าราคะเป็นภาวะที่เหน็ดเหนื่อย กระทบกระวาย ไม่สงบ (ทุกข์) เมื่อตามรู้สึกสักกระยะหนึ่งจะเห็นว่าภาวะนี้จะค่อยๆ จางหายไป (อนิจจัง) มันเป็นเพียงปรากฏการณ์ชั่วขณะ ตามเหตุตามปัจจัยแล้วหายไป ไม่ใช่ตัวตน ไม่มีตัวตนที่ยืนโรงเป็นตัวเรา-ของเรา (อนตตา)

และไม่ว่าจะเกิดความรู้สึกอย่างไร ถ้าตามดูความรู้สึกแล้ว จะเห็นทุกข์ อนิจจัง อนตตา เช่นเดียวกัน ผลสุดท้ายจะเบื่อหน่ายในการไปยึดถือ ทำให้หลุดพ้นไปจากความทุกข์ แต่จะมีหน้าที่ กับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ต่าง ๆ ข้างนอกอย่างไร ก็ทำให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะนั้นจะงามหรือไม่งาม

ถ้ามองข้างนอกจะเห็นแต่งาม-ไม่งาม, ดี-ชั่ว ฯลฯ แต่ถ้ามองข้างในจะเห็นแต่จิตที่เป็นทุกข์กับไม่เป็นทุกข์

ดังนั้นถ้าจะให้ดีทั้งข้างนอกและข้างใน คือทำดีข้างนอกและไม่เป็นทุกข์ข้างใน

ดังนั้นการเพ่งอสุภะจริง ๆ ควรเพ่งเวทนาจนเห็นพระไตรลักษณ์ หรือสภาพจิตปรุงแต่งนั่นเอง อนิจจัง ทุกข์ อนตตา เป็นภาวะที่ไม่งาม (อสุภะ) จึงไม่ยึดถือให้เป็นทุกข์ภายใน และทำหน้าที่ข้างนอกให้ถูกต้อง กับสิ่งที่มาสัมผัสอันหลากหลายในโลก

จาก “ไม่สิ้นไร้สีธรรม” ของ พระวรศักดิ์ ธรรมโม

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“อ๊ตตา”

“ท่านอาจารย์ครับ การที่จะไม่ให้รู้สึกว่ “ตัวฉัน” ผมทำไม่ได้
จริง ๆ ครับ ดูที่ไร ผมคิดว่าเป็นตัวผมทุกที?”

“นั่นไม่ใช่ตัวฉันหรอก...โง่จริง”

“โธ่!...อาจารย์ไม่น่าว่าผมอย่างนี้เลย?”

“นั่นไง “ตัวฉัน” ละ!”

นิพพานไม่คิดมูลค่า

การทำน้ำเย็นให้ป็นน้ำเดือด ต้องเหน็ดเหนื่อย และล้นเปลือง
แต่การทำน้ำเดือดให้กลับป็นน้ำเย็น
ไม่เหน็ดเหนื่อย และไม่ล้นเปลืองอะไรเลย

จาก “ฝนประปราย” ของ วรธัมม์

บทพิจารณาสังขาร

สัพเพ สังขารา อะนิจจา,

สังขารคือร่างกายจิตใจ,
และรูปธรรม นามธรรม ทั้งหมดทั้งสิ้น,
มันไม่เที่ยง;
เกิดขึ้นแล้วดับไป มีแล้วหายไป.

สัพเพ สังขารา ทุกขา,

สังขารคือร่างกายจิตใจ,
แลรูปธรรม นามธรรม ทั้งหมดทั้งสิ้น,
มันเป็นทุกข์ ทนยาก;
เพราะเกิดขึ้นแล้ว, แก่, เจ็บ ตายไป.

สัพเพ อัมมา อนัตตา,
สิ่งทั้งหลายทั้งปวง,
ทั้งที่เป็นสังขาร และมีไชสังขาร ทั้งหมดทั้งสิ้น,
ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน;
ไม่ควรถือว่าเรา ว่าของเรา
ว่าตัวว่าตนของเรา

อะธฺวํ ชีวิตัง,	ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน;
ธฺวํ มหฺระณัง,	ความตายเป็นของยั่งยืน;
อะวัสสํ มหฺยา มหฺริตฺถพฺพํ,	อันเราจะพึงตายเป็นแท้;
มหฺระณะปรียะสานังเมชีวิตัง,	ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุตรอบ;
ชีวิตัง เม อนิยะตัง,	ชีวิตของเรา เป็นของไม่เที่ยง;
มหฺระณัง เม นิยะตัง,	ความตายของเรา เป็นของเที่ยง.
วหฺตะ,	ควรที่จะสังเวช;
อะยังฺ กายโ,	ร่างกายนี้;
อะจิจฺจ,	มิได้ตั้งอยู่นาน;
อะเปตะวิญญาโณ,	ครั้นปราศจากวิญญาณ;
จุทโ,	อันเขาทิ้งเสียแล้ว;
อะธิเสสสะติ,	จักนอนทับ;
ปะฐะวิง,	ซึ่งแผ่นดิน;
กะลิงคะรัง อิวะ,	ประดุจตั้งว่าท่อนไม้และท่อนฟืน;
นิรัตถัง.	หาประโยชน์มิได้.

เกิด แก่ เจ็บ ตาย

หญิง ชาย ทุก คน

เกิดมาทั้งที่ เอาดีให้ได้

หนี ไป ไม่ พ้น

ไม่ พ้น ความ ตาย

จะตายทั้งที่ ผากดีเอาไว้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ในโลกนี้มีอะไรที่ไหนแน่

ที่เที่ยงแท้คงทนสุดค้นหา
ล้วนกลิ้งกลอกหลอกให้วิ่งไปมา
เจ้าจงอย่ายึดมั่นในสันดาน

ไอ้ปทุมพุ่มพวงดวงดอกไม้

เข้าบานคลี่รับแสงแห่งสุริย์ฉาน
พอดทภัยหายพิสัยก็ลีบบาน
ซีฟเราปานดอกบัวเกลือกกลั้วภัย

ถึงกายตาย ใจไม่ตาย ตามกายหนา

ใจจะลากายเนาเข้าใจไหม?
เพราะฉะนั้นหมั่นตัดฝีกหัดใจ
ปล่อยไกลใจเราไม่เข้าที่

ใจหมกมุ่นขุ่นมัวใจชั่วช้า

มันจะพาให้เราเข้าเมืองผี
ใจหมดจดสดใสไร้ราศี
จะเปรมปรีดีในสวรรค์นิพพานเอ๋ย

- บานเย็น ลี้มสวรรค์ -

รสธรรมะ ชนะรสทั้งปวง
สพพรลั ธมมรโส ชินาติ

- ธรรมบท ชุกกกนิกาย -

รสธรรมชานะรส	อื่นปวง
ภาชิตอันนี้ควร	วิเคราะห์
ธรรมะประดิษฐ์ดวง	ใจมั่น
จึงนับว่าเป็นเหมาะ	จิตสมาน

อาหารรสย้อมให้
แต่ก็พอเคี้ยวไป
รสเพียงแต่ชวนลิ้ม
กว่าจะกลืนก็หมด

อีกถามท่านก็เปรียบ
ชวนเพ่งฟังดมชิม
พอเริ่มเสพเริ่มหมด
เป็นแน่จะนั่นซัด

คนหลงกามรสต้อง
เพราะสิ่งซึ่งต้องตรา
เสียงเสนาะโสตฟังไป
กลืนรสมิช้าซัด

การเสพธรรมรสไซรั
ที่จะต้องเสียใจ
เริ่มเสพก็ยินดี
เสพเสร็จก็สุขเมื่อ

สบายกายบ่มมั่น
กายกระทบร้อนเย็น
จิตสุขสุขบ่วาย
สุจริตช่วยซ้อน

เริ่มเรียนธรรมะแล้ว
หมั่นศึกษาเข้าใจ
ธรรมะจะคุ้มปลอดภัย
คงจะได้ปราศจาก

ชวนชิม
ลิ้นรส
บึ้ง ยืนนา
รสทราวม

ว่ารส
สัมผัส
อร่อย พลันพอ
อย่าฉงน

เสียใจ
จางจิต
ชวนเบื่อ
หมดหวาน

ไปมี
สักเพื่อ
อยากเสพ อีกรนา
ไม่วาย

สบายจิตเลย
เดือดร้อน
ความสุข
สุขเสริม

อย่าทอดทิ้งเลย
ให้มาก
ปวงทุกซ์ พ่อเอย
ชุกเขิญฯ

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

บางนาที่ท่านมีมัน

รสอะไร ไม่ประเสริฐ หรือสุทธิ-ศานต์
ยิ่งไปกว่า รสของการ “ไม่ต้องได้
ไม่ต้องเป็น ไม่ต้องอยู่ ไม่ต้องตาย
ไม่ระหาย ไม่สงสัย ไม่กังวล”

“ไม่หวั่นไหว ไม่ถือ ร้ายหรือดี
ไม่ถวิล หวังที่ มันสับสน
เช่นจวนได้ หรือจะได้ แต่กลายเป็น
เป็นไม่แน่ ว่าตน จะได้มัน”

รสความว่าง อิ่มโอชะ ตลอดกาล
เป็นสัมปราย- โวหาร พระอรหันต์
ดูให้ดี บางนาที่ ท่านมีมัน
แต่ว่าท่าน ดูไม่ดี ไม่มีเอ๋ย

- พุทธทาสภิกขุ -

ก่อนท่านนอนหลับไปในคืนนี้
คิดถึงกุศลผลแห่งดีที่ผูกพัน

แม่เมตตาทำไปให้คนอื่น
ขอให้เขาได้ดีมีความสุข

แล้วใจเราจะสบายคลายเร่าร้อน
อนิฆา สุขี อัตตานิ้ง

ขอจงตั้งดวงฤดีไว้ให้มัน

จิตตั้งมั่นแน่นแน่แล้วแผ่ไป

ทั้งรักซึ่งเกลียดชังแต่ครั้งไหน
อย่าหวั่นไหวแม้อมิตรที่คิดชัง

เพราะจิตพ้นจากความเครียดแต่หนหลัง
ห่างทุกชังด้วยเพราะจิต คิดดีเอ๋ย

- พุทธศรี เจริญพงศ์ -

ปรัชญาความเป็นผู้นำเพื่อการบริหาร ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

- ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล -

การเป็นคนดีนั้นเป็นอย่างไร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เคยมีพระราชกระแสรับสั่งโดยพระองค์เองไว้หลายแห่งว่า การทำความดีนั้นน่าเบื่อ ประการถัดไป การทำความดีนั้นมันยาก ทำไมมันยากเพราะมันไปสวนกระแสชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์คือสัตว์อย่างหนึ่งที่ถูกระตุ้นโดยแรงตัณหา แรงอาฆาต กิเลส ความอยาก สังคมมนุษย์หมดปัญหา หมดกิเลส สังคมมนุษย์คงจะเหงาพอสมควร ทั้งประเทศคงเหงา หมอทำคลอดคงไม่ต้องทำคลอด เพราะมนุษย์ไม่เกิดความอยาก อย่างประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น ตอนนี้มีแต่สังคมคนแก่ จะหาเด็กเกิดใหม่ไม่ค่อยมี ตอนนี้อย่างประเทศกำลังลำบากมาก ประการสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ พระองค์ท่านไม่ได้สอนให้เครื่องจักรกิเลสโดยสิ้นเชิง คือในฐานะมนุษย์ซึ่งสูงกว่าสัตว์ มีสติปัญญาที่สามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้ จะพูดถึงจุดหมายปลายทางคือไม่ได้ให้ลด เลิก ละ กิเลสตัณหา มีมันเถอะมนุษย์ เพราะมันเป็นของธรรมชาติ แต่จักต้องควบคุมให้มันมีความพอดี ความสมควรแก่เหตุได้อย่างไร จุดอ่อนอย่างหนึ่งของประชาชนคนไทย คือเรามีของสูงของดี เรามีจอมปราษฎ์แห่งแผ่นดิน ถ้าใช้คำสามัญคือ เรามีอาจารย์ที่มีสติปัญญาที่สูงส่ง แต่เราเป็นนักเรียนที่แย่ นักเรียนที่ไม่ค่อยฟังอาจารย์ กับนักเรียนที่เห็นแต่อาจารย์เท่านั้น ไม่เคยมองอาจารย์เลย

พระเจ้าอยู่หัวทรงสอนคนไทยมา ๕๗ ปี เป็นหลักสูตรที่ยาวนานที่สุดเลย แต่นักเรียนคนไทยนั้นเอาแต่ได้ยืนพระเจ้าอยู่หัวกล่อมอยู่ทุกวันเลย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดทีวีก่อนข่าวหลังข่าว มีพระราชกระแสพระราชดำรัส มีภาพพระองค์ท่านในอิริยาบถต่าง ๆ เราก็มองได้เห็นแค่นี้ได้ยืน แต่ไม่เคยฟังตอนที่ท่านสอนว่าสอนอะไร ความจริงสอนเยอะเยอะไปหมด สอนวิธีการดำรงชีวิต การดำรงตน สอนวิธีการปฏิบัติงาน สอนวิธีสารพัด เท่านั้นยังไม่พอ ท่านยังทำให้

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ดูคนไทยนั้นนั่งดูประทับใจ แต่ไม่เคยงัดออกมาจากใจมาปฏิบัติ แต่พอฝรั่งเอามาพูดเรตื้นตื้นมาก หลายๆ คนไปอบรมเรื่องการบริหารนั้นก็ GOOD GOVERNANCE แล้วพยายามแปลกัน ธรรมภิบาล ธรรมรัตน์ มีบางคนแปลว่าสุขปราสาท แปลว่าอะไรไม่รู้ GOOD GOVERNANCE แสดงว่าที่แปลมาไม่รู้ว่าจะแปลว่าอะไร เขาว่าการบริหารต้องโปร่งใส ก็เฮโลตาม บ้านเมืองอายุพันปีอย่างเราไม่มี GOOD GOVERNANCE เลย จะครองตัวให้อยู่รอดปลอดภัยอยู่ได้จนทุกวันนี้ได้อย่างไร แล้วอีกฟากโลกหนึ่งมีอายุเท่าไร อย่างอเมริกาก็อายุแค่เท่ากับกรุงเทเพเท่านั้น เด็กๆ ในบ้านเมืองเรากลับทำตามวิถีชีวิตของเขามากจนบ้านเมืองเราพินาศหมด จนกระทั่งเรามีวิถีชีวิตของเรา มีอะไรเข้ามาก็ใช้ชีวิตแบบอเมริกัน ในขณะที่สังคมไทยมีโรคบ้า ๔ บ้า

๑. บ้าอำนาจ
๒. บ้าเงิน
๓. บ้าวัตถุ
๔. บ้าตะวันตก (ฝรั่ง)

โรค ๔ บ้า ถ้าไม่ขจัดออกจากสังคมไทยจะลำบาก เพราะในตอนนี้อยู่ในสังคมไทยเรามีบาดแผลเหวอะหวะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนเรามาทั้งหมด ๕๗ ปี GOOD GOVERNANCE ของเราลึกซึ้งกว่าของฝรั่งหลายเท่า

คนเราสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ไม่ว่าที่ไหน ตามท้องถนน ตามแยกไฟแดง ในบ้านคนเราก็สามารถเรียนรู้ได้ หากมีสติ ปัญญาที่เกิด ต้นไม้ก็แตกกิ่งก้านสาขาออกดอกออกใบ ก็เหมือนบริษัทหนึ่งที่เราเอาเงินอัดฉีดเข้าไปให้มีสภาพคล่อง ถ้าเป็นต่างประเทศ ตอนนี่ก็เป็นฤดูใบไม้ร่วง ต้นไม้หมดใบ ขาดน้ำทำ เป็นบริษัทใหญ่ๆ ต้องขายกิจการเล็กๆ ออกไปเหลือแค่กิจการหลักของตัวเอง ตอนเดือนเมษายน ร้อนระอุ NPL เต็มตัวเพราะขาดน้ำ แล้วต้นไม้รีบสลัดใบให้หมดก็ต้องรีบออกดอกให้เร็วที่สุด เพราะต้นไม้ใหญ่จะตายต้องรีบมีดอก ออกดอก เพื่อมีเมล็ดเอาไปฝังไว้เป็นพันธุ์ต่อไปข้างหน้า

ปฏิบัติการของนักบริหารธุรกิจก็เหมือนกันสุดท้าย CORE BUSINESS ก็เอาไม่อยู่ ล้มแล้วก็ตั้งบริษัทเล็กๆ ต่อไปให้เป็นเชื้อต่อ ลงทุนเป็นแสนล้าน

แต่ในวันนี้พูดกันเรื่อง SMEs เมื่อ ๗ ปี พูดเรื่องโตๆ แต่วันนี้ SMEs เพิ่งรู้ว่าตัวใหญ่ตายหมดแล้ว ต้นไม้มันสอนเรา เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปเรียนที่ไหน พระพุทธองค์ก็สำเร็จใต้ต้นไม้ ความสำเร็จคือการได้เห็นหมดแล้ว แต่อย่าเห็น อย่างเดียว ให้มอง เมื่อกี้พูดเรื่อง GOOD GOVERNANCE เป็นเรื่องดีที่ทุกองค์กรต้องมี แต่คำถามที่ตามมาคือ เราไม่มี GOOD GOVERNANCE เลย หรือ เมืองเก่าแก่อ่างนี้ไม่มี GOOD GOVERNANCE อยู่ได้อย่างไรทำไมต้องตามฝรั่งด้วย อย่างความโปร่งใสอะไรต่อมิอะไรต่างๆ เซมมากๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งเรื่องนี้ตั้งแต่คำว่า GOOD GOVERNANCE ยังไม่เกิดเลย วันที่เสด็จขึ้นครองราชย์นั้น ได้ทรงประกาศเป็นสัญญากับพวกเรา ภายใต้ชื่อว่าพระปฐมบรมราชโองการรับสั่งว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม” เป็นพื้นฐานในการครองแผ่นดินของพระองค์ ธรรมะของพระเจ้าอยู่หัว นั่นคือ ทศพิธราชธรรม ไม่ได้หมายถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้น แต่พวกเราประชาชนจะต้องปฏิบัติตามด้วย

ทศพิธราชธรรม มี ๑๐ ข้อ

๑. ทาน คือการให้ เป็นการปฏิบัติที่สูงที่สุด และธรรมดามากที่สุด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นให้หมดให้เวลาให้พระวรกายให้ทุกสิ่งทุกอย่างต่อแผ่นดิน ๕๗ ปี ทำทุกสิ่งทุกอย่างไม่หยุดนิ่ง

๒. ศีล การรักษาศีล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถือครบเป็นธรรมดาอยู่ แม้แต่แมลงสักตัวก็ไม่เคยเห็นทรงฆ่า ตอนไปภาคใต้ พระเจ้าอยู่หัวโดนทากกัด พอขบวนเคลื่อนที่สัก ๒-๓ นาที ก็มีเสียงวิญญูมา ขอหยุดจับตัว ยึกยือก่อน มีทากตัวหนึ่งหล่นใส่พระศอ ปรากฏว่าต้องหยุดขบวน พระองค์ท่านก็ดึงมันออกจากพระศอ มีเลือดไหลเป็นทางแล้วค่อยๆ จับไปปล่อยไว้ข้างทาง

๓. ปริจาคะ การบริจาคหรือเสียสละความสุขสำราญ บริจาคเป็นการให้เพื่อหวังผล ให้ประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ พระองค์ท่านสร้างเขื่อนกักน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง เสียพื้นที่น้ำท่วมไป ๕๐๐ ไร่ แล้วส่งประโยชน์

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ให้ ๕๐๐ ไร่ ไม่ต้องสร้าง แต่ถ้าเสีย ๕๐๐ไร่ แต่ส่งประโยชน์ได้ ๒,๐๐๐ ไร่
ถ้าอย่างนี้ ต้องสร้างอุทิศประโยชน์ส่วนมาก อาจจะตรงกับที่พระองค์รับสั่ง
ไม่กี่ปีมานี้ว่า “OUR LOSS IS OUR GAIN” ก็คือว่า “ขาดทุนคือกำไร”

๔. อาชชวะ ความซื่อสัตย์ “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว
ข้าพเจ้าจะละทิ้งอย่างไรได้” เราเป็นข้าราชการเป็นข้าราชการรับใช้ในพระองค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกคนจึงต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นใน
ความซื่อตรง แต่ปัจจุบันกลับมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นในระบบราชการ
ทุกระดับ ยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงด้วยแล้วยิ่งทุจริต ผมเป็นคนเดียวที่ได้รับ
รางวัลครุฑทองคำในฐานะนักบริหารดีเด่น และ โล่ ป.ป.ป. คู่กันทั้งประเทศ
ไทยมีคนเดียว นำเศรำใหม่ ที่ทั้งประเทศ มีปรากฏเพียงคนเดียว บ้านเมือง
ไทยมีคนดีจำนวนมากแต่ทุกคนหลบเลี่ยงที่จะออกมาต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง
เหล่านี้ วันที่ ๔ ธันวาคมของบางปี “...หากยังคงมีการโกงกินอย่างนี้ ก็มีแต่
จะหายนะ ...” พระราชดำริของพระองค์นั้นไม่ทำให้บุคคลเหล่านี้กลับใจมา
ทำประโยชน์ให้กับชาติบ้านเมือง แต่กลับตั้งเป็นขบวนการทุจริตเพื่อกอบโกย
ผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง โดยไม่มีความละอายต่อพระบรมฉายาลักษณ์ของ
พระองค์ที่อยู่บนธนบัตร อย่างเรื่องปุ๋ยเพื่อการเกษตร ชาวบ้านเขาเดือดร้อน
กันมากอยู่แล้ว ก็ยังซ้ำเติมเอาปุ๋ยปลอมไปให้กับเขาอีก ถือเป็นความผิดที่
ร้ายแรงมหันต์

ในตอนที่ได้รับรางวัลโล่ดีเด่นจาก ป.ป.ป. เคยถาม ป.ป.ป. ว่า
ใครเป็นผู้ได้รับรางวัลในปีที่แล้ว เขาตอบว่าไม่มี เลยถามต่อไปว่า แล้วปีก่อน
นั้นละ เขาตอบว่าไม่มี เลยตัดความ ถามว่า แล้วคนสุดท้ายที่ได้รับรางวัลนี้
เป็นใคร คำตอบคือ พล.อ. สิทธิ จิระโรจน์ ซึ่งท่านมีช่วงอายุห่างจากผมถึง ๒๐
ปี ฟังแล้วก็น่าสลดใจ คนดีหนีหายเพราะกลัวอันตรายและไม่ต้องการเข้ามา
แปดเปื้อน อันตรายอย่างไร? เคยมีหน่วยข่าวกรองรายงานผมว่า สถานการณ์
ไม่ดีถึงขนาดว่าต้องให้เปลี่ยนรถมาเป็นรถเบนซ์ ๕๐๐ ซึ่งก็รู้ว่าเป็นรถกัน
กระสุนไปไหนที่จะลงจากรถต้องใช้มือผลักแล้วเอาเท้าดันเพราะประตูดมมีความ

หนาและหนักมาก มองลอดออกไปแต่ละที่ตาลาย ทุกปีใหม่แต่ละปีถ้ามีคนให้เงินเต็มกล่องผงซึกฟอก ต้องแนะนำ เรารับไม่ได้ แต่ถ้าคืนก็ให้สองเท่า ขอแนะนำให้นำไปบริจาคมูลนิธิคนตาบอด ถ้ายังนำมาให้อีกก็มูลนิธิคนหูหนวก ถ้ายังไม่หยุดคราวนี้ก็ มูลนิธิคนบ้า สุดท้ายก็ได้รับความจริงจากคนที่ให้ เขาเล่าให้ฟังว่าเป็นธรรมเนียมถ้าไม่ให้จะถูกกลั่นแกล้งสารพัด ฟังแล้วก็สลดใจ นักการเมืองข้าราชการที่โกงกินเหล่านี้พอเกษียณอายุแล้วมีบ้านใหญ่โตราวกับวัง มีคนบุชกราบไหว้ แต่เบื้องหลังทั้งภาระไว้ให้กับประชาชน ทำลายแผ่นดิน

๕. มัททวะ ความเป็นผู้มีอริยาศัยและกิริยามารยาทสุภาพ อ่อนโยน เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนราษฎร หลหลาย ๆ ครั้ง ที่พระองค์ทรงนั่งพับเพียบต่อหน้าประชาชนเพื่อพูดคุยกับประชาชนอย่างเป็นกันเอง วัสดุอุปกรณ์ อาทิเช่น ดินสอที่พระองค์ใช้นั้นต้องราคาถูกที่สุด ฉลองพระบาทคู่ละไม่กี่ร้อยบาท อย่างนักการเมืองไปหาประชาชนก็ไม่มีใครที่จะนั่งคุยกับประชาชนและไม่มีใครอ่อนน้อมถ่อมตนเท่ากับพระองค์ได้หรอก การที่พระองค์ทรงนั่งคุยกับประชาชนอย่างนี้ก็เพื่อทำประชานิยม งามความคิดเห็นของประชาชนและผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในครั้งที่อยู่นราธิวาส พระองค์ทรงให้ไปตามลุงเงิน (ทรงให้ผมชื่อว่าลุงเงิน เพราะควบคุมงบประมาณส่วนกลางอยู่ในเวลานั้น) มายืนใกล้ ๆ เพราะต้องการให้จดบันทึก ตั้งแต่บัดนั้นมาผมก็เลยเจ้อยืนใกล้พระองค์อยู่ตลอด เพื่อทำการจดบันทึกทุกอย่าง

๖. ตบะ ความเพียร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า ให้เอาชนะใจตนเองให้ไปในทางที่ถูกต้องคิดก่อนพูด คิดก่อนทำ แต่บ้านเมืองของเรามีแต่คนทำก่อนแล้วค่อยคิด ก็เลยทะเลาะกันวุ่นวายเหมือนกับทุกวันนี้

๗. อักโกธะ ความไม่โกรธ ผมไม่เคยเห็นพระเจ้าอยู่หัวทรงโกรธ ทรงกริ้วในบางครั้ง เพราะงานเสร็จไม่ทันพระทัย หลังจากที่ทรงดูทุกครั้ง จะทรงปลอบขวัญด้วยการให้พระคนละ 1 องค์ เพื่อเป็นการปลอบใจ

๘. อวิหิงสา การไม่เบียดเบียน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๙. ชั้นดี ความอดทน

๑๐. อวิโรธนะ ความไม่คลาดเคลื่อนในธรรม

เหล่านี้คือคุณธรรมที่พระองค์มีให้พสกนิกรอยู่ตลอดเวลา

๑๔ ปีที่แล้ว ทรงเรียกขึ้นไปเฝ้าฯ ที่สกลนคร ทรงรับสั่งว่าทำแบบราชการแล้วช้า เสร็จไม่ทันการลองทำแบบโง่ดีกว่า ผมก็inghamแบบฉลาดยังเสร็จไม่ทันเลย ทำแบบโง่จะเสร็จได้อย่างไร ทรงตอบว่าก็ทำแบบ NGOs ไร ทรงมีพระอารามณชั้นเป็นอย่างมากถึงพระราชกรณียกิจ จะมากมายก็ตาม

ในครั้งนั้น พระองค์ทรงจัดตั้งมูลนิธิชัยพัฒนา ผมเองเป็นคนไปจดทะเบียน พอไปส่งเอกสาร ก็พบพนักงานทำเสียงเซียวถามทำไมนายกไม่มาเอง? เลยบอกไปตรงๆ ว่านายกติดธุระ นายกบ้านอยู่ไหน? บ้านเลขที่เท่าไร? ฟังแล้วผมเองก็ตอบไม่ถูก นายกทำอาชีพอะไร? ผมเลยบอกไม่รู้เหมือนกัน เห็นทำหลายอย่างที่อยู่มิใช่เป็นหลักแหล่ง อาชีพก็ไม่มี ไหนเอาชื่อนายกมาดูซิ พอเห็นชื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นนายกมูลนิธิเท่านั้นแหละ ๗ นาที่จัดการทำเอกสารจนเสร็จเรียบร้อย

พระราชทานชื่อ *มูลนิธิชัยพัฒนา* ก็เพราะพระองค์ทรงเห็นว่าการต่อสู้กับความยากจนและความอดอยากของราษฎรเปรียบเสมือนกับการเข้าสงคราม เปรียบได้ดังตราสัญลักษณ์ของมูลนิธิอันประกอบด้วย *รูปพระแสงขรรค์ชัยศรี* อันเป็นตัวแทนพระองค์ที่เป็นผู้นำกองทัพ *รูปธงกระบี่ธูช* เปรียบกับพสกนิกรชาวไทยที่ร่วมรบกับพระองค์ *รูปดอกบัว* แทนความบริสุทธิ์ ความเบิกบาน และรูปสุดท้ายเป็น *รูปพระสังข์หลั่งน้ำ* เปรียบดังการหลั่งประโยชน์สุขและความเจริญให้กับพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน คือชัยชนะนั่นเอง

คำว่า *ประโยชน์* นั้น พระองค์ดำริว่าไม่ใช่ประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นประโยชน์สุขก่อให้เกิดผลดีและความสุขใจ อาทิเช่น ถนนรอบเมืองหาดใหญ่ จัดว่าเป็นประโยชน์ แต่เป็นประโยชน์ทุกข เพราะเมื่อฝนตกน้ำจะท่วมเมืองหาดใหญ่ เนื่องจากถนนล้อมรอบไม่มีทางออกของน้ำ ทั้งๆ ที่เมืองหาดใหญ่ติดชายทะเล หรือพื้นที่กลางถนนก่อนถึงจังหวัดเพชรบุรี ได้มี

การนำต้นสักมาปลูก สักเป็นไม้ขนาดใหญ่เมื่อเจริญเติบโตขึ้นก็จะเกะกะ ต้องมีการตัดทำลายตั้งแต่ยังมีขนาดเล็ก จัดเป็นเรื่องที่ไร้ประโยชน์ ช้ำยังเสี่ยงการต่อต้านจากพวกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามมาอีก เมื่อจะตัดเมื่อต้นโตเต็มที่แล้ว

พระองค์ทรงสอนว่าจะทำการอะไรนั้น ให้ยึดหลักภูมิสังคมเป็นหลัก แต่ละสังคมนั้นต้องใช้สิ่งที่เหมาะสมกันไปตามแต่สภาพภูมิสังคมนั้นๆ อย่างเช่นการปลูกบ้านยกใต้ถุนสูงของคนในจังหวัดเพชรบุรีเป็นวัฒนธรรมที่มีกันมายาวนาน ในฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วม ชาวบ้านก็สามารถย้ายสิ่งของไปไว้บนชั้นบนของบ้าน พร้อมกับยาเรือไว้พร้อม ในเวลาน้ำท่วมก็ไม่เดือดร้อน เป็นหลักภูมิปัญญาง่ายๆ ที่ยึดหลักภูมิสังคม ซึ่งทุกๆ สังคมก็จะมีวัฒนธรรมที่ดีงามต่างกันไป แต่จะรักษาให้คงอยู่ได้นานเท่าไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับคนในสังคมนั้นๆ เอง เคยไปกล่าวเปิดงานอนุรักษ์ควาย มีคนกล่าวรายงานว่าเมื่อ ๔ ปีที่แล้ว ควายเหลือ ๒ ล้านตัว ปีที่แล้วควายเหลือ ๗ แสนตัว ถ้าปล่อยไปอย่างนี้ควายสูญพันธุ์แน่ เลยกกล่าวออกไปว่า จริงๆ แล้วไม่สูญพันธุ์หรอก เพราะยังเหลือควายอีกตั้ง ๖๕ ล้านตัว และข้างบนนี้อีก ๑ ตัว เพราะ ศ คน ถูกลบไปหมดแล้ว เหลือแต่ ค ควาย เพียงตัวเดียว

ย้อนกลับไปอีกครั้งที่เป็นเลขาฯ สภาพัฒน์ ผมมุ่งให้ประเทศไทยกลับไปสู่แนวทางเดิม ไม่ยึดติดกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากจนเกินไป เพราะไม่ได้สร้างประโยชน์สุขเลย กลับเอาคนเป็นศูนย์กลาง แต่ในเวลานั้นเศรษฐกิจฟองสบู่กำลังเป็นที่นิยม คนจึงด่าผมกันทั้งเมือง วันนั้นเราต้องการเป็นเสือตัวที่ ๕ ของเอเชีย วันที่เราเดินทางไปสู่ อุตสา-หา-กรรม เป็นวันที่เราเริ่มเดินทางผิด เราต้องหาเงินด้วยการกู้สถาบันการเงินต่างๆ เราต้องนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และเราต้องนำผู้บริหารจากต่างประเทศเข้ามาด้วย เมื่อฟองสบู่แตกทำให้เราได้รับปัญหามาถึงทุกวันนี้

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า การก้าวไปข้างหน้า เราต้องก้าวไปอย่างมั่นคง เหมือนกับบ้านก็ต้องมีเสาเอกที่มั่นคง ต้องมีการวางรากฐานของบ้าน” เสาเอกนี้มีความสำคัญมาก ตลอดจนรากฐาน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ของบ้าน ถึงแม้ว่าเมื่อประกอบบ้านเสร็จแล้วก็จะไม่เห็นเสาเอกรันอีก แต่เราจะสามารถอยู่ได้อย่างปลอดภัยและมั่นคง เมื่อเราต้องกู้เงิน เราต้องหาเทคโนโลยี เราต้องนำเข้าเทคโนโลยี เราก็มเหมือนบ้านที่ไม่มีเสาเข็ม หากจะเข้าสู่สากลจริง ๆ เราก็คงค่อย ๆ ทำ ค่อย ๆ ไป สู่การพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ในช่วงที่ผมบวช ผมได้อยู่กับตัวเอง ได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง วันหนึ่งขณะที่กำลังรินน้ำชา สติกำบังตั้งมั่นอยู่ที่น้ำชาที่กำลังรินใส่แก้ว มีกระรอก ๒ ตัว วิ่งไล่กันอยู่ข้าง ๆ สติละไปเหลือวดูที่กระรอก พอหันกลับมา ก็เห็นน้ำชาล้น แก้วหกลงสู่โต๊ะ แล้วไหลลงประอเสื่อด้านล่าง ด้วยความตกใจจึงวิ่งนำเอาสบงที่ซีกแล้วนำมาเช็ด ทำให้ไม่มีสบงใสในวันรุ่งขึ้น น้ำชาที่ล้นก็ยังคงเป็นน้ำชาอยู่ แต่ไม่สารารถที่จะดื่มกินได้เพราะเสียแล้ว ช้ำยังทำให้ส่งผลเสียหายต่อสิ่งอื่น ๆ ด้วย ดังเช่นการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต้องอาศัยความพอดี มิฉะนั้นจะเกิดผลเสียหาย

ยกตัวอย่าง มวยในรุ่นเล็ก ๆ เราสามารถเป็นแชมป์เปี้ยนโลกได้ เพราะเราเป็นประเทศที่รูปร่างไม่สูงใหญ่ นัก รูปร่างเท่า ๆ กัน เราไม่เสียเปรียบใคร แต่ถ้าเป็นรุ่นใหญ่ ๆ เรามีโอกาสโด่งดังน้อยเพราะรูปร่างเสียเปรียบในเรื่องอาหารการกินก็เช่นกัน อาหารไทยของเราล้วนแต่มีรสชาติอร่อยลิ้นล้ำ แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังไม่สนใจอาหารต่างประเทศ แดกแฮมเบอร์เกอร์ก็กินอยู่ตลอด ทำไมต้องใช้คำว่า “แดก” ภาษาไทยเป็นภาษาที่สมบูรณ์ที่สุด คำว่า “กิน” คำเดียวก็สามารถบรรยายออกมาเป็นกิริยาได้หลายลักษณะเช่น แดก กิน ทาน รับประทาน สวาปาม แฮมเบอร์เกอร์ไม่สามารถใช้คำว่า *รับประทาน* ได้ ก็เพราะมีขนาดใหญ่มาก ถูกรอกแบบมาเพื่อปากฝรั่งโดยเฉพาะ เมื่อทานแล้วต้องอ้าปากให้กว้าง แล้วบ้วนให้หมดภายใน ๔ คำ จากนั้นดื่มโค้กตามเพื่อดันอาหารนี้ลงไปในห้อง อากาารลักษณะนี้จึงไม่สามารถเรียกว่า *กิน* หรือ *ทาน* ได้ เคยเห็นคนพิการแขนด้วนทำแฮมเบอร์เกอร์ โดยเอาแขนที่ด้วนเขี่ยขนมปังให้ตกลงพื้นจากนั้นใช้เท้าแหวกขนมปังให้เป็นสองซีก เอาเศษเนื้อยัดเข้าไปแล้วใช้เท้าประกบกัน เท่านั้นก็เสร็จแล้ว *พร้อมแดก* ไม่ต้องใช้ภูมิปัญญาอะไร

อาหารไทยมีรสชาติอร่อย อีกทั้งประโยชน์เสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง ผสมสมุนไพรจากธรรมชาติช่วยให้ย่อยอาหารได้ง่ายขึ้น เป็นภูมิปัญญาชั้นสูงที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้รสชาติก็มีความหลากหลายอย่างขนมจีนแกงไก่ ขณะที่กินขนมจีนแกงไก่อยู่ นั้น เราได้รับรสชาตินุ่ม ๆ ของเส้นขนมจีน ขณะชบโดนเนื้อ ความหวานของเนื้อปนกับน้ำแกงได้รสชาติหวานมัน ขณะที่เคี้ยวอยู่ชบโดนเม็ดมะเขือพวงทำให้มีรสขม ๆ เข้ามาเพิ่มเปลี่ยนรสชาติถือว่ามหัศจรรย์ จะกินอาหารกันที่กินนั่งล้อมวง มีข้าวเป็นหม้อ ถ้าไม่พอก็หุงใหม่ สามารถเลี้ยงดูกันได้อย่างพอเพียง ผิดกับพวกฝรั่งที่มีชีวิตแบบการแข่งขัน ผู้ที่แข็งแรงกว่าย่อมอยู่เหนือคนที่อ่อนแอกว่า ตัวใครตัวมัน วัฒนธรรมการกินก็เช่นกัน อาหารแต่ละอย่างถูกทำมาเพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น บางคนต้องการกินแบบฝรั่งเห็นว่าอาหารอร่อยก็แบ่งปันให้โต๊ะข้างเคียง ที่นี้สั่งอาหารกันวันไปหมด ขึ้นต้นแบบฝรั่ง แต่สุดท้ายก็ลงเอยแบบไทย อันเป็นเรื่องของการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักภูมิสังคม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนว่า ก่อนจะทำอะไรนั้นต้องมีคำ ๓ คำ คือ (๑) รู้ เราต้องรู้ก่อนว่าเราจะทำอะไร อาทิเช่น การสร้างเขื่อน นักสิ่งแวดล้อมเชื่อแต่ความคิดของฝรั่ง ไม่มีความรู้ ไม่ได้ทำการศึกษา ฝรั่งบอกว่าเขื่อนทำลายธรรมชาติ ก็เห็นดีเห็นงามตามไปด้วย ผลสุดท้ายน้ำฝน ๑๐๐ หยด นำไปบริหารใช้ได้เพียง ๘ หยด อีก ๙๒ หยด ทั้งสูญค่าไป ไม่ยอมศึกษาให้ดีกว่านั้น เขาแต่เชื่อฝรั่งจนเคยตัว คำที่ (๒) คือ รัก ถ้ารู้แล้วอยู่เฉย ๆ ก็ไม่มีประโยชน์ เหมือนเขาเอกสารวิจัยเก็บไว้ในตู้ คำว่ารักเปรียบเสมือนความเมตตา เป็นแรงผลักดันให้เอาความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ความคิดเพียงความคิดเดียวย่อมมีความถูกต้องและรอบคอบน้อยกว่าการระดมความคิด เพราะฉะนั้นคำที่ (๓) ก็คือ ความสามัคคี ทำงานอย่างเป็น กลุ่มเป็นก้อน และพร้อมอกพร้อมใจกัน มีความรู้ มีแรงผลักดัน คือความรัก ร่วมกันทำคือความสามัคคี งานก็จะสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี บ้านเมืองมีการพัฒนาอย่างเป็นปึกแผ่น

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

แต่ถ้าไม่สามัคคีกัน มีความแตกแยก พวกนี้เหมือนพวกเชื้อโรค ถ้าเมื่อใดเราอ่อนแอ มันก็จะเข้าสู่ร่างกายเรา และทำให้เราอ่อนแอลงไปอีก ในขณะเดียวกัน ถ้าเราแข็งแรง มันจะสามารถทำอะไรเราได้ นอกจากนี้เราก็กต้องเรียนรู้ถึงระบบอินเทอร์เน็ตบ้าง ศึกษากฎมั่งคั่งของชาติอื่น ๆ บ้างว่าเขาไปกันถึงไหนแล้ว อย่างพวกฝรั่ง วันดีคืนดีไม่ซื้อกุ้งเราบอกว่าเพราะอวนของเราไม่มีช่องเต่าออก ซึ่งมันไม่เกี่ยวอะไรกับกุ้งที่ขายให้เขาเลย เราก็กต้องมาลงทุนเปลี่ยนอวนหมดเงินอีกร้อยสองร้อยล้านเพื่อซื้ออวนที่มีช่องเต่าออก เวทีสากลนั้นคือผลประโยชน์ใคร ผลประโยชน์มัน ในหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “THE MILLIONAIRE NEXT DOOR” เป็นหนังสือที่นำเศรษฐี 120 คนมาอธิบายการดำรงชีวิตตั้งอยู่ในความพอดี ศึกษากฎมั่งคั่งของตัวเองให้รู้แจ้งชัดเสียก่อน จากนั้นใช้ความรักเป็นแรงผลักดันให้เอาความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และทำงาน จนเกิดผลสำเร็จ

คนไทยทุกคนจึงควรมีแนวทางการดำเนินชีวิตตามรอยพระยุคลบาทขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อยู่ในศีลธรรม ศึกษากฎมั่งคั่งของตัวเอง ทำงานโดยใช้ รั้ว รัก สามัคคี ก็จะสามารถพัฒนาชีวิตให้พบกับความปกติสุขได้ทั้งทางกายและใจ

บทความชิ้นนี้เป็น “ปรากฏพิเศษ” ซึ่ง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ในฐานะเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้บรรยายไว้ ณ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ นำมาตีพิมพ์ในหนังสือสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๔๙ ฉบับที่ ๒๗ วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน-วันพฤหัสบดีที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ หน้า ๑๑-๑๒

ภาค

สมบัติของผู้ดี

ของ

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

มนุषย์...เกิดมาทำไม?

สมบัติของผู้ดี ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

ภาคหนึ่ง - ผู้ดี ย่อมรักษาความเรียบร้อย

กายจรรยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ใช้กิริยาอันข้ามกรายบุคคล
- ๒) ย่อมไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง
- ๓) ย่อมไม่ล่วงเกินถูกต้องผู้อื่นซึ่งไม่ใช่หยอกกันฐานเพื่อน
- ๔) ย่อมไม่เสียดสีกระทบกระทั่งกายบุคคล
- ๕) ย่อมไม่ลุกนั่งเดินเหินให้พรวดพราดโดนผู้คนหรือสิ่งของแตกเสีย
- ๖) ย่อมไม่ส่งของให้ผู้อื่นด้วยกิริยาอันเสือกไสพลักโยน
- ๗) ย่อมไม่ผ่านหน้าหรือบังตาผู้อื่น เมื่อเขาตุลิ่งใดอยู่เว้นแต่เป็นที่เฉพาะไป
- ๘) ย่อมไม่เอิกอิ่งเมื่อเวลาประชุมระดับรับฟัง
- ๙) ย่อมไม่อื้ออิ่งในเวลาประชุมระดับรับฟัง
- ๑๐) ย่อมไม่แสดงกิริยาตึงตัง หรือพูดจาอีกทีกในบ้านแขก

วจีจรรยา คือ

- ๑) ย่อมไม่สอดสวนวาทาหรือแย้งชิงพูด
- ๒) ย่อมไม่พูดด้วยเสียงอันดังเหลือเกิน
- ๓) ย่อมไม่ใช้เสียงตวาด หรือพูดกระโชกกระชาก
- ๔) ย่อมไม่ใช้วาจาอันหักหาญตึงตัน
- ๕) ย่อมไม่ใช้ถ้อยคำอันหยาบคาย

มโนจรรยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านกำเริบหยังโยโส
- ๒) ย่อมไม่บันดาลโทสะให้เสียกิริยา

ภาคสอง - ผู้ดี ย่อมไม่ทำอุจาดลามก

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวอันสะอาด และแต่งโดยเรียบร้อยอยู่เสมอ
- ๒) ย่อมไม่แต่งตัวในที่แจ้ง
- ๓) ย่อมไม่จิ้ม ควัก ล้วง แคะ แทะ เกร่าง กายในที่ประชุมชน
- ๔) ย่อมไม่กระทำการที่ควรจะทำในที่ลับ ในที่แจ้ง
- ๕) ย่อมไม่ท้าวเรอให้ปรากฏในที่ประชุมชน
- ๖) ย่อมไม่จามด้วยเสียงอันดัง และโดยไม่ป้องกันกำบัง
- ๗) ย่อมไม่บ้วนซากด้วยเสียงอันดัง หรือให้ประอะเปื้อน ให้เป็นที่รังเกียจ
- ๘) ย่อมไม่ลุกนเลอะเทอะมูมมามในการบริโภค
- ๙) ย่อมไม่ถูกต้อง หรือหยิบยื่น สิ่งที่อยู่บนโต๊ะบริโภคด้วยมือตน
- ๑๐) ย่อมไม่ล่วงล้ำ ข้ามหยิบ ของบริโภคผ่านหน้าผู้อื่นซึ่งควรขอโทษ และขอให้เขาส่งได้
- ๑๑) ย่อมไม่ละลาบละล้วงเอาของผู้อื่นมาใช้ในการบริโภค เช่น ถ้วยน้ำ และผ้าเช็ดมือ เป็นต้น
- ๑๒) ย่อมไม่เอาเครื่องใช้ของตน เช่น ช้อน ส้อม ไปล้วงตักสิ่งบริโภค ซึ่งเป็นของกลาง
- ๑๓) ย่อมระวัง ไม่พูดจาตรงหน้าผู้อื่นให้ใกล้ชิดเหลือเกิน

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครก ฟังรังเกียจในที่ท่ามกลางประชุมชน
- ๒) ย่อมไม่กล่าวถึงสิ่งควรปิดบังในที่ท่ามกลางประชุมชน

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมพึงใจที่จะรักษาความสะอาด

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ภาคสาม - ผู้ดี ย่อมมีลัทธิมาการวะ

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมนั่งด้วยกิริยาอันสุภาพเฉพาะหน้าผู้ใหญ่
- ๒) ย่อมไม่ขึ้นหน้าผ่านผู้ใหญ่
- ๓) ย่อมไม่หันหลังให้ผู้ใหญ่
- ๔) ย่อมแหวกที่ หรือให้ที่นั่งอันสมควร แก่ผู้ใหญ่หรือผู้หญิง
- ๕) ย่อมไม่ทัดหรือคาบบุหรี่ คาบกล้อง และสูบให้ควันไปรมผู้อื่น
- ๖) ย่อมเปิดหมวกเมื่อเข้าชายคาบ้านผู้อื่น
- ๗) ย่อมเปิดหมวกในที่เคารพ เช่น โบสถ์ วิหาร ไม่ว่าแห่งศาสนาใด
- ๘) ผู้น้อยย่อมเคารพผู้ใหญ่มาก่อน
- ๙) ผู้ชายย่อมเคารพผู้หญิงก่อน
- ๑๐) ผู้ลาย่อมเป็นผู้เคารพก่อน
- ๑๑) ผู้เห็นก่อนโดยมากย่อมเคารพก่อน
- ๑๒) แม้ผู้ใดเคารพตนก่อน ย่อมต้องตอบเขาทุกคนไม่เฉยเสีย

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่
- ๒) ย่อมไม่กล่าวร้ายถึงญาติมิตรที่รักใคร่นับถือของผู้ฟังแก่ผู้ฟัง
- ๓) ย่อมไม่กล่าววาจาอันติเตียนสิ่งเคารพหรือที่เคารพของผู้อื่นแก่ตัวเขา
- ๔) เมื่อจะขอทำล่วงเกินแก่ผู้ใด ย่อมต้องขออนุญาตตัวเขาก่อน
- ๕) เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใด แก่บุคคลผู้ใด ควรออกวาจาขอโทษเสมอ
- ๖) เมื่อผู้ใดได้แสดงคุณต่อตนอย่างไร ควรออกวาจาขอบคุณเขาเสมอ

ภาคสี่ - ผู้ดี ย่อมมีกิริยาเป็นที่รัก

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ฝ่าฝืนเวลานิยม คือ ไม่ไปใช้กิริยาอื่นเมื่อเขานั่งกับพื้นและไม่ไปนั่งกับพื้นเมื่อเขายืนเดินกัน
- ๒) ย่อมไม่ไปนั่งนานเกินสมควรในบ้านของผู้อื่น

- ๓) ย่อมไม่ทำกิริยารื่นเริงเมื่อเขามีทุกข์
- ๔) ย่อมไม่ทำกิริยาโศกเศร้าเทียวแห่งในที่ประชุมรื่นเริง
- ๕) เมื่อไปสู่ที่ประชุมการรื่นเริง ย่อมช่วยสนุกขึ้นบานให้สมเรื่อง
- ๖) เมื่อเป็นเพื่อนเทียว ย่อมต้องกลมเกลียวและร่วมลำบากร่วมสนุก
- ๗) เมื่อตนเป็นเจ้าของบ้าน ย่อมต้อนรับและเชื้อเชิญแขกไม่เพิกเฉย
- ๘) ย่อมไม่ทำกิริยาบึกป็นต่อแขก
- ๙) ย่อมไม่ให้เขาต้องคอยนาน เมื่อเขามาหา
- ๑๐) ย่อมไม่จ้องดูนาฬิกาในเวลาที่ยังนั่งอยู่
- ๑๑) ย่อมไม่ใช้กิริยาอันบูยั้บหรือกระชิบกระชาบกับผู้ใดในเวลา
เมื่อตนอยู่เฉพาะหน้าผู้หนึ่ง
- ๑๒) ย่อมไม่ใช้กิริยาอันโกรธเคือง หรือดูตันผู้คนว่าไพร่ต่อหน้าแขก
- ๑๓) ย่อมไม่จ้องดูบุคคลโดยเพ่งพิศเหลือเกิน
- ๑๔) ย่อมต้อนรับแขกเมื่อไปมา ในระยะอันสมควร

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่เทียวติเตียนสิ่งของที่เขา ตั้งแต่ง ไว้ในบ้าน ที่ตนไปสู่
- ๒) ย่อมไม่กล่าวสรรเสริญรูป กาย บุคคล แก่ตัวเขาเอง
- ๓) ย่อมไม่พูดให้เพื่อนเก้อกระดาก
- ๔) ย่อมไม่พูดเปรียบเปรยเคาะแคะสตรีกลางประชุม
- ๕) ย่อมไม่ค่อนแคะตริรูปกายบุคคล
- ๖) ย่อมไม่ทักถึงการร้ายโดยพลุ่งพล่ง ให้เขาตกใจ
- ๗) ย่อมไม่ทักถึงสิ่งอันน่าอายนำกระดากโดยเปิดเผย
- ๘) ย่อมไม่เอาสิ่งที่น่าจะอายจะกระดากมาแล้วให้แขกฟัง
- ๙) ย่อมไม่เอาเรื่องที่เขาฟังซ่อนเร้นมากล่าวให้อับอายหรือเจ็บใจ
- ๑๐) ย่อมไม่กล่าวถึงการอัปมงคลในเวลามงคล

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมรู้จักเกรงใจคน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ภาคห้า - ผู้ดี ย่อมเป็นผู้มีสง่า

กายจรรยา คือ

- ๑) ย่อมมีกิริยาอันผึ่งผายของอาจ
- ๒) จะยืนนั่ง ย่อมอยู่ในลำดับอันสมควร ไม่เป็นผู้แอบหลังคน หรือหลีกเข้ามุม
- ๓) ย่อมไม่เป็นผู้สะทกสะท้านงเงินหยด ๆ ยั้ง ๆ

วจีจรรยา คือ

ไม่อุบอิบอ้อมอ้อม

มโนจรรยา คือ

- ๑) ย่อมมีความรู้จักงามรู้จักดี
- ๒) ย่อมมีอชฌาศัยอันกว้างขวาง เข้าไหนเข้าได้
- ๓) ย่อมมีอชฌาศัย เป็นนักเลง ใครจะพูด หรือเล่นอันใดก็ เข้าใจและต่อติด
- ๔) ย่อมมีความเข้าใจวงวไหวพริบ รู้เท่าถึงการณ์
- ๕) ย่อมมีใจอันองอาจกล้าหาญ

ภาคหก - ผู้ดี ย่อมปฏิบัติกิจการงานดี

กายจรรยา คือ

- ๑) ย่อมทำการอยู่ในระเบียบแบบแผน
- ๒) ย่อมไม่ถ่วงเวลาให้ผู้อื่นคอย
- ๓) ย่อมไม่ละเลยที่จะตอบจดหมาย
- ๔) ย่อมไม่ทำการแต่ต่อหน้า

วจีจรรยา คือ

- ๑) พูดสิ่งใดย่อมให้เป็นที่เชื่อถือได้
- ๒) ย่อมไม่รับวาทะล่อง ๆ โดยมีได้เห็นว่าจะเป็นไปได้หรือไม่

มโนจรรยา คือ

- ๑) ย่อมเป็นผู้รักษาความสัตย์ในเวลา

- ๒) ย่อมไม่เป็นผู้เกียจคร้าน
- ๓) ย่อมไม่เข้าใจว่า ผู้ดีทำอะไรด้วยตนไม่ได้
- ๔) ย่อมไม่เพลิดเพลินจนละเอียดให้การเสีย
- ๕) ย่อมเป็นผู้รักษาความเป็นระเบียบ
- ๖) ย่อมเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาเมื่ออยู่ในหน้าที่
- ๗) ย่อมมีมานะในการงานไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
- ๘) ย่อมเป็นผู้ทำอะไรทำจริง
- ๙) ย่อมไม่เป็นผู้ตั้งตนในที่ผิด
- ๑๐) ย่อมปรารถนาความดี ต่อการงานที่ทำอยู่เสมอ

ภาคเจ็ด - ผู้ดี ย่อมเป็นผู้ใจดี

กายจริยา คือ

- ๑) เมื่อเห็นใครทำผิดพลาดอันน่าแก้กระตัก ย่อมช่วยยกกลับเกลื่อน หรือทำไม่เห็น
- ๒) เมื่อเห็นสิ่งของของใครตก หรือจะเสื่อมเสีย ย่อมต้องหยิบยื่นให้ หรือบอกให้รู้ตัว
- ๓) เมื่อเห็นเหตุร้ายหรืออันตรายจะมีแก่ผู้ใด ย่อมต้องรับช่วย

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่เยาะเย้ยถากถางผู้กระทำความผิดพลาด
- ๒) ย่อมไม่ใช้วาจาอันข่มขี้

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่มีใจอันโหดเหี้ยมเกรี้ยวกราดแก่ผู้น้อย
- ๒) ย่อมเอาใจโอบอ้อมอารีแก่คนอื่น
- ๓) ย่อมเอาใจช่วยคนเคราะห์ร้าย
- ๔) ย่อมไม่เป็นผู้ซ้ำเติมคนเสียที่
- ๕) ย่อมไม่เป็นผู้อาฆาตจองเวร

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ภาคแปด - ผู้ดี ย่อมไม่เห็นแต่แก่ตัวถ่ายเดียว

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่พิกหาความสบายก่อนผู้ใหญ่ หรือผู้หญิง
- ๒) ย่อมไม่เลือกสนแย่งชิงที่นั่งหรือที่ดูอันใด
- ๓) ย่อมไม่เที่ยวแย่งผู้หนึ่ง มาจากผู้หนึ่ง ในเมื่อเขาสนทนากัน
- ๔) เป็นผู้ใหญ่ จะไปมาลุกนั่ง ย่อมไว้ช่องให้ผู้ผู้น้อยมีโอกาสบ้าง
- ๕) ในการเลี้ยงดู ย่อมแม่เผื่อ เชื่อเชิญแก่คนข้างเคียงก่อนตน
- ๖) ในที่บริโภค ย่อมหยิบยื่นส่งสิ่งของแก่ผู้อื่นต่อๆ ไปไม่มุ่งแต่กระทำกิจส่วนตน
- ๗) ย่อมไม่รวบสามตะกลามสี่กวาดเอาของที่เขาตั้งไว้เป็นกลางจนเกินส่วนที่ตนจะได้
- ๘) ย่อมไม่แสดงความไม่เพียงพอใจในสิ่งของที่เขาหยิบยกให้
- ๙) ย่อมไม่นิ่งนอนใจให้เขาออกทรัพย์แทนส่วนตนเสมอ เช่น ในการเลี้ยงดู หรือใช้ค่าเดินทาง เป็นต้น
- ๑๐) ย่อมไม่ลืมนั่งที่จะส่งของ ซึ่งคนอื่นได้ส่งเคราะห์ให้ตนยืม
- ๑๑) การให้สิ่งของหรือเลี้ยงดูซึ่งเขาได้กระทำแก่ตน ย่อมต้องตอบแทนเขา

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ขอแยกผู้หนึ่งมาจากผู้ใด เพื่อจะพาไปพูดจาความลับกัน
- ๒) ย่อมไม่สนทนาแต่เรื่องตนถ่ายเดียว จนคนอื่นไม่มีช่องจะสนทนาเรื่องอื่นได้
- ๓) ย่อมไม่นำธุระตนเข้ากล่าวแทรก ในเวลาธุระอื่นของเขาชุลมุน
- ๔) ย่อมไม่กล่าววาจาตีเถียนของที่เขาหยิบยกให้ว่าไม่ดีหรือไม่พอ
- ๕) ย่อมไม่ไต่ถามราคาของที่เขาได้หยิบยกให้แก่ตน
- ๖) ย่อมไม่แสดงราคาของที่จะหยิบยกให้แก่ผู้ใดให้ปรากฏ
- ๗) ย่อมไม่ใช้วาจาอันโหดตมและลบหลู่ผู้อื่น

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่มีใจมักได้ เทียวขอของเขารำไป
- ๒) ย่อมไม่ตั้งใจปรารถนาของรักเพื่อน
- ๓) ย่อมไม่พึงใจการหิบบิณฑบาตของทองเงินซึ่งกันและกัน
- ๔) ย่อมไม่หวังแต่จะพึงอาศัยผู้อื่น
- ๕) ย่อมไม่เป็นผู้เกียจฉวยทอดเทการงานตนให้ผู้อื่น
- ๖) ย่อมรู้จักผู้อื่นที่ได้ทำแล้วแก้ตน
- ๗) ย่อมไม่มีใจริษยา

ภาคเก้า - ผู้ดี ย่อมรักษาความสุจริตชื่อตรง

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ละลาบละลั้งเข้าห้องเรือนแขก ก่อนเจ้าของบ้านเขาเชิญ
- ๒) ย่อมไม่แลลอดสอดสาย โดยเพ่งเล็งเข้าไปตามห้องเรือนแขก
- ๓) ย่อมไม่เทียววายนอนหิบบิณฑบาตของผู้อื่นดูจนเหลือเกินราวกันว่า จะค้นหาสิ่งใด
- ๔) ย่อมไม่เทียวขอ หรือหิบบิณฑบาตของผู้อื่นที่เจ้าของ ไม่มีประสงค์จะให้ดู
- ๕) ย่อมไม่เทียวขอหรือหิบบิณฑบาตดูสมุดพก หรือสมุดจดรายงาน บัญชีของผู้อื่นซึ่งตนไม่มีธุระเกี่ยวข้องเป็นหน้าที่
- ๖) ย่อมไม่เทียวนั่งที่โต๊ะเขียนหนังสือของผู้อื่น
- ๗) ย่อมไม่เทียวเปิดดูหนังสือตามโต๊ะเขียนหนังสือของผู้อื่น
- ๘) ย่อมไม่แทรกเข้าห่มผู้อื่นซึ่งเขาไม่ได้เชื้อเชิญ
- ๙) ย่อมไม่ลอบแอบฟังคนพูด
- ๑๐) ย่อมไม่ลอบแอบดูการลับ
- ๑๑) ถ้าเห็นเขาจะพูดความลับกัน ย่อมต้องหลบตาหรือลี้ตัว
- ๑๒) ถ้าจะเข้าห้องเรือนผู้ใด ย่อมต้องเคาะประตู หรือกล่าววาจา ให้เขารู้ตัวก่อน

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ชอกช้ำถามธุระส่วนตัว หรือการในบ้านของเขาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง
- ๒) ย่อมไม่เที่ยวถามเขาว่า นั้นเขียนหนังสืออะไร
- ๓) ย่อมไม่เที่ยวถามถึงผลประโยชน์ที่เขาหาได้ เมื่อตนไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
- ๔) ย่อมไม่เอาการในบ้านของผู้ใดมาแสดงในที่แจ้ง
- ๕) ย่อมไม่เก็บเอาความลับของผู้หนึ่งมาเที่ยวพูดแก่ผู้อื่น
- ๖) ย่อมไม่กล่าวถึงความชั่วร้ายอันเป็นความลับเฉพาะบุคคลในที่แจ้ง
- ๗) ย่อมไม่พูดสับปลับกลับกลอกตลบตะแลง
- ๘) ย่อมไม่ใช้คำสวดติดปาก
- ๙) ย่อมไม่ใช้ถ้อยคำมูสา

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่เป็นคนต่อหน้าอย่างหนึ่งลับหลังอย่างหนึ่ง
- ๒) ย่อมเป็นผู้รักษาความไว้วางใจของผู้อื่น
- ๓) ย่อมไม่แสวงประโยชน์ในทางที่ผิดธรรม
- ๔) ย่อมเป็นผู้ตั้งอยู่ในความเที่ยงตรง

ภาคสิบ - ผู้ดี ย่อมไม่ประพฤดิชั่ว

กายจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่เปื้อนพาลเที่ยวเกะกะระรัวและกระทำร้ายคน
- ๒) ย่อมไม่ข่มเหงผู้อื่นกว่า เช่นเด็กหรือผู้หญิง
- ๓) ย่อมไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเจ็บอาย เพื่อความสนุกยินดีของตน
- ๔) ย่อมไม่หาประโยชน์ด้วยอาการที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ๕) ย่อมไม่เสพสุราจนถึงเมาและติด
- ๖) ย่อมไม่มั่วสุมกับสิ่งอันเลวทราม เช่น กัญชา ยาฝิ่น
- ๗) ย่อมไม่หมกมุ่นในการพนัน เพื่อจะปรารถนาทรัพย์

- ๘) ย่อมไม่ถือเอาเป็นของตน ในสิ่งที่เจ้าของไม่ได้อนุญาตให้
- ๙) ย่อมไม่พึงในหญิงที่มีเจ้าของหวงแหน

วจีจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่เป็นพาลพอใจทะเลาะวิวาท
- ๒) ย่อมไม่พอใจนินทาว่าร้ายกันและกัน
- ๓) ย่อมไม่พอใจพูดส่อเสียดยุยง
- ๔) ย่อมไม่เป็นผู้สอพลอประจบประแจง
- ๕) ย่อมไม่แข่งชกให้ร้ายผู้ใด

มโนจริยา คือ

- ๑) ย่อมไม่ปองร้ายผู้อื่น
- ๒) ย่อมไม่คิดทำลายผู้อื่นเพื่อประโยชน์ตน
- ๓) ย่อมมีความเหนียวรั้งใจตนเอง
- ๔) ย่อมเป็นผู้มีความละเอียดแก่บาป

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

ขอเพิ่มพูนพุทธธรรมน้ำ ไพรพฤษดิ์
ให้สำนึกคุณแด่ดินถิ่นอาศัย
ขอสืบสานศวามร์มย์เป็นชาติไทย
ให้แทนใบไม้คู่ฤทธานบนชวามท๑๑

ประวัติ นายสุวัฒน์ พิทักษ์วงษ์

ประวัติส่วนตัว

นายสุวัฒน์ พิทักษ์วงษ์ เป็นบุตร นายถาวร และนางศิริ พิทักษ์วงษ์ เกิดที่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ เป็นบุตรชายคนโต มีพี่น้องร่วมสายโลหิตอีก ๕ คนสมรสกับ นางจงถนอม พิทักษ์วงษ์ มีบุตรชายหญิง รวม ๓ คน คือ นางพรรณศิริ พิทักษ์วงษ์ นางสาวกิงกาญจน์ พิทักษ์วงษ์ และ นายพงศธร พิทักษ์วงษ์

การศึกษา

- สำเร็จประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม (ปวช.) จากวิทยาลัยเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา
- นักศึกษานักธรรมชั้นตรี จากยุวพุทธิกสมาคมพระนครศรีอยุธยา
- นิติศาสตร์บัณฑิต เนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา
- นักเรียนนายอำเภอรุ่น ๓๔ และ นักเรียนนักปกครองระดับสูงรุ่น ๓๗ จากวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง

หน้าที่การงาน

- ๑ ธันวาคม ๒๕๐๙ พนักงานชั่วคราว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ - ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ พนักงานเกษตรตรี
เจ้าหน้าที่การเกษตรระดับ ๒-๓ สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท
- ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๐ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองระดับ ๓) อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
- ๓ มกราคม ๒๕๒๒ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๗ นิติกรระดับ ๓,๔,๕ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๙ ปลัดอำเภอ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
- ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๓ ป้อมกันจังหวัด (เจ้าพนักงานปกครองระดับ ๖) จังหวัดปทุมธานี
- ๑ มีนาคม-๑๗ กันยายน ๒๕๓๖ เข้าอบรมนักเรียนนายอำเภอรุ่นที่ ๓๔
- ๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น ที่ทำการปกครองจังหวัดสระแก้ว
- ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
- ๑ มกราคม ๒๕๓๘ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
- ๑ กันยายน ๒๕๓๘ นายอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ หัวหน้าฝ่ายวินัยสำนักบริหารการศึกษารัฐบาลส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง
- ๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ นายอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เข้าอบรมนักเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๓๗

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ นายอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
 ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ นายอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
 ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔ เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

จักรพรรดิมาลา ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

ผลงานและรางวัลต่าง ๆ

- ๕ เมษายน ๒๕๓๖ ได้รับโล่เกียรตินิยม “ผู้ยิ่งป็นอาวุธประจำกายคะแนนสูงสุด”
 หลักรัฐธรรมนูญบังคับกองร้อยกองอาสารักษาดินแดน รุ่นที่ ๙
 ประจำปี ๒๕๓๖
- พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อตั้งมูลนิธิ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
 สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช
- พ.ศ. ๒๕๓๘ ก่อตั้งมูลนิธิจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สร้างแท่น
 อนุสาวรีย์จังหวัด ณ ที่ว่าการกิ่งอำเภอจังหาร จังหวัด ร้อยเอ็ด
- พ.ศ. ๒๕๔๐ ก่อตั้งมูลนิธิอำเภอท่าช้างกาญจนบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๑ ก่อตั้งมูลนิธิไทรงามประชาชนุเคราะห์ จังหวัดกำแพงเพชร
 สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระพุทธเจ้าหลวง (ร.๕)
- ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ จัดอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ๗๒ พรรษา จำนวน ๙๕ รูป ได้รับเงินบริจาค ๒๘๘,๔๒๖.๐๐ บาท
 และบริจาคสมทบมูลนิธิชัยพัฒนา
- พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๔๓ ได้รับรางวัลชวบนแห่งงานเทศกาลกินปลา จังหวัดสิงห์บุรี
 รางวัลชนะเลิศ ๓ ปี ซ้อน (ปี ๒๕๔๑-๒๕๔๓)
 อำนวยการสร้างศิลปะนาฏศิลป์ ก่อกำเนิดเนื้อร้อง ทำนอง
 และทำรำระบำ “แม่ลาปลาหาง” ร่วมกับกรมศิลปากร และ
 โรงเรียนบางระจันวิทยา
 จัดตั้งกองทุนมูลนิธิคนดีศรีบางระจัน , กองทุนหยาดน้ำใจ
 นักปกครอง และกองทุนช่วยเหลืออาสาสมัครป้องกันและ
 บรรเทาสาธารณภัย อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ๑ เมษายน ๒๕๔๓ เกียรติบัตรและเข็มเชิดชูเกียรติครูทองคำ
 ชำราชากรพลเรือนดีเด่น ปี ๒๕๔๒

เอกสารและรายการบรรยายธรรมที่อ้างอิง

๑. พระไตรปิฎก ฉบับประชาชน ของมหาหมกุฎราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
๒. หนังสือประวัติข้อวัตรและปฏิบัติหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต โครงการหนังสือบูรพาจารย์
๓. เทปบรรยายธรรม ของพระธรรมสิทธิมนี (โชดก ญาณวิสุทธิ ป.ธ.๙) วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ
๔. หนังสือเสียงพระเสียงเพลง ของพระราชปริยัติสุธี (สอั้ง ลิริจันโท) วัดดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี
๕. หนังสือบทเทศนา ของพระครูพรหมญาณวิกรม (บุญรอด ปัญญาโร) ฝ่าเผยแผ่พระพุทธศาสนา กองศาสนศึกษากรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๑
๖. หนังสือคู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตตสังคหะจิตปริมัตต์ และรายการบรรยายธรรม ทางสถานีวิทยุ พล.ม.๒ ยานเกราะ เอ.เอ็ม.๙๖๓ ของอาจารย์วรรณสิทธิ์ ไททยะเสวี และอาจารย์นิยม ฤทธิ์เลื่อมูลนิธิแนบมานานนันท
๗. รายการบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุ พล.ม.๒ ยานเกราะ ของท่านอาจารย์ทรงเกียรติ ลิ้มนันทรักษ์ มูลนิธิอาจารย์ทรงเกียรติ ลิ้มนันทรักษ์ วัดสามพระยา กรุงเทพฯ
๘. หนังสือหลวงปู่สนธิชัย ของหลวงปู่บุดดา ฉาวโร สำนักปฏิบัติธรรมหลวงปู่บุดดา สิงห์บุรี
๙. หนังสือปัญหา ๑๐๘ ของพระอาจารย์มิซูโอะ คเวสโก วัดป่าสุนันทวนาราม กาญจนบุรี
๑๐. หนังสือคู่มือทำพิธีสูณานิ พินพานอยู่ในกำมือเรา ของพระภิกษุบัวได้น้ำ ศูนย์ธรรมะสังฆะ วิมานทอง อำเภอเมือง จันทบุรี
๑๑. หนังสืออภิมหามงคลคาถา “ปรัชญาจากภาพ” ของฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์
๑๒. หนังสือคู่มือมนุษย์และภาพปริศนาธรรม ของท่านพุทธทาสภิกขุ วัดสวนโมกขผลาราม สุราษฎร์ธานี
๑๓. หนังสือพุทธสถานธรรมอุทยาน ของพระอาจารย์โมตรี จิตปัญโญ วัดทางสาย อำเภอบางสะพาน ประจวบคีรีขันธ์
๑๔. หนังสือพิมพ์รายเดือน “ดวง” ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ของประทีป อัครีรานนท์
๑๕. หนังสืองานของแผ่นดิน “ใส่ใจในพุทธพยากรณ์” ของประมวล รุจนเสรี อธิบดีกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๒
๑๖. หนังสือกรรมลิขิต ของ ดร.พระมหาสุเทพ อภิญาโณ วัดสมานราษฎร์ ชลบุรี
๑๗. หนังสือชีวิตงาม ของกองทุนศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนาวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี
๑๘. หนังสือโคลงโลกนิติ โครงการบันทึกสยามของสมาคมสื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมไทย อ.เมือง นนทบุรี

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

“ท่านทั้งหลาย คนเราเกิดมามีความตายเป็นธรรมดา
เวลาเกิดมาเรามีได้เอาอะไรมาเลย เวลาตาย เราก็มิได้เอาอะไรไป
บุญกับบาปเท่านั้น เป็นสมบัติประจำชีพ
บุญนำไปสู่สุคติ บาปนำไปสู่ทุกข์
คนผู้รักตนจึงพยายามทำความดี
อันจักเป็นที่พึงของตนได้ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า”

“คนเรายังมีอยู่แต่เพียงกายนั้นไม่ได้ ต้องมีใจด้วย
ใจนั้นเป็นสภาพกลาง อาจดีก็ได้ อาจชั่วก็ได้ สุดแล้วแต่การอบรม
ถ้าอบรมด้านใดมาก ก็เป็นไปในด้านนั้น
คนที่ทำชั่วนั้น เพราะตนหัดทำชั่วที่ละน้อย นาน ๆ เข้าก็เต็มไปด้วยความชั่ว
แต่คนที่ทำความดี แม้ทำทีละเล็กละน้อย นาน ๆ เข้าก็เต็มไปด้วยบุญ
อย่าได้คิดว่า ไหน ๆ ก็ชั่วไปแล้ว ชั่วให้ตลอดไปเถิด
จงคิดว่า ก่อนนี้เรามีดี เดียวนี้เรายังหาแสงสว่างกัน
ก่อนนี้เราเขลา เดียวนี้เรายังหาปัญญากัน”

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

หนทางยังมีอยู่ ผู้เดินทางยังไม่ขาดสาย
ลงมือเสียแต่วันนี้
ก่อนที่กระแสลมแห่งกาลเวลา
จะพัดพาอวยพระบาทของท่านหายไป
เพราะถึงเวลานั้น
พวกเราจะต้องระหกระเหินไร้ทิศทาง
ไปอีกแสนนาน...

จากหนังสือ วิมุติปฏิบัติทา ของท่านพระภิกษุปราโมทย์ ปาโมชโช

รายนามผู้บริจาคเงินพิมพ์หนังสือธรรมะเป็นธรรมทาน (บาท)

๑. พล.อ.ต รังสิต-คุณบุสรินทร์ พิรุณสาร	๒,๐๐๐
๒. พ.ท. จำรัส-ร.ต.หญิง จิตฤดี เมธีอํารง	๘๐๐
๓. คุณกิตติศักดิ์ -คุณ สุชีรา จิรวัดนานนทร์ และครอบครัว เจ้าของร้านอะไหล่บางไผ่ ตลาดสี่มุมเมือง-รังสิต	๔,๐๐๐
๔. คุณประภัสสร-คุณ ฉวีวรรณ สยามนิกร	๕๐๐
๕. คุณเดชรัฐ สิมศิริ และข้าราชการส่วนประสานราชการ กรมการปกครอง	๒,๐๐๐
๖. คุณกิติ-คุณผ่องฉวี ชาลี	๑,๐๐๐
๗. คุณวิเชียร-คุณปราณี-วิลาสินี-วรรณันท์ ปิยะวรากร	๑,๐๐๐
๘. คุณบุญมา-คุณนันทรีย์ อินทรภาษี และครอบครัว	๑,๐๐๐
๙. คุณสุวรรณ-คุณจงกลณี-วิรัชบุญ-จิตสุวรรณ กล่าวสุนทร	๔,๐๐๐
๑๐. คุณวิเชียร-คุณสุรางค์ สินชัยโรจน์กุล และครอบครัว	๒,๐๐๐
๑๑. คุณนิพนธ์-คุณอำไพ เกียรติกลมวงศ์	๑,๖๐๐
๑๒. คุณแม่ศิริ พิทักษ์วงษ์ อุทิศให้ คุณพ่อถาวร-ร.ท. สุวิทย์ พิทักษ์วงษ์	๑,๐๐๐
๑๓. คุณสุวรรณผา พิทักษ์วงษ์	๑,๐๐๐
๑๔. คุณสุภาณี-กานต์สินี สายันต์ และครอบครัว	๑,๐๐๐
๑๕. ต.ต.สมศักดิ์-คุณสุกัญญา กล่อมเกลา และครอบครัว	๑,๐๐๐
๑๖. คุณวิภา พิทักษ์วงษ์	๑,๐๐๐
๑๗. คุณดำรง-คุณฐาปนีย์ คล้ายแดง	๑,๐๐๐
๑๘. คุณมานพ-คุณ อรษา อภิรมย์วิไลชัย	๔๐๐
๑๙. คุณอรพินท์ น่วมภา	๔๐๐
๒๐. คุณชนากานต์ ธรรมปัญญา	๔๐๐
๒๑. คุณรุ่งนภา ประเสริฐวงษา	๔๐๐
๒๒. คุณเชื่อน แผงโยธา	๔๐๐
๒๓. คุณสเรีษรพงศ์-คุณพรรณศิริ ฤทธิเรืองเดช	๑,๐๐๐
๒๔. คุณละม่อม-คุณ จินฎาพงศ์ ฤทธิเรืองเดช	๔๐๐
๒๕. คุณวิชณู มีศรีเอี่ยม	๔๐๐
๒๖. จ.ส.อ สมชาย-คุณ เสาวลักษณ์ สัมพันธ์	๔๐๐
๒๗. คุณบำเพ็ญ-คุณอำพรธนา นําบุรณะ คุณสุจิตรา จันทรวิสุทธิ์ และครอบครัว	๑,๐๐๐
๒๘. คุณแม่ทองปาน ปานสมบุญ อุทิศให้ คุณพ่อทองเจือ ปานสมบุญ	๔๐๐
๒๙. คุณชื่นจิตร-คุณบรรจง พานิชพันธ์	๔๐๐

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๓๐. คุณนิกร-คุณสุดใจ โตจีน	๔๐๐
๓๑. คุณประจวบ-คุณจำปี อยู่คง	๕๐๐
๓๒. คุณวิโรจน์-คุณจงรัก ปานสมบุญ	๔๐๐
๓๓. คุณประดิษฐ์-คุณพัชนี แสงขำและครอบครัว	๔๐๐
๓๔. คุณทินกร-คุณอวยพร-ต้ม-เต๋ มีทอง	๒๐๐
๓๕. คุณเชน-คุณอัจฉรา-ศุภณัฐ ปานสมบุญ	๔๐๐
๓๖. คุณอำนาจ-คุณจรรยาพร จันทร์กลิ่น	๕๐๐
๓๗. คุณธิตี-คุณฉัตรวดี-ธนัชชา อธิยาจิรกุล	๑,๐๐๐
๓๘. คุณวัลลภ-คุณสายสุนีย์ ปานสมบุญ และครอบครัว	๑๐๐
๓๙. คุณขวัญตา ปานสมบุญ และครอบครัว	๕๐
๔๐. คุณเสมอ-คุณสุนันทา ต้นติวงส์ และครอบครัว	๔๐๐
๔๑. คุณอมรา อ่ำพลพงษ์	๔๐๐
๔๒. คุณอมรินทร์-คุณวิมลมาศ-ภูมิธรรม อ่ำพลพงษ์	๔๐๐
๔๓. คุณสุธน ลี้ตระกูลศิลป์ และครอบครัว	๔๐๐
๔๔. คุณเอนก-คุณบัวผิน-วินัย-อานนท์ ทองพูล, คุณอัทธนี-ณัฐพงศ์ โฮฮาชิ	๔๐๐
๔๕. คุณสุภา-คุณศิริพงษ์-คุณพัชรินทร์ อาหารนิวัฒน์	๑,๐๐๐
๔๖. อาจารย์เพ็ญจันทร์ ศรีสุขสวัสดิ์ ม.บูรพา บางแสน	๓,๐๐๐
๔๗. น.อ.วีระ-คุณนิยาธร สุนนดิษฐ์	๔๐๐
๔๘. น.อ.บุญมี-น.อ.หญิงเปรมจิตต์ กิตตะคุปต์ และครอบครัว	๔๐๐
๔๙. ร.ต.หญิงศิริพร บุรณธินิต	๔๐๐
๕๐. ร.ต.หญิง จงกล บุญละออง และครอบครัว	๒๐๐
๕๑. คุณเฉลิม พิพิธภันท์ , ร.ต.มนัส-คุณวิไลวรรณ รุ่งงามเลิศ , คุณเชิด คุณวัลย์ ชูเกียรติยศ และ พล.อ.ต.สมศักดิ์-คุณเสริมสุข สวนฉิมพลี	๕๐๐
๕๒. น.อ.ทวีข ศรีสุขสวัสดิ์ อุทิศให้ ร.ต.หญิง รัญจวน ศรีสุขสวัสดิ์	๑,๒๐๐
๕๓. คุณลักษณ์ พูนสวัสดิ์พงศ์	๔๐๐
๕๔. คุณทน-คุณชม้อย สกฺลา และครอบครัว	๕๐๐
๕๕. คุณบุญทวี โพธิ์กลาง และครอบครัว	๕๐๐
๕๖. คุณวิชัย-คุณฉวีวรรณ เข้มมศุภโชค	๔๐๐
๕๗. คุณสนอง-คุณรอดขวัญ-ด.ช.ทวีทอง เชื้อไทย	๑,๐๐๐
๕๘. คุณวาสนา โพธิ์เขียว	๔๐๐
๕๙. คุณทองใบ บุตรวงษ์	๒๐๐
๖๐. คุณสุรเดช บิดา และครอบครัว	๔๐๐

๖๑. คุณยงยุทธ คงเจาะ-คุณชาญชัย-คุณจำเริญ-คุณพิภพ โชติพันธ์	๑๒๐
๖๒. คุณเกียรติศักดิ์ สำลีปั้น อุทิศให้พ่อบุญเกิด-แม่ไพริน สำลีปั้น	๒๐๐
๖๓. คุณกนกวรรณ สังข์เผือก	๒๐๐
๖๔. คุณชนินทร์ สุพรรณม	๒๐๐
๖๕. คุณกาญจนา ชูพินิจ	๑,๐๐๐
๖๖. คุณอำนาจ-คุณจินตนา กุลนาพันธ์ และครอบครัว	๒๐๐
๖๗. คุณไฟโรจน์-คุณเสริมสุข ชูแก้ว	๔๐๐
๖๘. คุณวันทนา เมฆสุวรรณ-คุณมาสสิริ-รัชดาพร สอนเพียร-ปิยะฉัตร กิตติยานี	๓๒๐
๖๙. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๒,๐๐๐
๗๐. คุณชนากานต์ ปรีดีวงศ์-ปุ๋ย-หนิง	๒,๐๐๐
๗๑. พล.ต.ต. เตชา-คุณอินทรา ไชยฤทธิ์	๒๐๐
๗๒. คุณประกาศรี-น้องอิน ศรีสุขสวัสดิ์	๑๒๐
๗๓. คุณสุรชัย-คุณสุรกิจ ชัยวิชิต	๒๐๐
๗๔. คุณพรพรรณ สุจริตวัฒน์	๑๐๐
๗๕. คุณสุวรรณ-คุณสมจิต ต้วงพรม	๕๐
๗๖. คุณประเทือง-คุณปัทมา เข้มอนุสุข	๑๐๐
๗๗. คุณยงยุทธ-คุณสำรวย มั่นบุปผชาติ	๔๐
๗๘. คุณพงษ์ศักดิ์-คุณจรรยา เศรษฐธรรางกูร	๒๕๐
๗๙. คุณชนิษฐ์ ควรวพันธ์	๕๐
๘๐. พ.ต. ภาณุพงศ์- คุณผ่องศรี โสภากาศ	๒๐๐
๘๑. คุณพิศมัย คำเลิศ	๑๒๐
๘๒. คุณนฤมล แซ่ตั้ง	๕๐
๘๓. คุณเขาวัว จำรูญ	๕๐
๘๔. คุณประเสริฐ พุทธะกะ	๕๐
๘๕. คุณสิทธิพงษ์ ศิริ-คุณยุพา ลีโตสุขเจริญ	๕๐
๘๖. ร.ต.ไชยันต์-คุณสุนีรัตน์-ต.ญ.สุภาวดี ชาญสุวรรณ	๕๐
๘๗. คุณณรงค์ ลิงห์ท่า	๕๐
๘๘. คุณปิยะพร ลอยมา	๒๕๐
๘๙. คุณจำรัส-คุณประกัสสร จันทระประทักษ	๒๐๐
๙๐. คุณป่าแก้ว จันทระประทักษ	๒๐๐
๙๑. คุณจินตนา-คุณมานิตย์-คุณวสันต์-คุณนพดล อารีวรรณสกุล	๒๐๐
๙๒. คุณไพเราะ ไชยมงคล และครอบครัว	๕๐

มบุญยี่...เกิดมาทำไม?

๙๓. คุณกัญญา ธนวิโรจน์กุล	๔๐
๙๔. คุณমনธยา ศรีเพชร	๔๐
๙๕. คุณศักดิ์ชัย บุชวงมากุล-คุณศุภชัย ทองวัน-คุณพัฒนา ถิ่นโสภณ	๑๖๐
๙๖. คุณวิจารณ์-คุณสุชาติา จันทร์ตาประดิษฐ์ และครอบครัว	๑๒๐
๙๗. คุณนำชัย-นัฏฐณีย์ แซ่ตั้ง และครอบครัว	๑,๐๐๐

บริจาคผ่านคุณพงศธร พิทักษ์วงษ์ ดังนี้

๑. คุณสมศักดิ์ หารษาคุณาชัย	๔๐๐
๒. คุณนภดล สีตะปะดล	๔๐๐
๓. คุณเชษฐชฎิล กาญจนอุดมการ	๔๐๐
๔. คุณปิยวัฒน์-คุณอรอุมา นัยโกวิท	๔๐๐
๕. คุณมันทนา เลหาธนาคม	๔๐๐
๖. คุณสุริยะ กองศรีมา	๔๐๐
๗. คุณจิรพรรณ พันชมภู	๔๐๐
๘. คุณสุทาร์ตน์ รุ่งโรจน์	๒๐๐
๙. คุณวิสาข์ อิ่มใจ	๑๒๐
๑๐. คุณอรวรรณ นาคแจ้ง	๑๖๐
๑๑. คุณวีรนุช บุญนาค	๒๐๐
๑๒. คุณประมวล ยืนยง	๔๐๐
๑๓. คุณพิชัย ถิรวัฒนาโสภณ	๒๐๐
๑๔. คุณสกล ฤทธิแฝลง	๒๐๐
๑๕. คุณวุฒิชัย ประทุมวัลย์	๒๐๐
๑๖. คุณภัทรา อยู่สำราญสุข	๒๐๐
๑๗. คุณวิฑูร งามปลั่ง และครอบครัว	๔๐๐
๑๘. คุณกัมภ์ เสดะพันธุ์	๔๐๐
๑๙. คุณณัฏฐ์ ฉัตรเล็ก อุทิศให้ น.ส. อัมพิกา ฉัตรเล็ก	๔๐๐
๒๐. คุณพงศ์พิพัฒน์ ทัศนโกวิท	๓๖๐
๒๑. คุณวนิดา แซ่มพวงงาม	๔๐๐
๒๒. คุณโชติวัฒนา พรมงศ์ , คุณดวงพร สุขทิพา, คุณอติศรี กฤตยพงษ์ คุณชจิรพรรณ กาญจนอุดมการ , คุณมยุรฉัตร ปรกาศเกียรติ, คุณนันทนา แสงไฟ คุณกิตติวัฒน์ สิริมานนท์, คุณเสฏฐวัฒน์ ไชยภักดี, คุณวิมลพรรณ พิรทรัพย์ คุณสายทิพย์ สัญญะวี, คุณศิริชัย สมคะเนย์	๘๘๐

๒๓. คุณวราพรรณ สุรราชฐ์ , คุณทักษิณ กาฬสุวรรณ, คุณบุษณีย์ ภัทรวัฒนานนท์ คุณทองพูน จันทร์โปร่ง, คุณสุรศักดิ์ เหลืองอร่ามกุล, คุณนุมนวล พิธีธรรม คุณจิรัฐ อิศรางกูร ณ อยุธยา, คุณมณีกาญจน์ เจ็ดอารีกิจ, คุณณลินทิพย์ กฤษณะพันธ์ คุณพิศุทธิ์ สรรธินาค, คุณเมธี อาขามาซ ,	๓๖๐
๒๔. คุณพรรณธิพา วจนานวัช	๒๐๐

บริจาคผ่านคุณกัลยา ศักดิ์คงกระพัน

๑. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ชัยภูมิ	๑,๔๐๐
๒. ครอบครัวคุณสมชาย คุณาศิรินทร์ อุทิศให้ คุณพ่อयरรอง-คุณแม่ไพลิน หล่อยนต์	๗๓๐
๓. คุณสมบัติ สิทธิอากาศุล	๖๐๐
๔. คุณอุไรรัตน์ สะบู่	๕๑๘
๕. คุณสมหวัง ชาตรี	๕๐๐
๖. คุณสมจิตต์-คุณนรุธ-คุณพีรศุขม์ พณิชย์อำนวยการ	๕๐๐
๗. คุณหัต-คุณถนอม เจริญผล	๕๐๐
๘. คุณสุมิตรา ผลประสิทธิ์กุล และครอบครัว	๕๐๐
๙. คุณแม่มุ่ยเฮียง แซ่ลี่-คุณแม่อยู่เอี้ย แซ่ตั้ง-คุณธวัชชัย-คุณศศิเมณฑ- คุณภาควุฒิ-คุณธนิตสรณ์-คุณชัยยศ พิพัฒน์ศิริขจร	๕๐๐
๑๐. คุณสุนี วงศ์สัมพันธ์กุล	๔๒๕
๑๑. คุณพรทิพย์ วีระศิลป์	๔๐๐
๑๒. คุณวสันต์ ทองสุข	๓๕๐
๑๓. คุณคลัง-คุณงามจิตต์-คุณศุภมาศ-คุณปิยะฉัตร คุณเถลิงศักดิ์ รุ่งเจริญรวยยิ่ง	๓๐๐
๑๔. คุณระวี จันทร์อินทร์	๒๐๐
๑๕. คุณณรงค์ ศิวะอัญชสิทธิ์	๒๐๐
๑๖. คุณประสาน สุทธีวีร์สรณ์-คุณนฤมล สุวัฒน์พิเศษ	๒๐๐
๑๗. ลูก ๆ หลาน ๆ อุทิศให้คุณปู่เม่งเซ็ง-คุณย่าอ่อน แซ่เหลิม, คุณพ่อไพบูลย์ สุทธินันท์ไชย	๒๐๐
๑๘. คุณบรรจง ไชยสิทธิ์	๑๕๐
๑๙. คุณพิชัย พันธุมสินชัย	๑๒๐
๒๐. คุณหมวย แซ่ลิ้ม อุทิศให้อาเตี้ยกวางเอี่ยม แซ่ไคว้ว,อาไข่-อาข้าว แซ่ลิ้ม	๑๐๐
๒๑. คุณนวลฉวี เนาสราญวงศ์	๑๐๐
	๒๓๑

มนุษย์...เกิดมาทำไม?

๒๒. คุณอรุณี ติวะอัญชสีกุล	๑๐๐
๒๓. คุณแม่จิ้ง แซ่เตี๋ย และครอบครัว	๑๐๐
๒๔. อุทิศให้คุณย่าเชื่อมเกี้ยว แซ่อึ้ง-คุณพ่อวิรุฬห์-คุณธีระพล-ด.ญ.สุชาติดา- ด.ช.พิสิฐ-ด.ช.ตรีจักร เรื่องเดชมงคล-คุณประสิทธิ์ สันติวรพงษ์- คุณพ่อเอียงจิว แซ่ตั้ง-คุณแม่แจ็กหงษ์ แซ่จิว-คุณแม่วิภา ผลใหญ่	๑๐๐
๒๕. คุณสุภาพร เรื่องเดชมงคล	๑๐๐
๒๖. คุณเท่งหลี่-คุณเฮียะ แซ่ก้วย และครอบครัว	๑๐๐
๒๗. คุณพ่อเด็กฮ้อ-คุณแม่เด็กฮ้อ แซ่ตั้ง	๑๐๐
๒๘. คุณกัลยา คักดีคงกระพัน และครอบครัว	๑๐๐
๒๙. คุณธีรวัฒน์-คุณลัดดา-คุณเสาวนีย์ ตั้งวัฒนกุล	๑๐๐
๓๐. คุณอรดี เปรี่ยมจันทร์	๑๐๐
๓๑. คุณอนุวัตร-คุณสุดจิต ศิวส์ตนานนท์ และครอบครัว	๑๐๐
๓๒. คุณเจือ-คุณสุจิตรา ภาวสันต์ และครอบครัว	๑๐๐
๓๓. คุณจิตินันท์ ประทีปธีรานันต์	๑๐๐
๓๔. คุณพรศักดิ์-คุณรัชฎาพร-ด.ญ.ตรีประดับ อุทัยเศรษฐวัฒน์	๑๐๐
๓๕. คุณปรีชา ประทีปธีรานันต์ และครอบครัว	๑๐๐
๓๖. คุณพงศธร-คุณสุนิสา เรื่องเดชมงคล และครอบครัว	๑๐๐
๓๗. คุณณัฐสันต์ ถมยา	๙๐

รวมเป็นเงิน ๗๗,๕๒๐ บาท

ค่าพิมพ์ ๒,๓๐๐ เล่ม ๆ ละ ๓๗ บาท เป็นเงิน ๘๕,๑๐๐ บาท

คุณสุวัฒน์-คุณจงถนอม-กิงกาญจน์-พงศธร พิทักษ์วงษ์ บริจาคเพิ่ม ๗,๕๘๐ บาท

ผู้ใดต้องการหนังสือติดต่อได้ที่

คุณกัลยา คักดีคงกระพัน (ธนาณัติส่งง่าย ป.ณ. ยานนาวา)

๓๘๓ ซอยสันติภาพ ๑ ถนนทรัพย์สินฯ สีพระยาบางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

หรือตู้ ป.ณ. ๑๐๗ ยานนาวา กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

โทร. ๐๒-๒๖๘๑๕๐๕ , ๐๙-๘๑๑๔๕๓๗

(ท่านที่ต้องการให้ส่งหนังสือทางไปรษณีย์ กรุณาจัดส่งแสตมป์ไปด้วย ค่าส่งเล่มละ ๙ บาท)

หนังสือนี้

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน ไม่จำหน่าย

เมื่อท่านไม่ต้องการใช้หนังสือนี้แล้ว

กรุณามอบให้ห้องสมุดหรือผู้อื่นใช้ประโยชน์ต่อไป

จะเป็นกุศลอย่างยิ่ง

